

Σ. Ι. ΖΑΧΑΡΩΦ
Καθηγητοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς

(Βοήθημα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν Γυμνασίου)

Ἀθῆναι 1961

19

Σ. Ι. ΖΑΧΑΡΩΦ
Καθηγητοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς

(Βοήθημα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν Γυμνασίου)

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΛΕΞΗ ΔΗΜΑΡΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ἀθῆναι 1961

Ἄνάγκη ἐπιτακτικὴ καὶ μὴ ἐπιδεχομένη ἀμφισβήτησιν ἐπιβάλλει ὅπως ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς οἰασθῆποτε γλώσσης, ζώσης ἢ νεκρᾶς, ἐμπεδοῦται διὰ πολλῶν καὶ μεθοδικῶν ἀσκήσεων. Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἤρχισεν ἀναγνωριζόμενον καὶ παρ' ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τινος παρατηρεῖται ἡ προσθήκη ἀσκήσεων εἰς τὰς ἐγκεκριμένας Γραμματικὰς τῆς ε' καὶ στ' Δημοτικῶν.

Παραδόξως, ἐν τούτοις, ἐπὶ δεκαετίας ὀλοκλήρους ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης γίνεται δι' ἐγχειριδίου ἀνευ ἀσκήσεων. Καὶ δύναται μὲν ὁ διδάσκων νὰ δίδῃ ἰδικὰς του ἀσκήσεις, ἀλλὰ τοῦτο, ἐν τῇ πράξει, οὔτε πάντοτε γίνεται, οὔτε εἶναι ἀπηλλαγμένον προχειρότητος καὶ ἐλλείψεως συστήματος καὶ μεθόδου.

Τὸ παρὸν βοήθημα ἀποβλέπει ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ ὑπογραμμίσῃ τὴν ἀνάγκην πολλῶν καὶ μεθοδικῶν ἀσκήσεων πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς θεωρίας καὶ διενκόλυσιν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς δυσκόλου πράγματι Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς.

Ὁ συγγραφεὺς γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ πρώτη αὕτη ἔκδοσις τοῦ παρόντος περιέχει ἐλλείψεις ἢ ἀτελείας, τρέφει ὅμως τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ συνάδελφοὶ τοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι κατὰ πρῶτον θὰ δοκιμάσουν τὸ βιβλίον τοῦτο ἐν τῇ πράξει, καθὼς καὶ ὅσοι ἄλλοι καθηγηταὶ τὸ χρησιμοποιοῦσιν, θὰ θελήσουν νὰ καταστήσουν γνωστὰς τὰς παρατηρήσεις των, ὥστε ἡ δευτέρα ἔκδοσις νὰ εἶναι πραγματικῶς βελτιωμένη.

Ἀθῆναι, 1961

Σ. Ι. Ζ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

Κεφάλαιον 1ον

Φθόγγοι καὶ γράμματα

Τὸ ἀλφάβητον, ἦτοι τὸ σύνολον τῶν γραμμάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 γράμματα, τὰ ὅποια χωρίζονται εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα.

Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτὰ. Λέγονται φωνήεντα, διότι προφέρονται μὲ δυνατὴν φωνήν. Δύνανται μόνον τῶν νὰ ἀποτελοῦν συλλαβήν.

- Ἀπὸ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα :
- 1) Τὸ ε καὶ τὸ ο λέγονται βραχέα.
 - 2) Τὸ η καὶ τὸ ω λέγονται μακρά.
 - 3) Τὸ α, ι, υ λέγονται δίχρονα.

Ἡ διάκρισις τῶν φωνηέντων εἰς μακρά, βραχέα καὶ δίχρονα ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι γενικῶς ἡ προφορὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς διέφερε τῆς σημερινῆς.

Τὸ σημεῖον \sim ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος μιᾶς συλλαβῆς φανερώνει ὅτι τοῦτο εἶναι βραχύ, τὸ δὲ σημεῖον — ὅτι τοῦτο εἶναι μακρόν.

Ἄσκ. 1. Σημειώσατε μὲ τὰ κατάλληλα σημεῖα τὰ βραχέα καὶ τὰ μακρά φωνήεντα τῶν κατωτέρω λέξεων :

ἀδελφή — ἐστία — κόσμος — ἐσθῆς — ἀνὴρ — βίος — γένεσις — πρόγονος — μάθημα — τοῖχος — στέγη — μήτηρ.

Τὰ σύμφωνα

Τὰ σύμφωνα εἶναι 17. Λέγονται σύμφωνα, διότι προφέρονται πάντοτε μαζί με φωνήεντα. Δὲν προφέρονται με δυνατὴν φωνήν, οὔτε ἀποτελοῦν μόνα των συλλαβήν.

Ἐκ τῶν τῶν σύμφωνα :

α) Ὅσα προφέρονται με τὰ χεῖλη (π, β, φ) λέγονται χειλικά.

β) Ὅσα προφέρονται με τὸν οὐρανίσκον (κ, γ, χ) λέγονται οὐρανικά.

γ) Ὅσα προφέρονται με τὰ δόντια (ὀδόντες) (τ, δ, θ) λέγονται ὀδοντικά.

Τὰ χειλικά, τὰ οὐρανικά καὶ τὰ ὀδοντικά λέγονται με ἓν ὄνομα ἄ φ ω ν α.

Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται ἐπίσης εἰς ψιλὰ (κ, π, τ,), μέσα (γ, β, δ) καὶ δασέα (χ, φ, θ).

Ὅσα προφέρονται με τὴν μύτη (ρίνα) (μ, ν) λέγονται ἔνρινα.

Ἐνρινον εἶναι καὶ τὸ γ πρὸ τῶν οὐρανικῶν καὶ πρὸ τοῦ ξ (ἄγκυρα, ἄγγελος, φάλαγξ).

Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προφέρονται με τὴν γλῶσσαν (λ, ρ) λέγονται ὑγρά.

Τὸ σ λέγεται συριστικὸν σ (σ).

Τὰ ἔνρινα, τὰ ὑγρά καὶ τὸ συριστικὸν σ λέγονται με ἓν ὄνομα ἡ μ ῖ φ ω ν α.

Σημ. : Εἰς τὰ ἡμίφωνα συγκαταλέγονται καὶ τὰ f (δίγαμμα) καὶ j (γιώτ).

Ταῦτα ἦσαν γράμματα τοῦ ἀρχαιοτάτου Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ f ἠνομάσθη οὕτω λόγῳ τοῦ σχήματός του, ἐπροφέρετο δὲ ὡς β.

Τὸ j ἐπροφέρετο ὅπως τὸ γι εἰς τὴν λέξιν Παναγιώτης, ἢ ὅπως τὸ ι εἰς τὴν λέξιν παιδιά.

Τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλά, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προέρχονται ἀπὸ ἔνωσιν δύο συμφώνων : χειλικὸν + σ = ψ (Ἄραβ-ς Ἄραψ), οὐρανικὸν + σ = ξ (φύλακ-ς φύλαξ).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

	Ουρανικά	Χειλικά	Ὀδοντικά	
	κ	π	τ	ψιλὰ
ἄφωνα	γ	β	δ	μέσα
	χ	φ	θ	δασέα
ἡμίφωνα	ἔνρινα	ὕγρὰ	συριστικά	διπλᾶ
	μ,ν	λ,ρ	σ(ς)	ζ,ξ,ψ

Ἄσκ. 2. Εὑρετε καὶ γράψατε τὰ χειλικά, οὐρανικά καὶ ὀδοντικά σύμφωνα τῶν κάτωθι λέξεων :

*Αγαλμα — βωμὸς — εὐχή — ἄγων — γραφή — ἐπιστήμη — ὑποκριτής — τραγωδία — τεῖχος — ἀκρόπολις — ἄγρὸς — βους — στρατόπεδον — κόπη — πηδάλιον — πλοῦς — τάφος — διδάσκαλος.

Ἄσκ. 3. Εὑρετε καὶ γράψατε τὰ ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα σύμφωνα τῶν ἀνωτέρω λέξεων.

Ἄσκ. 4. Εὑρετε καὶ γράψατε 1) τὰ ἔνρινα, 2) τὰ ὕγρὰ εἰς τὰς κάτωθι λέξεις :

ἀδελφή — ἀνήρ — γάμος — γονεῖς — πατήρ — χιτῶν — σφαῖρα — μανθάνω — ἄγκυρα — ἄγγελος — ὕδωρ — πίνω — ἀνάθημα — δαίμων — θεραπεύω — στάδιον — μάχη.

Ἄσκ. 5. Εὑρετε τὰ διπλᾶ σύμφωνα εἰς τὰς κάτωθι λέξεις :
ξένος — γυμνάζω — διψᾷ — ἀκοντίζω — τειγίζω — ἀλώπηξ — ζῶν — Ἄραψ — δικάζω — φλέψ — φοῖνιξ — πεζὸς — τάξις.

Δίφθογγοι

Δίφθογγοι (= δύο φθόγγοι) είναι δύο φωνήεντα τὰ ὁποῖα σήμερον προφέρονται ὡς ἓν.

Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐκάστη δίφθογγος ἐπροφέρετο οὕτως, ὥστε διεκρίνοντο κατὰ τὴν προφορὰν τὰ δύο φωνήεντα.

Αἱ δίφθογγοι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι ἔνδεκα.

Ἐκ τούτων : Αἱ αἰ, εἰ, οἰ, υἰ, αὖ, ἦ, οὖ λέγονται κύριαι.

Αἱ αῖ, ἦι, φ λέγονται καταχρηστικάι.

Τὸ ι, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὰς καταχρηστικὰς δίφθογγους κάτω ἀπὸ τὰ α, ἦ, ω, λέγεται ὑπογεγραμμένον ἰῶτα. Ὄταν ὅμως αἱ δίφθογγοι αὗται γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, τοῦτο γράφεται πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῶν καὶ λέγεται προσγεγραμμένον. "ΑἰΔΗΣ (προφ. ἄδης) ΤΗι ΘΕΩι (προφ. τῆ θεῶ).

Αἱ δίφθογγοι γενικῶς εἶναι μακράι. Μόνον ἡ αἰ καὶ ἡ οἰ λαμβάνονται ὡς βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκονται ἐ ν τ ε λ ὡ ς εἰς τὸ τέλος λέξεως κλιτῆς (αἱ χῶραἰ, ταῖς χῶραῖς — οἴκοι).

Ἐξαιρέσεις : Τὸ τελικὸν αἰ καὶ τὸ οἰ ρήματος εἰς ἔγκλισιν εὐκτικὴν εἶναι μακρόν.

Ἄσκ. 6. 1) Ὑπογραμμίσατε τὰς δίφθογγους τὰς εὐρισκομένας εἰς τὰς κάτωθι λέξεις, 2) Γράψατε ποῖαι ἐκ τούτων εἶναι κύριαι καὶ ποῖαι καταχρηστικάι :

Αἴγυπτος — Οἰδίπους — μυῖα — οἴκοι — "Αιδης — υἱεῖς — ὄραῖοι — ἠὲξάμην — Ὠιδεῖον — τραγῳδία — οὐρανὸς — Δελφοὶ — Ἄθῆναι — Καισάρεια — ναῦται — παιδεῦοι — ἀρχαῖοι — ἀρχαῖοις — οἴκοι — παιδεύσαι — μουσαῖς — Φοῖβος.

Ἄσκ. 7. 1) Γράψατε ποῖαι ἀπὸ τὰς δίφθογγους τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως εἶναι βραχεῖαι καὶ ποῖαι μακράι.

2) Γράψατε διὰ κεφαλαίων γραμμάτων τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις :

ἄδει — τῆ ἀμπέλῳ — τῷ ἀνθρώπῳ.

τιμᾶ — τῷ Ἡφαίστῳ — νικᾶς — τῷ Ἡσιόδῳ.

ἐρᾶ — τῷ πολεμίῳ — τῆ Ἡρα — τῆ Ἄθηνᾶ.

Συλλαβαι

Συλλαβή λέγεται τεμάχιον λέξεως αποτελούμενον ἀπὸ ἓν ἢ περισσότερα σύμφωνα με ἓν φωνῆεν ἢ δίφθογγον (βι-βλί-ον, σφαῖ-ρα).

Συλλαβή λέξεως δύναται νὰ αποτελῆται καὶ ἀπὸ ἓν μόνον φωνῆεν ἢ μίαν δίφθογγον: ἀ-εῖ.

Ἐναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν μία λέξις λέγεται μονοσύλλαβος, δισύλλαβος, τρισύλλαβος ἢ πολυσύλλαβος, ἂν ἔχη περισσότερας τῶν τριῶν συλλαβῶν.

Ἡ τελευταία συλλαβή λέξεως, ἡ ὁποία ἔχει περισσότερας τῆς μιᾶς συλλαβᾶς, λέγεται λήγουσα, ἡ πρὸ τῆς ληγούσης παραλήγουσα καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης λέγεται προπαραλήγουσα.

Ἡ πρώτη συλλαβή τῆς λέξεως λέγεται ἀρκτική.

Μία συλλαβή λέγεται :

1) βραχεῖα, ἔαν ἔχη βραχὺ φωνῆεν (βέ-λος).

2) φύσει μακρά, ἔαν ἔχη μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον (παί-ζω).

3) θέσει μακρά, ἔαν ἔχη μὲν βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ κατόπιν αὐτοῦ ἀκολουθοῦν δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα (δ-χλος), ἢ ἓν διπλοῦν (δόξα).

Ἔσκ. 8. Σημειώσατε εἰς τὰς κάτωθι λέξεις 1) τὰς βραχεῖας συλλαβᾶς, 2) τὰς φύσει μακράς, 3) τὰς θέσει μακράς συλλαβᾶς :

Ἄνηρ — ἀπόγονοι — τράπεζα — μάθημα — ἐσθίω — παιδεύω — οἶνος — τρέφω — δαίμων — σπονδῆ — δρομεὺς — πένταθλον — ἀρχιτέκτων — κωμῳδία — ποίησις.

Ἔσκ. 9. Σημειώσατε εἰς τὰς κάτωθι λέξεις 1) τὰς βραχεῖας συλλαβᾶς, 2) τὰς φύσει μακράς, 3) τὰς θέσει μακράς συλλαβᾶς :

Φιλόσοφος — ἑορτῆ — ἵππόδρομος — τεῖχος — φοιτῶ — ἀλώπηξ — δένδρον — ῥόδον — ἦττα — μέσον — μέτωπον — πόλεμος — προσβολή — στρατεία — ἦττωμαι — ἐρέτης — κώπη — κόλπος — τόξον.

Συλλαβισμός

Συλλαβισμός λέγεται ο χωρισμός μιᾶς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς τῆς.

Κανόνες συλλαβισμοῦ : 1) Δύο ὅμοια σύμφωνα χωρίζονται :
πράτ-τω, ἀλ-λάσ-σω.

2) Ἐν σύμφωνον μεταξύ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) συλλαβίζεται μέ τὸ δεύτερον φωνῆεν (ἢ διφθογγον) : ἄ-νε-μος, ὕ-ψη-λός, δου-λεύ-ω.

3) Δύο ἢ τρία σύμφωνα μαζί συλλαβίζονται μέ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν, ἂν ὑπάρχη λέξις ἑλληνική, ἢ ὅποια ἀρχίζει ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ σύμφωνα, ἢ τοῦλάχιστον ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα : πέ-τρα (τρόπος), βά-θρον (θρόνος), ἐ-χθρὸς (χθές).

Ἄν δὲν ὑπάρχη, τότε τὸ μὲν πρῶτον σύμφωνον συλλαβίζεται μέ τὸ προηγούμενον φωνῆεν, τὸ δὲ δεύτερον (ἢ τὰ δύο ἄλλα) μέ τὸ ἐπόμενον : ἄν-θος, ἄρ-κτος.

Ἐξαιρέσις : Εἰς περίπτωσιν ἀφώνου τὸ ὅποῖον ἀκολουθεῖται ἀπὸ μ ἢ ν συλλαβίζονται καὶ τὰ δύο μέ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη λέξις ἢ ὅποια ν' ἀρχίζει ἀπὸ αὐτά : (δά-φνη, πρᾶ-γμα).

4) Αἱ σύνθετοι λέξεις :

α) Χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των : προσ-έ-χω, Ἑλ-λήσ-πον-τος.

β) Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν σύνθεσιν ἔχη συμβῆ ἔκθλιψις, αἱ σύνθετοι λέξεις συλλαβίζονται ὡς ἀπλάι : πα-ρέ-χω, ὕ-πά-γω.

Ἄσκ. 10. Χωρίσατε εἰς συλλαβὰς τὰς κάτωθι λέξεις :

Θύρα — ἱατρὸς — ὕπνος — κόσμος — ἀδελφὸς — θάλασσα — διαβαίνω — φιλόσοφος — ἄνθρωπος — ψέγω — προθυμία — ἀναιρῶ — μέφομαι — γράμμα — ἀποκτείνω — ἄριστος — διαιρῶ — διαφέρω — κλέπτῃς — παρατίθημι — κάλλος — παραινῶ — πένταθλον — ὑπερφυῆς — φιλομαθῆς — προστατεύω — σατράπῃς — ῥαψῶδός — σκηπτρον — πατροκτόνος — νάρκισσος — κηρύττω — ἐργάζομαι — δικαιοσύνη — ἀναλαμβάνω — ἐμμένω — κατάσκοπος.

Πνεύματα

Εἰς πᾶσαν λέξιν, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ φωνήεν ἢ ρ, σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ φωνήεντος ἢ τοῦ ρ ἓν πνεῦμα.

Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, ἡ ψιλὴ (´) καὶ ἡ δασεῖα (ˆ).

Εἰς τὰς διφθόγγους τὸ πνεῦμα τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος (εὐχομαι).

Αἱ περισσότεραι λέξεις λαμβάνουν ψιλὴν.

Δασεῖαν λαμβάνουν :

1) Ὅλαι αἱ λέξεις αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν ἀπὸ υ ἢ ρ (ὑπνος, ῥήτωρ).

2) Τὰ ἄρθρα (ὀ, ἦ, οἶ, αἶ).

3) Τὰ ἀριθμητικά εἰς (ἓν), ἕξ, ἐπτὰ, ἑκατὸν καὶ τὰ παράγωγά των ἕνδεκα, ἕκτος, ἑβδομος, ἑκατοστός κ.ἄ.

4) Οἱ σύνδεσμοι, οἱ ὁποῖοι ἀρχίζουν ἀπὸ ο ἢ ω (ὄτι, ὄτε, ὅποτε, ὅπως, ὥς, ὥστε).

Αἱ συνηθέστεραι ἐκ τῶν δασυνομένων λέξεων εἶναι αἱ ἐξῆς :

α	ε	η	ι	ο
ἄδης	ἐλίττω	ἠγεμὼν	ἰδρῶν	ὀδός
ἄλιεύς	ἔλκω	ἠγοῦμαι	ἰδρῶς	ὀμηρος
ἄμα	ἐορτάζω	ἠδονή	ἰερεὺς	ὀμιλῶ
ἄμαξα	ἔπομαι	ἠκω	ἰκανός	ὀμοιος
ἄμιλλα	ἐρμηνεύω	ἠλικία	ἰκέτης	ὀμολογῶ
ἄρμα	ἔστιω	ἠλιος	ἰλεως	ὀπλον
ἄπαξ	εὐρίσκω	ἠμερος	ἰμάς	ὀρκος
αἰρῶ	ἐκότερος	ἠμεῖς	ἰμάτιον	ὀρμῶ
ἀλίσκομαι	Ἐρμῆς	ἠἩρα	ἰππεὺς	ὀρος
ἀλιεύω	Ἐλλάς	ἠἩφαιστος	ἰστημι	οὐτως
ἄλως	ἐταῖρος	ἠἩρόδοτος	ἰστίον	ὀλος
ἄμαρτάνω	ἔτερος	ἠἩράκλειτος	ἰστορία	ὀρῶ
ἄπτω	ἔτοιμος	ἠἩρως	ἰέραξ	ὀμόνοια
ἀρμόττω	ἔως	ἠἩσυχος	ἰλαρός	ὀμοῦ
ἀρπάζω	ἔδρα	ἠἩρακλῆς	ἰημι	ὄρα
ἀπλοῦς	εἰλως	ἠἩσίοδος	ἰκνοῦμαι	
αἶμα	ἠἘκτωρ	ἠἩβη	ἰνα	
ἄλωσις	ἠἘλένη	ἠἩμέρα		
	ἠἘκὼν	ἠἩμισυ		

Ἄσκ. 11. Θέσατε πνεύματα εἰς τὰς κάτωθι λέξεις :

αβλαβής — αδυτον — ιστίον — ηττα — αιδῶς — Εκτωρ — ανεμος — αρπαξ — ανους — εταῖρος — αμιλλα — ενιοι — επομαι — εορτή — ελαιον — ηθος — ηδύς — ηδη — Ηρόδοτος — ηχώ — οικέτης — ομνυμι — ικέτης — ιδρύω — ικανός — ορος (βουνὸ) — οπλον.

Ἄσκ. 12. Γράψατε δύο ἢ περισσοτέρας λέξεις παραγομένας ἀπὸ τὰ κάτωθι ρήματα :

ἀλίσκομαι — ἁμαρτάνω — ἄπτω — ἀρπάζω — ἀρμόττω — ἐλίττω — ἔπομαι — ἐστιῶ — εὐρίσκω — αἰρῶ — ἀλιεύω — ἔλκω — ἐρμηνεύω — ὁμολογῶ — ὀρῶ.

Ἄσκ. 13. Θέσατε πνεύματα εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις :

ηβη — ηρεμος — ηγεμών — ηδονή — ιατρὸς — ισχύς — ησυχάζω — ισῶ — ηττα — αποκρίνομαι — ιδρυσις — ιδρῶς — αμείβω — αμύνω — ικεσία — ομιλία — ἀνάγκη — ομοιος — ορισμός — αξιος — ορκος — ομολογία — οικος — ορμή — ορασις — οιωνός — εκων — ακων — ημερος — ησυχος — ιστορια — ιππος.

Ἄσκ. 14. Θέσατε πνεύματα εἰς τὰς λέξεις τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Η ιστορία τοῦ ηγεμόνος τούτου ἐνδοξός ἐστι. 2. Μηνὶ ἑκτῷ καὶ δεκάτῳ Θηβαῖοι εἰς Πλάταιαν ἐσηλθον. 3. Τῶν Πλαταιῶν τις ἐκλήσεν τὰς πύλας, ὥστε μηδὲ ταύτη ἐξοδὸν ἔτι εἶναι. 4. Φίλιππος οὐκ ἐστὶν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ησυχίαν σχήσει. 5. Τὸ ἐπιτιμᾶν ράδιόν ἐστι. 6. Ο κῆρυξ ἀφικόμενος ἤυρε τοὺς ἀνδρας διεφθαρμένους. 7. Ἄμα τῇ ἐσόδῳ τῶν Θηβαίων ο πρῶτος ἀγγελος ἐξῆλθε.

Οἱ τόνοι

Ἐπὶ ὅλων τῶν λέξεων τίθεται τόνος.

Καὶ αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις τονίζονται ἐκτὸς ἀπὸ δέκα, αἱ ὁποῖαι, ἐπειδὴ προφέρονται σχεδὸν μαζί μὲ τὴν ἐπομένην λέξιν, δὲν τονίζονται καὶ δι' αὐτὸ λέγονται ἄτονοι.

*Ατονοὶ λέξεις εἶναι :

- 1) Τὰ ἄρθρα *ὀ, ἦ, οἶ, αἶ*
- 2) Αἱ προθέσεις *ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ)*
- 3) Οἱ σύνδεσμοι *εἰ, ὥς*
- 4) Τὸ ἀρνητικὸν μόριον *οὐ* (Τοῦτο τονίζεται μὲ ὀξεῖαν, ὅταν εὐθὺς μετ' αὐτὸ ὑπάρχῃ στίξις : *φῆς ἢ οὐ ;*).

Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς : ἡ ὀξεῖα (´), ἡ βαρεῖα (˘) καὶ ἡ περισπωμένη (˘˘).

Βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης μιᾶς λέξεως ἀντὶ τῆς ὀξείας, ὅταν κατόπιν τῆς λέξεως αὐτῆς δὲν ὑπάρχῃ σημεῖον στίξεως : ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ τιμᾷ τοὺς σοφοὺς ἀνδρας.

Ἐὰν μία λέξις ἔχῃ ὀξεῖαν :

- 1) ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται ὀξύτονος (ἀνὴρ).
- 2) ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγεται παραξύτονος (κώπη).
- 3) ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης λέγεται προπαραξύτονος (ἄνθρωπος).

Ἐὰν μία λέξις ἔχῃ περισπωμένην :

- 1) ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται περισπωμένη (φῶς).
- 2) ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγεται προπερισπωμένη (δῶρον).

***Ασκ. 15.** Χαρακτηρίσατε τὰς κάτωθι λέξεις ἀναλόγως τοῦ τόνου τὸν ὁποῖον ἔχουν :

Οἰκία — εἶπον — αὐλή — Οἰδίπους — Αἰγύπτιος — χορὸς — Χάρων — φάρμακον — διαφανῆς — φῶς — ζῆλος — ζώνη — θάλαττα — Ἀθῆναι — ψυχή.

***Ασκ. 16.** Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ὑπάρχουν λέξεις ἄτονοι· ὑπογραμμισατέ τας.

1. Οἱ ἄνθρωποι οὐκ οἰκοῦσιν ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἀλλ' ἐν ταῖς πόλεσι. 2. Ἐξ ὄνου τὸν λέοντα. 3. Ὡς βούλει, ποιήσομεν. 4. Αἱ γυναῖκες ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐργάζονται. 5. Τὴν ἀλήθειαν οὐ λέξεις.

Ἑγκλισίς τόνου

Μερικαὶ μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι λέξεις προφέρονται σχεδὸν μαζί με τὴν προηγουμένην λέξιν καὶ διὰ τοῦτο ὁ τόνος τῶν ἢ ἀποβάλλεται ἢ μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὀξεῖα.

Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται ἐγκλιτικαὶ ἢ ἐγκλιτικὰ καὶ εἶναι :

1. Οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὐ, οἶ, ἔ.
2. Οἱ τύποι τῆς ἄορίστου ἀντωνυμίας τίς, τί (πλὴν τοῦ τύπου αὐτῆς ἄττα).
3. Οἱ τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τῶν ρ. εἰμί καὶ φημί (πλὴν τοῦ β' ἐνικοῦ προσώπου αὐτῶν εἰ καὶ φῆς).
4. Τὰ ἐπιρρήματα πού, ποί, ποθέν, πῶς, πῆ, ποτέ.
5. Τὰ μόρια γέ, τέ, τοί, πέρ, πῶ, νύν.
6. Τὸ πρόσφυμα δέ (ἄσχετον πρὸς τὸν σύνδεσμον δέ) : τοιόσδε.

1. Βασικοὶ κανόνες ἐγκλίσεως.

1η περίπτωσης. Ἐὰν ἡ προηγουμένη λέξις τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν (εἴτε με ὀξεῖαν, εἴτε με περισπωμένην):

Ἐὸ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ ἀποβάλλεται (ἀγαθός τις, φῶς τι).

2α περίπτωσης. Ἐὰν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος:

Ἐὸ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ: α) ἀποβάλλεται, ἐὰν εἶναι μονοσύλλαβον (φίλος τις).

β) διατηρεῖται, ἐὰν εἶναι δισύλλαβον (φίλοι τινές).

3η περίπτωσης. Ἐὰν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη:

Ἐὸ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ μεταβιβάζεται (ἄνθρωπός τις, φῶτά τινα).

Ἄσκ. 17. Γράψατε εἰς ποίαν ἀπὸ τὰς τρεῖς βασικὰς περιπτώσεις ἀνήκουν τὰ ἐγκλιτικὰ τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ὁ θάνατός ἐστιν ὅμοιος ὑπνῶ.
2. Τράπεζά γε ἔτοιμός ἐστιν.
3. Ἄνῆρ τις ξένος ἦλθεν.
4. Γέρων τις ἐκάλει τὸν Χάροντα.
4. Μήτηρ που φιλιτάτη πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστίν.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

1) Ὃταν ὑπάρχουν πολλὰ ἐγκλιτικά ἐν συνεχείᾳ, ὁ τόνος ἐκάστου μεταβιβάζεται εἰς τὸ προηγούμενον (ξένος γέ τις σοί φησι).

2) Τὸ ἐγκλιτικὸν μεταβιβάζει τὸν τόνον του καὶ εἰς προηγουμένην ἄτονον λέξιν (εἶ τις).

3) Ὃ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ διατηρεῖται :

α) Ὃταν ἡ προηγούμενη λέξις ἔχη πάθει ἐκθλιψιν (οὐδ' ἐστὶν ἀγαθός).

β) Ὃταν πρὸ τοῦ ἐγκλιτικοῦ ὑπάρχη στίξις (Ὁμηρος, φασί, τυφλὸς ἦν).

Μερικὰ ἐγκλιτικά ἐνώνονται μὲ ὠρισμένας πρὸ αὐτῶν λέξεις καὶ γράφονται μαζί μὲ αὐτάς ὡς μία λέξις : ὄδε, ὄσπερ, οὔτε κ.τ.λ. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ τοιαύτας ἐνώσεις, θεωροῦνται ὡς δύο λέξεις ὡς πρὸς τὸν τονισμόν καὶ δι' αὐτὸ ἔχουεν φαινομενικὰ ἐξαιρέσεις τῶν κανόνων τοῦ τονισμοῦ.

Ἄσκ. 18. 1) Εὑρετε τὰς ἐγκλιτικὰς λέξεις τῶν κατωτέρω φράσεων, 2) Ἐξηγήσατε ἐκάστην περίπτωσιν :

1. Αἱ φῦδαί γε Πινδάρου κάλλισται ἐνομίζοντο. 2. Τὰ βιβλία φαμέν ὠφέλιμα εἶναι. 3. Νόμοι τινὲς ἄδικοί εἰσιν. 4. Μάθημά ποθεν ἤκουσα. 5. Ἄγαλμά τι λαμπρὸς Φειδίας ἐποίησεν. 6. Ἀναθήματά τινα εἰς Δελφοὺς ἐκόμιζον. 7. Τιμῶμέν γε ἀνδρείους στρατιώτας. 8. Ἡ τάφος γε πρὸ τοῦ στρατοπέδου ἦν. 9. Ξένοι ἐσμέν. 10. Πλήρεις ἐστὲ χαρᾶς. 11. Ἀθλά τινα εἰς ἀγῶνας ἔλαβεν. 12. Σιτός τοι τοῖς ἀνθρώποις χρησιμὸς ἐστί. 13. Ὃταν παίζη τις, οὐκ ἐργάζεται. 14. Ἴπποι τινὲς τὸν ἀναβάτην ῥίπτουσιν. 15. Ζῷά τινα ἐν τῇ ὕλῃ ζῶσι.

Ἄσκ. 19. Γράψατε εἰς ποῖαν ἀπὸ τὰς 3 εἰδικὰς περιπτώσεις ὑπάρχονται τὰ ἐγκλιτικά τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Εἶ γε βούλει, ποίει. 2. Περικλῆς, φασίν, ῥήτωρ ἄριστος ἦν. 3. Πολλοὶ γ' εἰσὶν οἱ λέγοντες. 4. Ἐκ τινος βιβλίου ταῦτα ἔμαθον. 5. Οὐ τις πάντα γινώσκει. 6. Εἶ τίς ἐστί δειλός, καταφρονεῖται. 7. Ὡσπερ λέγεις, πρᾶττε. 8. Φίλοι γ' εἰσὶν πατρῷοι. 9. Ναί, φησί, πιστεύω σοι. 10. Εἶ περ ταῦτα οἶει, μωρὸς εἶ. 11. Ἐν τισὶν γε λαοῖς οὐδεὶς πένης ἐστί. 12. Εἶ ποτε ἔλθοις, κόμιζε δῶρον.

Κανόνες τονισμού

(Μέρος 1ον) *

1. Οὐδεμία λέξις τονίζεται πέρα τῆς προπαραλήγουσσης.
2. Ὄταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται ('Ο Ὅμηρος, τοῦ Ὀμήρου).
3. Ἡ προπαραλήγουσα, ὅταν τονίζεται, ὀξύνεται (πείθομαι).
4. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβή, ὅταν τονίζεται, ὀξύνεται (λόγος).
5. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβή κατὰ τὸν τονισμόν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα : (αὔλαξ, δόξα).

Τονισμὸς τῆς μακρᾶς παραλήγουσσης.

Ὁ τονισμὸς τῆς μακρᾶς παραλήγουσσης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν λήγουσαν.

6. Ἐὰν ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα : ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη περισπᾶται (κῆπος, δῶρον).

7. Ἐὰν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά : ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται (μήτηρ, φεύγω).

Ἄσκ. 20. Σημειώσατε τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις :

ναυτης — προειδε — γενναιος — προσηλθομεν — νυμφης — δωρον — σεληνης — υψος — οἰκετης — διψα — τοξον — δενδρον — πολεμος — προσοδος — προσοδου.

Ἄσκ. 21. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν ἀκολουθῶν λέξεων: ἀπογόνων — τραπέζης — μαθήματος — δαίμων — ζῶον — παιδεύω — μέλι — τρέχω — ἀκρόπολις — μαθημάτων — θεραπείω — πλοῖον — ἦρωσ — ἄγαλμα — θέρος — κώπη — τεῖχος — κυβερνήτης — ἀναθήματος — οἶνος — σκεύη — ὄχλος — κόλπος — ἀποθνήσκω — ἔπος — χορὸς — διδασκαλεῖον — τοῖχος — ὄχθη — τέκνα — ἀναγιγνώσκω — κόσμος — ὄσων.

* Βλ. Μέρος 2ον, σ. 60.

Κεφάλαιον 2ον

Φθογγικά πάθη

1. Ἐκθλιψις

Ἐκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολή τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος μιᾶς λέξεως, ἢ γινομένη ὅταν καί ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον.

Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος ('). Αὕτη τίθεται ὑπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος (ὄτ' ἦλθε, μετ' ἔμοῦ).

Σύνθετοι Λέξεις.

Ἐκθλιψις γίνεται καί εἰς τὰς συνθέτους λέξεις, ἀλλὰ δὲν τίθεται ἀπόστροφος (ἀπὸ + ἔρχομαι, ἀπέρχομαι).

Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος.

1) Ἐὰν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις δὲν εἶναι κλιτή, συναποβάλλεται: (ἐπὶ αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ.

2) Ἐὰν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι κλιτή ἢ τὸ ἀριθμητικὸν ἑπτὰ, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῆς: (δεινὰ ἔπαθον) δειν' ἔπαθον, (πολλὰ εἶπον) πόλλ' εἶπον, (ἑπτὰ ἦσαν) ἑπτ' ἦσαν.

Ἄν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν τοῦ φωνήεντος ὑπάρχη ἄφωνον ψιλὸν (κ, π, τ) καὶ ἡ ἀκολουθοῦσα λέξις ἔχη δασεῖαν, τὸ ψιλὸν τρέπεται εἰς δασύ: (ὑπὸ ἡμῶν) ὑφ' ἡμῶν, (κατὰ ἑαυτὸν) καθ' ἑαυτόν.

Δὲν ἐκθλίβονται:

1) τὸ ν

2) τὸ τελικὸν α καὶ ο μονοσυλλάβων λέξεων: τά, τό, πρό

3) Τὸ τελικὸν ι α) τῶν προθέσεων ἄχρι, μέχρι, περι
β) τῶν ἀντωνυμιῶν τίς, τί, ὅ, τι
γ) τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου ὅτι

2. Κρᾶσις

Κρᾶσις λέγεται ἡ συγχώνευσις εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ δίφθογγου μιᾶς λέξεως μὲ τὸ ἄρκτηκὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον τῆς ἐπομένης. Οὕτω αἱ δύο λέξεις γίνονται μία : (τὸ ἐλάχιστον) τοῦλάχιστον.

Σημεῖον τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς ('). Αὕτη τίθεται ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος ἢ τῆς δίφθογγου, ἢ ὅποια προέρχεται ἐκ κράσεως.

Πότε ἀντὶ τῆς κορωνίδος σημειοῦται δασεῖα.

Ὅταν ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς λέξεις, αἱ ὅποιαί πάσχουν κρᾶσιν, εἶναι κάποιος ἐκ τῶν δασυνομένων τύπων τοῦ ἄρθρου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας : (ὁ ἀνὴρ) ἀνὴρ, (ἃ ἄν) ἄν.

Ποῖαι λέξεις πάσχουν συνήθως κρᾶσιν.

1. Οἱ τύποι τοῦ ἄρθρου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς φωνῆεν ἢ δίφθογγον : (τοῦ ἀνδρός) τάνδρός, (ἃ ἐγὼ) ἀγῶ.

2. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ : (ὦ ἀγαθὲ) ὠγαθὲ.

3. Ἡ λέξις ἐγὼ μὲ τὴν λέξιν οἶδα καὶ οἶμαι : ἐγῶδα-ἐγῶμαι.

4. Ὁ σύνδεσμος καί : (καὶ ἐγὼ) κάγῶ.

5. Ὁ σύνδεσμος μέντοι μὲ τὸ μόριον ἄν : μεντᾶν.

6. Ἡ πρόθεσις πρό : (πρὸ ἔργου) προῦργου.

Τί ἀποβάλλεται μετὰ τὴν κρᾶσιν.

1. Ὁ τόνος τῆς πρώτης ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων : (καὶ ἐγὼ) κάγῶ.

2. Τὸ πνεῦμα τῆς δευτέρας ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων : (καὶ ὅπως) χῶπως.

Πρὸ φωνήεντος μὲ δασεῖαν τὰ ψιλὰ σύμφωνα κ, τ, μεταβάλλονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα δασεῖα χ, θ.

Πότε ὑπάρχει ἰ εἰς τὴν συλλαβὴν τὴν προερχομένην ἐκ κράσεως.

Μόνον ἔαν ὑπάρχη ἰ εἰς τὴν δευτέραν ἐκ τῶν συγχωνευομένων συλλαβῶν : (ἐγὼ οἶδα) ἐγῶδα· ἀλλά : (καὶ ἔπειτα) κάπειτα.

Πόθεν προῆλθεν ὁ τύπος θᾶτερος.

Ἀπὸ κρᾶσιν τοῦ ἄρθρου μὲ τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν ἄτερος (ἀρχαιότερου τύπου τοῦ ἕτερος).

3. Συναίρεσις

Συναίρεσις λέγεται ἡ συγχώνεσις ἐντὸς μιᾶς λέξεως δύο συνεχόμενων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον : (Ἄθηνάα) Ἄθηνᾶ, (τιμάει) τιμᾶ.

Πότε τονίζεται ἡ συλλαβή, ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ συναιρέσεως.

Ἡ συλλαβή, ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ συναιρέσεως, τονίζεται μόνον, ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἐτονίζετο ἡ μία ἐκ τῶν δύο συλλαβῶν, αἱ ὁποῖαι συνηρέθησαν : (ἀγαπάω) ἀγαπῶ· ἀλλά : (ἔθνεα), ἔθνη.

Ποῖον τόνον λαμβάνει ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβή.

Α) Ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ δὲν εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν. Ἄν ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ δὲν εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν, ἡ λέξις τονίζεται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας τοῦ τονισμοῦ : (ἀγαπάομεν) ἀγαπῶμεν (ἀγαπαόντων) ἀγαπώντων.

Β) Ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν. Ἄν ἡ ἐκ συναιρέσεως συλλαβὴ εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν, λαμβάνει περισπωμένην : (γέα) γῆ, (τῶν Ἑρμέων) Ἑρμῶν.

Κατ' ἐξαιρέσιν λαμβάνει ὀξεῖαν, ὅταν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἡ δευτέρα τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν εἶχεν ὀξεῖαν (καθεσταῶς) καθεστῶς, (κληῖς) κλείς.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἄσκ. 22. Νὰ γίνουν αἱ ἐκθλίψεις εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε ταῦτα.
2. Παρὰ ἐμοῦ ἔλαβε τὰ χρήματα.
3. Πάντα ὄρᾳ ὁ θεός.
4. Ὑπὸ ἡμῶν ἐπαινεθήσεσθε.
5. Ἀπὸ ἑαυτοῦ ταῦτα ἔλεγεν.
6. Περὶ ἡμῶν ὀμιλεῖ.
7. Πολλὰ ἀγαθὰ ἔχω.
8. Ὁ θεὸς μετὰ ἡμῶν ἐστί.
9. Οὐδὲ ἡμεῖς ἤλθομεν.
10. Ἀλλὰ ἐγὼ τούτοις οὐ πιστεύω.

Ἄσκ. 23. Νὰ γίνουν αἱ ἐκθλίψεις εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Ἦδύ ἐστι ὑπὲρ πατρίδος θνήσκειν.
2. Περὶ ἡμῶν αἰσχροῦ ἔλεγεν.
3. Σωκράτης ἠγέετο, ὅτι οἱ θεοὶ πάντα γινώσκοιεν.
4. Ὅρῳ

μικρὰ ὄντα τὰ τείχη. 5. Κύρος ὅ,τι ἐβούλετο ἐλάμβανε. 6. Χαλεπά ἐστιν ἃ λέγεις ἡμῖν πράττειν. 7. Ἑπτὰ εἶλον πόλεις Λακεδαιμόνιοι. 8. Βαθὺ ἐστὶ τὸ τοῦ ποταμοῦ ρεῦμα. 9. Ἐβάδιζον μέχρι ἐσπέρας. 10. Πρὸ ἡμῶν πολλὰ ἦν ὄρη μεγάλα.

Ἄσκ. 24. Νὰ γίνουν αἱ ἐκθλίψεις εἰς τὰς κατωτέρω συνθέτους λέξεις :

1. Κατὰ - ἡγοῦμαι. 2. ἐπὶ - ἔπομαι. 3. περὶ - ἔρχομαι. 4. ἀπό - αἰρῶ. 5. περὶ - ἄπτω. 6. ὑπὸ - ἀρπάζω. 7. κατὰ - ὁμολογῶ. 8. ἐπὶ - ὀρῶ. 9. περὶ - ὀρῶ. 10. πρὸ - ὀρῶ. 11. κατὰ - ἄπτω. 12. ὑπὸ - αἰρῶ. 13. παρὰ - ἔρχομαι. 14. κατὰ - ἰδρῶ. 15. κατὰ - αἰρῶ.

Ἄσκ. 25. Τονίσατε τὰς ἐκ συναιρέσεως προερχομένας συλλαβάς:
(Συκέα) συκη — (πλουτέετε) πλουτεῖτε — (Περικλέα) Περικλη
— (ἀργυρέα) ἀργυρα — (δηλόομεν) δηλουμέν — (ποιέεσθε) ποιεί-
σθε — (τιμάεσθε) τιμασθε.

Ἄσκ. 26. Σχηματίσατε τὴν κρᾶσιν εἰς τὰς κατωτέρω λέξεις :

1. Τὸ ἀληθές. 2. Τὰ ἀγαθὰ. 3. ὁ ἀνὴρ. 4. τὸ ὄνομα. 5. τὸ ἔργον
6. καλὸς καὶ ἀγαθός. 7. τοῦ ἀνδρός. 8. ὃ ἀγαθέ. 9. καὶ ἐκεῖνος 10.
τὸ αὐτό. 11. ὁ ἄνθρωπος. 12. τὸ ἐναντίον. 13. καὶ ἐμέ. 14. καὶ ἔπειτα.
15. τὰ ἐπιτήδεια. 16. προέλεγεν.

4. Εὐφωνικὰ σύμφωνα

Εὐφωνικὰ σύμφωνα λέγονται τὰ ν, ς, κ, διότι ταῦτα χάριν εὐφωνίας προστίθενται εἰς τὸ τέλος λέξεων, αἱ ὁποῖαι λήγουν εἰς φωνῆεν, ὅταν καὶ ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν.

α) Τὸ εὐφωνικὸν ν λαμβάνουν :

1) Οἱ τύποι ὀνομάτων, ρημάτων καὶ ἐπιρρημάτων, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -σι: (ἀνδράσιν ἀγαθοῖς, λέγουσιν ἡμῖν, πέρυσιν ἦλθεν).

2) Ὁ ρηματικὸς τύπος ἐστί: (παντάπασιν ἀνόμοιός ἐστιν ἐκείνῳ).

3) Οἱ τύποι τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου τῶν ρημάτων, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -ε: (εἶπεν ἡμῖν).

β) Τὸ εὐφωνικὸν ς λαμβάνει τὸ ἐπίρρημα οὕτω :

οὕτως ἔλεγον.

Σημ.: Κατ' ἐξάφρῃσιν τὸ εὐφωνικὸν ν καὶ τὸ εὐφωνικὸν ς δύνανται νὰ ὑπάρχουν καὶ πρὸ συμφώνου.

γ) Τὸ εὐφωνικὸν κ λαμβάνει τὸ ἀρνητικὸν μόριον οὐ

(οὐ λέγω) οὐκ ἔλεγον.

Ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τὸ εὐφωνικὸν κ τρέπεται εἰς χ (οὐχ ἔπομαι).

Τὸ οὐ δὲν λαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν κ πρὸ φωνηέντος, ὅταν μετὰ τὸ οὐ ὑπάρχη στίσις (ὁπότε ἂν καὶ λέξις ἄτνος λαμβάνει ὀξεῖαν): ἐξικουῦντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἡ λέξις μηκέτι (μὴ ἔτι) ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ οὐκέτι (=οὐκ ἔτι).

Ἄσκ. 27. Δικαιολογήσατε τὰ εὐφωνικὰ σύμφωνα τῶν λέξεων εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ἔλεγεν οὗτος ταῦτα.
2. Τοῖς παισὶν ἀρμόττει ὑπακοή.
3. Φίλιππος ἐστὶν ὁ τοῖς ἵππους φιλῶν.
4. Οὕτως αἰεὶ ἐποίει.
5. Οὐχ ὄρω καὶ οὐκ ἀκούω.
6. Οὐκ εἶδεν αὐτόν.
7. Ἔλαβεν οὗτος τὸν ἄργυρον;
8. Οὐκ ἐστὶν ἄλλως γενέσθαι.
9. Οὐχ ἡμαρτεν οὗτος, ἀλλ' ἐγώ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποία σύμφωνα λέγονται ἄφωνα; Πῶς διαιροῦνται;
Ποία ἐκ τῶν ἀφώνων λέγονται ψιλὰ, μέσα, δασέα;
Ποία σύμφωνα λέγονται ἔνρινα; πότε τὸ γ θεωρεῖται ἔνρινον;
Ποία σύμφωνα λέγονται ὑγρά; Πῶς ὀνομάζονται τὰ ἔνρινα καὶ τὰ ὑγρά
μὲ ἓνα ὄρον;
Ποία τὰ διπλᾶ σύμφωνα καὶ διατὶ ὀνομάζονται οὕτω;
2. Ποῖαι αἱ καταχρηστικαὶ δίφθογγοι; Πότε τὸ ι τῶν καταχρηστικῶν δι-
φθόγγων προσγράφεται;
Πότε ἡ αι καὶ ἡ οι εἶναι βραχεῖαι; Ὑπάρχει ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος;
3. Τί λέγεται συλλαβή; Τί εἶναι συλλαβισμός;
Ἐν σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) πῶς συλλαβίζεται;
Δύο ἢ τρία σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) πῶς συλλαβί-
ζονται; (Ἐξαίρεσις;).
Αἱ σύνθετοι λέξεις πῶς συλλαβίζονται;
4. Πότε μία συλλαβὴ λέγεται βραχεῖα, μακρά, θέσει μακρά;
5. Ποῖαι λέξεις λαμβάνουν δασεῖαν;
6. Ποῖαι λέξεις εἶναι ἄτονοι; Πότε τίθεται βαρεῖα;
7. Ποῖαι λέξεις καλοῦνται ἐγκλιτικά; Ποῖαι εἶναι αὐταί;
Ποῖοι οἱ βασικοὶ κανόνες ἐγκλίσεως;
Ὅταν ὑπάρχουν πολλὰ ἐγκλιτικά ἐν συνεχείᾳ τί γίνεται;
Τὸ ἐγκλιτικὸν μεταβιβάζει τὸν τόνον του καὶ εἰς προηγουμένην ἄτονον
λέξιν;
Εἰς ποίας δύο εἰδικὰς περιπτώσεις ὁ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ διατηρεῖται;
Πῶς δικαιολογεῖται ἡ φαινομενικὴ ἐξαίρεσις τῶν κανόνων τονισμοῦ εἰς
τὴν λέξιν π.χ. οὔτε; Γνωρίζετε ἄλλας τοιαύτας λέξεις;
8. Ποῖοι οἱ πέντε βασικοὶ κανόνες τονισμοῦ;
Ποῖος ὁ κανὼν διὰ τὸν τονισμὸν τῆς μακρᾶς παραληγοῦσης;
9. Τί λέγεται ἐκθλιψις; Ποῖον τὸ σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως;
Γίνεται ἐκθλιψις καὶ εἰς τὰς συνθέτους λέξεις;
Ποῖος ὁ κανὼν ὡς πρὸς τὸν τόνον τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος;
Τί συμβαίνει, ἐὰν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν ὑπάρχη ἄφωνα φιλὸν καὶ ἡ ἀκολου-
θοῦσα λέξις ἔχη δασεῖαν;
Ποῖα φωνήεντα δὲν ἐκθλίβονται;
10. Τί λέγεται συναίρεσις; Πότε τονίζεται ἡ συλλαβή, ἡ ὁποία προέρχεται
ἐκ συναίρεσεως;
Ποῖον τόνον λαμβάνει ἡ ἐκ συναίρεσεως συλλαβή, ὅταν δὲν εἶναι εἰς τὴν
λήγουσαν; Ὅταν εἶναι εἰς τὴν λήγουσαν;
11. Τί λέγεται κρᾶσις; Ποῖον τὸ σημεῖον τῆς κρᾶσεως;
Πότε ἀντὶ τῆς κορωνίδος τίθεται δασεῖα; Ποῖαι λέξεις συνήθως πάσχουν
κρᾶσιν; Τί ἀποβάλλεται μετὰ τὴν κρᾶσιν; Πότε ὑπάρχει ι εἰς τὴν συλλαβὴν
τὴν προερχομένην ἐκ κρᾶσεως; Πῶς προήλθεν ὁ τύπος ὕατερος;
12. Ποῖα λέγονται εὐφωνικὰ σύμφωνα καὶ διατὶ;
Ποῖαι λέξεις λαμβάνουν εὐφωνικὸν ν; Ποῖα λέξεις λαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν
ς; τὸ εὐφωνικὸν κ;

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΟΝ

Κεφάλαιον 3ον

ΓΕΝΙΚΑ

- Τὰ διάφορα εἶδη τῶν λέξεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ὁ λόγος, ὀνομάζονται μέρη τοῦ λόγου.
- Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα: ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, μετοχή, ρῆμα, ἐπίρρημα, πρόθεσις, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.
- Ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ λόγου ὅσα κλίνονται (6) λέγονται κλιτά, ὅσα δὲν κλίνονται (4) λέγονται ἄκλιτα.
- Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἢ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχὴ ἔχουν:

α) πτώσεις (ἦτοι μεταβολὰς τῆς καταλήξεώς των κατὰ τὴν κλίσειν).

Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε: ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική.

β) γένος. Τὰ γένη εἶναι τρία: ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον.

γ) ἀριθμούς. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς: ἐνικός, πληθυντικός καὶ δυϊκός. Ὁ δυϊκός δηλοῖ δύο ὄντα: τὸ ὀφθαλμῶν = οἱ δύο ὀφθαλμοί.

1) Τὸ ἄρθρον

Τοῦτο κλίνεται ὡς ἐξῆς:

				Ἄρσ. Θετλ. Οὐδ.				Ἄρσ. Θετλ. Οὐδ.			
Ἐνικός ὄν.	ὁ	ἡ	τὸ	Πληθ. ὄν.	οἱ	αἱ	τὰ	γεν.	τῶν	τῶν	τῶν
	γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	γεν.	τῶν	τῶν	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
	δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς	ταῖς	τοῖς	ταῖς
	αἰτ.	τὸν	τὴν	τὸ	αἰτ.	τούς	τάς	τούς	τάς	τάς	τάς

Ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ λαμβάνει περισπωμένην.

Τὸ ἄρθρον δὲν ἔχει κλητικὴν. Πρὸ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τίθεται συνήθως τὸ ἐπιφώνημα ὦ, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τούτου καλεῖται κλητικὸν ἐπιφώνημα.

2) Οὐσιαστικὸν

Οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν 1) πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα (ἄνθρωπος—ἵππος—δένδρον) 2) πρᾶξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα (ἐργασία, εὐτυχία, ταχύτης).

- Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα, λέγονται συγκεκριμένα.
- Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πρᾶξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα, λέγονται ἀφηρημένα.
- Τὰ συγκεκριμένα οὐσιαστικά λέγονται :
 - 1) κύρια, ὅταν σημαίνουν ἓν μόνον ὠρισμένον πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα: Περικλῆς, Σπάρτη, Βουκεφάλας.
 - 2) Προσηγορικά, ὅταν σημαίνουν ἓν σύνολον ὁμοειδῶν προσώπων, ζῶων ἢ πραγμάτων: μαθητής, ἵππος, πόλις.
- Τὰ οὐσιαστικά κλίνονται κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους ἢ κλίσεις.

Κεφάλαιον 4ον

Πρώτη Κλίσις

Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ μόνον: ἄρσενικά εἰς -ας ἢ -ης, καὶ θηλυκὰ εἰς -α ἢ -η.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

		εἰς	-ας		εἰς	-ης
Ἐνικός	ὄν.	ὁ	ταμίας	ὁ	πολίτης	
	γεν.	τοῦ	ταμίου	τοῦ	πολίτου	
	δοτ.	τῷ	ταμίᾳ	τῷ	πολίτῃ	
	αἰτ.	τὸν	ταμίαν	τὸν	πολίτην	
	κλ.	ὦ	ταμία	ὦ	πολίτα	
Πληθ.	ὄν.	οἱ	ταμίαι	οἱ	πολίται	
	γεν.	τῶν	ταμιῶν	τῶν	πολιτῶν	
	δοτ.	τοῖς	ταμίαις	τοῖς	πολίταις	
	αἰτ.	τούς	ταμίας	τούς	πολίτας	
	κλ.	ὦ	ταμίαι	ὦ	πολίται	

Παρατηρήσεις

- Ἀπὸ τὰ ἄρσενικά εἰς -ης, σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς -ᾶ
 - 1) τὰ ἔθνικα: ὦ Πέρσα, ὦ Σκύθα
 - 2) τὰ εἰς -της: ὦ πολῖτα, ὦ δικαστά, ὦ δέσποτα
 - 3) τὰ εἰς -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τρίβης, -ώνης κτλ. (ἢτοι τὰ σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ῥῆμα): ὦ γεωμέτρα, ὦ τελῶνα.

Πρώτη Κλίσις

ΘΗΛΥΚΑ

	εἰς -α καθαρόν		εἰς -α μὴ καθαρόν		εἰς -η			
Ἐνικός ὄν.	ἡ	οἰκία	ἡ	χώρα	ἡ	νίκη		
γεν.	τῆς	οἰκίας	τῆς	χώρας	τῆς	νίκης		
δοτ.	τῇ	οἰκίᾳ	τῇ	χώρᾳ	τῇ	νίκῃ		
αἰτ.	τὴν	οἰκίαν	τὴν	χώραν	τὴν	νίκην		
κλ.	ᾧ	οἰκία	ᾧ	χώρα	ᾧ	νίκη		
Πληθ.	ὄν.	αἱ	οἰκίαι	αἱ	χώραι	αἱ	νῖκαι	
γεν.	τῶν	οἰκιῶν	τῶν	χωρῶν	τῶν	δοξῶν	τῶν	νικῶν
δοτ.	ταῖς	οἰκίαις	ταῖς	χώραις	ταῖς	δόξαις	ταῖς	νίκαις
αἰτ.	τάς	οἰκίας	τάς	χώρας	τάς	δόξας	τάς	νίκας
κλ.	ᾧ	οἰκίαι	ᾧ	χώραι	ᾧ	δόξαι	ᾧ	νῖκαι

Παρατηρήσεις

- 1) Τὸ α λέγεται καθαρόν, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνῆεν ἢ ρ. Τοῦτο διατηρεῖται εἰς ὄλον τὸν ἐνικόν. Τὸ καθαρόν α εἶναι μακρόν.

Ἐξαιρέσεις: Τὸ καθαρόν α εἶναι βραχύ:

1) εἰς τὰ προπαροξύτονα (ἀλήθεια, εὐσέβεια)

2) εἰς τὰ ὀνόματα γραῖα, μαῖα, μυῖα

3) εἰς τὰ ἐξῆς εἰς -ρα δισύλλαβα: μοῖρα, πεῖρα, πρῶρα, σφαῖρα, σφῦρα.

- 2) Τὸ α λέγεται μὴ καθαρόν, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, πλὴν τοῦ ρ.

Τὸ μὴ καθαρόν α εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ τρέπεται εἰς η.

Τὸ μὴ καθαρόν α εἶναι βραχύ.

Γενικῶς τὸ α εἰς τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἶναι μακρόν ἢ βραχὺν (ἢ χώρα, τὴν χώραν, ἢ γλῶσσα, τὴν γλῶσσαν), ἀναλόγως τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

Πρώτη Κλίσις

Συνηρημένα

Πολλά πρωτόκλιτα ἀρχικῶς εἶχον πρὸ τοῦ χαρακτήρος α τοῦ θέματος ἄλλο α ἢ ε. Τὰ πλεῖστα τούτων ἔπαθον συναίρεσιν, καὶ δι' αὐτὸ ὀνομάζονται συνηρημένα πρωτόκλιτα (Ἀθηνᾶ) Ἀθηνᾶ, (μνάα) μνά, (Ἑρμέας) Ἑρμῆς.

Ἐνικὸς ὄν.	ὁ	Ἑρμῆς	ἡ μνά	ἡ γαλή
γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	τῆς μνάς	τῆς γαλής
δοτ.	τῷ	Ἑρμῆ	τῆ μνά	τῆ γαλή
αἰτ.	τόν	Ἑρμῆν	τήν μνά	τήν γαλήν
κλ.	ὦ	Ἑρμῆ	ὦ μνά	ὦ γαλή

Πληθ.	ὄν.	οἱ	Ἑρμαῖ	αἱ μναῖ	αἱ γαλαῖ
γεν.	τῶν	Ἑρμῶν	τῶν μνῶν	τῶν γαλῶν	
δοτ.	τοῖς	Ἑρμαῖς	ταῖς μναῖς	ταῖς γαλαῖς	
αἰτ.	τούς	Ἑρμᾶς	τάς μνάς	τάς γαλαῖς	
κλ.	ὦ	Ἑρμαῖ	ὦ μναῖ	ὦ γαλαῖ	

Παρατηρήσεις

● Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα: 1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναιρέτων, πλὴν ὅτι τὸ -εα εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν συναιροῦν εἰς -η, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν εἰς -ας (ὁ Ἑρμέας, Ἑρμῆς—τούς Ἑρμέας, Ἑρμᾶς).

2) εἶναι εἰς πάσας τὰς πτώσεις περισπώμενα.

● Τὸ ὄνομα ὁ βορέας εὐρίσκεται εἰς ὄλας τὰς πτώσεις καὶ ἀσυναιρέτως καὶ συνηρημένως, ἀλλὰ συνηρημένον λαμβάνει δύο ρ (ὁ βορέας—βορράς, τοῦ βορέου—βορρά κτλ.).

Γενικαὶ παρατηρήσεις

- 1) Εἰς τὸν πληθυντικὸν τὰ ἄρσενικὰ ἔχουν τὰς ἰδίας καταλήξεις μὲ τὰ θηλυκά.
- 2) Τὸ α εἰς τὴν κατάληξιν -ας εἶναι πάντοτε μακρόν: τὰς σφαίρας, τῆς χώρας.
- 3) Εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουμένης καὶ περισπῶνται.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα ἄρσενικὰ πρωτόκλιτα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς -ᾶ; Πότε τὸ α τῶν θηλυκῶν τῆς 1ης κλίσεως λέγεται καθαρὸν; εἶναι μακρόν ἢ βραχύ; Πότε κατ' ἐξαιρέσιν εἶναι βραχύ;
- Πότε τὸ α τῶν θηλυκῶν τῆς 1ης κλίσεως λέγεται μὴ καθαρὸν; εἶναι μακρόν ἢ βραχύ; Εἰς τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τὸ α εἶναι μακρόν ἢ βραχύ;
2. Τί καταλήξεις ἔχουν τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα; Τί παρατηρεῖτε ὡς πρὸς τὴν συναίρεσιν;
- Τί τόνον λαμβάνουν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις;
3. Εἰς τὸν πληθυντικὸν αἱ κατάληξεις ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν διαφέρουν;
4. Ἡ κατάληξις -ας τῆς 1ης κλίσεως (γεν. ἐνικοῦ ἢ αἰτ. πληθυντικοῦ) εἶναι μακρά ἢ βραχεῖα;
5. Εἰς ποίαν συλλαβὴν τονίζονται ὅλα τὰ πρωτόκλιτα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικοῦ καὶ τί τόνον λαμβάνουν;

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἄσκ. 28. 1) Γράψατε εἰς δύο στήλας τὰ συγκεκριμένα καὶ ἀφηρημένα οὐσιαστικά :

ὁ ἀδελφός, οἱ ἀπόγονοι, ὁ γάμος, ἡ γένεσις, ὁ θάνατος, ἡ ἐσθῆς, ἡ θύρα, ὁ χιτῶν, ἡ παιδεία, ὁ ἄρτος, τὸ γάλα, ὁ βωμός, ὁ ἥρωσ, ἡ θεραπεία, ἡ μαντεία, ἡ σπονδή, ὁ ἀθλητισμός, ἡ ἐπιστήμη, ἡ μουσική, ἡ ποίησις, τὸ στάδιον, τὸ τεῖχος, ὁ ὑποκριτής, ἡ ἀλώπηξ, ὁ βοῦς, τὸ θηρίον, ὁ λέων, ἡ ἡττα, ἡ προσβολή, ἡ ἀθανασία, ἡ ἀλήθεια, ἡ ἄμιλλα.

Ἄσκ. 29. Ποῖα ἐκ τῶν κατωτέρω οὐσιαστικῶν εἶναι κύρια καὶ ποῖα προσηγορικά :

Διογένης. Διόσκουροι. Δόξα. Ἐπίδουρος. Πεζός. Ἐρετριεύς. Ἑρμῆς. Ἐταῖρος. Περσεύς. Πίθος. Κέρβερος. Ποτειδαία. Στόλος. Τισσαφέρνης. Ἄρχων. Ἀριστοτέλης. Ἄστυ. Γεωμετρία. Βωμός. Δελφοί. Δῆμος. Δημοσθένης. Διομήδης. Δικαστής. Πάν. Πανικός. Μαραθῶν. Λύρα. Ὀρφεύς.

Ἄσκ. 30. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά :

- 1) ὁ ἀθλητής, ὁ οἰκέτης, ὁ ὀπλίτης
- 2) ὁ νεανίας, ὁ Γοργίας, ὁ Ἰππίας.

Ἄσκ. 31. Σχηματίσατε τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τῶν οὐσιαστικῶν :

ὁ Ξέρξης, ὁ Σπαρτιάτης, ὁ πελταστής, ὁ Πέρσης, ὁ Θουκυδίδης, ὁ στρατιώτης, ὁ σοφιστής, ὁ ὑποκριτής, ὁ Εὐριπίδης.

Ἄσκ. 32. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά :

- 1) ὁ ποιητής, ὁ τοξότης, ὁ προδότης
- 2) ὁ Κριτίας, ὁ κοχλίας.

Ἄσκ. 33. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά :

ἡ ἀγορὰ—ἡ δάφνη—ἡ ἐλαία—ἡ λίμνη—ἡ ὥρα—ἡ τέχνη—ἡ χελώνη—ἡ ψυχὴ.

Ἄσκ. 34. Κλίνετε :

ἡ θήρα καὶ ἡ ὕλη—ἡ πέτρα καὶ ἡ πηγὴ—ἡ σελήνη καὶ ἡ σκιά.

Ἄσκ. 35. Κλίνετε :

ἡ δίψα, ἡ ἄμαξα, ἡ δόξα, ἡ μέλισσα, ἡ μουσα, ἡ πείνα, ἡ ῥίζα, ἡ τράπεζα.

Ἄσκ. 36. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ὑπογραμμίσατε μὲ μίαν γραμμὴν τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α καθαρὸν καὶ μὲ δύο γραμμὰς τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α μὴ καθαρὸν :

1. Ἡ ἐσπέρα ἀνάγει τὴν σιγὴν. 2. Λύπη συντρίβει τῆς ψυχῆς ἀρετὴν. 3. Ταῖς Μούσαις μάλιστα παρὰ ποταμοῖς καὶ πηγαῖς θυσίαι θύ-

ονται. 4. Τὴν νίκην ἔδοσαν οἱ θεοὶ τῇ στρατιᾷ. 5. Φυλάττεσθε τὰς τῶν ἀνθρώπων γλώττας. 6. Εἶχεν ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν μεγίστην. 7. Ἡ δόξης ἐπιθυμία πολλὰκίς ἀδικίας καὶ ἀσεβείας ἀρχή. 8. Φυτεύομεν μικρὰς ἐλαίας. 9. Τοῖς πλοίοις πολλὰκίς ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνοι γίνονται. 10. Ἡ σοφία καρπὸς τῆς παιδείας.

Ἄσκ. 37. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 38. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι οὐσιαστικῶν: ἡ θάλαττα—ἡ ἀνδρεία—τὴν θεραπείαν—ἡ ἄκανθα—ὡ ἄγνοια—τὴν ἀγγελίαν—ἡ ὥρα—ὡ μοῖρα—τὴν ἐπιθυμίαν—τὴν πείραν.

Ἄσκ. 39. Τονίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι λέξεων:

τὴν ἀσεβειαν—ἡ βασιλεια—ἡ ἀσφαλεια—τὴν ἡτταν—ἡ δοξα—τῆς ἐνεδρας—ἡ ἐλαια—τὴν ἐγκρατειαν—ἡ ἐδρα—τὴν φαρετραν—ἡ διανοια—τὴν ἐσπεραν—ὡ Εὐβοια—ἡ δουλεια—τὴν χωραν—τὴν ὑστεριαν—ὡ θαλαττα.

Ἄσκ. 40. Κλίνετε:

- 1) Ἄπελλῆς—Θαλῆς
- 2) Ἄθηνᾶ—Ναυσικᾶ
- 3) Ἄλωπεκῆ—λεοντῆ—γῆ—Ἄμυγαλῆ—ῥοδῆ.

Ἄσκ. 41. Συμφώνως πρὸς ποῖον ὑπόδειγμα θὰ κλίνετε τὰ ἀκόλουθα οὐσιαστικά:

ὁ πρεσβευτής, ἡ ἄγνοια, ἡ ἄγρα, ὁ προδότης, ἡ ἀγγελία, ἡ ἀδελφή, ὁ Ἄιδης, ἡ ἄκρα, ἡ ἀδικία, ἡ ἀλαζονεία, ἡ ἀκοή, ἡ Μοῦσα, ἡ πηγὴ, ἡ Μακεδονία, ὁ Ἐπαμεινώνδας, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Πρωταγόρας.

Ἄσκ. 42. Κλίνετε τὰ οὐσιαστικά τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 43. Κλίνετε συγχρόνως: 1) ἡ θύρα—ἡ θάλασσα—ἡ ἡδονή. 2) ὁ ταμίας—ὁ στρατιώτης—ὁ Πελοπίδας.

Ἄσκ. 44. Γράψατε τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τῶν κάτωθι ὀνομάτων: ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Ἀρταξέρξης, ὁ Δημάδης, ὁ Μιλτιάδης, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Ὀρέστης.

Ἄσκ. 45. Κλίνετε:

ἢ ἀσέβεια—ἢ Ἄσια—αἱ Ἀθηναίαι—αἱ Μυκῆναι—ἡ ἀνάγκη—ἡ ἡδονή—ἡ Ἀντιγόνη—αἱ Θερμοπύλαι—ἡ Εὐρώπη—ἡ ἦβη—ἡ δουλεία—ἡ ἀμέλεια.

Ἄσκ. 46. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν τύπων:

ὦ στρατιῶτα—τοὺς Ἑρμᾶς—ἡ πρῶρα—τὴν Μοῦσαν—ἡ εὐγένεια—τὴν γλῶτταν—τὴν πέτραν—ἡ παλαιστρα—τὴν γαλῆν—ἡ πείνα—τὴν ἔχθραν—τῆς γῆς—ἡ ἄμαξα—τὴν σφαῖραν—ὦ παιδεῖα—ἡ Ἰφιγένεια—ἡ ἱερεία—ἡ πολιτεία—ἡ πορεία—τὴν πρεσβείαν—τὴν μοῖραν—ὦ ἡλικιῶτα—ἡ πείρα—τὴν λείαν—ἡ ἦττα—ὦ κυβερνήτα—ἡ εὐνοια—ἡ θήρα—τὴν ὠφέλειαν—τὴν Ναυσικᾶν—ὦ γυμνήτα—τὴν θεραπείαν—ἡ ὁμόνοια.

Ἄσκ. 47. Τονίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι λέξεων:

ὦ κυβερνήτα, τῆς παλαιστρας, τὰς Μουσας, τὴν ἀλωπεκην, ἡ σφαιρα, τὴν ἄμαξαν, τῆς θεραπείας, τὰς πρεσβείας, τὰς ἱερείας, τὴν θηραν.

Ἄσκ. 48. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις: 1) ὑπογραμμίσατε μὲ μίαν γραμμὴν τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α καθαρόν, καὶ μὲ δύο γραμμάς τὰ θηλυκὰ πρωτόκλιτα μὲ α μὴ καθαρόν 2) Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν αὐτῶν:

1. Ὁ θάνατος μισθὸς τῆς ἁμαρτίας. 2. Ἡ ἐπιθυμία πολλάκις ἀνθρώπους εἰς ἀδικίαν καὶ ἀτυχίαν ἄγει. 3. Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἦταν λύπη καὶ ἀθυμία ἐν Ἀθήναις ἦν. 4. Οἱ πολέμιοι πρὸς τὰς γεφύρας προσάγονται. 5. Ὀμοιοῖα καὶ ἀνδρεία ἢ ἐλευθερία φυλάττεται. 6. Θύομεν τὰς κόρας τῆ Ἥρα.

Ἄσκ. 49. Ὑπογραμμίσατε καὶ κλίνετε τὰ πρωτόκλιτα οὐσιαστικὰ τῶν κατωτέρω φράσεων:

1. Χαίρομεν τῆ σῆ νίκη, ὦ ἀθλητά. 2. Ἐπαινεῖτε τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τῆ τέχνῃ. 3. Χαῖρε, ὦ δέσποτα. 4. Ὁ δεσπότης τιμᾷ τὴν τῶν οἰκετῶν σπονδήν. 5. Οἱ ποιηταὶ ᾄδουσι τὴν νέαν νίκην. 6. Ἡ Ἑλληνικὴ στρατιὰ ἔχει πελταστὰς καὶ ὀπλίτας καὶ τοξότας. 7. Οἱ σοφισταὶ διαφθείρουσι τοὺς νεανίας. 8. Θαυμάζομεν τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἀρετὴν ἐν ταῖς Θερμοπύλαις. 9. Ἡ ἀρετὴ ἐστὶ τῆς ψυχῆς ῥώμη. 10. Ὁ ληστής φοβεῖται τὸν κριτήν.

Κεφάλαιον 5ον

Δευτέρα Κλίσις

Ἡ δευτέρα κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν: ἄρσενικά καὶ θηλυκά, τὰ ὅποια λήγουν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -ος, καὶ οὐδέτερα, τὰ ὅποια λήγουν εἰς -ον.

		ἄρσενικά	θηλυκά	οὐδέτερα
Ἐνικός	ὄν.	ὁ ἄνθρωπος	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον
	γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	τῆς ὁδοῦ	τοῦ δώρου
	δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	τῇ ὁδῷ	τῷ δώρῳ
	αἰτ.	τὸν ἄνθρωπον	τὴν ὁδόν	τὸ δῶρον
Πληθ.	ὄν.	ὦ ἄνθρωπε	ὦ ὁδὲ	ὦ δῶρον
	γεν.	οἱ ἄνθρωποι	αἱ ὁδοὶ	τὰ δῶρα
	δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ταῖς ὁδοῖς	τοῖς δώροις
	αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	τάς ὁδοὺς	τὰ δῶρα
κλ.	ὄν.	ὦ ἄνθρωποι	ὦ ὁδοὶ	ὦ δῶρα
	γεν.	τῶν ἀνθρώπων	τῶν ὁδῶν	τῶν δώρων
	δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ταῖς ὁδοῖς	τοῖς δώροις
	αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	τάς ὁδοὺς	τὰ δῶρα
κλ.	ὄν.	ὦ ἄνθρωποι	ὦ ὁδοὶ	ὦ δῶρα
	γεν.	τῶν ἀνθρώπων	τῶν ὁδῶν	τῶν δώρων
	δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ταῖς ὁδοῖς	τοῖς δώροις
	αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	τάς ὁδοὺς	τὰ δῶρα

Παρατηρήσεις

- Τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ ἴδιαι εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.
- Τὰ οὐδέτερα ἔχουν τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομαστικὴν τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν.
- Ἡ κατάληξις α εἰς τὰ οὐδέτερα εἶναι βραχεῖα.

Ἄσκ. 50. Γράψατε τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν (ἐν. πληθ.) τῶν ὀνομάτων:

ὁ ἀγρὸς—ὁ ἀδελφὸς—ὁ βίος—ἡ δρόσος—ἡ πρόσοδος—ἡ ἄμπελος
ὁ βωμὸς—ὁ γεωργὸς—ἡ ἔφοδος—τὸ δένδρον—τὸ ἄθλον—τὸ ἔλαιον.

Ἄσκ. 51. Κλίνατε: ἡ τάφος—ἡ νόσος—ἡ νῆσος—ἡ ἡπειρος.

Ἄσκ. 52. Κλίνατε συγχρόνως:

ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ πεδίον—ἡ παρθένος καὶ τὸ ῥόδον.

Δευτέρα Κλίσις

Συνηρημένα

Ἐκ τῶν δευτερόκλιτα οὐσιαστικά, ὅσα εἶχον ἀρχικῶς πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος ο τοῦ θέματος ἄλλο ο ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἔπαθον συναίρεσιν, καὶ δι' αὐτὸ καλοῦνται συνηρημένα: (νόος) νοῦς, (ὄστειον) ὄστουν.

		Ἄρσενικά		Οὐδέτερα
Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	πλοῦς	τὸ ὄστουν
	γεν.	τοῦ	πλοῦ	τοῦ ὄστοῦ
	δοτ.	τῷ	πλῶ	τῷ ὄστῳ
	αἰτ.	τόν	πλοῦν	τὸ ὄστοῦν
	κλ.	—	—	—
Πληθ.	ὄν.	οἱ	πλοῖ	τὰ ὄστᾶ
	γεν.	τῶν	πλῶν	τῶν ὄστῶν
	δοτ.	τοῖς	πλοῖς	τοῖς ὄστοις
	αἰτ.	τούς	πλοῦς	τὰ ὄστᾶ
	κλ.	—	—	—

Παρατηρήσεις

Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα ὀνόματα :

1) Ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων, πλὴν ὅπου τὰ ἀσυναίρετα ἔχουν εἰς τὴν κατάληξιν ο ἢ ε, ταῦτα ἔχουν ου (τὸ ὅποιον προέρχεται ἐκ τῆς συναίρεσεως τοῦ ο+ο ἢ ε+ο).

2) Τονίζονται εἰς ἄλλας τὰς πτώσεις εἰς τὴν συλλαβὴν, εἰς τὴν ὅποιαν τονίζεται ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ.

3) Δὲν ἔχουν κλητικὴν, οὔτε δυϊκὸν ἀριθμὸν.

Ἄσκ. 53. Κλίνατε τὰ οὐσιαστικά:
ὁ νοῦς—ὁ ῥοῦς—τὸ κανοῦν—ὁ θροῦς

Δευτέρα Κλίσις

Ἄττικόκλιτα

Μερικά ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως λήγουν εἰς -ως: ὁ Ἄθως, ἡ ἄλως, ὁ νεῶς (οὐδ. εἰς -ων: τὸ ἀνώγεων). Ταῦτα λέγονται ἄττικόκλιτα, διότι τὰ μετεχειρίζοντο πρὸ πάντων οἱ ὁμιλοῦντες τὴν Ἄττικὴν διάλεκτον.

Ἐνικός ὄν.	ὁ	νεῶς	ἡ	ἄλως	τὸ ἀνώγεων
γεν.	τοῦ	νεῶ	τῆς	ἄλω	τοῦ ἀνώγεω
δοτ.	τῷ	νεῶ	τῆ	ἄλω	τῷ ἀνώγεω
αἶτ.	τὸν	νεῶν	τῆν	ἄλω	τὸ ἀνώγεων
κλ.	ῶ	νεῶς	ῶ	ἄλως	ῶ ἀνώγεων
Πληθ.	οἱ	νεῶ	αἱ	ἄλω	τὰ ἀνώγεω
γεν.	τῶν	νεῶν	τῶν	ἄλων	τῶν ἀνώγεων
δοτ.	τοῖς	νεῶς	ταῖς	ἄλως	τοῖς ἀνώγεως
αἶτ.	τούς	νεῶς	τάς	ἄλως	τὰ ἀνώγεω
κλ.	ῶ	νεῶ	ῶ	ἄλω	ῶ ἀνώγεω

Τὰ ἄττικόκλιτα ὀνόματα :

1) Ἐχουν εἰς τὰς καταλήξεις ὄλων τῶν πτώσεων ω· ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ ω ὑπάρχει ἢ ὑπογεγραμμένον, ὅπου ἡ ἀντίστοιχος κατάληξις τῶν κοινῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἔχει ι, ἔστω καὶ ὑπογεγραμμένον: τῷ νεῶ (τῷ θεῶ), οἱ νεῶ (οἱ θεοί).

2) Ἐχουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.

3) Τονίζονται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ὅπου καὶ ὅπως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ.

4) Μερικά ἄττικόκλιτα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν χωρὶς τὸ τελικὸν ν: τὸν Ἄθω, τὴν ἄλω, τὴν ἔω, τὴν Κῶ, τὸν Μίνω.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἄσκ. 54. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις:

1. Ὁ γεωργὸς ᾄδει ἐν τῷ ἀγρῷ. 2. Τὰ ζῆα τρέχει διὰ τοῦ πεδίου. 3. Τὰ ὄπλα οὐκ ἀρέσκει τοῖς γεωργοῖς. 4. Οἱ ἵπποι τοῖς ἀνθρώποις φίλοι εἰσίν. 5. Ὁ ἀδελφὸς χρυσὸν ἔχει καὶ χαλκόν. 6. Δρόσος ἐστὶν ἐν τοῖς ἀγροῖς. 7. Τὰ τόξα λαμβάνομεν καὶ τοὺς λύκους θηρεύομεν. 8. Ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ ἥλιος λάμπει. 9. Ὁ πλοῦτος πολλακίς τοὺς τρόπους φθείρει. 10. Πόνος πλοῦτον φέρει, οὐχ ὕπνος. 11. Διόνυσος τῆς ἀμπέλου εὐρετῆς ἦν. 12. Χρυσὸν καὶ ἄργυρον οἱ ἄνθρωποι φιλοῦσι. 13. Οἱ ἵπποι τὸν λύκον φοβοῦνται. 14. Ὁ ἄργυρος βάσανός ἐστι τῶν τοῦ ἀνθρώπου τρόπων. 15. Οἱ θεῶν οἴκοι θησαυροὺς ἔχουσιν.

Ἄσκ. 55. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις συνηρημένα δευτερόκλιτα οὐσιαστικά:

1. Ἐνδοξὸς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ τῶν Ἀργοναυτῶν πλοῦς, ὃς ἦν ἐξ Ἰωλκοῦ εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. 2. Ὁ τῆς θαλάττης ῥοῦς φέρει τῷ πλῶ οὐκ ὀλίγους κινδύνους. 3. Τὰ ὀστᾶ λευκά ἐστι. 4. Οἱ ἐν τῇ θαλάττῃ πλοῖ χαλεποὶ εἰσι. 5. Ἡ θάλαττα δεινῶν ῥῶν μεστή ἐστι.

Ἄσκ. 56. Κλίνατε:

- 1) ὁ λαγῶς—ὁ λεῶς—ὁ ταῶς
- 2) ὁ ἄθως—ἡ ἄλως—ἡ ἔως
- 3) ὁ Μίνως—ἡ Κῶς—ὁ Μενέλεως

Κεφάλαιον βον

Ἐπίθετα Δευτερόκλιτα

Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖα σημαίνουν ποιότητα ἢ ιδιότητα οὐσιαστικῶν (ἄρτος λευκός). Ὑπάρχουν ἐπίθετα δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα*. Ἐκ τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων ἄλλα εἶναι ἀσυναίρετα καὶ ἄλλα συνηρημένα. Ὁρισμένα, τὰ ὁποῖα κλίνονται κατὰ τὰ ἀττικόκλιτα οὐσιαστικά β' κλίσεως, λέγονται ἀττικόκλιτα.

A) ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ : ἀγαθός, ἀγαθή, ἀγαθόν.

Τῶν ἀσυναίρετων δευτεροκλίτων ἐπιθέτων τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὸ δὲ θηλυκὸν πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην.

Τρικατάληκτα

Ὅσα ἐπίθετα ἔχουν τρεῖς καταλήξεις, ἥτοι μίαν δι' ἕκαστον γένος, λέγονται τρικατάληκτα.

Τὸ θηλυκὸν τῶν τρικατάληκτων ἐπιθέτων κανονικῶς λήγει εἰς -η : σοφός, σοφή.

Ὅταν ὁμως πρὸ τῆς καταλήξεως -ος τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρχη φωνῆεν ἢ ρ, τότε τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς α μακρόν : νεκρός, νεκρά (ἐξαίρεσις : ὄγδοος, ὄγδοη).

Δικατάληκτα

Δικατάληκτα λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα ἔχουν δύο καταλήξεις, ἥτοι μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον : ὁ ἀθάνατος, ἡ ἀθάνατος, τὸ ἀθάνατον.

Ποῖα δευτερόκλιτα εἰς -ος εἶναι δικατάληκτα.

1. Τὰ περισσότερα ἐκ τῶν συνθέτων : ὁ, ἡ ἄκαρπος—ὁ, ἡ ἀθάνατος.

Ἐξαιρέσεις :

α) Τὰ σύνθετα : ἀντάξιος, ἐναντίος, πάγκαλος εἶναι τρικατάληκτα.

β) Τὰ σύνθετα : ἀνάξιος, ἀναίτιος καὶ τὰ ἀπλᾶ βέβαιος καὶ ἔρημος δύνανται νὰ εἶναι τρικατάληκτα ἢ δικατάληκτα : ὁ βέβαιος, ἡ βεβαία (ἢ βέβαιος) τὸ βέβαιον.

2. Μερικὰ ἀπλᾶ εἰς -ειος, -ιος, -ιμος : ὁ, ἡ βόρειος—ὁ, ἡ γαμήλιος, ὁ, ἡ δόκιμος.

3. Τὰ ἐπίθετα : βάνασος, βάρβαρος, ἡμερος, ἡρεμος, ἦσυχος, κίβδηλος, λάλος.

* Τὰ τριτόκλιτα ἐπίθετα ἐξετάζονται εἰς τὰς σελίδας 69—73.

Ἐπίθετα Δευτερόκλιτα

Β) ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ : χρυσοῦς, χρυσῆ, χρυσοῦν.

Τῶν συνηρημένων δευτεροκλίτων ἐπιθέτων :

1) τὸ ἀρσενικὸν κλίνεται κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν ὁ πλοῦς (βλ. σελ. 33).

2) τὸ θηλυκὸν κλίνεται κατὰ τὰ θηλυκὰ οὐσιαστικά τῆς πρώτης κλίσεως (ἢ νίκη).

3) τὸ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν τὸ ὄστον (βλ. σελ. 33).

Τρικατάληκτα

● Τὰ τρικατάληκτα συνηρημένα ἐπίθετα εἰς -ους κανονικῶς σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς -η. Ὅταν ὁμως πρὸ τῆς καταλήξεως -ους ὑπάρχη ε ἢ ῥ, τότε σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς -α: κεραμεοῦς, κεραμεᾶ - ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ.

● Τὰ πολλαπλασιαστικά ἀριθμητικά εἰς -πλοῦς εἶναι τρικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὸ χρυσοῦς: ἀπλοῦς, ἀπλῆ, ἀπλοῦν - διπλοῦς, διπλῆ, διπλοῦν.

Δικατάληκτα

Δικατάληκτα συνηρημένα ἐπίθετα εἰς -ους εἶναι σύνθετα ἐπίθετα μὲ δεῦτερον συνθετικὸν τὰς λέξεις νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, χροῦς: εὔνοος, εὔπλοος, ἄχρους.

Τῶν δικαταλήκτων: 1) Τὸ -οα τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων μένει ἀσυναίρετον: τὰ εὔπλοα, τὰ ἄχροα.

2) ἡ κατάληξις -οι τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, ἃν καὶ προέρχεται ἐκ συναίρεσεως, ὡς πρὸς τὸν τονισμόν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα: εὔνοι.

Γ) ΑἲΤΤΙΚΟΚΛΙΤΑ : ὄ, ἡ ἴλεως, τὸ ἴλεων.

Ταῦτα κλίνονται κατὰ τὰ αἲττικόκλιτα οὐσιαστικά β' κλίσεως ὁ νεῶς, τὸ ἀνώγειων.

● Τὰ αἲττικόκλιτα ἐπίθετα: 1) Εἶναι δικατάληκτα (ἐκτὸς τοῦ πλέως, α, ων).

2) Εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουν κατάληξιν -α καὶ ὄχι -ω (ὅπως τὰ αἲττικόκλιτα οὐσιαστικά).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α) Δευτέρα Κλίσις

1. Τί έχετε να παρατηρήσετε διά τās καταλήξεις τών θηλυκών όνομάτων τής δευτέρας κλίσεως;
2. Ποίας καταλήξεις έχουν τά συνηρημένα δευτερόκλιτα; Έχουν κλητικήν; Είς ποίαν συλλαβήν τονίζονται;
3. Τί γράμμα έχουν τά άττικόκλιτα είς τās καταλήξεις όλων τών πτώσεων; Πότε τὸ ω λαμβάνει ι ύπογεγραμμένον; Είς ποίαν συλλαβήν τονίζονται; Τί παρατηρεΐτε είς τήν ένικήν κλητικήν; Ποία άττικόκλιτα σχηματίζουσι τήν ένικήν αίτιατικήν χωρίς τὸ τελικόν ν;

Β) Έπίθετα Δευτερόκλιτα

1. Πώς κλίνονται τά άσυναίρετα δευτερόκλιτα επίθετα; Ποία επίθετα λέγονται τρικατάληκτα; Ποία ή κατάληξις τοῦ θηλυκοῦ; ύπάρχει έξαίρεσις;
2. Ποία επίθετα λέγονται δικατάληκτα; Ποία επίθετα είς -ος είναι δικατάληκτα; Αναφέρατε τρία επίθετα είς -ος σύνθετα, τά όποία δέν είναι δικατάληκτα. Αναφέρατε επίθετα είς -ος, τά όποία δύναται νά είναι τρικατάληκτα ή δικατάληκτα.
3. Τά συνηρημένα δευτερόκλιτα επίθετα επί τίνος ύποδείγματος κλίνονται; Πώς σχηματίζουσι τὸ θηλυκόν; Ποία συνηρημένα επίθετα είναι δικατάληκτα; Ποίας ιδιορρυθμίας παρουσιάζουσι;
4. Τά άττικόκλιτα επίθετα είναι δικατάληκτα ή τρικατάληκτα; Έπί τίνος ύποδείγματος κλίνονται; Κατά τί διαφέρουσι τών άττικοκλίτων οὐσιαστικῶν;

Γενικαὶ Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων
(οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων) πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως

Ἄσκ. 57. Κλίνετε: τὸ ἀργυροῦν τόξον—ὁ καθαρὸς ροῦς
τὸ καλὸν κανοῦν—ὁ καλὸς ταῶς

Ἄσκ. 58. Κλίνετε: ἡ μικρὰ ἀγορὰ—ἡ καλὴ ἑορτὴ—ὁ ἀγαθὸς ἀθλητὴς—ἡ μικρὰ μέλισσα—ὁ ἀγαθὸς ἀδελφός.

Ἄσκ. 59. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ ὀνόματα τῆς β' κλίσεως:

Ζεὺς ἐν πίθῳ τὰ ἀγαθὰ πάντα συγκλείσας ἀφῆκε παρ' ἀνθρώπῳ τινί. Ὁ δέ, λίχνος ἄνθρωπος, εἰδέναι θέλων τί ἔστιν ἐν αὐτῷ, τὸ πῶμα ἐκίνησε· πάντα δὲ ἐπετάσθη πρὸς τοὺς θεοῦς.

Ἄσκ. 60. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα τῶν δύο πρώτων κλίσεων:

Κριθὴν τὴν τοῦ ἵππου ὁ ἵπποκόμος κλέπτων καὶ πωλῶν, τὸν ἵππον ἔτριβεν, ἐκτένιζε πᾶσαν ἡμέραν. Ἔφη δὲ ὁ ἵππος· «Εἰ θέλεις ἀληθῶς καλὸν εἶναι με, τὴν κριθὴν τὴν τρέφουσάν με μὴ πῶλει». Ὁ μῦθος δηλοῖ, ὅτι οἱ πλεονέκται τοῖς πιθανοῖς λόγοις καὶ ταῖς κολακείαις τοὺς πένητας δελεάζοντες ἀποστεροῦσιν αὐτοὺς καὶ τῆς ἀναγκαίας χρείας.

Ἄσκ. 61. Ἀναγνωρίσατε τὰ ἀττικόκλιτα οὐσιαστικά:

1. Τοῖς βαρβάροις οὔτε βωμοὶ οὔτε νεφέ εἰσιν. 2. Δίδωσιν ὁ ναύτης τῶν ληστῆ. 3. Οἱ πολῖται κολάζονται ὑπὸ τοῦ Μίνω. 4. Τὸν λαγῶν λίθῳ ἀποκτείνει. 5. Οἱ λησταὶ τὴν ἔω φοβοῦνται.

Ἄσκ. 62. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα:

1. Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος χρυσοῦς ἦν. 2. Ὁ φιλόσοφος τοὺς ἄνους πολίτας οὐ θαυμάζει. 3. Ὁ πλοῦς ἦν χαλεπὸς τοῖς ναύταις. 4. Οἱ πολῖται τῷ δικαίῳ κριτῇ εὐνοί εἰσιν. 5. Στέφανος ἀργυροῦς τῷ τῆς νήσου οἰκιστῇ δίδεται. 6. Ἡ ἀλήθεια ἀπλῆ ἔστιν. 7. Ὁ καλὸς τάφος τὰ ὄστα τοῦ Ἰππίου ἔχει.

Ἄσκ. 63. Κλίνατε καὶ εἰς τὰ τρία γένη τὰ ἐπίθετα :

- 1) ἅγιος—διπλοῦς—ἄθάνατος—κακόνους—εὐπλους—εὐρους
- 2) κεραμεοῦς—ἄνους—ἀγήρωσ—πλέωσ—εὐκερωσ—ἀξιόχρεωσ—εὐγεωσ

Ἄσκ. 64. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ συνηρημένα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα α' καὶ β' κλίσεως :

1. Ὁ θάνατος χαλκοῦς ὕπνος λέγεται. 2. Οὐ λόγοις, ἀλλὰ βλάβαις παιδεύονται οἱ ἄνοι. 3. Πολλάκις ἀνθρώπων νοῦν ὀργὴ ἐκκαλύπτει.
4. Ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἀγορᾷ πολλοὶ Ἑρμαῖ ἦσαν. 5. Ὁ Σικελίας τῆς νήσου περίπλους ὀκτὼ ἡμερῶν ἦν. 6. Ἡ βασιλεία αὐτῇ τῇ θεᾷ χρυσοῦν στέφανον καὶ πορφυροῦν ἱμάτιον ἔφερεν. 7. Πρὸς τοῖς νεκρῶν ὄστοις ἐν τοῖς τῶν Σκυθῶν τάφοις ἀργυροὶ στέφανοι καὶ σιδηρὰ ὄπλα ἐστίν.

Ἄσκ. 65. Γράψατε εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τὰ τρία γένη τῶν ἐπιθέτων τῶν κατωτέρω φράσεων:

1. Ἄλυπον βίον οἱ θεοὶ μόνον ἄγουσι. 2. Ἄδικος πλοῦτος οὐποτε βέβαιος. 3. Ἐν καιρῷ τὰ ἡμέτερα πλοῖα εἰς τὴν ἔρημον νῆσον σφίζετε.
4. Φεῦγε τὰς ἀπίστους φιλίας. 5. Βλάβαι τοὺς ἀνοήτους παιδεύουσιν.
6. Ἡ τῶν ἀνδρείων δόξα ἀθάνατός ἐστιν. 7. Ἡ τοῦ σοφοῦ ψυχὴ ἤσυχός ἐστιν ἐν ταῖς τοῦ βίου συμφοραῖς. 8. Ἀνάριθμα ἀγαθὰ, ὦ θεοί, παρέχετε τοῖς ἀνθρώποις. 9. Ἡ ἐν ταῖς μάχαις τελευτῇ τοῖς Σπαρτιάταις ἔνδοξος καὶ ἔντιμος ἦν. 10. Ἀνάξιοι εἰσιν φρονίμων ἀνθρώπων αἱ τῶν ἀγρίων θηρίων ἐπιθυμίαι. 11. Ἄδηλα τὰ τοῦ πολέμου. 12. Ὅπου ἐστὶν ἔργων καιρός, ἄχρηστοὶ λόγοι. 13. Ἐνθα ἦσαν κῶμαι ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπιτήδεια, καὶ θῆραι αἱ μὲν ἐν περιειργμένοις παραδείσοις, αἱ δὲ καὶ ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις, πάγκαλαι. 14. Ὁ λαγὼς ἔχει κεφαλὴν κούφην, μικρὰν, στενὴν ἐκ τοῦ πρόσθεν, τράχηλον λεπτόν, οὐ σκληρόν, μῆκος ἰκανὸν καὶ ὠμοπλάτας ὀρθάς.

Ἄσκ. 66. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ὁ θάνατος εἶναι κοινὸς καὶ εἰς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς καλοὺς. 2. Δὲν ἀγαπῶμεν¹ τὴν βάρβαρον χώραν τῶν Περσῶν. 3. Ἡ ἔνδοξος ἡμέρα τῆς νίκης εἶναι κοντά. 4. Ἀδελφή, ἔγι-
νες ἔνδοξος καὶ ἀνταξία τοῦ ἀδελφοῦ σου. 5. Ἡ γαμήλιος ἑορτὴ
ἦτο λαμπρά. 6. Τί ἤρεμος θάλασσα! 7. Ἡ φλύαρος² κόρη εἶπε
κάποιαν χρήσιμον γνώμην. 8. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλό. 9. Τὸ νερὸ
εἶναι ἄχρωμο. 10. Ἡ γνώμη τοῦ ρήτορος ἦτο εὐνοϊκὴ³.

1. ἀγαπῶ = φιλῶ. 2. φλύαρος = λάλος. 3. εὐνοϊκός = εὖνους.

Ἄσκ. 67. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ὁ ναὸς ἐκὰθ' ἐντελῶς¹. Ὁ Πρωτεύς ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Με-
νελάου νὰ τοῦ δώσῃ χρησμόν². 3. Οἱ Πελοποννήσιοι νικηθέντες
τὴν αὐγὴν³ ἔπλεον πρὸς τὴν πατρίδα των. 4. Ἄν θέλῃς οἱ θεοὶ νὰ
σοῦ εἶναι εὐσπλαχνικοὶ⁴, πρέπει νὰ θυσιάσῃς⁵ εἰς τοὺς θεοὺς. 5.
Οἱ ναῦται δὲν φοβοῦνται τοὺς κινδύνους τοῦ ταξιδιοῦ. 6. Ὁ λαὸς
εἰς τοὺς θεοὺς πολλὰ δῶρα εἰς τοὺς ναοὺς ἔφερε. 7. Ἡ χώρα περὶ
τὸν ποταμὸν Νεῖλον εἶναι πολὺ εὐφορος⁶, ἡ δὲ ἄλλη ἔρημος καὶ
ἄγονος. 8. Ἡ γῆ παράγει⁷ ἡμέρες συκτιές. 9. Ἡ γλῶσσα τῶν Αἰγυ-
πτίων εἶναι βάρβαρος καὶ πάρα πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν Ἑλλη-
νικὴν. 10. Εἰς τὴν εὐφορον⁸ Ἀττικὴν ἡ ἐλαία θάλλει.

1. καίομαι ἐντελῶς = κατακαίομαι. 2. δίδω χρησμόν = μαντεύομαι. 3. τὴν
αὐγὴν = ἀνὰ ἕων. 4. εὐσπλαχνικός = ἴλεως. 5. χρησιμοποίησατε εἰς-τέος ρη-
ματικόν. 6. πολὺ εὐφορος = παμφόρος. 7. παράγω = φέρω. 8. εὐφορος = εὐγεως.

Κεφάλαιον 7ον

Τρίτη Κλίσις

● Ἡ τρίτη κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

● Τὰ τριτόκλιτα λέγονται περιπτοσύλλαβα, διότι κανονικῶς ἔχουν εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν ἀπὸ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν.

● Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ἀφοῦ ἀφαιρεθῆ ἡ κατάληξις αὐτῆς -ος.

● Μερικὰ ἐκ τῶν τριτοκλίτων ἔχουν δύο θέματα. Τὸ δεῦτερον θέμα εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν.

Κατὰ τὸν χαρακτήρα (ἤτοι τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος αὐτῶν) τὰ τριτόκλιτα διαιροῦνται εἰς :

1) φωνηεντόληκτα (στάχ^υς—στάχ^υ-*ν*-ος),

2) συμφωνόληκτα (ἀγὼ^ν—ἀγῶ^ν-*ν*-ος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι οὐρανικόν, λέγονται οὐρανικόληκτα (φύλαξ—φύλακος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι χειλικόν, λέγονται χειλικόληκτα (Ἄραφ—Ἄραβος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι ὀδοντικόν, λέγονται ὀδοντικόληκτα (τάπη^ς—τάπητος).

Ἐὰν τὸ σύμφωνον εἶναι ὑγρόν ἢ ἐνριον, λέγονται ὑγρόληκτα ἢ ἐνρινόληκτα (ῥήτωρ—ῥήτορος, ἀγὼ^ν—ἀγῶ^νος).

Καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων

		Ἐνικός		Πληθυντικός		
		ἀρσεν. καὶ θηλυκ.	οὐδέτ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδέτ.	
ὀν.	-ς	ἦ	—	ὀν.	-ες	-ᾶ
γεν.	-ος	(ἦ ὡς)	-ος(ἦ ὡς)	γεν.	-ων	-ων
δοτ.	-ῖ		-ῖ	δοτ.	-σῖ	-σῖ
αἰτ.	-ᾶ	ἦ -ν	—	αἰτ.	-ᾶς ἦ (-νς)	-ᾶ
κλ.	-ς	ἦ	—	κλ.	-ες	-ᾶ

● Τὸ δίχρονον α καὶ ι τῶν καταλήξεων -ι, -σι, -α, -ας εἶναι βραχύ.

Α) Φωνηεντόληκτα

1) Είς -ις ἢ -υς (γεν. -εως)

ἀρσενικά καὶ θηλυκά ἀρσενικά οὐδέτερα

Ἐνικός

ὄν.	ὁ	πρύτανις	ἡ	πόλις	ὁ	πέλεκυς	τὸ	ἄστν
γεν.	τοῦ	πρυτάνεως	τῆς	πόλεως	τοῦ	πελέκεως	τοῦ	ἄστεως
δοτ.	τῷ	πρυτάνει	τῇ	πόλει	τῷ	πελέκει	τῷ	ἄστει
αἰτ.	τὸν	πρύτανιν	τὴν	πόλιν	τὸν	πέλεκυν	τὸ	ἄστυ
κλ.	ὦ	πρύτανι	ὦ	πόλι	ὦ	πέλεκυ	ὦ	ἄστν

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	πρυτάνεις	αἱ	πόλεις	οἱ	πελέκεις	τὰ	ἄσθη
γεν.	τῶν	πρυτάνεων	τῶν	πόλεων	τῶν	πελέκεων	τῶν	ἄστεων
δοτ.	τοῖς	πρυτάνεσι	ταῖς	πόλεσι	τοῖς	πελέκεσι	τοῖς	ἄστεσι
αἰτ.	τούς	πρυτάνεις	τάς	πόλεις	τούς	πελέκεις	τά	ἄσθη
κλ.	ὧ	πρυτάνεις	ὧ	πόλεις	ὧ	πελέκεις	ὧ	ἄσθη

1) Σχηματίζονται ἀπὸ δύο θέματα (πολι-πολε), (πελεκυ-πελεκε).

Ἐκ τῆς ἀπόδοσιν τοῦ θέματος πολι- πελεκυ- σχηματίζεται ἡ ἐνική ὀνομαστική, ἡ αἰτιατική καὶ κλητική.

Ἐκ τῆς ἀπόδοσιν τοῦ θέματος πολε- πελεκε- σχηματίζονται ὅλαι αἱ ἄλλαι πτώσεις.

2) Ὁ χαρακτήρ τοῦ δευτέρου θέματος ε μετὰ τὸ ἐπόμενον ι ἢ ε τῶν καταλήξεων συναρτεῖται εἰς εἰ (πόλε-ι πόλει, πόλε-εσ πόλεις).

3) Ὁ χαρακτήρ ε τοῦ οὐδετέρου ἄστν εἰς τὸν πληθυντικὸν συναρτεῖται μετὰ τὴν κατάληξιν α εἰς η (ἄστεα, ἄσθη).

4) Τὴν ἐνικήν αἰτιατικήν σχηματίζουν μετὰ τὴν κατάληξιν ν.

5) Τὴν ἐνικήν κλητικήν σχηματίζουν χωρὶς κατάληξιν (ὦ πόλι).

6) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς -ως προῆλθεν ἐξ ἀντιμεταχώρησεως. Ἀντιμεταχώρησις εἶναι τὸ φαινόμενον κατὰ τὸ ὅποιον δύο συνεχόμενα φωνήεντα ἐναλλάσσουσιν τὸν χρόνον των, καὶ τὸ πρῶτον, ἐνῶ ἦτο μακρόν, γίνεται βραχύ, τὸ δὲ δεύτερον, ἐνῶ ἦτο βραχύ, γίνεται μακρόν (πόλη-ος, πόλε-ως).

7) Ἡ αἰτιατική τοῦ πληθυντικοῦ εἶναι ὁμοία μετὰ τὴν ὀνομαστικήν.

● Ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμού : Ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ καί πληθυντικοῦ τονίζεται εἰς τήν προπαραλήγουσαν, ἄν καί ἡ λήγουσα εἶναι μακρά. (βλ. σελ. 60, 2).

Ἡ ἐξαιρέσις δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ ὅτι διατηρεῖται ὁ τονισμός, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε πρό τῆς ἀντιμεταχωρήσεως (πόλεως, πόλεως). Ἡ γενική τοῦ πληθυντικοῦ τονίζεται κατ' ἀναλογίαν πρὸς τήν γενικήν τοῦ ἐνικοῦ (πόλεων ἀντί πολέων).

● Μερικά θηλυκά ὅπως ἡ πειθῶ, ἡ ἡχώ, ἡ Λητώ κλίνονται μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ὡς ἑξῆς :

῾Ον. ἡ πειθῶ γεν. τῆς πειθοῦς δοτ. τῆ πειθοῖ αἰτ. (τὴν πειθῶ) τὴν πειθῶ κλ. ᾧ πειθοῖ.

῾Οσάκις σχηματίζονται καί εἰς τὸν πληθυντικόν, κλίνονται εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν.

Ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμού : Ἡ αἰτιατική τοῦ ἐνικοῦ ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη λήγουσα τονιζομένη περισπᾶται. (βλ. σελ. 60, 3).

● Μερικά ὀνόματα ὅπως ὁ ἰχθύς, ὁ μῦς, ἡ ὄφρυς, ἡ δρυς, ἔχουν ἓν θέμα καί κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἐν. ὄν. ὁ ἰχθύς γεν. τοῦ ἰχθύος δοτ. τῷ ἰχθύι αἰτ. τὸν ἰχθὺν κλ. ᾧ ἰχθύ.

Πληθ. ὄν. οἱ ἰχθύες γεν. τῶν ἰχθύων δοτ. τοῖς ἰχθύσι αἰτ. τοὺς ἰχθύς κλ. ᾧ ἰχθύες.

Ἡ αἰτιατική τοῦ πληθυντικοῦ σχηματίζεται μὲ τὴν κατάληξιν -ς ἀντί -ας.

Ἐξαιρέσις κανόνος τονισμού. Οἱ μονοσύλλαβοι τύποι τῶν εἰς -υς—ύος (καί ἡ πληθυντική αἰτιατική καί ὅταν ἀκόμη δὲν εἶναι μονοσύλλαβος) ὅταν τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καί κλητική τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγουσῆς ὀξύνεται. (βλ. σελ. 60, 1).

Ἄσκ. 68. Κλίνετε : ἡ δύναμις, ἡ πράξις, ὁ μάντις, ὁ ὄψις

Ἄσκ. 69. Κλίνετε εἰς τὴν γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ :

- 1) ἡ ἀκρόπολις - ἡ ὕβρις - ἡ ποίησις
- 2) ἡ φύσις - ἡ πίστις - ἡ Ἐρινὺς - ἡ δρῦς
- 3) ἡ ἰσχὺς - ὁ βότρυς - ἡ ἰλὺς - ὁ στάχυς

Ἄσκ. 70. Κλίνετε :

1) ἡ παλαιὰ ἀκρόπολις 2) ἡ καλὴ ποίησις 3) ἡ αἰσχρὰ ὕβρις 4) ὁ ἱερός ὄψις.

Ἄσκ. 71. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις : 1) ἀναγνωρίσατε τὰ φωνηεντόληκτα, 2) γράψατε εἰς ποῖον ὑπόδειγμα κλίνονται, 3) κλίνατε αὐτά.

1. Ἡ πίστις τὴν πίστιν πολλάκις τίκτει. 2. Οἱ θεοὶ τὴν ὕβριν κολλάζουσι. 3. Τὰς τῶν ἀνθρώπων πράξεις οἱ θεοὶ δικάζουσι. 4. Οἱ πολῖται ἀγανακτοῦσιν ἐπὶ τῇ τοῦ τυράννου ὕβρει. 5. Πολλοὶ ἄνθρωποι φύσει φιλότιμοί εἰσιν. 6. Φύσεως κακῆς σημεῖον ἐστὶν ὁ φθόνος. 7. Ἡ ἀδικία ἐστὶν αἰτία στάσεων. 8. Ὁ γεωργὸς τοὺς βότρυς τῆς ἀμπέλου ἐπαιεῖ. 9. Οἱ κακοὶ τὰς Ἐρινῦς φοβοῦνται. 10. Οἱ γονεῖς αἰδοῦς ἀξιοὶ εἰσιν. 11. Αἶ τε Μοῦσαι καὶ οἱ ποιηταὶ τὴν Σαπφῶ θαυμάζουσι. 12. Ἐν τῇ Καλυψοῦς νήσῳ καλὰ δένδρα ἦν.

Ἄσκ. 72. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις : 1) ἀναγνωρίσατε τὰ φωνηεντόληκτα, 2) γράψατε εἰς ποῖον ὑπόδειγμα κλίνονται, 3) κλίνατε αὐτά.

1. Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ φρονήσεως οὐ βέβαιον κτῆμα. 2. Ἡ ὄψις τῶν Ἑλληνικῶν τάξεων τοῖς Πέρσαις φοβερὰ ἦν. 3. Ἐξ ἐχθρῶν στάσεις γίνονται, ἐκ δὲ στάσεων φόνοι. 4. Ἰσχύι τῶν στρατῶν οἱ τύραννοι ἄρχουσι τῶν πολιτῶν. 5. Μάτην οἱ φίλοι τὸν Σωκράτη φεύγειν ἐκ τοῦ ἄστεως ἐκέλευσαν. 6. Εὐριπίδης τὴν ἠχὼ παῖδα τῆς ὄρεινῆς πέτρας λέγει. 7. Οἱ γραφεῖς ἀσμένως εἰκάζουσι τὰς καλὰς πίτυς καὶ τὰς μεγάλας δρῦς. 8. Οἱ μύες παγίσιν ἀγρεύονται. 9. Οἱ θηρευταὶ τοὺς σῦς θηρεύουσι. 10. Τὸ τοῦ Ἰάσονος πλοῖον Ἀργῶ ἐκαλεῖτο.

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

2) Εἰς -εὺς (γεν. -εως)

*Ενικός	ὄν.	ὁ βασιλεὺς	Πληθ.	ὄν.	οἱ βασιλεῖς
	γεν.	τοῦ βασιλέως		γεν.	τῶν βασιλέων
	δοτ.	τῷ βασιλεῖ		δοτ.	τοῖς βασιλεῦσι
	αἰτ.	τὸν βασιλέα		αἰτ.	τούς βασιλέας
	κλ.	ᾧ βασιλεῦ		κλ.	ᾧ βασιλεῖς

● Ὁ χαρακτήρ υ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται (βασιλεύ-ως) βασιλέως.

● Τὸ ε τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον μένει μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτήρος υ, συναιρεῖται μὲ τὸ ἐπόμενον ι ἢ ε τῶν καταλήξεων εἰς εἰ : (βασιλέ-ι) βασιλεῖ (βασιλέ-εσ) βασιλεῖς.

● Ἡ ἐνική κλητική σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα μόνον, ἄνευ καταλήξεως.

● Τὸ α τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς αἰτιατικῆς εἶναι μακρὸν λόγω ἀντιμεταχωρήσεως (βασιλιῆ-α-βασιλέᾱ). βλ. σελ. 43, 6.

● Ὅσα φωνηεντόληκτα εἰς -εὺς ἔχουν φωνῆεν πρὸ τοῦ τελικοῦ ε τοῦ θέματος, συνήθως συναιροῦν τὸ ε τοῦτο μὲ τὸ ἐπόμενον ω καὶ α τῶν καταλήξεων (Εὐβοέως) Εὐβοῶς, (ἄλιεα) ἄλιᾶ.

● Τὰ ὀνόματα γραῦς καὶ βοῦς ὁμοιάζουν πρὸς τὰ εἰς -εὺς, διότι ἔχουν καὶ αὐτὰ δίφθογγον εἰς τὸ θέμα. Κλίνονται ὡς ἑξῆς :

*Ενικός	ὄν.	ἡ γραῦς	Πληθυντ.	ὄν.	αἱ γραῖες
	γεν.	τῆς γραός		γεν.	τῶν γραῶν
	δοτ.	τῇ γραῖ		δοτ.	ταῖς γρασὶ
	αἰτ.	τὴν γραῦν		αἰτ.	τάς γραῦς
	κλ.	ᾧ γραῦ		κλ.	ᾧ γραῖες

*Ενικός	ὄν.	ὁ βοῦς	Πληθυντ.	ὄν.	οἱ βόες
	γεν.	τοῦ βοός		γεν.	τῶν βοῶν
	δοτ.	τῷ βοῖ		δοτ.	τοῖς βοσσι
	αἰτ.	τὸν βοῦν		αἰτ.	τοὺς βοῦς
	κλ.	ᾧ βοῦ		κλ.	ᾧ βόες

- Ἄσκ. 73.** Κλίνετε: 1) ὁ ἀμφορεὺς - ὁ ἵππευς - ὁ ἱερεὺς
 2) ὁ γραφεὺς - ὁ ἐρμηνεὺς - ὁ φονεὺς
 3) ὁ Θησεὺς - ὁ χαλκεὺς - ὁ γραμματεὺς
 4) ὁ κεραμεὺς - ὁ γονεὺς - ὁ Ἀχιλλεὺς

Ἄσκ. 74. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα:

1. Τὰ τῆς ὕλης δένδρα τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἰκέταις κλάδους παρέχει. 2. Οἱ πρῶτοι τῶν στρατιωτῶν ὀρῶσιν ἐν τῷ πεδίῳ τὰς τῶν ἵππεων τάξεις. 3. Ὁ ἡγεμὼν τοῖς ἵππευσι τὴν ὁδὸν σημαίνει. 4. Ἀλιεῖς ἐν τοῖς δικτύοις πλείστους ἰχθῦς ἀλιεῦσιν. 5. Τοὺς γονεάς αἰεὶ ἐν τιμαῖς ἔχετε. 6. Ἀλέξανδρος τὸν Ἀχιλλεῖα ἐμακάριζεν ἔχοντα θαυμάσιον κήρυκα τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς. 7. Ἀθηναῖα τῷ Ὀδυσσεῖ ἐν πᾶσι τοῖς κινδύνοις σύμμαχος καὶ σύμβουλος ἦν. 8. Ἡ τῶν Πλαταιῶν συμμαχία τοῖς Ἀθηναίοις πολλάκις ὠφέλιμος ἦν. 9. Οἱ θεοὶ εἰσιν ἴλεω τῷ ἱερεῖ. 10. Ὁ μὲν κεραμεὺς κεραμεῖ, ὁ δὲ ποιητὴς ποιητῇ ἐχθρὸς ἔστιν.

Ἄσκ. 75. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα:

1. Οἱ νόμοι τοὺς φονεὰς θανάτῳ κολάζουσιν. 2. Οἱ μάντις ὑπὸ τοῦ ἀδίκου ἡγεμόνος μισοῦνται. 3. Τὸ τῶν βοῶν γένος πάγχρηστον ἔστι τοῖς ἀνθρώποις. 4. Τοῖς ἵππευσιν οὐκ ἔστιν ὄπλα. 5. Κοινὸς ὁ χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν. 6. Ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τάξεις τῶν πολιτῶν ἦσαν ἕξ, τῶν τε βασιλέων καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν μαχίμων καὶ τῶν νομέων καὶ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν. 7. Ὁ Πλάτων τοὺς ποιητὰς ἐρμηνεὺς τῶν θεῶν καλεῖ. 8. Οἱ πολῖται φοβοῦνται τὴν τῶν Δωριέων δύναμιν. 9. Οἱ τοῦ συγγραφέως λόγοι εἰσὶ κόσμος τῷ βασιλεῖ. 10. Ἦκομεν τοῖς Εὐβοεῦσι βοηθήσαντες.

B) ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Ἄφωνόληκτα 1) οὐρανικόληκτα

<i>Ἐνικ.</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ κόραξ	<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ κόρακες
	<i>γεν.</i>	τοῦ κόρακος		<i>γεν.</i>	τῶν κοράκιων
	<i>δοτ.</i>	τῷ κόρακι		<i>δοτ.</i>	τοῖς κόραξι
	<i>αἰτ.</i>	τὸν κόρακα		<i>αἰτ.</i>	τοὺς κόρακας
	<i>κλ.</i>	ὧ κόραξ		<i>κλ.</i>	ὧ κόρακες

● Τὸ ἀλώπηξ σχηματίζεται ἀπὸ δύο θέματα : ἀπὸ ἰσχυρὸν (ἀλώπηκ-) εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, καὶ ἀπὸ ἀσθενὲς (ἀλώπεκ-) εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

● Τὸ ὄνομα θριξ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν θέμα θριχ- εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ θέμα τριχ- εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ θέματος θ ἔγινε τ λόγῳ ἀνομοιώσεως. Ἄνομοίωσις εἶναι τὸ φαινόμενον κατὰ τὸ ὅποιον, ὅταν δύο συνεχόμενα συλλαβαὶ μιᾶς λέξεως ἀρχίζουσιν ἀπὸ ἄφωνον δασύ, τότε τὸ δασύ τῆς πρώτης συλλαβῆς τρέπεται εἰς ψιλόν.

- Ἄσκ. 76.** Κλίνατε : 1) ἡ μάστιξ - ὁ τέτιξ - ἡ φάλαγξ
 2) ἡ φλόξ - ὁ θώραξ - ὁ κῆρυξ
 3) ὁ φοῖνιξ - ὁ φύλαξ - ὁ ὄνουξ

Ἄσκ. 77. Κλίνατε : ἡ καλὴ αἶξ - ἡ χαλκὴ σάλπιγξ - ὁ πονηρὸς μύρμηξ.

Ἄσκ. 78. Κλίνατε : ἡ λαμπρὰ φλόξ. - ὁ βέβαιος θώραξ - ὁ ἀπρονόητος τέτιξ.

Ἄσκ. 79. Νὰ γραφῆ ἡ δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν οὐρανικόληκτων τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ἦκούομεν τὴν τῶν τεττίγων ᾠδὴν.
2. Ὁρῶμεν τὰς φλόγας.
3. Ἐφιλοῦμεν τὴν λευκὴν αἶγα.
4. Ἐθαυμάζομεν τοὺς καλοὺς φοίνικας.
5. Ἐκάλουν τὸν φύλακα.
6. Ἦχοῦσιν αἱ σάλπιγγες.
7. Ὁ κῆρυξ σιγὴν κηρύττει.
8. Ὁρᾶτε τοὺς τοῦ ἀετοῦ ὄνουκας.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

2. Χειλικόληκτα

* <i>Ενκ.</i>	<i>όν.</i>	<i>ό</i>	* <i>Αραψ</i>	<i>Πληθυντ.</i>	<i>όν.</i>	<i>οί</i>	* <i>Αραβες</i>
	<i>γεν.</i>	<i>τουῦ</i>	* <i>Αραβος</i>		<i>γεν.</i>	<i>τῶν</i>	* <i>Αράβων</i>
	<i>δοτ.</i>	<i>τῶ</i>	* <i>Αραβι</i>		<i>δοτ.</i>	<i>τοις</i>	* <i>Αραβι</i>
	<i>αἰτ.</i>	<i>τόν</i>	* <i>Αραβα</i>		<i>αἰτ.</i>	<i>τοῦς</i>	* <i>Αραβας</i>
	<i>κλ.</i>	<i>ῶ</i>	* <i>Αραψ</i>		<i>κλ.</i>	<i>ῶ</i>	* <i>Αραβες</i>

- ***Ασκ. 80.** Κλίνετε : 1) ἡ φλέψ - ὁ Αἰθίοψ - ὁ γῦψ
2) ὁ σκόλοψ - ὁ κώνωψ - ἡ λαίλαψ

***Ασκ. 81.** Κλίνετε : ὁ ἀνδρεῖος *Αραψ - ὁ ἄγριος γῦψ - ὁ βέβαιος σκόλοψ.

***Ασκ. 82.** Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ οὐρανικόληκτα καὶ χειλικόληκτα ὀνόματα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ὁ θηρευτῆς ἀπέκτεινε τὸν γῦπα.
2. Οἱ *Αραβες ἔτεμνον τοὺς φοίνικας.
3. Αἱ σάλπιγγες σημαίνουνσι τὸ πολεμικόν.
4. Οἱ βάρβαροι ἐθαύμαζον τοὺς λευκοὺς θώρακας.
5. Οἱ τῶν νεῶν φύλακες οὐκ ἦσαν σπουδαῖοι.
6. Ἐν τῇ τῶν Κυκλώπων νήσῳ αἶγες ἦσαν πολλαί.
7. Ὁμηρος τὴν τῶν Φαιάκων καὶ Αἰθιόπων εὐδαιμονίαν ἐγκωμιάζει.
8. Ἐν τῇ χώρᾳ εἰσὶν φλέβες ἀργύρου.
9. Ὁ τῶν μυρμηκῶν βίος πολύπονός ἐστιν.
10. Τὴν λαίλαπα οἱ ἔμπειροι ναῦται οὐ φοβοῦνται.
11. Πανταχοῦ οἱ κήρυκες τίμιοί εἰσιν.
12. Οἱ Θρᾶκες ἄγριοι καὶ πολεμικοὶ ἦσαν.
13. Ἐνδοξοὶ ἦσαν οἱ τῶν Φοινίκων πλοῖ.
14. Οἱ ὀπλιται διὰ τῶν θωράκων ἐτιτρώσκοντο.
15. Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλήν ἐθεράπευον ὡς φύλακα νόμων.
16. Ἐν τῇ τῶν μυρμηκῶν οἰκίᾳ αἱ κατήλιφες οὐποτε κεναί εἰσιν.
17. Αἱ τῶν γυπῶν πτέρυγές εἰσι μακραί.
18. Πεπιστευκάμεν τοῖς *Αραβι μακρὸν χρόνον.
19. Ἐν νῆ ἔχετε φεύγειν τοὺς γῦπας καὶ τοὺς κόρακας.
20. Οἱ τῶν Ἀράβων ἄνακτες κακῶς ἔπραξαν ἐν τῇ λαίλαπι.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

3. Ὀδοντικόληκτα

α) Τοῦ ὀδοντικοῦ προηγείται α, η, ω.

Ἐνικόσ	ὄν.	ἡ	μυριάς	ὀ	τάπησ	ὀ	γέλωσ
	γεν.	τῆς	μυριάδος	τοῦ	τάπητος	τοῦ	γέλωτος
	δοτ.	τῇ	μυριάδι	τῷ	τάπητι	τῷ	γέλωτι
	αἰτ.	τὴν	μυριάδα	τόν	τάπητα	τόν	γέλωτα
	κλ.	ᾧ	μυριάς	ᾧ	τάπησ	ᾧ	γέλωσ

Πληθ.	ὄν.	αἱ	μυριάδες	οἱ	τάπητες	οἱ	γέλωτες
	γεν.	τῶν	μυριάδων	τῶν	ταπήτων	τῶν	γελώτων
	δοτ.	ταῖς	μυριάσι	τοῖς	τάπησι	τοῖς	γέλωσι
	αἰτ.	τάς	μυριάδας	τοὺς	τάπητας	τοὺς	γέλωτας
	κλ.	ᾧ	μυριάδες	ᾧ	τάπητες	ᾧ	γέλωτες

β) Τοῦ ὀδοντικοῦ προηγείται ι, ἦ ν

τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν δὲν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν

Ἐνικόσ	ὄν.	ἡ	πατρίς	ἡ	χάρις
	γεν.	τῆς	πατρίδος	τῆς	χάριτος
	δοτ.	τῇ	πατρίδι	τῇ	χάριτι
	αἰτ.	τὴν	πατρίδα	τὴν	χάριν
	κλ.	ᾧ	πατρίς	ᾧ	χάρι

Πληθυν.	ὄν.	αἱ	πατρίδες	αἱ	χάριτες
	γεν.	τῶν	πατρίδων	τῶν	χαρίτων
	δοτ.	ταῖς	πατρίσι	ταῖς	χάρισι
	αἰτ.	τάς	πατρίδας	τάς	χάριτας
	κλ.	ᾧ	πατρίδες	ᾧ	χάριτες

● Ἐκ τῶν ὀδοντοκόληκτων τῆς κατηγορίας αὐτῆς, ὅσα εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν δὲν τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν :

1) σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν εἰς -ν.

2) σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν χωρὶς τὴν κατάληξιν -ς.

● Τὴν ἐνικὴν κλητικὴν χωρὶς τὴν κατάληξιν -ς σχηματίζουν ἐπίσης τὸ ὀξύτονον ἢ τυραννίς καὶ τὸ οὐσιαστικὸν παῖς.

Σημ. : Τὸ ὄνομα ποὺς σχηματίζει τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα πουδ, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα ποδ.

● Εἰς τὰ ὀδοντοκόληκτα εἰς ἰς-ἰδος τὸ ι εἶναι βραχύ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἀψίς, βαλβίς, κνημίς, σφραγίς, καὶ μερικὰ ὑποκοριστικά ὡς βλεφαρίς, κεραμίς, νησίς, ψηφίς, κ.ἄ.

***Ασκ. 83.** Κλίνατε : ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς - ὁ ἄφθονος ἰδρῶς

***Ασκ. 84.** Κλίνατε : 1) ὁ Κρῆς - ἡ νεότης - ὁ νομάς
2) ἡ φαιδρότης - ἡ δικαιοσύνη

***Ασκ. 85.** Κλίνατε : 1) ἡ ἐλπίς - ἡ φρονίτις
2) ὁ παῖς - ἡ πατρίς - ἡ τυραννίς
3) ἡ χλαμύς - ἡ κόρυς

***Ασκ. 86.** Κλίνατε : 1) ἡ μεγάλη πατρίς - ἡ ἀγρία ἔρις
2) ἡ δεινὴ τυραννίς - ὁ λάλος παῖς
3) ἡ χαλκῆ κόρυς

***Ασκ. 87.** Κλίνατε : 1) ἡ ἀσπίς καὶ ἡ κνημίς
2) ἡ γραφίς καὶ ἡ σφραγίς

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

'Οδοντικόληκτα

γ) Τοῦ ὀδοντικοῦ προηγείται ν (θέμα ντ)

Ἐνικός	ὄν.	ὀ	ἐλέφας	ὀ	γέρων
	γεν.	τοῦ	ἐλέφαντος	τοῦ	γέροντος
	δοτ.	τῷ	ἐλέφαντι	τῷ	γέροντι
	αἰτ.	τόν	ἐλέφαντα	τόν	γέροντα
	κλ.	ὦ	ἐλέφαν	ὦ	γέρον
Πληθυν.	ὄν.	οἱ	ἐλέφαντες	οἱ	γέροντες
	γεν.	τῶν	ἐλεφάντων	τῶν	γερόντων
	δοτ.	τοῖς	ἐλέφασιν	τοῖς	γέρονσιν
	αἰτ.	τούς	ἐλέφαντας	τούς	γέροντας
	κλ.	ὦ	ἐλέφαντες	ὦ	γέροντες

● Ὁ ὀδούς ἔχει θέμα ὀδοντ. Τὸ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ ο γίνεται ου.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς ἐκτάσεως βραχείου φωνήεντος εἰς μακρὸν ἢ δίφθογγον κατόπιν ἀποβολῆς συμφώνου ἢ συμφώνων λέγεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις ἢ ἀντέκτασις.

● Τὰ εἰς -ων (γεν. -οντος) ἔχουν δύο θέματα, ἰσχυρὸν (γερωντ-) καὶ ἀσθενές (γεροντ-).

Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ σχηματίζεται ὡς ἑξῆς :

- 1) λαμβάνεται τὸ ἰσχυρὸν θέμα,
- 2) ἀποβάλλεται τὸ ὀδοντικόν,
- 3) δὲν προστίθεται κατάληξις.

Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ σχηματίζεται ὡς ἑξῆς :

- 1) λαμβάνεται τὸ ἀσθενές θέμα,
- 2) ἀποβάλλεται τὸ ὀδοντικόν,
- 3) δὲν προστίθεται κατάληξις.

● Μερικὰ ὀδοντικόληκτα ὀνόματα μὲ θέμα εἰς -ντ ἔπαθον συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ θέματος : Ὁ Ξενοφῶν (Ξενοφάωντ).

δ) Οὐδέτερα ὀδοντικόληκτα

Ἐνικός	ὄν.	τὸ	σῶμα	Πληθυντ.	τὰ	σώματα
	γεν.	τοῦ	σώματος		τῶν	σωμάτων
	δοτ.	τῷ	σώματι		τοῖς	σώμασιν
	αἰτ.	τὸ	σῶμα		τὰ	σώματα
	κλ.	ὦ	σῶμα		ὦ	σώματα

- Ἄσκ. 88.** Κλίνετε : 1) τὸ ἄρμα - τὸ μάθημα - τὸ μέλι
 2) τὸ μηχανήμα - τὸ πνεῦμα - τὸ πρᾶγμα
 3) τὸ ρεῦμα - τὸ ῥῆμα - τὸ στόμα
 4) τὸ τραῦμα - τὸ χρῆμα - τὸ τόξωμα

- Ἄσκ. 89.** Κλίνετε : 1) τὸ καλὸν ἄρμα - τὸ οὖριον πνεῦμα
 2) τὸ ἰσχυρὸν ρεῦμα - τὸ ὀδυνηρὸν τραῦμα

- Ἄσκ. 90.** Κλίνετε : 1) τὸ καλὸν μέλι - τὸ ἱκανὸν μάθημα
 2) τὸ χαλκοῦν πρᾶγμα

Ἄσκ. 91. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ὀδοντικόληκτα ὀνόματα τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Οἱ παῖδες ἐγύμναζον τὰ σώματα ἐν τῇ γυμνασίῳ. 2. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐνίκα τοὺς πολεμίους τοῖς μηχανήμασιν. 3. Οἱ γίγαντες ἐβαλλον τοὺς δράκοντας λίθοις. 4. Αἱ τῶν γερόντων συμβουλαὶ ὠφέλιμοί εἰσι τοῖς νεανίαις. 5. Τὰ πνεύματα φέρει τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀκτὴν. 6. Οἱ θεράποντες σφάζουσι τὸν δεσπότην ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ. 7. Τὰ τῶν Θρακῶν τοξεύματα ἐποίει δεινὰ τραύματα. 8. Ὁ τράγος καταβαίνει εἰς φρέαρ. 9. Οἱ θηρευταὶ θηρεύουσι τοὺς ἐλέφαντας. 10. Τὰ τῶν Μακεδόνων πράγματα καλῶς ἔχει.

- Ἄσκ. 92.** Κλίνετε : 1) ὁ ἀνδριάς - ὁ γίγας - ὁ ὀδοῦς
 2) ὁ Ἀχέρων - ὁ δράκων - ὁ θεράπων

- Ἄσκ. 93.** Κλίνετε : 1) ὁ δεινὸς γίγας - ὁ σαπρὸς ὀδοῦς - ὁ σπουδαῖος θεράπων
 2) ὁ κακὸς ἐλέφας - ὁ ἀργυροῦς ἀνδριάς - ὁ εὖνους γέρων

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

4. 'Υγρόληκτα -'Ενρινόληκτα

<i>'Ενικός</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ	δελφίς	δαίμων	ῥήτωρ	τὸ	νέκταρ
	<i>γεν.</i>	τοῦ	δελφίνος	δαίμονος	ῥήτορος	τοῦ	νέκταρος
	<i>δοτ.</i>	τῷ	δελφίνι	δαίμονι	ῥήτορι	τῷ	νέκταρι
	<i>αἰτ.</i>	τὸν	δελφίνα	δαίμονα	ῥήτορα	τὸ	νέκταρ
	<i>κλ.</i>	ὦ	δελφίς	δαῖμον	ῥήτορ	ὦ	νέκταρ
<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ	δελφῖνες	δαίμονες	ῥήτορες		
	<i>γεν.</i>	τῶν	δελφίνων	δαιμόνων	ῥητόρων		
	<i>δοτ.</i>	τοῖς	δελφῖσι	δαίμοσι	ῥητορσι		
	<i>αἰτ.</i>	τοὺς	δελφῖνας	δαίμονας	ῥητορας		
	<i>κλ.</i>	ὦ	δελφῖνες	δαίμονες	ῥήτορες		

- Τὸ ὄνομα δελφίς προῆλθεν ἐκ τοῦ θέματος δελφιν- καὶ τῆς καταλήξεως -ς· τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀπεβλήθη.
- Ἐπίσης τὸ ὄνομα κτεῖς προῆλθεν ἐκ τοῦ κτεν-ς καί, μὲ ἀναπληρωτικὴν ἕκτασιν, κτεῖς. (βλ. σελ. 52).
- Ὅσα ὀνόματα ἔχουν δύο θέματα, ἀπὸ μὲν τὸ ἰσχυρὸν σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, ἀπὸ δὲ τὸ ἀσθενὲς τὰς ἄλλας πτώσεις.
- Τὴν ἐνικὴν κλητικὴν σχηματίζουν τὰ πλεῖστα ὁμοίαν μὲ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν : ἡ ἄκτις, ὦ ἄκτις (μονόθεμα)–ὁ λιμήν, ὦ λιμήν (διπλόθεμα).

ΕΞΑΙΡΕΣΙΣ : Τὰ εἰς -ων (ονος) καὶ -ωρ (ορος) διπλόθεμα, τὰ ὅποια δ ἐν τονίζονται εἰς τὴν ὀνομαστικὴν εἰς τὴν λήγουσαν σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα : ὁ δαίμων, ὦ δαῖμον–ὁ ῥήτωρ, ὦ ῥήτορ.

Τὰ κύρια ὀνόματα Ἀγαμέμνων, Ἀριστογείτων κ.λ.π. εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν προσέτι τὸν τόνον: ὦ Ἀγάμεμνον, ὦ Ἀριστόγειτον.

- Τὸ ὄνομα σωτήρ, τὴν ἐνικὴν κλητικὴν σχηματίζει: ὦ σῶτερ.
- Τὸ ὄνομα ἀστὴρ σχηματίζει τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν: τοῖς ἀστράσι (κατὰ τὰ συγκοπτόμενα).
- Ὑγρόληκτον μὲ χαρακτῆρα λ εἶναι μόνον ὁ ἄλς.
- Τὸ ἕαρ καὶ τὸ νέκταρ εἶναι εὐχρηστα μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν. Τὸ ἕαρ ἔχει καὶ συνηρημένους τύπους: ἕαρ-ῆρ, τοῦ ἕαρος-ῆρος, τῶ ἕαρι-ῆρι κ.λ.π.

- Ἄσκ. 94.** Κλίνετε : 1) ὁ γείτων - ὁ Ἑλλην - ὁ ἡγεμῶν
2) ἡ ἴς - ὁ κύων - ὁ κίων
3) ὁ λιμὴν - ὁ ποιμὴν - ἡ ῥίς

- Ἄσκ. 95.** Κλίνετε : 1) ἡ φρήν - ὁ χειμῶν - ὁ ἀήρ
2) ὁ κρατήρ - ὁ ῥήτωρ - ὁ φῶρ
3) ὁ θῆρ - ὁ αἰθῆρ - ὁ ζωστήρ

Ἄσκ. 96. Γράψατε: 1) τὸ θέμα τῶν κατωτέρω ὀνομάτων, 2) ποῖα ἐκ τούτων εἶναι ὑγρόληκτα καὶ ποῖα ἐνρινόληκτα, 3) ποῖα ἐκ τούτων εἶναι μονόθεμα καὶ ποῖα διπλόθεμα :

λιμὴν - ἴς - ποιμὴν - ῥίς - ἀήρ - κρατήρ

Ἄσκ. 97. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Οἱ θεράποντες ἔφερον κρατῆρας καὶ ἐπλήρουν φιάλας. 2. Ὁ στόλος καταφεύγει πρὸς τὸν λιμένα. 3. Οἱ ποιμένες πολλῇ κραυγῇ διώκουσι τοὺς λύκους. 4. Οἱ φύλακες συλλαμβάνουσι τὸν φῶρα. 5. Ὡ ποιμὴν, τὸν κύνα ἐπιμελῶς θεραπεύεις. 6. Οἱ πολέμιοι οὐκ ἐπίστευον τῶ ἡγεμόνι. 7. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πᾶνα ἐθεράπευον ὡς εδεργέτην καὶ σωτήρα. 8. Ἐν δεινοῖς καὶ πολλοῖς ἀγῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι ἐγίνοντο τοῖς Ἑλλήσιν.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

5. Συγκοπτόμενα

Ἐνικός	ὄν.	ὁ	πατήρ	ἄνθρω	ἡ	Δημήτηρ	μήτηρ
	γεν.	τοῦ	πατρός	ἀνδρός	τῆς	Δημητρος	μητρος
	δοτ.	τῷ	πατρὶ	ἀνδρὶ	τῇ	Δημητρι	μητρὶ
	αἰτ.	τὸν	πατέρα	ἄνδρα	τὴν	Δήμητρα	μητέρα
	κλ.	ὦ	πάτερ	ἄνερ	ὦ	Δήμητερ	μήτερ
Πληθυν.	ὄν.	οἱ	πατέρες	ἄνδρες	αἱ		μητέρες
	γεν.	τῶν	πατέρων	ἀνδρῶν	τῶν		μητέρων
	δοτ.	τοῖς	πατράσι	ἀνδράσι	ταῖς	(δὲν ἔχει)	μητράσι
	αἰτ.	τούς	πατέρας	ἄνδρας	τάς		μητέρας
	κλ.	ὦ	πατέρες	ἄνδρες	ὦ		μητέρες

● Τὰ ἕξ ὀνόματα : πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, Δημήτηρ καὶ ἄνθρω ἔχουν δύο θέματα. Λέγονται δὲ συγκοπτόμενα, διότι εἰς ὠρισμένας πτώσεις ἀποβάλλουν (συγκόπτουν) τὸ ε τοῦ ἀσθενοῦς θέματος (πατέρ-ος) πατρός.

Τί συγκόπτει ἕκαστον ὄνομα.

● Τὰ ὀνόματα πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ ἀποβάλλουν τὸ ε εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

Τὸ ὄνομα Δημήτηρ συγκόπτει τὸ ε εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ.

Τὸ ὄνομα ἄνθρω ἀποβάλλει τὸ ε εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (ανερ-ός-ανρός). Μεταξὺ δὲ τοῦ ν καὶ ρ ἀνεπτύχθη ὁ φθόγγος δ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς προφορᾶς (ἀνδρός).

● Ὅλα τὰ συγκοπτόμενα εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μεταξὺ τοῦ συγκεκριμένου θέματος καὶ τῆς καταλήξεως -σι ἔχουν α βραχύ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ τονίζονται (μητράσι, θυγατράσι).

● Τὰ ὀνόματα πατήρ, θυγάτηρ καὶ ἄνθρω εἰς τὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον : ὦ πάτερ, θύγατερ, ἄνερ (ἀλλὰ γαστήρ : ὦ γαστήρ).

Ἄσκ. 98. Κλίνατε συγχρόνως : ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ θυγάτηρ
ἡ ῥίς καὶ ἡ γαστήρ

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

6. Σιγμόληκτα

α) Ουδέτερα εις -ος (γεν. -ους)

<i>Ἐνικὸς</i>	<i>ὄν.</i>	τὸ ἔθνος	<i>Πληθ.</i>	<i>ὄν.</i>	τὰ ἔθνη
	<i>γεν.</i>	τοῦ ἔθνους		<i>γεν.</i>	τῶν ἔθνῶν
	<i>δοτ.</i>	τῷ ἔθνει		<i>δοτ.</i>	τοῖς ἔθνεσι
	<i>αἰτ.</i>	τὸ ἔθνος		<i>αἰτ.</i>	τὰ ἔθνη
	<i>κλ.</i>	ῶ ἔθνος		<i>κλ.</i>	ῶ ἔθνη

● Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων αὐτῶν λήγει εἰς -ες, ἀλλὰ τὸ ε πρὸ τοῦ χαρακτῆρος σ εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τρέπεται εἰς ο (ἔθνεσ-ἔθνος).

● Εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ὁ χαρακτήρ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὰ δὲ φωνήεντα, τὰ ὅποια συναντῶνται μετὰ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ, συναιροῦνται (ἔθνεσα-ἔθνεα-ἔθνη).

● Τὰ εἰς -εος σχηματίζουν τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν εἰς -α (τὸ χρέος-τὰ χρέα).

● Μερικὰ ὀνόματα σχηματίζουν τὴν πληθυντικὴν γενικὴν ἀσυναίρετον (τῶν ἀνθέων, τῶν χειλέων) ἢ καὶ ἀσυναίρετον καὶ συνηρημένην (τῶν ὀρέων ἢ τῶν ὀρῶν).

● Εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν τὸ διπλοῦν σ (εθνεσ-σι) ἀπλοποιεῖται (ἔθνεσι).

Ἄσκ. 99. Κλίνετε : 1) τὸ ἔπος - τὸ πάθος
2) τὸ μῖσος - τὸ βάρος - τὸ ἄνθος

Ἄσκ. 100. Κλίνετε : τὸ παλαιὸν ἔθνος - τὸ φοβερὸν ξίφος

Ἄσκ. 101. Κλίνετε : 1) τὸ ἔτος - τὸ χεῖλος - τὸ σθένος
2) τὸ τέλος - τὸ σκότος - τὸ ψεῦδος

Ἄσκ. 102. Νὰ ἐξηγηθῇ ἡ προέλευσις τῶν τύπων :
τοῦ βέλους - τῷ πλήθει - τὰ γένη - τῶν τειχῶν - τοῖς μεγέθεσι

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

6. Σιγμόληκτα

Οὐδέτερα εἰς -ας (γεν. -ως)

Ἐνικός	ὄν.	τὸ κρέας	Πληθ.	ὄν.	τὰ κρέα
	γεν.	τοῦ κρέως		γεν.	τῶν κρεῶν
	δοτ.	τῷ κρέα		δοτ.	τοῖς κρέασι(ν)
	αἰτ.	τὸ κρέας		αἰτ.	τὰ κρέα
	κλ.	ᾧ κρέας		κλ.	ᾧ κρέα

1) Τὰ ὀνόματα γέρας καὶ γῆρας κλίνονται ὅπως καὶ τὸ ὄνομα κρέας.

2) Ὁ χαρακτήρ σ ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ φωνήεντα συναιροῦνται.

3) Τὰ ὀνόματα κέρας, πέρας, τέρας ἔχουν καὶ δεύτερον θέμα εἰς -ατ καὶ κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἐνικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὸ κέρας γεν. τοῦ κέρως ἢ κέρατος δοτ. τῷ κέρα ἢ κέρατι.

Πληθυντικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὰ κέρα ἢ κέρατα γεν. τῶν κερῶν ἢ κεράτων δοτ. τοῖς κέρασι.

Ἐνικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὸ πέρας γεν. τοῦ πέρατος δοτ. τῷ πέρατι

Πληθυντικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὰ πέρατα γεν. τῶν περάτων δοτ. τοῖς πέρασι.

Ἐνικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὸ τέρας γεν. τοῦ τέρατος δοτ. τῷ τέρατι.

Πληθυντικός: ὄν., αἰτ., κλ. τὰ τέρα ἢ τέρατα γεν. τῶν τερῶν ἢ τεράτων δοτ. τοῖς τέρασι.

***Ἀσκ. 103.**—Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας φράσεις σιγμόληκτα :

1. Οἱ παῖδες τὴν οἰκίαν καλοῖς ἄνθεσι κοσμοῦσι. 2. Οἱ Ἕλληνες ἔπαιον τοὺς βαρβάρους τοῖς ξίφεσι. 3. Ὡ ποιητά, τῇ τῶν ἐπῶν χάριτι τὰς τῶν ἀκροατῶν ψυχὰς εὐφραίνεις. 4. Ὁ φαῦλος μαθητὴς ὀλιγοῦρει τῶν γερῶν. 5. Οἱ Σπαρτιᾶται μεγίστην ἔφερον τιμὴν τῷ γῆρα. 6. Τέλος κακῆς ἀρχῆς κακόν.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

6. Σιγμόληκτα

γ) Κύρια όνόματα εις -ης (γεν. -ους) και -κλῆς (-κλέους)

<i>Ἐνικός</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ	Σωκράτης	ὁ	<i>Ἡρακλῆς</i>
	<i>γεν.</i>	τοῦ	Σωκράτους	τοῦ	<i>Ἡρακλέους</i>
	<i>δοτ.</i>	τῷ	Σωκράτει	τῷ	<i>Ἡρακλεῖ</i>
	<i>αἰτ.</i>	τόν	Σωκράτη	τόν	<i>Ἡρακλέα</i>
	<i>κλ.</i>	ῶ	Σώκρατες	ῶ	<i>Ἡράκλεις</i>
<i>Πληθυντ</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ	Σωκράται	οἱ	<i>Ἡρακλεῖς</i>
	<i>γεν.</i>	τῶν	Σωκρατῶν	τῶν	<i>Ἡρακλέων</i>
	<i>δοτ.</i>	τοῖς	Σωκράταις		
	<i>αἰτ.</i>	τούς	Σωκράτας	τούς	<i>Ἡρακλεῖς</i>
	<i>κλ.</i>	ῶ	Σωκράται	ῶ	<i>Ἡρακλεῖς</i>

● Ὅς ἐπί τὸ πλεῖστον τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι σύνθετα μὲ δεῦτερον συνθετικὸν ὄνομα σιγμόληκτον οὐδέτερον εἰς -ος ἢ ῥῆμα: Δημοσθένης (δῆμος, σθένης), Ἀγαθοκλῆς (ἀγαθός, κλέος), Ἀριστοφάνης (ἄριστος, φαίνομαι).

● Ἐχουν δύο θέματα, ἰσχυρὸν εἰς -ησ εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν καὶ ἀσθενὲς εἰς -εσ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πτώσεις. Καὶ εἰς αὐτὰ ὁ χαρακτήρ σ ἀποβάλλεται μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ ἐπακολουθεῖ συναίρεσις.

Εἰς τὴν ἐνικήν κλητικήν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον: ῶ Ἀριτότελες, ῶ Δημοσθένης.

Τὰ εἰς -ης

1) Ὅσάκις λαμβάνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν.

2) Σχηματίζουν τὴν αἰτιατικήν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς -ην κατὰ τὰ πρωτόκλιτα: τὸν Σωκράτην (κατὰ: τὸν Ἀριστείδην).

Τὰ εἰς -κλῆς

1) Ὅσάκις λαμβάνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

2) Συναιροῦν τὸ ε τῆς συλλαβῆς κλε, ὅπου μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ η ἢ ε ἢ ει: (Θεμιστοκλέης) Θεμιστοκλῆς, (Θεμιστόκλεες) Θεμιστόκλεις.

Τὸ ὄνομα ἢ αἰδῶς (θέμα αἰδωσ- καὶ αἰδοσ-) εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ κλίνεται ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός ὄν. ἡ αἰδῶς *γεν.* τῆς αἰδοῦς *δοτ.* τῇ αἰδοῖ *αἰτ.* τὴν αἰδῶ.

Κανόνες τονισμού

(Μέρος 2ον) *

1. Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τῶν ὀνομάτων (ὄλων τῶν κλίσεων καὶ ἀριθμῶν) τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται : ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὦ τιμή—οἱ θεοί, τοὺς θεοὺς, ὦ θεοί—ὁ ποιμήν, ὦ ποιμήν.

Ἐξαιροῦνται : 1) Οἱ μονοσύλλαβοι τύποι τῶν εἰς -υς (γεν. -υος) καὶ ἡ πληθυντική αἰτιατική ὄλων τῶν ὀνομάτων τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀνεξαορτήτως ἀριθμοῦ συλλαβῶν : ὁ μῦς, τὸν μῦν, τοὺς μῦς—τὰς ὄφρῦς, τοὺς ἰχθῦς.

2) Τὸ ὄνομα γλαῦξ (ἢ γλαῦξ, ὦ γλαῦξ).

3) Ἡ ἐνική κλητική τῶν εἰς -εύς : ὦ γραμματεῦ.

4) Τὰ ὀνόματα πῦρ καὶ οὖς.

2. Ὅταν ἡ ληγούσα εἶναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται.

Ἐξαιρέσεις : Τῆς πόλεως—τῶν πήχεων (ἦτοι ἡ γενική ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν εἰς -ις ἢ -υς (γεν. εως).

3. Ἡ ἐκ συναίρεσεως προερχομένη ληγούσα μιᾶς λέξεως, ὅταν τονίζεται, περισπᾶται (γέα) γῆ.

Ἐξαιρέσεις : (τὴν Λητόα) Λητώ, (τὴν ἠχόα) ἠχώ.

4. Ὅπου τονίζεται ἡ ἐνική ὀνομαστική τῶν ὀνομάτων, ἐκεῖ τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις (ἐκτὸς ἐὰν ἡ ληγούσα εἶναι μακρά, ὅποτε δὲν δύναται νὰ τονίζεται ἡ προπαραλήγουσα).

Ἐξαιρέσεις : Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα εἰς τὴν γενικήν καὶ δοτικήν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως : ὁ θῆρ—τοῦ θηρός. Ἄλλά : τὰ μονοσύλλαβα ἢ δάς, τὸ οὖς, ὁ παῖς, ὁ Τρῶς καὶ τὸ φῶς εἰς τὴν γενικήν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται κανονικῶς.

5. Ἡ μακροκατάληκτος γενική καὶ δοτική (καὶ τῶν δύο ἀριθμῶν) τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται : τοῦ δικαστοῦ—τοῖς θεοῖς.

6. Τὸ δίχρονον ι καὶ α τῶν καταλήξεων τῆς τρίτης κλίσεως -ι, -σι, -α καὶ -ας εἶναι βραχύ : τῷ κλητῆρι, τοὺς κλητῆρας.

* Βλ. Μέρος 1ον, σελ. 16.

Ἄσκ. 104. Δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν τῶν κάτωθι λέξεων :

Οἱ ποιηταὶ - τοὺς μῦς - τοῦ Ὀμήρου - τῆς στάσεως - τὸν Ἑρμῆν - τὴν Ἀργῶ - τῶν ὄτων - τῶν φρενῶν - τῶν παιδῶν - τοὺς ἰχθύς - ἡ χλαμὺς - τὴν ἠχώ - τὴν Ἀθηνᾶν - ταῖς ῥίσι - τῷ πατρὶ - τὸ πῦρ - ὁ βασιλεὺς - τοὺς δικαστὰς - τῶν Τρώων - τῆς μητρὸς - τῆς Λητοῦς - τὰ ὄστᾶ - ὁ πλοῦς - τὴν πειθῶ - τοῖς κριταῖς - τὸ κανοῦν - τῶν πρυτάνεων - ἡ γλαῦξ - τὸ οὖς - τὸν βασιλέα.

Ἄσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως

Ἄσκ. 105. Κλίνατε : 1) Περικλῆς - Τισσαφέρνης - Θεμιστοκλῆς
2) Σοφοκλῆς - Ἀριστοτέλης - Ἀριστοφάνης
3) Ἀγαθοκλῆς - Πολυκράτης - Δημοχάρης

Ἄσκ. 106. Κλίνατε : 1) ἡ στάσις—ἡ τάξις
2) ἡ ἰσχὺς—ἡ ἰλὺς—ὁ βότρυς

Ἄσκ. 107. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Εἰς τὰς πόλεις τὰ ἀφιέρωματα καὶ τὰ ἀγάλματα (εἶναι) στολιδί¹. 2. Ὁ φθόνος εἶναι σημεῖον κακῆς φύσεως. 3. Οἱ μαθηταὶ θαυμάζουν τὴν σύνεσιν τοῦ ἀνθρώπου. 4. Ὁ βοσκὸς σκοτώνει² τὸν λύκον μὲ τὸν πέλεκυν. 5. Τὰ χέλια εἶναι εἰς τὰς λίμνας. 6. Ὁ Κλεομένης λέγει εἰς τὴν Γοργῶ : «Καλὰ λέγεις, Γοργῶ». 7. Οἱ Σύριοι πολλὰ ψάρια ἐνόμιζαν θεοὺς. 8. Ὁ Λυκίας ὁ ρήτωρ θαυμάζεται διὰ τὴν πειστικότητα καὶ τὴν χάριν του. 9. Τὰ λεοντάρια εἶναι ἐκ φύσεως ἐχθροὶ τῶν βοδιῶν. 10. Γριά, εἰς τὰς πόλεις ἔχουν αὐτὰ καὶ ψάρια. 11. Οἱ νόμοι τιμωροῦν³ τοὺς φονεῖς μὲ θάνατον. 12. Ὁ χῶρος εἶναι κοινὸς δι' ὄλους καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ διὰ τοὺς βασιλεῖς. 13. Τὰ παιδιὰ ὑπακούουν⁴ εἰς τοὺς γονεῖς.

1. στολιδί = κόσμος. 2. —σκοτώνω = ἀποκτείνω. 3. τιμωρῶ = κολάζω. 4. ὑπακούω = ἀκούω.

Ἄσκ. 108. Κλίνατε : 1) ὁ ὄφις καὶ ὁ ἰχθύς
2) ὁ πέλεκυς καὶ ἡ δύναμις

Ἄσκ. 109. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ Ξέρξης διέταξε νὰ τιμωροῦν τὴν θάλασσαν μὲ μαστίγιον. 2. Οἱ Κύκλωπες¹ εἶχον ἄλλα ἤθη² ἀπὸ τοὺς Φαίακας. 3. Ἡ γῆ παρέχει καλὴν τροφήν εἰς τὰς αἴγας. 4. Ὁ φρόνιμος δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην³ εἰς τοὺς κόλακας. 5. Οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι⁴ ἦσαν φοβεροὶ⁵ ἐξ ἡμέρας καὶ νύκτας. 6. Οἱ Ἀραβες εἶχαν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον. 7. Εἰς τὰς φλέβας ὑπάρχει τὸ αἷμα.

1. Χρησιμοποίησατε δοτικὴν (κτητικὴν) μετὰ τοῦ ρ. εἰμί. 2. ἤθη = τρόποι. 3. ἔχω ἐμπιστοσύνην = πιστεύω. 4. σφοδρὸς ἄνεμος = λαίλαψ. 5. φοβερός = δεινός.

Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων

Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων πάσης κλίσεως ἔχει δύο μόνον τύπους, ἥτοι ἓνα διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν καὶ ἄλλον διὰ τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν.

Καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ τῶν ὀνομάτων

ὀν., αἰτ., κλ. γεν., δοτ.

α'	κλίσις	-α	-αιν	τὸ βουλευτὰ	— τοῖν βουλευταῖν
β'	»	-ω	-οιν	τὸ ἱατρὸν	— τοῖν ἱατροῖν
γ'	»	-ε	-οιν	τὸ φύλακε	— τοῖν φυλάκοιν

Ἄσκ. 110. Νὰ γραφῆ ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν κάτωθι ὀνομάτων :
 Τὸ δέντρον - ὁ ἥρωσ - ἡ πόλις - ἡ μοῦσα - ὁ βασιλεὺς - ὁ βοῦς - ἡ νῆ-
 σος - ἡ ἡμέρα - ὁ λόγος - ἡ κεφαλὴ - τὸ δῶρον - ὁ πλοῦς - ὁ νεὼς - τὸ
 ὄστον - ὁ κόραξ - ὁ δαίμων - τὸ σῶμα - ὁ πατήρ - ὁ ὀφθαλμὸς - ἡ
 τριήρης - τὸ τεῖχος - τὸ κρέας - ὁ πέλεκυς - ὁ ἰχθύς.

Ἄσκ. 111. Ἀναγνωρίσατε τὰ ὀνόματα τὰ εὑρισκόμενα εἰς δυϊκὸν ἀριθμὸν :

1. Φινεύς ὁ μάντις τὸ ὀφθαλμῶ πεπηρωμένος ἦν, ὥσπερ καὶ Τειρεσίας ὁ Θεβαῖος. 2. Ὁ Ἄλυς ποταμὸς τὸ εὖρος οὐ μείον δυοῖν σταδίοις ἐστίν. 3. Ἀδύνατόν ἐστιν δυοῖν δεσπότην δουλεῦσαι. 4. Τί ἐστὶ φιλία ; Μία ψυχὴ ἐν δυοῖν σωματοῖν. 5. Φίλιππος γενόμενος κριτὴς δυοῖν πονηροῖν ἐκέλευσε τὸν μὲν φεύγειν ἐκ τῆς Μακεδονίας, τὸν δὲ ἕτερον διώκειν. 6. Ἀνθρώπῳ οὐ δύο εἰσὶ ψυχά. 7. Ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν αὐτοκτονοῦντε τὸ ταλαιπώρῳ μόρον κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν. 8. Τῷ παιδὲ φημὶ τῷδε, τὴν μὲν ἀρτίως ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφου.

Ἄνωμαλα οὐσιαστικά

Ὡρισμένα οὐσιαστικά παρουσιάζουν ἀνωμαλίας κατὰ τὴν κλίσιν των (μεταβάλλουν τὸ θέμα, τὸ γένος, τὴν κλίσιν των ἢ παρουσιάζουν ἄλλας ἀνωμαλίας). Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ κάτωθι :

<i>Ἐνικόσ</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ πρεσβευτής	τὸ πῦρ	ἡ γυνή
	<i>γεν.</i>	τοῦ πρεσβευτοῦ	τοῦ πυρός	τῆς γυναικός
	<i>δοτ.</i>	τῷ πρεσβευτῇ	τῷ πυρὶ	τῇ γυναικί
	<i>αἰτ.</i>	τόν πρεσβευτήν	τὸ πῦρ	τήν γυναικα
	<i>κλ.</i>	ὦ πρεσβευτά	ὦ πῦρ	ὦ γυναί

<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ πρέσβεις	τὰ πυρὰ	αἱ γυναῖκες
	<i>γεν.</i>	τῶν πρέσβεων	τῶν πυρῶν	τῶν γυναικῶν
	<i>δοτ.</i>	τοῖς πρέσβεσι	τοῖς πυροῖς	ταῖς γυναιξί
	<i>αἰτ.</i>	τοὺς πρέσβεις	τὰ πυρὰ	τάς γυναικας
	<i>κλ.</i>	ὦ πρέσβεις	ὦ πυρὰ	ὦ γυναῖκες

<i>Ἐνικόσ</i>	<i>ὄν.</i>	ὁ υἱός	ὁ Ζεὺς	ὁ κύν
	<i>γεν.</i>	τοῦ υἱοῦ, υἱέος	τοῦ Διός	τοῦ κυνός
	<i>δοτ.</i>	τῷ υἱῷ, υἱεῖ	τῷ Διί	τῷ κυνί
	<i>αἰτ.</i>	τόν υἱόν	τόν Δία	τόν κύνα
	<i>κλ.</i>	ὦ υἱέ	ὦ Ζεῦ	ὦ κύον

<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	οἱ υἱεῖς		οἱ κύνες
	<i>γεν.</i>	τῶν υἱέων		τῶν κυνῶν
	<i>δοτ.</i>	τοῖς υἱέσι		τοῖς κυσὶ
	<i>αἰτ.</i>	τοὺς υἱεῖς		τοὺς κύνας
	<i>κλ.</i>	ὦ υἱεῖς		ὦ κύνες

<i>Ἐνικόσ</i>	<i>ὄν.</i>	ἡ ναῦς	ἡ χεῖρ	τὸ γόνυ
	<i>γεν.</i>	τῆς νηός—νεῶς	τῆς χειρός	τοῦ γόνατος
	<i>δοτ.</i>	τῇ νηϊ	τῇ χειρὶ	τῷ γόνατι
	<i>αἰτ.</i>	τήν ναῦν	τήν χεῖρα	τὸ γόνυ
	<i>κλ.</i>	ὦ ναῦ	ὦ χεῖρ	ὦ γόνυ

<i>Πληθυν.</i>	<i>ὄν.</i>	αἱ νῆες	αἱ χεῖρες	τὰ γόνατα
	<i>γεν.</i>	τῶν νεῶν	τῶν χειρῶν	τῶν γονάτων
	<i>δοτ.</i>	ταῖς νανσι	ταῖς χερσὶ	τοῖς γόνασι
	<i>αἰτ.</i>	τάς ναῦς	τάς χεῖρας	τὰ γόνατα
	<i>κλ.</i>	ὦ νῆες	ὦ χεῖρες	ὦ γόνατα

Ἐνικὸς	ὄν.	τὸ οὓς	τὸ ὄναρ ¹	ὁ ἄρης
	γεν.	τοῦ ὀτός	τοῦ ὄνειρατος	τοῦ ἄρειος
	δοτ.	τῷ ὀτί	τῷ ὄνειρατι	τῷ ἄρει
	αἰτ.	τὸ οὓς	τὸ ὄναρ	τὸν ἄρη(ν)
Πληθυν.	ὄν.	ὧ οὓς	ὧ ὄναρ	ὧ ἄρες
	γεν.	τὰ ὄτα	τὰ ὄνειρατα	
	δοτ.	τοῖς ὀσί	τοῖς ὄνειρασι	
	αἰτ.	τὰ ὄτα	τὰ ὄνειρατα	
Ἐνικὸς	ὄν.	ὁ σῖτος	τὸ στάδιον	ὁ μάρτυς
	γεν.	τοῦ σίτου	τοῦ σταδίου	τοῦ μάρτυρος
	δοτ.	τῷ σίτω	τῷ σταδίῳ	τῷ μάρτυρι
	αἰτ.	τὸν σῖτον	τὸ στάδιον	τὸν μάρτυρα
Πληθυν.	ὄν.	ὧ σῖτε	ὧ στάδιον	ὧ μάρτυς
	γεν.	τὰ σῖτα	οἱ στάδιοι ²	οἱ μάρτυρες
	δοτ.	τοῖς σίτοις	τοῖς σταδίοις	τοῖς μάρτυσι
	αἰτ.	τὰ σῖτα	τοὺς σταδίωνς	τοὺς μάρτυρας
Ἐνικὸς	ὄν.	ὧ σῖτε	ὧ στάδιοι	ὧ μάρτυρες
	γεν.	ἡ κλείς	ὁ ἥρως	ὁ Ἀπόλλων
	δοτ.	τῆς κλειδός	τοῦ ἥρωος	τοῦ Ἀπόλλωνος
	αἰτ.	τῇ κλειδί	τῷ ἥρωι	τῷ Ἀπόλλωνι
Πληθυν.	ὄν.	τὴν κλεῖδα (ἢ κλειῶν)	τὸν ἥρωα	τὸν Ἀπόλλωνα (Ἀπόλλων)
	γεν.	ὧ κλείς	ὧ ἥρωες	ὧ Ἀπολλων
	δοτ.	αἰ κλειῖδες	οἱ ἥρωες	
	αἰτ.	τὰς κλειῖδας (ἢ κλείς)	τοὺς ἥρωας	
Πληθυν.	ὄν.	ὧ κλειῖδες	ὧ ἥρωες	
	γεν.	τῶν κλειῖδων	τῶν ἥρώων	
	δοτ.	ταῖς κλειῖσι	τοῖς ἥρωσι	
	αἰτ.	τὰς κλειῖδας (ἢ κλείς)	τοὺς ἥρωας	
Πληθυν.	ὄν.	ὧ κλειῖδες	ὧ ἥρωες	
	γεν.	τῶν κλειῖδων	τῶν ἥρώων	
	δοτ.	ταῖς κλειῖσι	τοῖς ἥρωσι	
	αἰτ.	τὰς κλειῖδας (ἢ κλείς)	τοὺς ἥρωας	

1. Τὸ ὄναρ κλίνεται καὶ κατὰ τὴν β' κλίσειν: ὁ ὄνειρος, τοῦ ὄνειρου κ.λ.π. 2. Ἄλλα καὶ τὰ στάδια.

● Αἱ λέξεις παῖς καὶ φῶς περισπῶνται, διότι προήλθον ἐκ συναϊρέσεως (πάις, φάος).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς εδρίσκεται τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων ; ὅσων ἔχουν δύο θέματα ; τὸ δίχρονον α καὶ ι τῶν καταλήξεων εἶναι βραχὺ ἢ μακρὸν ;

2. Πῶς προήλθεν ὁ τύπος πόλεως ; ὁ τύπος ἄστη ; πῶς προήλθεν ἡ κατάληξις -ως τῆς γενικῆς τοῦ ἐνικοῦ ; πόλεως ; ποῖα ἐξαιρέσεις κανόνος τονισμοῦ παρατηρεῖται ; ὁ πληθυντικὸς τοῦ ὀνόματος λεχθὼ κατὰ ποίαν κλίσιν κλίνεται ; τί παρατηρεῖτε ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς, τὴν Λητώ ; ποῖα ἐξαιρέσεις τῶν κανόνων τονισμοῦ ὑπάρχει εἰς τοὺς τύπους : ὁ μῦς, τοὺς ἰχθῦς ; διατί ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τοῦ ὀνόματος ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ α μακρὸν ; πῶς προήλθεν ὁ τύπος τὸν ἄλιᾶ ;

3. Ἀπὸ ποῖα θέματα σχηματίζονται τὰ ὀνόματα ἀλώπηξ καὶ θρίξ ; τὸ ὄνομα πύξις ;

4. Τὰ ὀνόματα πατρὶς καὶ χάρις διατί σχηματίζουν διαφορετικὰ τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ αἰτιατικὴν ; πῶς σχηματίζεται τὸ ὄνομα ὁδοῦς ;

5. Τὰ ὀνόματα δαίμων καὶ χειμὼν διατί σχηματίζουν διαφορετικὰ τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ; τί παρατηρεῖτε εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ὀνόματος Ἄγαμέμνων ; τοῦ ὀνόματος σωτήρ ; πῶς σχηματίζεται ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τοῦ ὀνόματος ἄστηρ καὶ κατὰ ποῖον ὑπόδειγμα ; γνωρίζετε ἔν ὑγρόληκτον μὲ χαρακτηριστῆρα λ ; ποῖαν ἰδιορρυθμίαν παρουσιάζει τὸ ὄνομα ἔαρ ;

6. Ποῖα ὀνόματα λέγονται συγκοπτόμενα καὶ διατί ; πῶς σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν ; ἡ γενικὴ ἐνικοῦ τοῦ ὀνόματος ἄνῆρ πῶς ἐσχηματίσθη ;

7. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς -ος ; πῶς σχηματίζονται εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τὰ ὀνόματα ἄνθος, χεῖλος, ὄρος ; τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ὄνομα κρέας ; πῶς σχηματίζεται ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ὀνόματος Σωκράτης ; εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ ποῖαν κλίσιν κλίνεται ; τὸ ὄνομα Ἡρακλῆς πῶς σχηματίζεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ ; εἰς τὸν πληθυντικὸν κατὰ ποῖαν κλίσιν κλίνεται ; τὸ ε τῆς συλλαβῆς κλε πότε συναίρεται ; πῶς σχηματίζεται τὸ ὄνομα αἰδῶς ; ἔχει πληθυντικὸν ἀριθμὸν ;

Ἐσκήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τριῶν κλίσεων

Ἄσκ. 112. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις οὐσιαστικά :

1. Ὁ σοφὸς οὐ τὴν πενίαν φεύγει, ἀλλὰ τὴν ἀδικίαν. 2. Τὸν οὐρανὸν οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ αἰθέρα ὠνόμαζον. 3. Τοὺς νόμους οἱ Ἀθηναῖοι ἐν λίθοις ἔγραφον. 4. Ἐνδοξοὶ ἦσαν οἱ τῶν Φοινίκων πλοῖ. 5. Ὡ Ἐπαμεινώνδα, τὴν πολιτείαν σῶζε. 6. Ἀθηνᾶ Διὸς θυγάτηρ ἦν. 7. Τὰ δένδρα φύλλα καὶ καρποὺς φέρει. 8. Χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ χαλκὸν εἰς τὰ πλοῖα φέρουσιν. 9. Ἔχεις τὰ ὀστᾶ ἐν τῷ κανῷ. 10. Παιδεύσω τοὺς τῶν μαθητῶν νοὺς τῆ σοφίᾳ. 11. Ἔχομεν τὰ κανᾶ ἐν τῷ οἴκῳ. 12. Οἱ ἀγαθοὶ δοῦλοὶ εἰσι χρήσιμοι ἐν τοῖς πλοῖς. 13. Οἱ λαγῷ ἦσαν τοῦ Πέρσου δῶρον. 14. Ὁ νεὸς ἐστὶ χρήσιμος τῷ στρατηγῷ. 15. Τὰ τοῦ διδασκάλου δῶρα ἐν τοῖς νεῶς ἐστίν.

Ἄσκ. 113. Ὑπογραμμίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἐπίθετα :

1. Ἐντεῦθεν κατεβαίνομεν εἰς πεδίον δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων. 2. Καλαὶ ἐλπίδες σωτηρίας τῇ στρατιᾷ εἰσιν τοῖς γὰρ πολεμίοις ἐναντίοι εἰσιν οἱ θεοί. 3. Ξέρξης σὺν ἀναριθμήτῳ στρατιᾷ εἰς Ἑλλάδα ἐμβάλλει. 4. Ὁ Ἐλικὸν ἐστὶν εὐγεωσ καὶ δένδρων ἡμέρων ἀνάπλεως. 5. Ὡ ἄνδρες Ἕλληνες, τῶν προγόνων ἄξιοι νῦν ἐστε. 6. Ὁ προδότης διπλῆ ζημίᾳ κολάζεται. 7. Οἱ θεοὶ ἡμῖν εὐνοὶ εἰσιν.

Ἄσκ. 114. Κλίνατε : 1) ὁ Θραῖξ—ὁ Φαίαξ
2) ἡ ἀλώπηξ—ἡ γλαυῖξ—ὁ κόλαξ
3) ὁ Κύκλωψ—ἡ φλέψ

Ἄσκ. 115. Κλίνατε : 1) ἡ Ἄρτεμις—ἡ πυραμῖς—ἡ ὄρνις—ἡ Θέτις—ἡ αἰγίς
2) ἡ λαμπάς—ἡ μυριάς—ἡ βραδύτης
3) ὁ λέων—ὁ ἄρχων—ὁ Αἴας
4) τὸ σῶμα—τὸ ὕδωρ—τὸ νόμισμα—τὸ κτήμα—τὸ στράτευμα

Ἄσκ. 116. Ἀναγνωρίσατε καὶ κατατάξατε εἰς κατηγορίας τὰ ὀδοντοκλήκτα τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Τὴνδε τὴν ἀρχὴν τυραννίδα εἶναι νομίζετε. 2. Ὁ ἀνθρώπινος

βίος μεστός ἐστὶ φροντίδων ἀπὸ νεότητος μέχρι θανάτου. 3. Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἔρις δ' ἔριν. 4. Οἱ παλαιοὶ τοῖς νεκροῖς οἶνον καὶ γάλακτι καὶ ὕδατι ἔσπενδον. 5. Ὁ Ἄιδης κοινός ἐστι τοῖς τε πλουσίοις καὶ τοῖς πένησιν. 6. Οὐ τὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς χρήματά ἐστι κτήματα εἰς αἰεὶ. 7. Ἐξ ὀνύχων λέοντα. 8. Σωφροσύνη κόσμος ἐστὶ γέρονσι καὶ νεανίαις. 9. Οἱ τῶν ἐλεφάντων ὀδόντες ἔκπαλαι τίμοι ἦσαν. 10. Ὡ λέον, ὡς φοβερὸς εἶ!

Ἄσκ. 117. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν ἠγκυροβόλει¹ εἰς τὴν εἴσοδον² τῶν λιμένων. 2. Ἡ νύκτα συμπράττει μὲ τὸν κλέπτην³. 3. Οἱ βοσκοὶ ὀδηγοῦν τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας εἰς τὰ λειβάδια⁴. 4. Τὸν χειμῶνα γίνονται πολλὰ νερά. 5. Ἡ γῆ τρέφει παντός εἶδους θηρία⁵. 6. Διὰ μὲν τοὺς φρονίμους ὁ θεὸς εἶναι νόμος, διὰ δὲ τοὺς ἀνοήτους ἡ ἐκάστοτε⁶ γνώμη. 7. Ὁ Ἀρίων, ὁ ποιητής, ἐσώθη ἀπὸ δελφίνι. 8. Ἀπόλλωνα, βοήθησέ με. 9. Οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν λιμένα ἐθαύμαζαν τὸ παιδί καὶ τὸ δελφίνι. 10. Εὐχαρίστως⁷ νὰ ἀκολουθῆτε τοὺς ἀρχηγούς, τοὺς ὁποίους σεῖς οἱ ἴδιοι ἐκλέξατε⁸ νὰ διοικοῦν τὸ στρατεύμα.

1. ἐφορῶ + δοτ. 2. εἴσοδος = εἴσπλους. 3. κλέπτης = φῶρ. 4. λειβάδι = λιμῶν. 5. θηρίον = θήρ. 6. ἐκάστοτε = αἰεὶ. 7. εὐχαρίστως = ἄσμενοι. 8. ἐκλέγω = αἰροῦμαι.

Ἄσκ. 118. Εὔρετε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις συγκοπτόμενα :

1. Πόνος ἐστί, ὡς λέγουσιν, πάσης δόξης πατήρ. 2. Ἐν τῇδε τῇ μάχῃ οἱ Ἀθηναῖοι ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται καὶ σωτήρες τῆς Ἑλλάδος. 3. Ἐν Αἰγύπτῳ πάντα ἰατρῶν ἦν μεστά· οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἦσαν ἰατροί, οἱ δὲ κεφαλῆς, οἱ δὲ ὀδόντων, οἱ δὲ γαστρός. 4. Οἱ Ἕλληνες ἀγαθὰ τέκνα ἐπαινοῦν ἐνόμιζον τῶν πατέρων καὶ μητέρων. 5. Ἡ μήτηρ θαυμάζει τὰς καλὰς θυγατέρας.

Ἄσκ. 119. Εὔρετε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις συγκοπτόμενα :

1. Ἡ ἡμέρα μικρὸν μέρος τοῦ ἔτους ἐστίν. 2. Οὔτε λαμπρὰ οἰκία οὔτε χρυσοῦ πλῆθος οὔτε γένους δόξα οὔτε μέγεθος ἀρχῆς ἡσυχίαν παρέχει τῇ ψυχῇ καὶ εἰρήνην. 3. Τὸ μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κάλλος μέγα ἀγαθὸν ἐστίν. 4. Εὐτυχοῦς γῆρας ἄξιοί εἰσιν οἱ τοὺς γέροντας θεραπεύοντες. 5. Μένων τὸ ἄριστον κέρας ἦγε τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος. 6. Οἱ Τισσαφέρους τοῦ βαρβάρου ὄρκοι

ψευδεῖς ἦσαν. 7. Ἐνταλκίδας ἔλεγε τῆς Σπάρτης τείχη εἶναι τοὺς νέους. 8. Ἀλκιβιάδης ἐνδοξος ἦν κάλλει τοῦ σώματος καὶ πλήθει τῶν χρημάτων καὶ πανουργία τῆς ψυχῆς. 9. Ἄπλᾶ ἐστὶν τὰ τῆς ἀληθείας ἔπη. 10. Οἱ παῖδες τοῖς ἄνθεσιν ἠδονται.

Ἄσκ. 120. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἡ Ἄρκαδιᾶ εἶναι γεμάτη¹ ἀπὸ βουνά. 2. Θαυμάζομεν τὰ κατορθώματα² τῶν γενναίων ἀνδρῶν. 3. Τὰ γηρατειὰ εἶναι ἄξια σεβασμοῦ³. 4. Ἐπειδὴ ὁ Δημάδης ὁ Ἀθηναῖος περιγελοῦσε⁴ τὸ μικρὸν μέγεθος⁵ τῶν Λακωνικῶν ξιφῶν, ὁ Ἅγις, ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, εἶπε: «Ἄλλὰ καὶ μὲ τὰ μικρὰ ξίφη σκοτώνουν τοὺς ἐχθρούς». 5. Ὁ Ἀνάχαρσις ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν⁶ ἦτο Σκύθης, ἀλλ' ὄχι καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους. 6. Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις οἱ ἴδιοι⁷ ἐτιμώρησαν μὲ τὰ βέλη τῶν τὴν Νιόβην, τῆς ὁποίας τοὺς αἰσχροὺς λόγους⁸ ἡ Λητώ ἢ μητέρα τῆς βαρέως ἔφερε. 7. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον ὅτι ὁ Περικλῆς ἔφερε κεραυνὸν εἰς τὴν γλῶσσαν του. 8. Τὰ χρήματα τῶν ναυτῶν ἦσαν εἰς τὴν τριήρη. 9. Δημοσθένη, πόσον ἠγάπας τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν! 10. Ὅλοι οἱ αἰῶνες δὲν εἶχον Σωκράτας.

1. γεμάτος = μεστός. 2. κατορθώματα = κλέος. 3. σεβασμός = αἰδώς. 4. περιγελοῦ = σκόπτω. 5. μικρὸν μέγεθος = μικρότης. 6. καταγωγή = γένος. 7. οἱ ἴδιοι = αὐτοί. 8. λόγος = ἔπος.

Ἄσκ. 121. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνώμαλα οὐσιαστικά :

1. Τοὺς πρέσβεις πᾶν ἔθνος θεραπεύει. 2. Τὰ ὄνειρατα ἐκ Διὸς ἐστὶν. 3. Ἐν τοῖς Διὸς γόνασι τὰ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων πράγματα ἐστὶν. 4. Αἱ ταχεῖαι νῆες τῶν Φαιάκων τὸν Ὀδυσσεᾶ εἰς τὴν πατρίδα ἔφερον. 5. Οἱ ποιηταὶ τὰς Ἐρινῦς κύνας τῶν θεῶν ὀνόμαζον. 6. Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἢ σιγὴ φέρει. 7. Οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ Θράκῃ πυροῖς ἐρήμοις ἐνετύγχανον. 8. Καὶ ἐν τοῖς ὤσιν καὶ ἐπὶ τῇ γλώττῃ μεγάλοι εἰσὶ κίνδυνοι τοῖς ἀνθρώποις. 9. Πλούτων τὰς τοῦ Ἄιδου κλεῖς εἶχεν, ἢ δὲ Περσεφόνη ἐν ταῖς χερσὶ δάδα. 10. Οἱ υἱεῖς τῷ πατρὶ χάριν ἔχουσιν.

Κεφάλαιον 8ον

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

1. Φωνηεντόληκτα

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
ὄν.	εὐθός	εὐθεῖα	εὐθόν	εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέα
γεν.	εὐθέος	εὐθείας	εὐθέος	εὐθέων	εὐθειῶν	εὐθέων
δοτ.	εὐθεῖ	εὐθεία	εὐθεῖ	εὐθέσι	εὐθείαις	εὐθέσι
αἰτ.	εὐθόν	εὐθεῖαν	εὐθόν	εὐθεῖς	εὐθείας	εὐθέα
κλ.	εὐθόν	εὐθεῖα	εὐθόν	εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέα
	Ἐνικός			Πληθυντικός		
ὄν.	ἡμισυς	ἡμίσεια	ἡμισυ	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσεια (ἢ ἡμίση)
γεν.	ἡμίσεος	ἡμισεῖας	ἡμίσεος	ἡμίσεων	ἡμισεῖων	ἡμίσεων
δοτ.	ἡμίσει	ἡμισεῖα	ἡμίσει	ἡμίσεσι	ἡμισεῖαις	ἡμίσεσι
αἰτ.	ἡμισυν	ἡμισεῖαν	ἡμισυ	ἡμίσεις	ἡμισεῖας	ἡμίσεια (ἢ ἡμίση)
κλ.	ἡμισυ	ἡμίσεια	ἡμισυ	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσεια (ἢ ἡμίση)

- Τὰ πλεῖστα εἶναι ὀξύτονα (ἐξαίρεσις: ἡμισυς καὶ θῆλυς).
- Τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα εἰς ε, μὲ τὴν κατάληξιν -ια (εὐθέ -ια). Τὸ α τῆς καταλήξεως εἶναι βραχύ.

Δικατάληκτα

- Ὀρισμένα ἐπίθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν φωνηεντόληκτον εἰς -υς (γεν. -υος ἢ -εως) εἶναι δικατάληκτα: ὁ, ἡ εὐβοτρυς, τὸ εὐβοτρυ -ὁ, ἡ δίπηχυς, τὸ δίπηχυ.

- Ἄσκ. 122. Κλίνατε :
- 1) βαθύς - βαρύς - βραδύς
 - 2) βραχύς - ἥδύς - εὐρύς
 - 3) θρασύς - ὀξύς - παχύς
 - 4) πλατύς - ταχύς - τραχύς

- Ἄσκ. 123. Κλίνατε : ὁ βαθύς ποταμός - τὸ βαρὺ ἄρμα - τὸ γλυκὺ μέλι - τὸ βραδὺ ρεῦμα - ἡ εὐθεῖα ὁδός - τὸ βραχὺ βέλος

- Ἄσκ. 124. Κλίνατε : ὁ θρασὺς γείτων - ἡ ταχεῖα χελιδὼν - ὁ εὐρύς κρατῆρ - ἡ γλυκεῖα φύσις - ὁ ταχύς ἵππευς - τὸ εὐθὺ ξίφος

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

2. Συμφωνόληκτα α) άφωνόληκτα

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
όν.	άπας	άπασα	άπαν	άπαντες	άπασαι	άπαντα
γεν.	άπαντος	άπάσης	άπαντος	άπάντων	άπασών	άπάντων
δοτ.	άπαντι	άπάση	άπαντι	άπασι	άπάσαις	άπασι
αίτ.	άπαντα	άπασαν	άπαν	άπαντας	άπάσας	άπαντα
κλ.	άπας	άπασα	άπαν	άπαντες	άπασαι	άπαντα

Ἐνικός	όν.	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν
γεν.	χαρίεντος	χαριέσσης	χαρίεντος	
δοτ.	χαρίεντι	χαριέσση	χαρίεντι	
αίτ.	χαρίεντα	χαριέσσαν	χαρίεν	
κλ.	χαρίεν	χαριέσσα	χαρίεν	

Πληθυν.	όν.	χαρίεντες	χαριέσσαι	χαρίεντα
γεν.	χαριέντων	χαριεσσών	χαριέντων	
δοτ.	χαρίεσι	χαριέσσαις	χαρίεσι	
αίτ.	χαριέντας	χαριέσσας	χαρίεντα	
κλ.	χαριέντες	χαριέσσαι	χαρίεντα	

● Κατά τὸ ἄπας κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον πᾶς, πᾶσα, πᾶν (Τούτου ἡ ἐνική ὀνομαστική καὶ κλητική περισπᾶται, ἂν καὶ δὲν προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως).

● Ἡ πληθυντική δοτική καὶ τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐπιθέτου χαρίεις σχηματίζονται ἀπὸ θέμα εἰς -ετ (τοῖς χαρίετ -σι) χαρίεσι, (ἡ χαρίετ - ja) χαριέσσα.

Τὸ j εὐρισκόμενον κατόπιν τῶν οὐρανικῶν κ, γ, χ καί, σπανιώτερον, κατόπιν τῶν ὀδοντικῶν τ καὶ θ, συνεχωνεύθη μὲ αὐτὰ εἰς σσ ἢ ττ.

Δικατάληκτα

● Τὰ κάτωθι ἐπίθετα εἶναι δικατάληκτα καὶ κλίνονται ὁπως τὸ δεύτερον συνθετικόν των, τὸ ὁποῖον εἶναι οὐσιαστικόν τριτόκλιτον άφωνόληκτον :

ὁ, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι - ὁ, ἡ εὐελπις, τὸ εὐελπι - ὁ, ἡ δίπους, τὸ δίπουν - ὁ, ἡ μονόδους, τὸ μονόδου.

Μονοκατάληκτα

● Τὰ κάτωθι ἐπίθετα ἔχουν τὴν αὐτὴν κατάληξιν διὰ τὸ ἀρσενικόν καὶ θηλυκόν (οὐδέτερον δὲν ἔχουν): ὁ, ἡ πένης - ὁ, ἡ βλάξ - ὁ, ἡ ἄρπαξ - ὁ, ἡ φυγᾶς.

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

2. Συμφωνόληκτα β) ἐνρινόληκτα - ὑγρόληκτα

Ἐνικός

ὄν. μέλας μέλαινα μέλαν
 γεν. μέλανος μελαίνης μέλανος
 δοτ. μέλανι μελαίνῃ μέλανι
 αἰτ. μέλινα μέλιναν μέλιαν
 κλ. μέλιαν μέλιαινα μέλιαν

Πληθυντικός

μέλιανες μέλιαιναι μέλιανα
 μελάνων μελαινῶν μελάνων
 μέλιασι μελαίνας μέλιασι
 μέλιανας μελαίνας μέλιανα
 μέλιανες μέλιαιναι μέλιανα

● Ἡ ἐνική ὀνομαστική σχηματίζεται ὡς ἐξῆς: θεμ. τάλᾶν-, κατάληξις -ς: τάλᾶν-ς· τὸ ν πρὸ τοῦ ς ἀποβάλλεται μὲ ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος: τάλᾶς.

Δικατάληκτα

Ὁρισμένα ὑγρόληκτα ἢ ἐνρινόληκτα ἐπίθετα εἶναι δικατάληκτα: ὁ, ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαιμον - ὁ, ἡ ἄρρην, τὸ ἄρρην.

Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν συνθέτων εἰς -ων ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν ἐνικήν κλητικήν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, καὶ ἐνικήν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν τοῦ οὐδετέρου: ὦ εὐγνωμον, τὸ εὐγνωμον - ὦ εὐσχημον, τὸ εὐσχημον.

Μονοκατάληκτα

Ὁρισμένα ὑγρόληκτα ἢ ἐνρινόληκτα ἐπίθετα ὁπλᾶ ἢ σύνθετα μὲ δεῦτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ὑγρόληκτον ἢ ἐνρινόληκτὸν εἶναι μονοκατάληκτα: ὁ, ἡ μάκαρ - ὁ, ἡ ὑψαύχην - ὁ, ἡ μακρόχειρ.

- Ἀσκ. 125. Κλίνατε: 1) πᾶς - ἐκὼν - ἄκων
 2) ἄστεροεις - ἰχθυόεις
 3) ἄχαρις - εὐελπις - δίπους - μονόδους
 4) πένης - ἄρπαξ - φυγάς - βλάξ - ἄπαις - ἐπηλυς

Ἀσκ. 126. Κλίνατε καὶ εἰς τὰ τρία γένη: ὁ τάλας - ὁ εὐδαίμων - ὁ ἄρρην

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

2. Συμφωνόληκτα γ) σιγμόληκτα

Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	ἡ	ἐπιμελής	τὸ	ἐπιμελές
	γεν.	τοῦ	τῆς	ἐπιμελοῦς	τοῦ	ἐπιμελοῦς
	δοτ.	τῷ	τῇ	ἐπιμελεῖ	τῷ	ἐπιμελεῖ
	αἰτ.	τόν	τήν	ἐπιμελή	τὸ	ἐπιμελές
	κλ.	ᾧ		ἐπιμελές	ᾧ	ἐπιμελές

Πληθυν.	ὄν.	οἱ	αἱ	ἐπιμελεῖς	τὰ	ἐπιμελή
	γεν.	τῶν		ἐπιμελῶν	τῶν	ἐπιμελῶν
	δοτ.	τοῖς	ταῖς	ἐπιμελέσι	τοῖς	ἐπιμελέσι
	αἰτ.	τούς	τάς	ἐπιμελεῖς	τά	ἐπιμελή
	κλ.	ᾧ		ἐπιμελεῖς	ᾧ	ἐπιμελή

Ἐνικόσ	ὄν.	ὁ	ἡ	εὐήθης	τὸ	εὐήθες
	γεν.	τοῦ	τῆς	εὐήθους	τοῦ	εὐήθους
	δοτ.	τῷ	τῇ	εὐήθει	τῷ	εὐήθει
	αἰτ.	τόν	τήν	εὐήθη	τὸ	εὐήθες
	κλ.	ᾧ		εὐήθες	ᾧ	εὐήθες

Πληθυν.	ὄν.	οἱ	αἱ	εὐήθεις	τὰ	εὐήθη
	γεν.	τῶν		εὐήθων	τῶν	εὐήθων
	δοτ.	τοῖς	ταῖς	εὐήθεσι	τοῖς	εὐήθεσι
	αἰτ.	τούς	τάς	εὐήθεις	τά	εὐήθη
	κλ.	ᾧ		εὐήθεις	ᾧ	εὐήθη

● Τὰ πλεῖστα σιγμόληκτα ἐπίθετα εἶναι σύνθετα μέ δευτερον συνθετικόν οὐδέτερον σιγμόληκτον εἰς - ος ἢ ρῆμα: εὐγενής (εὔ - γένος), εὐσεβής (εὔ - σέβομαι).

● Ἡ πληθυντική αἰτιατική εἶναι ὁμοία μέ τήν πληθυντικήν ὀνομαστικήν.

Βαρύτονα σιγμόληκτα ἐπίθετα. Ταῦτα: 1) Εἰς τήν ἐνικήν κλητικήν τοῦ ἀρσενικοῦ καί τήν ἐνικήν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καί κλητικήν τοῦ οὐδετέρου ἀναβιβάζουν τόν τόνον: ὁ συνήθης, ᾧ σύνηθες - τὸ σύνηθες.

Ἐξαιρέσεις: Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἰς - ὠδης, - ὠλης καί - ἥρης τονίζονται κανονικῶς: εὐώδης, ᾧ εὐῶδες, τὸ εὐῶδες - ξιφήρης, ᾧ ξιφῆρες, τὸ ξιφῆρες.

Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως

Βαρύτονα σιγμόληκτα

2) Εἰς τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ συλλαβὴ ἢ προερχομένη ἐκ συναιρέσεως τονίζεται, ἔαν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἐτονίζετο ἢ μία ἐκ τῶν δύο συλλαβῶν, αἱ ὁποῖαι συνηρέθησαν: ἀντὶ πληρῶν (ἐκ τοῦ πληρέσων) πλήρων.

Γενικὴ παρατήρησις. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τοῦ οὐδετέρου: ὁ εὐθύς, ᾧ εὐθύ, τὸ εὐθύ - ὁ χαρίεις, ᾧ χαρίεν, τὸ χαρίεν - ὁ μέλας, ᾧ μέλαν, τὸ μέλαν - ὁ ἐπιμελής, ᾧ ἐπιμελές, τὸ ἐπιμελές.

Ἐξαιροῦνται: α) πᾶς καὶ ἅπας β) αἱ μετοχαί: Τοῦτων ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν.

Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐπιθέτου μέγας διαφορεῖται: ᾧ μέγας καὶ ᾧ μεγάλε.

● Ἡ λέξις τριήρης ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον, ἐγένετο δὲ οὐσιαστικὸν κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως ναῦς.

Ἄσκ. 127. Κλίνετε καὶ εἰς τὰ τρία γένη:

- 1) ὁ ἐλεήμων - ὁ νοήμων
- 2) ὁ εὐγνώμων - ὁ εὐσχήμων
- 3) ὁ ἀμνήμων - ὁ μεγαλόφρων

Ἄσκ. 128. Κλίνετε καὶ εἰς τὰ τρία γένη: ὁ ἐπιστήμων - ὁ σῶφρων
- ὁ φιλοπράγμων

Ἄσκ. 129. Κλίνετε τὰ ἐπίθετα:

- 1) ἀκριβής - ἀσφαλής - δυσμενής
- 2) ἐπιεικής - εὐγενής - σαφής
- 3) εὐσεβής - πλήρης - ἀμελής
- 4) εὐώδης - δυσώδης - μονήρης
- 5) αὐτάρκης - εὐμεγέθης

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Συνήθη ανώμαλα επίθετα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι τὰ ἐξῆς πέντε :

Ἐνικός

ὄν.	μέγας	μεγάλη	μέγα	πολὺς	πολλή	πολὸν
γεν.	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
δοτ.	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ	πολλῶ	πολλῇ	πολλῶ
αἰτ.	μέγαν	μεγάλην	μέγα	πολὸν	πολλήν	πολὸν
κλ.	μέγα ἢ μεγάλε	μεγάλη	μέγα	πολὸν	πολλή	πολὸν

Πληθυντικός

ὄν.	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα	πολλοὶ	πολλαὶ	πολλά
γεν.	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
δοτ.	μεγάλοις	μεγάλοις	μεγάλοις	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
αἰτ.	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα	πολλοὺς	πολλάς	πολλά
κλ.	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα	πολλοὶ	πολλαὶ	πολλά

Ἐνικός

Πληθυντικός

ὄν.	πραῶς	πραεῖα	πραῶν	πραῶι	πραεῖαι	πραέα
γεν.	πραῶν	πραεῖας	πραῶν	πραέων	πραεῖων	πραέων
δοτ.	πραῶν	πραεῖα	πραῶν	πραέσι	πραεῖαις	πραέσι
αἰτ.	πραῶν	πραεῖαν	πραῶν	πραέους	πραεῖας	πραέα
κλ.	πραῶε	πραεῖα	πραῶν	πραῶοι	πραεῖαι	πραέα

Ἐνικός

ὄν.	ὁ σῶς ἢ σῶς	τὸ σῶν *	φροῦδος	φρούδη	φρούδον **
γεν.					
δοτ.					
αἰτ.	τὸν σῶν	τὴν σῶν	τὸ σῶν		
κλ.					

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ σῶ	αἱ σῶ	τὰ σῶ	φροῦδοι	φρούδαι	φρούδα
γεν.						
δοτ.						
αἰτ.	τοὺς σῶς	τὰς σῶς	τὰ σῶ			
κλ.						

* Οἱ ἄλλοι τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ὀμαλοῦ σῶος, σῶα, σῶον.

** Τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶναι ἐλλειπτικόν καὶ εὐρίσκεται μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τὸ α τῆς καταλήξεως τοῦ θηλυκοῦ τῶν φωνηεντολήκτων τριτοκλίτων ἐπιθέτων εἶναι μακρὸν ἢ βραχύ; τῶν δευτεροκλίτων; ποῖα φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι δικατάληκτα; τὰ φωνηεντόληκτα εἶναι κατὰ κανόνα ὀξύτονα· ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις;

2. Τί παρατηρεῖτε ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς τοῦ ἐπιθέτου πᾶς; πῶς ἐσχηματίσθη ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ θηλυκοῦ τοῦ ἐπιθέτου χαρίεις; ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ; τὸ ἐπίθετον εὐελπὶς εἶναι δικατάληκτον ἢ τρικατάληκτον; πῶς κλίνεται; Γνωρίζετε ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν οὐδέτερον;

3. Πῶς ἐσχηματίσθη ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐπιθέτου τάλας; Ἐναφέρατε δύο ἐνρινόληκτα ἐπίθετα δικατάληκτα καὶ δύο μονοκατάληκτα. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν συνθέτων ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων;

4. Τὰ πλεῖστα σιγμόληκτα τί ἔχουν ὡς δεύτερον συνθετικόν; τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ βαρύτενα σιγμόληκτα ἐπίθετα; ἡ λέξις τρίτηρις τί ἦτο ἀρχικῶς;

5. Τί παρατηρεῖτε γενικῶς ὡς πρὸς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων; ὑπάρχει ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος;

Ἐσκήσεις ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων τῆς τρίτης κλίσεως

Ἄσκ. 130. Κλίνετε : 1) ὁ ἀμνήμων ἄγγελος - ὁ φιλοπράγμων λαός
2) ὁ σώφρων φιλόσοφος - ὁ εὐγενὴς πολίτης
3) ἡ σαφὴς σκέψις - ὁ ἀσφαλὴς φίλος

Ἄσκ. 131. Κλίνετε : 1) ὁ εὐφραδὴς ῥήτωρ - ἡ δυσμενὴς χώρα
2) ὁ εὐγενὴς ἦρωρ - ὁ φιλοπαίγμων οἰκέτης
3) ὁ ἄφρων δεσπότης - ὁ δυστυχὴς υἱός
ὁ εὐτυχὴς ἄνθρωπος - ἡ εὐτειχὴς πόλις

Ἄσκ. 132. Ἐναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις τριτόκλιτα ἐπίθετα :

1. Αἶ τοῦ Ὀμήρου γνῶμαι τοῖς νεανίαις ἀσφαλῆ διδασκαλίαν παρέχουσιν. 2. Πρὸ τοῦ δειπνοῦ οἱ οἰκέται εὐώδεις χιτῶνας ἔφερον καὶ κανᾶ πλήρη ῥόδων. 3. Ἡ Ἀντιγόνη χειρὸς ἤγεν Οἰδίπουν, τὸν δυστυχῆ πατέρα. 4. Ἐναγιγνώσκωμεν ἔτι καὶ νῦν ἐκόντες τοὺς λόγους τοὺς θυμοῦ πλήρεις τοῦ Δημοσθένους. 5. Ὁ ψευδὴς ὄρκος περὶ θεοῦ ἀσεβὴς ἐστίν. 6. Ἐφανὲς ξιφίδιον ὁ φονεὺς ἐν τῷ χιτῶνι εἶχεν. 7. Οἱ εὐσεβεῖς ἤκουον ἄσμενοι τὰ τοῦ Σωκράτους ἔπη. 8. Οἱ θεράποντες

τούς μεγαλόφρονas δεσπότας οὔποτε μισοῦσιν. 9. Πολυειδή ἄνθη ὁ παῖς ἐν τῷ λειμῶνι συνέλεγεν. 10. Τοὺς συγγενεῖς εἰς οἰκίαν ὁ πατήρ ἐκάλει.

Ἄσκ. 133. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις τριτόκλιτα ἐπίθετα :

1. Ἐν τῇ γῆ ὁ γεωργὸς βαρὺ ξίφος εὐρίσκει καὶ θαυμάζει τὸ τοῦ ξίφους ἄηθες μέγεθος. 2. Τὰ ὄπλα ἦν βαρέα καὶ τραχὺς ὁ σταθμὸς τοῖς στρατιώταις. 3. Πάντες οἱ ἄρματηλάται ἤλαννον τὰ ταχέα ἄρματα εἰς τὴν τῶν πολεμίων φάλαγγα καὶ οἱ ἐναντίοι τοξόται ἐβαλλον ὀξεῖα βέλη. 4. Ἐν τοῖς βαθέσιν ὕδασιν ζῆ ὑπερφυῆ ζῶα. 5. Ἀπὸ τῆς τοῦ ὄρους κορυφῆς καθορῶ τὸν βραδὺν ποταμόν. 6. Πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἠδὺ τὸ ἔαρ, ὅτι τὴν γῆν καλλωπίζει ἄνθεσιν. 7. Τῷ Κροίσῳ ἦν πολὺς πλοῦτος. 8. Οἱ εὐγενεῖς τοῖς ἐχθροῖς πρᾶοί εἰσιν. 9. Ἡ πραεῖα μήτηρ ὑπὸ τῶν παίδων φιλεῖται. 10. Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης οἱ σοφοὶ φοβοῦνται.

Ἄσκ. 134. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἡ ζωὴ εἶναι σύντομος¹ διὰ τοὺς δυστυχεῖς θνητοῦς. 2. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ζωὴν γεμάτην ἀπὸ πολλὰ καὶ βαρέα κακά. 3. Μαῦρα σύννεφα ξαφνικὰ² ἐξαφανίζουσιν³ τὸν ἥλιον. 4. Εἰς κάθε ἄνθρωπον ἡ τύχη μοιράζει⁴ κακὰ καὶ καλά. 5. Ὅλοι οἱ θεοὶ ἀγαποῦν τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους. 6. Τῆς παιδείας ἡ μὲν ἀρχὴ εἶναι πικρά, τὸ δὲ τέλος γλυκύ. 7. Εἰς τὰ νησιὰ Εὐβοίαν καὶ Νάξον οἱ πλούσιοι ὀνομάζοντο παχεῖς.

1. σύντομος = βραχύς. 2. ξαφνικὰ = ἐξαίφνης. 3. ἐξαφανίζω = ἀφανίζω. 4. μοιράζω = νέμω.

Ἄσκ. 135. Κατατάξατε κατὰ κατηγορίας καὶ κλίνατε τὰ τριτόκλιτα ἐπίθετα τὰ εἰς τὰς ἀκολουθούσους φράσεις εὐρισκόμενα :

1. Οἱ Αἰθίοπες μέλανές εἰσιν. 2. Ἐκόντες τοῖς νόμοις πείθεσθε· τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἀνάγκη ἐπιβάλλεται. 3. Ἐπαμεινώνδας ἦν ἀφανοῦς πατρός. 4. Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστὶν αἰεὶ τὰ ἀληθῆ λέγειν. 5. Αἱ τοῦ Πλάτωνος βίβλοι πλήρεις εἰσὶ χρηστῶν Σωκράτους ἐπῶν. 6. Οἱ Τισσαφέρνους ὄρκοι ψευδεῖς ἦσαν. 7. Τὰ ἀληθῆ λέγοντες οὐκ

ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους εὐφραίνομεν. 8. Εὐτυχοῦς γήρως ἄξιοί εἰσιν οἱ τοὺς γέροντας θεραπεύοντες. 9. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι κατεσκευάζον πολλὰς τριήρεις.

Ἔσκ. 136. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ἡ νῆσος Θάσος ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολιν ταξίδι¹ μισῆς ἡμέρας. 2. Οἱ ποιηταὶ λέγουν ὅτι ὁ δρόμος τῆς ἀρετῆς εἶναι στενὸς καὶ τραχὺς. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὰς ἀτυχίας εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐλπίδας. 4. Αἱ μεγάλαι εὐτυχίαι γεννοῦν² μέγαν φόβον. 5. Εἰς πολλοὺς ὁ πολὺς πλοῦτος εἶναι αἴτιος μεγάλων συμφορῶν. 6. Ταλαίπωρος³, ἔχεις πέσει εἰς φοβερὰν⁴ συμφορὰν. 7. Πολλὰ βουνὰ εἶναι δασωμένα. 8. Εὐτυχισμένε⁴ καὶ συνετέ⁵ Ἀγαμέμνονα, τί φοβερὸ τέλος εἶχες!

1. ταξίδι = πλοῦς. 2. γεννῶ = τίκω. 3. ταλαίπωρος = τάλας. 4. φοβερὸς = δεινός. 5. εὐτυχισμένος = εὐδαίμων. 5. συνετός = σώφρων.

Κεφάλαιον 9ον

Παραθετικά

Τὰ ἐπίθετα ἔχουν τρεῖς βαθμούς, τὸν θετικόν, τὸν συγκριτικόν καὶ τὸν ὑπερθετικόν.

Ὁ θετικὸς βαθμὸς σημαίνει, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς τὴν ὑπ' αὐτοῦ δηλουμένην ποιότητα ἢ ιδιότητα : ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ.

Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς σημαίνει, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ εἰς **ἀνώτερον** βαθμὸν ἐν συγκρίσει εἴτε πρὸς ἐν ἄλλο οὐσιαστικὸν (ὁ Ὀλυμπός ἐστι ὑψηλότερος τῆς Ὀσσης), εἴτε πρὸς πολλὰ ἄλλα λαμβανόμενα ὡς ἐν (Χρυσὸς κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς).

Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς σημαίνει, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ιδιότητα εἰς **ἀνώτατον** βαθμὸν εἴτε καθ' ἑαυτὸ (ἀπόλυτον ὑπερθετικόν) (ὁ ὑψηλότερος Ὀλυμπός), εἴτε ἐν συγκρίσει πρὸς πάντα τὰ ἄλλα ὁμοειδῆ ὄντα (σχετικὸν ὑπερθετικόν) (Ὁ Ὀλυμπός ἐστιν τὸ ὑψηλότερον πάντων τῶν ὄρεων τῆς Ἑλλάδος).

Τὸ συγκριτικὸν καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἐνὸς ἐπιθέτου λέγονται παραθετικά αὐτοῦ.

Ὅμαλά παραθετικά

Τὰ παραθετικά παντὸς ἐπιθέτου (β' καὶ γ' κλίσεως) κανονικῶς σχηματίζονται ἐκ τοῦ θετικοῦ, ἀφοῦ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ γένους) προστεθοῦν αἱ παραθετικαὶ καταλήξεις.

Αἱ συνήθεις παραθετικαὶ καταλήξεις εἶναι - τερος, - τέρα, - τερον διὰ τὸ συγκριτικὸν καὶ - τατος, - τάτη - τατον διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

ξηρός (θ. ξηρο -) ξηρό - τερος, ξηρό - τατος.
 ὑγιής (θ. ὑγιεσ-) ὑγιέσ - τερος, ὑγιέσ - τατος.

Ἄσκ. 137. Γράψατε εἰς ποίας ἀπὸ τὰς κατωτέρω φράσεις ὑπάρχει σύγκρισις πρὸς ἓν καὶ εἰς ποίας πρὸς πολλὰ οὐσιαστικά λαμβανόμενα ὡς ἓν :

1. Ἐνίοτε οἱ δοῦλοι εὐσεβέστεροί εἰσι τῶν δεσποτῶν. 2. Ἡ ἀρετὴ ὠφελιμωτέρα ἐστὶ τῆς ἡδονῆς. 3. Ὁ μὲν ἄργυρος τοῦ χρυσοῦ εὐτελέστερός ἐστιν, ὁ δὲ χρυσοὺς τῆς ἀρετῆς. 4. Οἱ θεοὶ ἰσχυρότεροι τῶν γιγάντων ἦσαν. 5. Οἱ λιμένες ταῖς ναυσὶν ἀσφαλέστεροί εἰσιν ἢ τὸ πέλαγος. 6. Ὁ κίνδυνος δεινότερός ἐστι τοῖς πολίταις τοῦ θανάτου. 7. Ἐν τῷ πολέμῳ ἡ ἀσπίς τοῦ πλούτου ὠφελιμωτέρα ἔσται. 8. Ὁ υἱὸς δειλότερος τοῦ πατρὸς ἦν. 9. Οἱ Σπαρτιῶται πολεμικώτεροι ἦσαν τῶν Ἀθηναίων. 10. Ὡ στρατιῶται, ἀνδρειότεροί ἐστε τῶν πολεμίων.

Ἄσκ. 138. Γράψατε εἰς ποίας ἐκ τῶν κατωτέρω φράσεων ὑπάρχει ἀπόλυτον ὑπερθετικὸν καὶ εἰς ποίας σχετικὸν ὑπερθετικὸν.

1. Πιστὸς φίλος τῶν χρημάτων τιμιώτατόν ἐστιν. 2. Δημοσθένης τῶν τῆς Ἑλλάδος ῥητόρων ἐνδοξότατός ἐστιν. 3. Σωφρονεστάτη ἦν πασῶν τῶν τότε γυναικῶν ἢ Πηνελόπη. 4. Ἀθηναῖοι ἦσαν πατρίς τῶν θαυμασιωτάτων ῥητόρων. 5. Οἱ εὐσεβεῖς εὐδαιμονέστατοί εἰσιν. 6. Θέρουσ αἱ μὲν νύκτες βραχύταται εἰσιν, αἱ δὲ ἡμέραι μακρόταται. 7. Σωκράτης σοφώτατος πάντων Ἑλλήνων ἐνομίζετο. 8. Ἡ τῶν Ἐρινύων φύσις δεινοτάτη ἦν. 9. Τὰ ὑψηλότατα ὄρη κάλλιστα ἦν. 10. Τῶν ἡρώων πάντων ὠκύτατος Ἀχιλλεὺς ἦν.

Ἄσκ. 139. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κατωτέρω ἐπιθέτων :

ἔτοιμος - κοινὸς - λεῖος - λεπτός - εὐρύς - εὐθύς - λευκός - ἀληθής
- ὑψηλός - ἄθῳος - δίκαιος - κενός - ἱερὸς - σοφός - νέος - ὀρθός

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Δευτερόκλιτα επίθετα

Τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων λήγει εἰς - ο. Τὸ ο τοῦτο πρὸ τῶν καταλήξεων - τερος, - τatos ἐκτείνεται μὲν εἰς ω, ἂν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα, μένει δὲ ἀμετάβλητον, ἂν αὕτη εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά.

σοφός	σοφώτερος	σοφώτατος
πονηρὸς	πονηρότερος	πονηρότατος
ἐνδοξος	ἐνδοξότερος	ἐνδοξότατος

- Δυσκολία γεννᾶται, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ -τερος, -τατος συλλαβὴ ἔχη δίχρονον, ὅποτε δὲν γνωρίζομεν, ἔαν τοῦτο εἶναι βραχὺ ἢ μακρὸν.
- Γενικῶς τὰ ἐπίθετα ἔχουν τὸ δίχρονον τοῦτο βραχὺ καὶ συνεπῶς τὰ παραθετικά των γράφονται μὲ ω.

Ἐξαιρέσεις

- Ἐχουν τὸ δίχρονον μακρὸν (καὶ συνεπῶς τὰ παραθετικά των γράφονται μὲ ο)
 - 1) Τὰ ἐπίθετα ἰσχυρός, ἀνιαρός
λιτός, (τρανός)
 - 2) Ὅσα ἐπίθετα λήγουν εἰς
 - τιμος, - θυμος, - χυμος,
 - κυρος, - κίνδυνος,
 - νικος, - λυκος, - ψυχος.

Ἄσκ. 140. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κατωτέρω ἐπιθέτων :

ἄδικος - ἀλλότριος - ἄλυτος - πιθανός - λάσιος - σοβαρός - περίλυπος - εὐψυχος - λιπαρός - μανικός - μάχιμος - εὐχυμος - τίμιος - ἄκυρος - φιλικός - χρήσιμος - ἴκανός - ὄσιος - μαλακός - ἀκίνδυνος φρόνιμος - πολῦτιμος - εὐθυμος - πεδινός - ἄγιος - ἔντιμος - ἔγκυρος

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τριτόκλιτα επίθετα

Τὰ τριτόκλιτα επίθετα εἰς -ης καὶ -ων σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μὲ τὴν κατάληξιν -έστερος, -έστατος :

ἀληθής, ἀληθέστερος, ἀληθέστατος
σώφρων, σωφρονέστερος, σωφρονέστατος

Ἐξαιρέσεις : 1) Τὰ επίθετα ἄσμενος, ἔρρωμένος καὶ πένυης σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μὲ τὴν κατάληξιν -έστερος, -έστατος : ἄσμενέστερος, ἔρρωμενέστερος, πενέστερος.

2) Τὸ ἐπίθετον ἀπλοῦς καὶ τὰ ἐπίθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὸ οὐσιαστικὸν νοῦς (ὅπως εὔνοος) σχηματίζουν τὰ παραθετικά των ὡς ἐξῆς :

ἀπλοῦς ἀπλούστερος ἀπλούστατος
εὔνοος εὔνούστερος εὔνούστατος

3) Τὰ ἐπίθετα παλαιός, γεραῖός, σχολαῖος, ὄψιος, ἴδιος, ἴσος, σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μὲ τὴν κατάληξιν -αίτερος, -αίτατος (παλαιότερος, γεραιότερος κ.τ.λ.).

4) Τὰ μονοκατάληκτα ἄρπαξ, βλάξ, λάλος, κλέπτης καὶ πλεονέκτης σχηματίζουν τὰ παραθετικά των μὲ τὴν κατάληξιν -ίστερος, -ίστατος (βλάξ, βλακίστερος, βλακίστατος).

5) Τοῦ ἐπιθέτου φίλος συγκριτικὸν εἶναι φίλτερος ἢ μᾶλλον φίλος, ὑπερθετικὸν δὲ φίλτατος ἢ μάλιστα φίλος.

Ἄσκ. 141. Δικαιολογήσατε τὴν ὀρθογραφίαν τῶν παραθετικῶν εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ὁ Πλάτων ἐνδοξότατός ἐστι τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων.
2. Ὁ κατήγορος παρέιχε τοῖς δικασταῖς ἔλεγχον φανερώτατον τῆς τοῦ προδότου κακουργίας.
3. Ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τῶν Σπαρτιατῶν οἱ ἀνδρειότατοι τὴν μάχην τοῖς Μήδοις συνῆπτον.
4. Ἔργα λόγων χαλεπώτερα.
5. Πραότατος φίλοις ὢν ὁ Ἀγησίλαος ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν.
6. Ξίφους πληγὴ κουφοτέρα ἐστὶν ἢ γλώττης· τὸ μὲν γὰρ σῶμα, ἢ δὲ ψυχὴν τιτρώσκει.
7. Ἡ Πυθία Χαιρεφῶντι ἐμαντεύσατο Σωκράτη σοφώτατον πάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι.
8. Ἀθηναῖοι ἰσχυρότεροι τῶν Περσῶν ἐφάνησαν.
9. Σπαρτιάται λιτότερον βίον ἔζων ἢ Ἀθηναῖοι.
10. Πειρῶμαι ὡς ἀλυπότατα μεταχειρίζεσθαι τὸ συμβεβηκὸς πάθος.

Ἄσκ. 142. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κάτωθι ἐπιθέτων:

ἀκριβῆς - ἀσθενής - ἄφρων - βαθύς - βαρῦς - ἐπεικῆς - ἐπιστήμων
 - εὐγενής - εὐμενής - εὐσεβής - ὀξύς - πλήρης - πρέσβυς - σαφής -
 σῶφρων - ὠκύς

Ἄσκ. 143. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ δίκαιος εἶναι εὐτυχέστερος¹ ἀπὸ τὸν ἄδικον. 2. Αἱ βαρεῖαι ἀσθένειαι καὶ εἰς τὰς παρὰ πολὺ δυνατὰς φύσεις πολλὰς φορὰς εἶναι πάρα πολὺ ἐπικίνδυναι. 3. Οἱ μὲν Ταῦροι ἔθνος Σκυθικόν, ἔθαπτον μαζί² μὲ τοὺς βασιλεῖς των τοὺς πλέον ἀγαπητοὺς³ φίλους των, οἱ δὲ Ἴνδοι τὰς πλέον ἀγαπητὰς⁴ γυναῖκας των. 4. Ὁ Κύρος, ὅταν ἦτο ἀκόμη παιδί, ἦτο φρονιμώτερος⁵ ἀπὸ τὰ ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐσέβετο τοὺς γεροντοτέρους. 5. Ὁ Κύρος ἦτο ὁ πιὸ δίκαιος ἀπὸ ὄλους τοὺς σατράπας. 6. Ὁ θάνατος εἶναι ὅμοιος μὲ πάρα πολὺ βαθὺν ὕπνον. 7. Οἱ πάρα πολὺ ἰσχυροὶ μερικὰς φορὰς νικῶνται ἀπὸ τοὺς ἀδυνάτους. 8. Εἶμαι πτωχότερος ἀπὸ σέ. 9. Εἶναι περισσότερον ἀπλοῦν νὰ ἀποκτῆς τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τὸ νὰ τὰ διατηρῆς. 10. Κανεὶς δὲν εἶναι περισσότερον βλάξ ἀπὸ τὸν μαθητὴν ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ μανθάνῃ. 11. Τὸ παιδί αὐτὸ πού εἶναι πιὸ φλύαρο⁶ ἀπὸ τὸ ἀηδόνι, ὅταν ἐρωτᾶται ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, γίνεται πιὸ ἄφωνο καὶ ἀπὸ τὸ ψάρι.

1. εὐτυχής = εὐδαίμων. 2. θάπτω μαζί = συγκαταθάπτω. 3. ἀγαπητός = εὖ-
 νοῦς. 4. φίλος. 5. φρόνιμος = σῶφρων. 6. φλύαρος = λάλος.

Ἄνωμαλα παραθετικά (I)

● Μερικῶν ἐπιθέτων τὰ παραθετικά σχηματίζονται ἀνωμάλως, εἰς τὸ μὲν συγκριτικὸν μὲ τὰς καταλήξεις -ίων -ίων -ιον, εἰς δὲ τὸ ὑπερθετικὸν μὲ τὰς καταλήξεις -ιστος -ίστη -ιστον.

● Ταῦτα εἶναι : ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΝ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΝ

Ἄρσ. - Θηλ. Οὐδέτερον

1. κακός	κακίων	κάκιον	κάκιστος
2. ἡδύς	ἡδίων	ἡδιον	ἡδιστος
3. ταχύς	θάττων	θαῖττον	τάχιστος
4. καλός	καλλίων	κάλλιον	κάλλιστος
5. αἰσχρὸς	αἰσχίων	αἴσχιον	αἴσχιστος
6. ἐχθρὸς	ἐχθίων	ἐχθιον	ἐχθιστος

● Τὸ συγκριτικὸν τῶν ἐπιθέτων τούτων κλίνεται ὡς ἑξῆς :

Ἄρσ. - Θηλ. Οὐδέτ.

Ἄρσ. - Θηλ.

Οὐδέτ.

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

ὄν. ἡδίων	ἡδιον	ἡδίονες ἢ ἡδίους	ἡδίονα ἢ ἡδίω
γεν. ἡδίωνος	ἡδίονος	ἡδιόνων	ἡδιόνων
δοτ. ἡδίονι	ἡδίονι	ἡδίοσι	ἡδίοσι
αἰτ. ἡδίονα ἢ ἡδίω	ἡδιον	ἡδίονας ἢ ἡδίους	ἡδίονα ἢ ἡδίω
κλ. ἡδιον	ἡδιον	ἡδίονες ἢ ἡδίους	ἡδίονα ἢ ἡδίω

Ἄσκ. 144. 1) Εὗρετε τὰ ἀνώμαλα παραθετικά εἰς τὰς κάτωθι φράσεις, 2) γράψατε τὸ θετικὸν αὐτῶν, 3) κλίνατε τὸ συγκριτικὸν αὐτῶν.

1. Αἴσχιστος τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων Ἑλλήνων ἦν Θερσίτης· ἦν δὲ καὶ ἐχθιστος Ἀχιλλεΐ καὶ Ὀδυσσεΐ. 2. Τοῖς ἄνοις τὰ ψευδῆ τῶν ἀληθῶν ἡδίω ἐστίν. 3. Ταχεῖς μὲν οἱ πόδες, θάττους δὲ οἱ ἄνεμοι, τάχιστος δὲ ὁ νοῦς. 4. Αἱ θάττους βουλαὶ οὐκ ἀει ἀσφαλέστεραί εἰσιν. 5. Ὁ ἐν καλλίοσι χώραις βίος ἡδίων ἐστίν. 6. Ἐσθλὼν κακίους ἐνίστ' εὐτυχέστεροι. 7. Ἡ ἀρετὴ τῆς κακίας ἡδίων καὶ ἰσχυροτέρα ἐστίν. 8. Οὐκ ἔστι μείζον ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις ἢ φιλία.

Ἄσκ. 145. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Οἱ βάρβαροι ἦσαν πάρα πολὺ μισητοὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας. 2. Οἱ Μασσαγῆται ἐθυσίαζον εἰς τὸν ἥλιον ἄλογα, διότι εἰς τὸν γρηγορώτερον ἀπὸ τοὺς θεοὺς προσέφεραν τὸ γρηγορώτερον ζῶον. 3. Τίποτε (δὲν εἶναι) ταχύτερον ἀπὸ τὰ χρόνια. 4. Τὸν παλαιὸν καιρὸν¹ ἀπὸ ὄλας τὰς Ἑλληνίδας γυναῖκας ὠραιότατη ἦτο ἡ Ἑλένη, ἡ σύζυγος² τοῦ Μενελάου. 5. Ὁ πάρα πολὺ βαθὺς ὕπνος δὲν εἶναι πάντοτε πάρα πολὺ γλυκὺς. 6. Ὁ φθόνος εἶναι πάρα πολὺ κακὸς καὶ ἄδικος θεός. 7. Ὁ Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ἦτο μισητότατος εἰς τοὺς Ἕλληνας.

1. Τὸν παλαιὸν καιρὸν = πάλαι. 2. Σύζυγος = γυνή.

Ἄσκ. 146. Γράψατε τοὺς δύο τύπους: 1) τῆς αἰτιατικῆς ἐνικοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ), 2) τῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς, κλητικῆς πληθυντικοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ) τῶν ἐπιθέτων : κακός, καλός, ἡδύς, ταχύς, αἰσchrός, ἐχθρός.

Ἄσκ. 147. Σχηματίσατε τρεῖς ἀρχαίας φράσεις μὲ ἐν ἕκαστον τῶν ἐπιθέτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 148. Γράψατε τοὺς δύο τύπους τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς καὶ κλητικῆς (τοῦ οὐδετέρου) τῶν ἐπιθέτων κακός, καλός, ἡδύς, ταχύς, αἰσchrός, ἐχθρός.

Ἐνώμαλα παραθετικά (II)

Τὰ κάτωθι ἐπίθετα σχηματίζουν τὰ παραθετικά των ἀπὸ θέματα διάφορα τοῦ θετικοῦ :

1. ἀγαθός	ἀμείνων βελτίων κρείττων	ἄμεινον βέλτιον κρεῖττον	ἄριστος βέλτιστος κράτιστος
2. κακός	κακίων χειρόνων ἥττων	κάκιον χειρόν ἥττον	κάκιστος χειρόστος ἥμιστα (ἐπίορ.)
3. μέγας	μείζων	μεῖζον	μέγιστος
4. μικρός	μικρότερος ἐλάττων	ἐλαττον	μικρότατος ἐλάχιστος
5. ὀλίγος	μείων	μείον	ὀλίγιστος
6. πολλός	πλέων (γεν. πλείονος καὶ πλέονος)	πλέον	πλεῖστος
7. ῥάδιος	ῥάων	ῥᾶον	ῥᾶστος

Ἄσκ. 149. Εὑρετε τὰ ἐνώμαλα παραθετικά εἰς τὰς κάτωθι φράσεις, 2) γράψατε τὸ θετικόν, 3. κλίνατε τὸ συγκριτικόν αὐτῶν.

1. Μέτρον ἐν πᾶσιν ἄριστον. 2. Ἄναρχίας οὐκ ἔστι μεῖζον κακόν. 3. Σύμβουλος οὐδεὶς ἔστι βελτίων χρόνου. 4. Γνώμη κρείττων ἢ ῥώμη χειρῶν. 5. Μείζους ἡδονάς οὐκ ἔχουσιν οἱ γονεῖς ἢ σώφρονας καὶ ὑγιεῖς παῖδας. 6. Ὁ σώφρων ῥήτωρ τοῖς πολίταις οὐ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα βουλεύσει. 7. Οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐλάττους μυρίων ὀπλιτῶν ἦσαν. 8. Ἐμφυτός ἐστι τοῖς ἀνθρώποις ἢ τοῦ πλέονος ἐπιθυμία. 9. Ἄει κράτιστόν ἐστι τᾶληθῆ λέγειν. 10. Σοφισταὶ ἐποίουν τὸν ἥττω λόγον κρείττω καὶ τὸν κρείττω ἥττω.

Ἄσκ. 150. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Μεγαλύτερα παιδιὰ μεγαλύτερες ἔγνοιες¹. 2. Τὸ ἔθνος τῶν Ἰνδῶν εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο καὶ κατέχει² πάρα πολὺ μεγάλην³ καὶ πάρα πολὺ ὡραίαν χώραν. 3. Ὁ θάνατος εἶναι κοινὸς καὶ εἰς τοὺς πάρα πολὺ κακοὺς καὶ εἰς τοὺς πάρα πολὺ καλοὺς. 4. Οἱ στρατιῶται οἱ ὅποιοι εὗρισκοντο εἰς τὴν πόλιν ἦσαν περισσότεροι. 5. Οἱ τωρινοὶ⁴ (ἄνθρωποι) εἶναι καλύτεροι ἀπὸ τοὺς παλαιότερους⁵.

1. ἔγνοια = μέριμνα. 2. κατέχω = νέμομαι. 3. μεγάλη χώρα = πολλὴ χώρα. 4. οἱ τωρινοὶ = οἱ νῦν. 5. οἱ παλαιότεροι = οἱ πάλια.

Παραθετικά περιφραστικά

Περιφραστικῶς σχηματίζουν τὰ παραθετικά : 1) αἱ μετοχαί : συμφέρων – μᾶλλον συμφέρων – μάλιστα συμφέρων 2) συνήθως μονοκατάληκτα ἐπίθετα : εὐελπῖς – μᾶλλον εὐελπῖς – μάλιστα εὐελπῖς.

Ἐπίθετα χωρὶς παραθετικά

Τοιαῦτα εἶναι ὅσα δηλοῦν :

- 1) ὕλην : χαλκοῦς, ξύλινος
- 2) καταγωγὴν ἢ συγγένειαν : πατρικός, μητροῦς, ἀδελφικός
- 3) τόπον ἢ χρόνον : γήινος, θαλάσσιος, ἡμερινός, νυκτερινός
- 4) μέτρον : σπιθαμιαῖος, δίπηχος
- 5) ὅσα εἶναι σύνθετα μὲ πρόθετον συνθετικὸν τὸ ἐπίθετον πᾶς ἢ τὸ στερητικὸν α: πάντιμος, πάγκαλος, ἀθάνατος, ἄνπνος.

Παραθετικά ἑλλειπτικά

Ἐπίθετα τῶν ὁποίων ἑλλεῖπει : 1) τὸ θετικόν, 2) τὸ θετικόν καὶ τὸ ἕτερον τῶν παραθετικῶν.

Τοιαῦτα εἶναι πρὸ πάντων ἐπίθετα, τὰ ὅποια παράγονται ἀπὸ ἐπιρρήματα ἢ προθέσεις :

(ἄνω)	ἀνώτερος	ἀνώτατος
(κάτω)	κατώτερος	κατώτατος
(πρὸ)	πρότερος	(πρώτος)
(ὑπὲρ)	ὑπέρτερος	ὑπέριτος
—	ὑστερος	ὑστατος
(ἐπικρατῶν)	ἐπικρατέστερος	—
(προτιμώμενος)	προτιμότερος	—
—	—	ὑπαιτος
—	—	ἔσχατος

Ἄσκ. 151. Νὰ γραφῆ (ἐὰν ὑπάρχη) τὸ θετικὸν τῶν ἐπιθέτων τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ζεὺς ἀνώτερος πάντων τῶν θεῶν ἦν.
2. Οἱ πλουσιώτατοι τῶν πολιτῶν ἐφευγον ἐκ τῶν κωμῶν εἰς τὰς νήσους.
3. Ἡ μνήμη τῶν προτέρων παθῶν κουφίζει τὰ ὕστερα.
4. Ταῖς τῶν εὐσεβεστάτων θυσίαις μάλιστα χαίρουσιν οἱ θεοί.
5. Κακοῖς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέρτερον τῆς ἀληθείας.
6. Ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.
7. Μετὰ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην ἄνδρες ὀλίγοι πλείους τριακοσίων ἐσῆλθον νυκτὸς σὺν ὄπλοις ἐς Πλάταιαν.

Παραθετικά ἐπιρρήματα

A) Ἐπιρρήματα, τὰ ὁποῖα παράγονται ἐξ ἐπιθέτων.

● Συγκριτικός βαθμὸς εἶναι ἡ ἐνική αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου τοῦ συγκριτικοῦ τοῦ ἐπιθέτου.

● Ὑπερθετικός βαθμὸς εἶναι ἡ πληθυντική αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου τοῦ ὑπερθετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου.

(δίκαιος)	δικαίως	δικαιότερον	δικαιότατα
(σαφής)	σαφῶς	σαφέστερον	σαφέστατα
(ἡδὺς)	ἡδέως	ἡδιον	ἡδιστα
(ἀγαθός)	εὖ	ἄμεινον, βέλτιον, κρείττον	ἄριστα, βέλτιστα, κράτιστα

B) Ἐπιρρήματα τοπικά.

Τὰ παραθετικά τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων σχηματίζονται συνήθως μὲ τὰς καταλήξεις -τέρω -τάτω.

ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πέρα	περαιτέρω	—
ἐγγύς	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω καὶ
	ἐγγύτερον	ἐγγύτατα
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω

Γ) Ἐπιρρήματα χρονικά

Τὰ παραθετικά τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων σχηματίζονται συνήθως μὲ τὰς καταλήξεις: -τερον, -τατα.

πρῶτῳ ἢ πρὸ	πρωιαίτερον	πρωιαίτατα καὶ
	πρωαίτερον	πρωαίτατα

Ἄσκ. 152. 1) Κατατάξτε τὰ ἐπιρρήματα εἰς τὰς τρεῖς ὡς ἄνω κατηγορίας, 2) σχηματίστε τὰ παραθετικά των :

1. Κροῖσος, Σόλωνά τὸν Ἀθηναῖον εὐμενέστατα ἐδέξατο. 2. Σπεῦδε βραδέως· βραδύτερον γὰρ πορευόμενος θάττον πορεύσει. 3. Οἱ ἄριστα θεραπεύσαντες τὴν γῆν πλείστα ἀγαθὰ ἀντιλαμβάνουσιν. 4. Ἰσχυρότατα κολάζουσιν οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους. 5. Ῥᾶστα καὶ ἡδιστα καὶ ἄλυπότατα διάγουσιν οἱ ἐγκρατεῖς. 6. Ἡ πόλις ἢ προθυμότερα τοῖς ἄρχουσι πειθομένη, ἥκιστα ἀναγκάζεται τοῖς πολεμίοις

ὕπακούειν. 7. Τὰ ἀλλότρια ἁμαρτήματα ῥῆον ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχομεν ἢ τὰ ἴδια. 8. Οἱ ἐλεύθεροι ἄμεινον δούλων μάχονται. 9. Ὁ βασιλεὺς θῆττον τῶν πολεμίων πορεύεται. 10. Οἱ ἀληθῶς σοφοὶ εὐδαιμονέστατα διάγουσι.

Ἄσκ. 153. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά (ἐὰν ἔχουν) τῶν ἐπιθέτων τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Κῦρος, ἔτι παῖς ὢν, πάντων κράτιστος ἐνομίζετο. 2. Πάντες οἱ θεοὶ ἀθάνατοὶ εἰσι. 3. Θαλάσσιον ὕδωρ οὐκ ἔξεστι πίνειν. 4. Δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς πειρᾶσθαι ἀμείνους γίνεσθαι. 5. Τὴν πατρίαν οὐσίαν ἀπώλεσεν. 6. Χαλκοῦν ἄγαλμα τῇ Ἀθηνᾷ ἀνέθηκας. 7. Πάντιμος καὶ δίκαιος ἀνὴρ νόμους οὐ φοβεῖται. 8. Οἱ σοφοὶ τῶν νεανιῶν πιστεύουσι τοῖς δικαίοις κριταῖς.

Ἄσκ. 154. Σχηματίσατε τὰ παραθετικά τῶν κάτωθι ἐπιρρημάτων:

- α) ἀδίκως - βεβαίως - δεινῶς - πιστῶς - δειλῶς - ἡσύχως - πονηρῶς
β) σωφρόνως - ταχέως - ὀλίγον - πολὺ

Ἄσκ. 155. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Οἱ ἐχθροὶ μάχονται γενναιότερον ἀπὸ τοὺς συμπολίτας μας¹. 2. Ὁ ἡγεμὼν βαδίζει πάρα πολὺ γρήγορα ἐναντίον τῆς χώρας τῶν ἐχθρῶν. 3. Ὁ φιλόσοφος μὲ τὴν λογικὴν² εὐκολώτερον πείθεται παρὰ μὲ τὴν βίαν. 4. Αἱ μάχαι νικῶνται περισσότερο μὲ τὴν ἀνδρείαν παρὰ μὲ τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν. 5. Οἱ ἄνθρωποι εὐκολώτερον γνωρίζουν τὰ ξένα πράγματα ἀπὸ τὰ ἰδικά των³. 6. Ἐλάτε ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον. 7. Ὁ Κρίτων ἦλθεν εἰς τὴν φυλακὴν πρὶ πρῶτῃ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητάς. 8. Εἶσαι μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. 9. Ἡ ἄνοιξις εἶναι γλυκυτέρα ἀπὸ τὸν χειμῶνα. 10. Νὰ συναναστρέφεται⁴ τοὺς ἀρίστους.

1. συμπολίτης = πολίτης. 2. λογικὴ = λόγος. 3. ἰδικός μου = ἴδιος. 4. συναναστρέφομαι = χρῶμαι.

Κεφάλαιον 10ον

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

'Αντωνυμιαί λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων.

- Αἱ ἀντωνυμιαί εἶναι ἑννέα εἰδῶν : προσωπικαί, δεικτικαί, ὀριστικαί ἢ ἐπαναληπτικαί, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθεῖς, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι καὶ ἀναφορικά.

1. Προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί

	α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον συνηθέστερον
*Ενικός	ὄν. ἐγὼ	σὺ	— (οὗτος, ἐκεῖνος)
	γεν. ἐμοῦ, μου	σοῦ, σου	οὔ, αὐτοῦ
	δοτ. ἐμοί, μοι	σοί, σοι	οἶ, οἱ αὐτῶ
	αἰτ. ἐμέ, με	σέ, σε	(ἐ) αὐτόν
Πληθυντικός	ὄν. ἡμεῖς	ὑμεῖς	(σφεῖς) (οὗτοι, ἐκεῖνοι)
	γεν. ἡμῶν	ὑμῶν	(σφῶν) αὐτῶν
	δοτ. ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν) αὐτοῖς
	αἰτ. ἡμᾶς	ὑμᾶς	(σφᾶς) αὐτούς

- Οἱ τύποι ἐμοῦ, ἐμοί κ.τ.λ. (μὲ τόνον) χρησιμοποιοῦνται :
α) ἐπὶ ἐμφάσεως : Ταῦτα ἐμοὶ μελήσει.
β) Εἰς ἀντιθέσεις : Οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ σοὶ ἀρέσκει.
γ) κατόπιν προθέσεων : 'Επ' ἐμοί, πρὸς σέ (ἀλλὰ : πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς με).

- Πολλάκις πρὸς ἔμφασιν προστίθεται εἰς τοὺς τύπους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τὸ (ἐγκλιτικόν) μόριον γε. Τότε οἱ τύποι τοῦ ἐνικοῦ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου τονίζονται ὡς ἐξῆς : ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἔμοιγε, ἐμέγε.

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι

γ' πρόσωπον

Ἄνομαστικὴ ἐνικοῦ δὲν ὑπάρχει, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ πληθυντικοῦ (σφεῖς) εἶναι σπανία. Ἀμφότεραι ἀναπληροῦνται συνήθως ὑπὸ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν : οὗτος, ἐκεῖνος.

Πλάγιαί πτώσεις : Χρησιμοποιοῦνται ὅμως (σπανίως) καὶ αἱ πλάγιαί πτώσεις τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἐπὶ ἐμμέσῳ ἀντανακλάσει ἂντι τῶν ἀτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν. (Ἐμμέσῳ ἀντανάκλασιν ἔχομεν, ὅταν ἡ ὑπάρχουσα εἰς δευτερεύουσαν, ἀπαρρηματικὴν ἢ μετοχικὴν, πρότασιν προσωπικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ὄχι εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς δευτερευούσης).

Ἐφοβεῖτο Κῦρος μὴ οἷ ὁ πάππος ἀποθάνοι.

Συνήθως εἰς τὰς πλάγιας πτώσεις, ἂντι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν χρησιμοποιεῖται ἡ ὀριστικὴ ἀντωνυμία αὐτός : Ἐγὼ αὐτὸν ἐξελέγξω.

Ἄσκ. 156. Κλίνετε εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεστώτος τὸ ρῆμα βασιλεύω μετὰ τῆς καταλλήλου προσωπικῆς ἀντωνυμίας : (Ἐγὼ βασιλεύω).

Ἄσκ. 157. Κλίνετε συγχρόνως :

ἐγὼ	καὶ	σύ	καὶ	οὗτος
		σύ	καὶ	ἐγὼ
		ἐγὼ	καὶ	ἐκεῖνος
		σύ	καὶ	ἐκεῖνη.

Ἄσκ. 158. Ἀναγνωρίσατε καὶ ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπήνεσε. 2. Αὐτὸς δὲ (ἔφη) οὐκ ἂν ποτε ποιῆσαι ταῦτα. 3. Ἐμοὶ μὲν ἔστι πολλά ἀγαθὰ, σοὶ δὲ οὐδὲ ἓν. 4. Σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ. 5. Τοὺς στρατηγούς ἐν αἰτία εἶχον, ὅτι οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι σφύζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. 6. Οἱ Θεσσαλοὶ ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. 7. Οἱ στρατηγοὶ βραχέως ἕκαστος ἀπελογήσατο· οὐ γὰρ προυτέθη σφίσι λόγος κατὰ τὸν νόμον.

2. Ἡ ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική ἀντωνυμία : αὐτός

Ἡ ἀντωνυμία αὐτός εἶναι 1) Ὀριστική, ὅταν λαμβάνεται διὰ τὴν ὀρίσθη τι (ἤτοι τὴν ξεχωριστὴν ἀπὸ ἄλλων ὁμοειδῆ).

Αὐτὸς Μένων ἐβούλετο ἰέναι παρ' Ἀριαίων (= αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Μένων).

2) Ἐπαναληπτική, ὅταν λαμβάνεται διὰ τὴν ἐπαναλάβη τι, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγινε προηγουμένως λόγος.

Κῦρος καλεῖ Μένωνα καὶ λέγει αὐτῷ (τῷ Μένωνι) τάδε.

● Ἡ ἐπαναληπτική ἀντωνυμία λαμβάνεται μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις.

● Ὅταν ἡ ἀντωνυμία αὐτός λαμβάνεται μετὰ τοῦ ἄρθρου, σημαινέται ταυτότητα καὶ μεταφράζεται ὁ ἴδιος: Τὴν αὐτὴν ἡμέραν περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων οὗ ταῦτα ἐψηφίζοντο ἐνίοτε οἱ Ἀθηναῖοι.

Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης :

1) Ἀντὶ τοῦ γ' προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις : Ἐγώ, αὐτὸν ἐξελέγξω (βλ. σελ. 90).

2) Ἀντὶ τοῦ γ' προσώπου τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἐπὶ ἐμμέσου ἀντανακλάσεως : Περικλῆς ὑπετόπησε μὴ Ἀρχίδαμος τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη.

3) Ἀντὶ τοῦ γ' προσώπου τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας : Ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

● Ἡ ἀντωνυμία αὐτός -ή, -ὸ κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον ἐπίθετον, ἀλλὰ χωρὶς ν εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου.

Ἄσκ. 159. Εὑρετε : 1) εἰς ποῖα ἐκ τῶν κάτωθι παραδειγμάτων ἡ ἀντωνυμία αὐτός εἶναι ὀριστική καὶ εἰς ποῖα ἐπαναληπτική, 2) εἰς ποῖα φανερώνει ταυτότητα.

1. Διαβάλλει Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. 2. Ἐπεσκόπει δὲ καὶ εἰ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται. 3. Αὐτὸς πολλῶν πολέμων ἐμπειρὸς εἰμι. 4. Σοφοὶς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἐκβήσει σοφός. 5. Τὴν Ἀττικὴν ἀνθρώποι φκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ. 6. Αὐτὸς παρεγένοντο Σωκράτης ; 7. Λέγεται δεηθῆναι Κίλισσα Κύρου ἐπιδεῖξαι τὸ στράτευμα αὐτῆ. 8. Ἐδοξε δὴ χρῆναι αὐτοὺς ἐλθεῖν ἐπὶ θεῶν τάνδρος. 9. Αὐτοὶ ἐσμὲν κοῦπῳ ξένοι πάρευσιν. 10. Ἡρέθη πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαιμόνα δέκατος αὐτός. 11. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν. Κῦρος ἠγάσθη (= ἐξετίμησεν) αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς. 12. Καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἤσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν.

3. Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι

Αὐτοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἐνεργεῖ συγχρόνως καὶ πάσχει : πᾶσι εἰματόν.

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι ἔχουν μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις, κλίνονται δὲ ὡς ἑξῆς:

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

Ἐνικὸς

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	ἀρσενικόν	θηλυκόν
γεν.	ἐμαυτοῦ	ἐμαυτῆς	σεαυτοῦ	σεαυτῆς
δοτ.	ἐμαυτῶ	ἐμαυτῇ	σεαυτῶ	σεαυτῇ
αἰτ.	ἐμαυτόν	ἐμαυτήν	σεαυτόν	σεαυτήν

Πληθυντικὸς

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	ἀρσενικόν	θηλυκόν
γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν	ὅμῶν αὐτῶν	ὅμῶν αὐτῶν
δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς	ὅμῖν αὐτοῖς	ὅμῖν αὐταῖς
αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτάς	ὅμᾶς αὐτούς	ὅμᾶς αὐτάς

γ' πρόσωπον

Ἐνικὸς

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
γεν.	ἑαυτοῦ	ἑαυτῆς	—
δοτ.	ἑαυτῶ	ἑαυτῇ	—
αἰτ.	ἑαυτόν	ἑαυτήν	ἑαυτὸ

Πληθυντικὸς

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
γεν.	ἑαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	ἑαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	—
δοτ.	ἑαυτοῖς ἢ σφίσι αὐτοῖς	ἑαυταῖς ἢ σφίσι αὐταῖς	—
αἰτ.	ἑαυτούς ἢ σφᾶς αὐτούς	ἑαυτάς ἢ σφᾶς αὐτάς	ἑαυτά

Ἄσκ. 160. Ἀναγνωρίσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαις:

1. Οἱ πλείστοι ἑαυτοῖς συγγνώμονές εἰσιν. 2. Ὁ στρατηγὸς τῷ ἑαυτοῦ υἱεῖ τοὺς ἀρίστους στρατιώτας δίδωσι. 3. Ἐχθρὸν ἐφ' ἡμᾶς αὐτούς τηλικούτον ἠσκήκαμεν. 4. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ δίκαιον παρέχει ἑαυτόν ἐκάστω. 5. Οὐκ ἐλάχιστον μέρος σοφίας τὸ ἑαυτόν γινώσκειν. 6. Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 7. Οὐ γινώσκωμεν πάντες ἡμᾶς αὐτούς.

Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι

● Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι προῆλθον ἐκ συνεκφορᾶς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας αὐτοῦ.

Οἱ τύποι σεαυτοῦ, σεαυτῆς κ.τ.λ., ἑαυτοῦ ἑαυτῆς κ.τ.λ. εὐρίσκονται καὶ συνηρημένοι: σαυτοῦ, σαυτῆς-αὐτοῦ, αὐτῆς, κ.τ.λ.

ΧΡΗΣΙΣ: Χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν: 1) ἐπὶ ἀμέσου ἀντανεκλάσεως, ἦτοι ὅταν τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δηλοῦται διὰ τῆς ἀντωνυμίας καὶ διὰ τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτό: *βλάψετε ὑμᾶς αὐτούς.*

2) Ἐπὶ ἐμμέσου ἀντανεκλάσεως (βλ. σελ. 90): *Ὁ ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει τοῖς ἀνθρώποις ἑαυτὸν ἀκριβῶς ὁρᾶν.*

Ἄσκ. 161. Εὐρετε εἰς ποίας ἐκ τῶν κατωτέρω φράσεων ἔχομεν ἄμεσον καὶ εἰς ποίας ἔμμεσον ἀντανάκλασιν:

1. Ὁ σοφὸς ἐν ἑαυτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν. 2. Δίδωμί σοι ἑμαυτὸν δοῦλον. 3. Γνωθὶ σαυτόν. 4. Κλέαρχος ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν. 5. Πάντας οὕτως διατιθεῖς ἀπεπέμπετο, ὥστε ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. 6. Ἐαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ. 7. Ἐπελαθόμην ἑμαυτοῦ. 8. Ὁρέστης ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν. 9. Ξενοφῶν ἐφοβεῖτο μὴ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο ἑαυτῷ. 10. Ἐβούλετο Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην. 11. Οἱ Κλαζομένιοι τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς πρὸς ἀναχώρησιν. 12. Πολλοὶ ἀντέλεγον, ὡς οὐκ ἄξιον εἶη βασιλεῖ ἀφείναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. 13. Τινὲς αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες ἔρριψαν εἰς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοὺς καὶ διεφθάρησαν οἱ πλείους.

4. Κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι

Κτητικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν κτήσιν. Αὗται εἶναι :

	α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Ἐνικός	ἐμός, ἐμή, ἐμόν	σός, σή, σόν	(έός, έή, έόν)
Πληθυν.	ἡμέτερος, α, ον	ὑμέτερος, α, ον	σφέτερος, α, ον

ΧΡΗΣΙΣ

1) Ὄταν ὁ κτήτωρ εἶναι διάφορος τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως.

Ἐπὶ ἐμφάσεως χρησιμοποιοῦνται αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι α' καὶ β' προσώπου: *Οδτός ἐστιν ὁ ἐμός, σὸχ ὁ σός φίλος.*

Ἄν δὲν ὑπάρχη ἐμφασις, χρησιμοποιεῖται ἡ γενικὴ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν: *ὁ φίλος μου.*

2) Ὄταν ὁ κτήτωρ εἶναι ὁ αὐτός μὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως.

Ἄντὶ τῶν κτητικῶν ἐμός καὶ σός τίθεται ἡ γενικὴ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ: *Εἶδον τὸν ἐμαντοῦ ἀδελφόν.*

Ἄντὶ τῶν κτητικῶν ἡμέτερος καὶ ὑμέτερος τίθεται ἡμέτερος αὐτῶν, ὑμέτερος αὐτῶν.

3) Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου (έός, έή, έόν).

Αὕτη δὲν χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς.

4) Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου (σφέτερος, α, ον).

Αὕτη σπανίως χρησιμοποιεῖται. Ἄντ' αὐτῆς γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας. Ἄντὶ ὁ σφέτερος πατήρ εὐρίσκομεν: ὁ τούτου πατήρ (ἐπὶ ἐμφάσεως), ὁ πατήρ αὐτοῦ (ἄνευ ἐμφάσεως), ὁ ἑαυτοῦ πατήρ.

5. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία

Ἡ ἀλληλοπαθῆς λέγεται ἡ ἀντωνυμία, διὰ τῆς ὁποίας δηλοῦται ὅτι δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἀμοιβαίως : ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἔχει μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (καὶ δυϊκοῦ) καὶ κλίνεται ὡς ἑξῆς :

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Πληθυν.	γεν. ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
	δοτ. ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
	αἰτ. ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλληλα

Ἄσκ. 162. Τίνος προσώπου εἶναι αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Νόμιζε τὰ ἐμὰ σὰ εἶναι. 2. Διὰ τὴν ὑμετέραν ῥαθυμίαν ἔχουσιν οἱ πολέμοι τὰ ἡμέτερα. 3. Ξέρξης πρὸς Ἀρτάβανον· «Σῶζε», ἔφη, «οἰκόν τε τὸν ἐμὸν καὶ τυραννίδα τὴν ἐμὴν· σοὶ γὰρ ἐγὼ μόνον ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτρέπω». 4. Εἶδε τὴν σὴν οἰκίαν. 5. Ἡ ἡμέτερα πατρὶς ἡμῖν φιλάτη ἐστίν.

Ἄσκ. 163. Δικαιολογήσατε τὴν χρῆσιν τῆς κτητικῆς ἢ προσωπικῆς ἀντωνυμίας :

1. Οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ καλλίονες τῶν σῶν εἰσιν. 2. Τὸν ἀδελφόν μου Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινε. 3. Ὁρῶ τὸ ξίφος σου. 4. Ὁρᾶς τὸν ἐμὸν ἀδελφόν, οὐ τὸν ἐμὸν πατέρα. 5. Τὴν ἐμὴν τύχην ἐξετάζων σκόπει καὶ εὐρήσεις τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς. 6. Πολλοὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν δικαίως μέμφονται. 7. Ὁ ἡγεμὼν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν τετρακισχιλίους στρατιώταις πορεύεται. 8. Ἡ πόλις ἡμῶν ἀξία δόξης ἐστίν. 9. Μεγίστην σοὶ χάριν ἔχω, ὅτι μου τὴν μητέρα ἐθεράπευσας. 10. Ὡ δοῦλε, ἄπιστος ἦσθα· οὐ γὰρ ἔλυσας τοὺς ἡμετέρους ἵππους.

Ἄσκ. 164. Γράψατε πῶς ἄλλῶς εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ : τοὺς σφετέρους φίλους – τὸν σφέτερον διδάσκαλον – ἡ σφέτερα οἰκία

Ἄσκ. 165. Δικαιολογήσατε τὴν χρῆσιν τῆς γενικῆς τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Εἶδον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν. 2. Εἶδομεν τὴν ἡμετέραν αὐτῶν ἄμπελον. 3. Σὺ μὲν τὰ σαυτῆς πρᾶττε. 4. Πολὸν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν. 5. Ἀπαγγείλατε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶ τάδε. 6. Τὴν σαυτοῦ σφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις παρέχε. 7. Ἄλλων ἔπαινον μᾶλλον ἢ σαυτοῦ λέγε. 8. Τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἄκων ἐκλείπω. 9. Σὺ μὲν, ὦ φίλε, τῶν σαυτοῦ στρατῶν ἄρχεις, ἐγὼ δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἐπιθυμιῶν.

Ἄσκ. 166. Δικαιολογήσατε τὴν χρῆσιν τῆς γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν αὐτός, ἐκεῖνος καὶ ἑαυτοῦ, ἑαυτῶν εἰς τὸ γ' πρόσωπον ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Οὐχ ἤττον φροντίζω τῆς ἐκεῖνου δόξης ἢ τῶν ἑαυτοῦ κινδύων. 2. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν ἑαυτῶν συμμάχων κατεφρόνουν. 3. Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα μετεπέμψατο καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς. 4. Μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς ἐκεῖνου λόγοις. 5. Ἦκον οἱ ἄγγελοι παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκεῖνου στρατιάν. 6. Εἶδον τὰ αὐτῶν ξίφη. 7. Ὁ τύραννος τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν φοβεῖται. 8. Πρὸς τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο. 9. Ἦλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων ταφήσεσθαι.

Ἄσκ. 167. Κλίνετε :

ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς	ἡ ἐμὴ οἰκία	τὸ ἐμὸν ὄπλον
ὁ ἡμέτερος δῆμος	ἡ ἡμετέρα ἄμπελος	τὸ ἡμέτερον ξίφος

Ἄσκ. 168. Κλίνετε :

ὁ σὸς κρατῆρ	ἡ σὴ αἴξ	τὸ σὸν ἰστίον
ὁ ἡμέτερος πάππος	ἡ ἡμετέρα ἄμαξα	τὸ ἡμέτερον παιδίον

Ἄσκ. 169. Ἀναγνωρίσατε καὶ κλίνετε τὰς ἀντωνυμίας εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Εἶδε τὸ αὐτοῦ ὄπλον. 2. Ἐμοιγε τὰ πράγματα καλῶς ἔχει. 3. Τὸν σαυτοῦ ἐταῖρον στέργεις. 4. Ἡ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἡμῶν ἐπιμέ-

λεται ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν. 5. Οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ἐχθροὶ εἰσιν. 6. Διέφθειραν ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους. 7. Ἄθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους. 8. Ἡ ἀρετὴ αὐτῆ ἑαυτῇ κάλλιστος μισθὸς ἐστίν. 9. Παρέσχεες μοι χρήματα ἀντὶ τῆς ἐμῆς ἐλευθερίας. 10. Ἐμὲ ἔβλαψας, ὦ φίλε. 11. Ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχεστέραν οἷ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάῳ τὴν ἀπόβασιν. 12. Σύμπραττε σαυτῷ καὶ καὶ συμπράττει σοι θεός.

Ἄσκ. 170. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἐγὼ θὰ τὰ εἶπω εἰς αὐτούς. 2. Οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον, ὅτι ὁ βασιλεὺς θὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον των¹. 3. Εἰς ἐμὲ καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ὄλους ἡμᾶς ὑπάρχει ψυχὴ ἀθάνατος. 4. Οἱ περισσότεροὶ συγχωροῦν² τοὺς ἑαυτοὺς των. 5. Μὴ λέγῃς τὰ ἴδια. 6. Βλέπω τὴν μητέρα σου νὰ εἶναι πλησίον. 7. Μὴ ταράττης τοὺς κύκλους μου. 8. Οἱ δοῦλοι μας εἶναι σπουδαιότατοι. 9. Ἀγαπῶμεν τοὺς φίλους μας. 10. Νομίζουν αὐτοί, ὅτι ἂν γίνουν καλοὶ εἰς τὰ πολεμικά, θὰ προσδώσουν³ καὶ εἰς τὰς ἑαυτοὺς των καὶ εἰς τὴν πόλιν μεγάλας τιμάς. 11. Οἱ Ἄθηναῖοι ἠδίκουσαν τοὺς συμμάχους των. 12. Δὲν φθονῶ τὴν δόξαν του.

1. ἐπιτίθεμαι = ἐπιπίπτω τινί. 2. συγχωρῶ = συγγνώμων εἰμί. 3. προσδίδω = περιάπτω.

6. Δεικτικά ἄντωνυμίας

Δεικτικά λέγονται αἱ ἄντωνυμίας, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν δεῖξιν.

Αὗται εἶναι αἱ ἐξῆς :

1) ὄδε, ἦδε, τόδε (= αὐτὸς ἐδῶ). Γίνεται χρῆσις αὐτῆς πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐντελῶς πλησίον τοῦ ὁμιλοῦντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς: *Πλάτων ὄδε.*

● Πολλάκις τίθεται ἀντὶ τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας ἐγὼ ἢ ἀντὶ τῆς κτητικῆς ἐμός: *ἐν τῇδε χειρὶ* (= τῇ ἐμῇ).

● Συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπόμενα: *Εἶπέ τῷ ἀδελφῷ τάδε.*

● Κλίνεται ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἄρθρον μὲ τὸ (ἐγκλιτικόν) δὲ κατόπιν αὐτοῦ: τοῦδε, τῆσδε, τοῦδε κ.τ.λ.

2) ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο. Γίνεται χρῆσις αὐτῆς πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται μακρὰν τοῦ ὁμιλοῦντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς.

● Χρησιμοποιεῖται μετὰ τινος ἐμφάσεως: *Τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον.*

● Κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον ἐπίθετον, ἀλλὰ χωρὶς ν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου.

3) οὗτος, αὕτη, τοῦτο. Κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
ὄν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις
αἰτ.	τούτον	ταύτην	τούτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
κλ.	οὗτος	αὕτη	—	—	—	—

● Γίνεται χρῆσις τῆς ἄντωνυμίας οὗτος πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπίσης εἶναι πλησίον τοῦ ὁμιλοῦντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς.

Οὗτος δ' Αἴας ἐστί.

● Λαμβάνεται καὶ ὡς κλητικὴ τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας σὺ (εἰς τὸ ἄρσενικόν καὶ θηλυκόν):

Οὗτος, τί ποιεῖς;

● Συνήθως ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα: *Ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις* (Εἰς οὐδέτερον γένος ἐνίοτε ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰ ἐπόμενα: *τούτου τιμῶμαι, τῆς ἐν προταναίῳ σιτήσεως*).

Δεικτικά άντωνυμίας

Όταν ή οὗτος καί ή ἐκεῖνος ἀναφέρονται εἰς δύο προηγούμενα οὐσιαστικά, ή μὲν οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὸ πλησιέστερον, ή δὲ ἐκεῖνος εἰς τὸ ἀπώτερον :

Μὴ μόνον θύων, ἀλλὰ καί τοῖς ὄρκοις ἐμμένων· ἐκεῖνο μὲν γὰρ τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας σημεῖον, τοῦτο δὲ τῆς τῶν τρώων καλοκαγαθίας τεκμήριον.

● Τὸ καί οὗτος ἀναφερόμενον εἰς προηγούμενον οὐσιαστικὸν σημαίνει καί μάλιστα (ξένους προσήκει πολλοὺς δέχσθαι καί τούτους μεγαλοπρεπῶς). Συνηθέστατον εἰς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἶναι τὸ καί ταῦτα: *Ὅδ ταῦτά ἡμῖν δοκεῖ περὶ τῶν αὐτῶν, καί ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων.*

4) τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε κλίνονται μόνον κατὰ τὸ τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε πρῶτον μέρος αὐτῶν, μὲ τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ κατόπιον αὐτῶν.

5) τοιοῦτος, τοσοῦτος καί τηλικούτος (= τέτοιας ἡλικίας). Κλίνονται ὅπως καί ή άντωνυμία οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

● Ἡ ἐνική ὀνομαστική καί αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου δύναται νά λαμβάνη ν.

Δεικτικὸν -ι. Διὰ νά ἐπιτείνηται περισσότερο ή δεικτική σημασία τῶν δεικτικῶν άντωνυμιῶν, προσέθετον πολλάκις οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὸ τέλος αὐτῶν τὸ λεγόμενον δεικτικὸν -ί: οὔτοσί, τουτουί κ.τ.λ. (= ἐτοῦτος δά). Ὁ τόνος τότε πίπτει πάντοτε ἐπὶ τοῦ δεικτικοῦ -ί, τὸ ὅποιον εἶναι μακρὸν.

Ἐὰν πρὸ τοῦ δεικτικοῦ -ι ὑπάρχη φωνῆεν βραχὺ τοῦτο ἀποβάλλεται: τουτί (τοῦτο-ί).

● Τὸ δεικτικὸν -ι προσλαμβάνουν καί δεικτικά ἐπιρρήματα: οὕτωςι (= ἔτσι δά).

Ἄσκ. 171. Κλίνατε : ὄδε ὁ ἵππος - ἦδε ἡ ἀκτὴ - τόδε τὸ πλοῖον - οὗτος ὁ ζωγράφος - αὕτη ἡ εἰκὼν - τοῦτο τὸ καλὸν βιβλίον

Ἄσκ. 172. Κλίνατε : ἐκεῖνος ὁ κάλαμος - ἡ καλὴ ἐκεῖνη πέρδιξ - ἐκεῖνο τὸ παιδίον - οὗτος ὁ ἀγροΐκος - αὕτη ἡ ὁδὸς - τοῦτο τὸ ἄνθος

Ἄσκ. 173. Ἀναγνωρίσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις δεικτικὰς ἀντωνυμίας :

1. Τὸ μέγεθος τῆσδε τῆς ἀσπίδος θαυμαστὸν ἐστί. 2. Ἦδε ἡ ἡμέρα μεγάλων κακῶν αἰτία πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν. 3. Οἱ ναῦται πιστεύουσι τῇ τοῦδε τοῦ κυβερνήτου ἐμπειρίᾳ. 4. Οὐθ' ὑμεῖς ἐκεῖνου θεράποντές ἐστε, οὐτ' ἐκεῖνος ὑμῶν κύριός ἐστιν. 5. Ἀλέξανδρος εἶχε τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον θάρρος, ὥστε οὐδενὶ κωλύματι ὑπέικε. 6. Οὐκ αἰσχύνει τηλικούτος ὢν τοιαῦτα ποιῶν ; 7. Περί θανάτου τούσδε τοὺς πολίτας διώξω. 8. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ἄνδρες οἱ πάλοι. 9. Οἱ λόγοι ἐκεῖνου τοῦ μάντεως ἀληθέστατοι ἦσαν. 10. Τῷδε τῷ τρόπῳ οἱ ναῦται τὴν ναῦν τήνδε σώσουσιν.

Ἄσκ. 174. Μεταφράσατε τὰς κατωτέρω φράσεις καὶ ἐξηγήσατε τὴν ἐκάστοτε χρῆσιν τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν.

1. Δοκεῖς μοι οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις καὶ ταῦτα σοφὸς ὢν. 2. Ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν τῶν πατρίων καταλύσουσι. 3. Κύρος ἀκούσας τοῦ Γωβρύου τοιαῦτα τοιάδε πρὸς αὐτὸν ἔλεξε. 4. Τὰ πόλλ' ἐκεῖνα κακά. 5. Ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε. 6. Οὗτος, καθεύδεις ; 7. Ἐγὼ τε καὶ Μελησίας ὄδε. 8. Τοῦτο αὖ τὸ στράτευμα οὕτως ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον. 9. Νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι. 10. Ἡ μὲν δύναμις τοιαύτη ἐστὶ καὶ τοσαύτη. 11. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον, οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε. 12. Οὗτος σὺ, πῶς δεῦρ' ἦλθες ;

7. Ἑρωτηματικά ἄντωνυμῖαι

Αὐται εἶναι :

1) τίς, τί (= ποῖος). Αὕτη κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσει
ὡς ἐξῆς :

	Ἐνικός		Πληθυντικός	
	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον
ὄν.	τίς	τί	τίνες	τίνα
γεν.	τίνος ἢ τοῦ	τίνος ἢ τοῦ	τίνων	τίνων
δοτ.	τίνι ἢ τῷ	τίνι ἢ τῷ	τίσι (ν)	τίσι
αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

● Ὡς γνωστόν, τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως (βλ. σ. 60). Ἡ ἐρωτηματικὴ ἄντωνυμία τίς ἐξαίρεται.

2) Πότερος (= ποῖος ἀπὸ τοὺς δύο)

3) Πόσος

4) Ποῖος (= ποιᾶς λογῆς)

5) Πηλίκος (= ποιᾶς ἡλικίας)

6) ποδαπὸς (= ἀπὸ ποιό μέρος)

● Ἐπὶ πλαγίας ἐρωτήσεως αἱ ἄνωτέρω ἐρωτηματικαὶ ἄντωνυμῖαι λαμβάνουν ἓν ο εἰς τὴν ἀρχὴν : ὀπότερος, ὀπόσος, ὀποῖος κ.τ.λ.

● Ὅλαι αἱ ἄνωτέρω ἄντωνυμῖαι κλίνονται ὡς ἐπίθετα δευτερόκλιτα.

Ἄσκ. 175. Κλίνετε : 1) τίς χώρα; τί ξίφος; 2) Κλίνετε εἰς τὰ τρία γένη εἰς τὸν ἐνικόν : πότερος, ποῖος, πόσος.

Ἄσκ. 176. Εὑρετε καὶ μεταφράσατε τὰς ἐρωτηματικὰς ἄντωνυμῖας εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Τίνα χώραν ἢ στρατιὰ διῆλθεν ; 2. Τοῦ τὸ βιβλίον τοῦτ' ἐστίν ; 3. Τί ποιεῖς, ὦ παῖ ; 4. Πόσος ἐστὶν ὁ τῆς Νίκης νεὸς ; 5. Ποδαποὶ εἰσὶν οἱ δοῦλοί σου ; 6. Ποτέρῳ τῶνδε τῶν ἀδελφῶν τὸ γέρας παρέξεις ; 7. Ποῖων καρπῶν ἐπιθυμεῖ ὁ δεσπότης ; 8. Πηλίκος ἐστὶ ὁ σὸς υἱός ; 9. Πότερον ἢ σὴ οἰκία μείζων ἐστὶ τῆς ἐμῆς ἢ οὐ ; 10. Τίς Μαραθῶν ἐνίκησεν ; 11. Πότερον ἐν οἴκοι μενεῖς ἢ ἐν τῷ κήπῳ περιπατήσεις ; 12. Πηλίκη ἐστὶ ἢ σὴ θυγάτηρ ;

8. Ἀόριστοι ἀντωνυμίας

Ἀόριστοι λέγονται αἱ ἀντωνυμίας, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ἀορίστως ἓν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.

Σπουδαιότερα ἐκ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν εἶναι ἡ τίς, τὶ (= κάποιος), ἡ ὁποία κλίνεται ὡς ἑξῆς:

	Ἐνικόσ		Πληθυντικός	
	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον	ἄρσ.—θηλ.	οὐδέτερον
ὄν.	τίς	τὶ	τινές	τινὰ ἢ ἅττα
γεν.	τινός ἢ του	τινός ἢ του	τινῶν	τινῶν
δοτ.	τινὶ ἢ τῷ	τινὶ ἢ τῷ	τισὶ (ν)	τισὶ (ν)
αἰτ.	τινὰ	τὶ	τινάς	τινὰ ἢ ἅττα

- Χρησιμοποιεῖται κυρίως εἰς καταφατικὰς προτάσεις.
- Μὲ ἐπίθετα, ἀντωνυμίας, ἀριθμητικὰ ἢ ἐπιρρήματα ἄλλοτε μὲν ἐνισχύει, ἄλλοτε δὲ μετρίᾳζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: *δεινὴ τις δύναμις* (= κάποια πολὺ ἰσχυρά) — *ἡμέρας ἑβδομηκοντά τινας* (= κάπου 70).
- Ὅταν εἶναι κατηγορούμενον, σημαίνει κάτι σπουδαῖον: *οἴονται τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι*.

Ἄλλαι ἀόριστοι ἀντωνυμίας εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν. Κλίνεται ὅπως τὸ ἀριθμητικὸν εἰς, μία, ἓν, ἀλλὰ εἰς τὸ ἀρσενικὸν γένος ἔχει καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν (οὐδένες, οὐδέσι, οὐδένας). Κατὰ τὸ οὐδεῖς κλίνεται καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν.

2) πᾶς, πᾶσα, πᾶν (Ἄνευ ἄρθρου σημαίνει: κάθε).

3) ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα (= καὶ οἱ δύο).

4) ἄλλος, ἡ, ο (Μετὰ τοῦ ἄρθρου ἔχει τὴν σημασίαν ὁ λοιπός: *ἡ ἄλλη Ἑλλάς* = ἡ λοιπὴ Ἑλλάς).

5) ποῖός, ἄ, ὄν (= κάποιος λογιῆς).

6) ἄλλοδαπός, ἡ, ὄν (= ἀπὸ ἄλλον τόπον).

7) ἔνιοι, αἱ, α (= μερικοί). (Αὕτη προήλθεν ἐκ τοῦ ἔνι (= ἔστι) καὶ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας οἱ, εὐρίσκεται δὲ μόνον εἰς τὸν πληθυντικόν).

8) ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον (= καθεὶς ἐκ πολλῶν)

9) ἐκάτερος, α, ον (= καθεὶς ἐκ τῶν δύο)

10) ἕτερος, α, ον (= ἄλλος, ἐπὶ δύο).

Ἄοριστοι ἀντωνυμῖαι

11) οὐδέτερος, α, ον — μηδέτερος, α, ον (=οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος).

● Αἱ ἀντωνυμῖαι ἕκαστος, ἕκαστος, ἕτερος, οὐδέτερος, οὐδεις λαμβάνονται καί εἰς τὸν πληθυντικόν, ὅταν πρόκειται περὶ ομάδων τινῶν, ἔθνων, στρατευμάτων: πόλεις τάσδε ἕκαστεροι ξυμμάχους εἶχον (δηλ. οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑνὸς καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀφ' ἑτέρου).

12) ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα. Αὕτη κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	<i>Ἐνικός</i>	<i>Πληθυντικός</i>
ὄν.	ὁ ἡ τὸ δεῖνα	οἱ αἱ δεῖνες
γεν.	τοῦ τῆς τοῦ δεῖνος	τῶν δείνων
δοτ.	τῷ τῇ τῶ δεῖνι	τοῖς ταῖς δεῖσι
αἰτ.	τὸν τὴν τὸ δεῖνα	τούς τὰς δεῖνας

Ἡ ἀντωνυμία δεῖνα λαμβάνεται καὶ ἄκλιτος: τοῦ, τῆς δεῖνα, τῶ, τῇ δεῖνα κτλ.

Ἄσκ. 177. Κλίνετε: ῥήτωρ τις - τῖς ῥήτωρ;
ὄρος τι - τί ὄρος;

Ἄσκ. 178. Κλίνετε: 1) οὐδεις ἰατρός - οὐδεμία θεραπεία - οὐδὲν φάρμακον
2) ἄλλος ποιητής - ἄλλη φιλοσοφία - ἄλλο μάθημα
3) πᾶς ὑποκριτής - πᾶσα τραγωδία - πᾶν δρᾶμα.
4) ἀμφοτέροι οἱ πολέμοιοι - ἀμφοτέραι αἱ πόλεις - ἀμφοτέρα τὰ παιδία
5) ὁ δεῖνα στρατηγός - ἡ δεῖνα πόλις - τὸ δεῖνα ἔθνος

9. Ἀναφορικὰ ἀντωνυμίαι

Ἀναφορικὰ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, διὰ τῶν ὁποίων μία πρότασις ὁλόκληρος ἀναφέρεται (δηλ. ἀποδίδεται) εἰς μίαν λέξιν ἄλλης προτάσεως : Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρᾷ.

Αὗται εἶναι :

1) Ἡ ὀπλή ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅς, ἦ, ὄ.

- Αὕτη ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.
- Εἰς τὴν ἀρχὴν φράσεως σημαίνει αὐτός : Ὁς δ' ἀπεκρίνατο.

Ἡ ἀντωνυμία αὕτη (καθὼς καὶ ἡ ὄστις) εἰς περιφρασιν μετὰ τῶν ἀντιστοίχων τύπων τοῦ εἰμι ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν τις : Ἔστιν ὅς = τις.

2) Αἱ σύνθετοι ἀναφορικὰ ἀντωνυμίαι ὄσπερ, ἦπερ, ὅπερ καὶ ὄστις, ἦτις, ὄτι.

- Αὗται ἀναφέρονται εἰς κάτι γενικὸν καὶ ἀόριστον : Μακάριος, ὄστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.

- Αἱ ἑπταὶ καὶ σύνθετοι ἀναφορικὰ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἑξῆς :

		ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Ἐνικός	ὄν.	ὅς	ἦ	ὄ	ὄσπερ	ἦπερ	ὄπερ
	γεν.	οὗ	ἥς	οὐ	οὗπερ	ἥσπερ	οὗπερ
	δοτ.	ὧ	ἧ	ὧ	ὧπερ	ἧπερ	ὧπερ
	αἰτ.	ὄν	ἦν	ὄ	ὄνπερ	ἦνπερ	ὄπερ
Πληθυν.	ὄν.	οἷ	αἶ	ᾶ	οἷπερ	αἶπερ	ᾶπερ
	γεν.	ῶν	ῶν	ῶν	ῶνπερ	ῶνπερ	ῶνπερ
	δοτ.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷσπερ	αἷσπερ	οἷσπερ
	αἰτ.	οὓς	ᾶς	ᾶ	οὓσπερ	ᾶσπερ	ᾶπερ
Ἐνικός	ὄν.	ὄστις			ἦτις		ὄτι
	γεν.	οὗτινος ἢ ὄτου			ἦστινος		οὗτινος ἢ ὄτου
	δοτ.	ὧτινι ἢ ὄτω			ἧτινι		ὧτινι ἢ ὄτω
	αἰτ.	ὄντινα			ἦντινα		ὄτι
Πληθυν.	ὄν.	οἷτινες			αἷτινες		ᾶτινα ἢ ᾶττα
	γεν.	ῶντινων			ῶντινων		ῶντινων
	δοτ.	οἷστισι			αἷστισι		οἷστισι
	αἰτ.	οὓστινας			ᾶστινας		ᾶτινα ἢ ᾶττα

Ἄναφορικαὶ ἀντωνυμίαι

3) οἶος, οἶα, οἶον (= τέτοιος πού). Ἐνίοτε ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἑτοιμος, πρόθυμος: Ἄγησίλαος ἤκιστα ἦν οἶος μεγαληγορεῖν.

● Ἡ ἔκφρασις οἶός τ' εἰμί, σημαίνει δύναμαι: Ἄλκιβιάδης οἶός τ' ἦν σῶσαι τὴν προτέραν τῆς πόλεως δύναμιν.

● Χρησιμοποιεῖται καὶ ἐπιφωνηματικῶς: Οἶα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε!

4) ὄσος (λαμβάνεται καὶ ἐπιφωνηματικῶς: ὄση δόξα!)

5) ὀπότερος, ὀπόσος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός.

Ἄσκ. 179α. Εὔρετε καὶ μεταφράσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας:

1. Ὁ παῖς συλλέγει ἐν τῷ λειμῶνι καλὰ ἄνθη, ἃ τῇ μητρὶ παρέξει.
2. Βαρὺ ἦν τὸ ξίφος, ᾧ τοὺς πολεμίους ἔτυπτες. 3. Οἱ μάντιες, ὧν τὰ ἔπη ἠκούσαμεν, ἐνδοξότατοι ἦσαν. 4. Ὁ ῥήτωρ συμβουλεύει τοῖς πολίταις, ὅτι κάλλιστον καὶ ἄριστόν ἐστι. 5. Ὅστις τοῖς νόμοις οὐ πείθεται, κακὸς πολίτης ἐστίν. 6. Εἰπέ μοι, ὅστις εἶ. 7. Οὐδεὶς ἐν τῷ γήρα ὁ αὐτός ἐστι, ὅσπερ ἦν ἐν τῇ νεότητι. 8. Ἄ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μὴ μιμώμεθα. 9. Ὅση δύναμις! 10. Οἶος ἦν ἐπεξιέναι Λεωκράτει. 11. Ὡ πάππε, ὅσα πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δεῖπνῳ! 12. Οὐδεὶς οἶός τ' ἐστὶν ἄλλως λέγειν. 13. Ἔστη ἔχων τὴν ἄσπίδα, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι. 14. Ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη. 15. Ἐγὼ πάσχειν ὀτιοῦν ἑτοιμὸς εἰμι.

Ἄσκ. 179β. Σχηματίσατε μίαν ἀρχαίαν φράσιν μὲ ἐκάστην τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν, ἀπλῶν καὶ συνθέτων (καὶ εἰς τὰ τρία γένη).

Συσχετικά ἄντωνυμιαί

Συσχετικά λέγονται αἱ ἄντωνυμιαί, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς κάποιαν σχέσιν μεταξύ των κυρίως ἐντὸς τῆς αὐτῆς φράσεως.

Δεικτικά καὶ ἀναφορικά ἄντωνυμιαί εὐρίσκονται πολλάκις εἰς τοιαύτην συσχέτισιν :

Τοιοῦτός ἐστιν, οἷος λέγεις. Τοσοῦτοί εἰσίν, ὅσοι ὑμεῖς. Τηλικοῦτός ἐστιν, ἡλικός σύ. Λέγεις ἂν τσαῦτα, ὅποσα σοι φίλον.

● Ἄλλα καὶ ἐὰν δὲν εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς αὐτῆς φράσεως, λέγονται συσχετικά, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει κάποια συσχέτισις μεταξύ των (π.χ. Αἱ ἐρωτηματικά ἄντωνυμιαί πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ποδαπὸς ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς ἀναφορικάς ἄντωνυμίας ὁπότερος, ὁποῖος, ὁπόσος, ὀπηλίκος, ὀποδαπὸς, αἱ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτηματικάς προτάσεις).

Γενικώτερον τὰς συσχετικάς ἄντωνυμίας ἐμφαίνει ὁ κατωτέρω πίναξ :

Ἐρωτ.	Δεικτικά	Ἀόριστοι	Ἀναφορικά
τίς ;	ὄδε, οὗτος, ἐκεῖνος	τίς, οὐδεὶς, ὁ δεῖνα ἐκαστος, ἄλλος ἐνιοὶ	ὄς, ὅστις
πότερος (ὁ ἕτερος)		οὐδέτερος ἐκάτερος ἕτερος, ἀμφότεροι	ὁπότερος
πόσος	τοσόσδε, τοσοῦτος	ποσός	ὄσος, ὁπόσος
ποῖος	τοιούσδε, τοιοῦτος	ποιός	οἷος, ὁποῖος
πηλίκος	τηλικόσδε, τηλικοῦτος	—	ἡλικός, ὀπηλίκος
ποδαπὸς	—	—	ὀποδαπὸς

Ἔσκ. 180. Εὑρετε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συσχετικάς ἄντωνυμίας :

1. Ὅσοι πολῖται, τσαῦται γνῶμαι. 2. Οἷος δεσπότης, τοιοῦτος δοῦλος. 3. Τσαῦτα καλά, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. 4. Καλὸν ἀκούειν ἀοιδοῦ τοιοῦδε, οἷος ὄδ' ἐστίν. 5. Καὶ κατεστήσαμεν Φίλιππον τηλικοῦτον, ἡλικός οὐδεὶς πῶ βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. 6. Οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὐς' ἂν ἠγῶνται βελτίστους εἶναι. 7. Σίτω τοσοῦτω ἐχρήτο Σωκράτης, ὅσον ἠδέως ἦσθε.

Συσχετικά ἐπιρρήματα

Τὰ ἐπιρρήματα ποῦ, ποῖ, πόθεν, πῆ, πότε, πηνίκα, πῶς ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὀρισμένες ἀντωνυμίας δεικτικές, ἀορίστους καὶ ἀναφορικές καὶ λέγονται συσχετικά.

	Δεικτικαὶ ἀντωνυμιαί	Ἀόριστοι ἀντωνυμιαί	Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμιαί
1.	ποῦ ; ἐνθάδε, ἐνταῦθα αὐτοῦ, ἐκεῖ	ποὺ	οὗ, ὅπου ἐνθα
2.	ποῖ ; ἐνθάδε, ἐνταῦθα αὐτόσε, ἐκεῖσε	ποῖ	οἷ, ὅποι, ἐνθα
3.	πόθεν ; ἐνθένδεν, ἐντεῦθεν αὐτόθεν, ἐκεῖθεν	ποθὲν	ἴθεν, ὁπόθεν ἐνθεν
4.	πῆ ; τῆδε, ταύτη	πῆ	ἧ, ἧπερ, ὅπη
5.	πότε ; τότε	ποτέ	ότε, ὅποτε
6.	πηνίκα; τηνικάδε, τηνικαῦτα	—	ἧνίκα, ὀπηνίκα
7.	πῶς ; ὧδε, οὕτω (ς)	πῶς	ὧς, ὡσπερ, ὅπως

Τὰ τοπικά ἐπιρρήματα ἔχουν τὰς ἐξῆς σημασίας :

Ποῖ = πρὸς ποῖαν κατεύθυνσιν (ποῖ πορεύει ;)

πόθεν = ἀπὸ ποῦ (προέλευσις: πόθεν εἶ ;)

πῆ = διὰ μέσου τίνος (πῆ εἰσήλθες ;)

πηνίκα = ποῖαν ὥραν.

Ἄσκ. 181. Εὑρετε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συσχετικά ἐπιρρήματα :

1. Ὅπου τις ὑπ' ἄρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα δεῖ κινδυνεύειν τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. 2. Ὡσπερ λέγεις, οὕτω καὶ ποιεῖ. 3. Τῆ πύλῃ, ἢ εἰσήλθομεν, ταύτη καὶ ἐξήλθομεν. 4. Ἐνθα ἢ πόλις ἔταξε πολεμεῖν, ἐνταῦθα μαχοῦμεθα. 5. Πορεύεσθε ταύτη, ὅπη ἂν βούλησθε. 6. Ἐνθα ἕκαστοι ἐτελεύτησαν, ἐκεῖ τοὺς νεκροὺς ἔθαψαν. 7. Αὐτόσε, ὅποι ἂν βούλεσθε, πορεύεσθε. 8. Ὅθεν ἦλθεν, ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν. 9. Ὡσπερ προσῆκεν, ὧδε εἶπεν. 10. Ταύτη τῆ ὁδῷ πορευσόμεθα, ἦπερ ἐνθάδε ἦλθομεν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε χρησιμοποιούνται οι ἄνοιοι τύποι τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας ; ἡ μὴ ὑπάρχουσα ἑνικὴ ὀνομαστικὴ τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου πῶς ἀναπληροῦται ; ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου εἶναι σπανία· πῶς ἀναπληροῦται ; πότε ἔχομεν ἔμμεσον ἀντανάκλασιν ; ἐπὶ ἔμμεσου ἀντανάκλασεως χρησιμοποιοῦνται σπανίως αἱ πλάγια πτώσεις τῆς προσωπικῆς ἄντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου· συνήθως πῶς ἀναπληροῦνται ; αἱ προσωπικαὶ ἄντωνυμίαι χρησιμοποιοῦνται ἐνίοτε ἀντὶ τῶν κτητικῶν ;

2. Ἡ ἄντωνυμία αὐτὸς πότε λέγεται ὀριστικὴ καὶ πότε ἐπαναληπτικὴ ; μετὰ τοῦ ἄρθρου τί σημαίνει ; γενικῶς ποία ἡ χρῆσις τῆς ἄντωνυμίας αὐτὸς ;

3. Ποῖαι λέγονται αὐτοπαθεῖς ἄντωνυμίαι ; εἰς ποίας πτώσεις εὐρίσκονται ; πῶς προῆλθον ; ὑπάρχουν καὶ συνηρημένοι τύποι ; πότε χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν ἄντωνυμιῶν ; πότε χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἄντωνυμιῶν ;

4. Ἐὰν τὸ πρόσωπον τοῦ κτήτορος εἶναι διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ποία ἄντωνυμία χρησιμοποιεῖται ; ἐὰν εἶναι τὸ αὐτό ; ἡ κτητικὴ ἄντωνυμία τοῦ γ' ἑνικοῦ προσώπου εἶναι ἐν χρήσει εἰς τοὺς Ἀττικοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς ; ἀντὶ τῆς κτητικῆς ἄντωνυμίας τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου τί χρησιμοποιεῖται ;

5. Ποία ἡ χρῆσις τῆς ἄντωνυμίας ὄδε, ἤδε, τότε ; τῆς ἄντωνυμίας ἐκεῖνος ; τῆς ἄντωνυμίας οὗτος ; πῶς ἐπιτείνεται ἡ δεικτικὴ σημασία τῶν δεικτικῶν ἄντωνυμιῶν ; ποῦ πίπτει ὁ τόνος ὅταν ὑπάρχη δεικτικῶν -ί ; ἐὰν πρὸ τοῦ δεικτικοῦ -ί ὑπάρχη φωνήεν, τί γίνεται ; καὶ δεικτικὰ ἐπιρρήματα προσλαμβάνουν δεικτικῶν -ί ;

6. Ποῖαν ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν παρουσιάζει ἡ ἐρωτηματικὴ ἄντωνυμία τίς ; πότε χρησιμοποιοῦνται αἱ ἐρωτηματικαὶ ἄντωνυμίαι ὀπότερος, ὀπόσος, ὀπηλίκος κ.τ.λ. ;

7. Ἡ ἄριστος ἄντωνυμία τις χρησιμοποιεῖται εἰς καταφατικὰς ἢ ἀρνητικὰς προτάσεις ; με ἐπίθετα, ἄντωνυμίας, ἀριθμητικὰ καὶ ἐπιρρήματα ἐνισχύει ἢ μετριάζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν ; τί διαφέρει ἡ ἄντωνυμία ἕκαστος τῆς ἐκάτερος ; ποία ἡ σημασία τῆς ἄντωνυμίας ἄλλος μετὰ τοῦ ἄρθρου ; ποία ἡ σημασία τῆς ἄντωνυμίας πῆς ἄνευ ἄρθρου ;

8. Ποῖαι αἱ ἀπλαῖ καὶ ποῖαι αἱ σύνθετοι ἀναφορικαὶ ἄντωνυμίαι ; τί διαφέρει ἡ ἀπλή τῶν συνθέτων ; τί σημαίνει ἡ ἔκφρασις οἶός τ' εἰμί ;

9. Ποῖαι λέγονται συσχετικαὶ ἄντωνυμίαι ; συσχετικὰ ἐπιρρήματα ;

Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀντωνυμιῶν

Ἀσκ. 182. Ἀναγνωρίσατε τὰς ἀντωνυμίας :

ἡμῶν αὐτῶν - σφεῖς - ἡ σὴ οἰκία - τῷδε - ἐκείνας - σφῶν - οὐ - ἑαυτῶν - ἄλληλα - ὁ σφέτερος ποιμὴν - αὐτῷ - ὑμῶν - ὑμῖν αὐτοῖς - ἀλλήλοις - ἦδε

Ἀσκ. 183. Κλίνετε τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας, 2) Ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν αὐτῶν :

1. Οἱ κήρυκες εἶπον ὅτι οὐκ ἀρέσκοι σφίσιν, ἃ ὁ ἄρχων ποιοίη. 2. Σοὶ μὲν τοῦτο, ὅτι προθύμως με ἵππεύειν διδάσκεις, σοὶ δὲ ὅτι μοι παλτὸν ἔδωκας, σοὶ δὲ ὅτι μοι τὸν πάμπον καλῶς θεραπεύεις. 3. Εἶπεν, ὅτι ἐπιδημεῖν οἱ παρηγγελμένον εἶη. 4. Ἐπορεύθησαν εἰς Λακεδαιμόνα καὶ ἐδίδασκον, ὡς, ἕως μὲν σφεῖς οἴκοι ἦσαν, ἐδέχετο ἡ πόλις τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὸ τεῖχος. 5. Τὰ δάκρυα ἡμῖν φάρμακά ἐστι λύπης καὶ κακῶν.

Ἀσκ. 184. 1) Κλίνετε τὰς αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίας, 2) Ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν αὐτῶν :

1. Οὗτοί εἰσιν οἱ προδιδόντες οὐ μόνον τοὺς φίλους, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς δι' αἰσχροκέρδειαν. 2. Εὐθύς ἠξίου τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι. 3. Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς αὐτοῦ χώραν ἀπήλαυνε. 4. Ἐξεστὶ πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. 5. Τοῖς νόμοις δουλεύσατε, ἵνα μὴ τραχυτέρων δεσποτῶν δούλους ὑμᾶς αὐτοὺς παρέχητε.

Ἀσκ. 185. Ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῆς ἀντωνυμίας αὐτός :

1. Ὅθεν αἱ εἰκόνες αὐτοῦ σχεδὸν ἅπασαι κράνεσι περιέχονται, μὴ βουλομένων, ὡς ἔοικε, τῶν τεχνιτῶν ἐξονειδίζειν. 2. Ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα καὶ λέγουσιν, ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς. 3. Τὸ αὐτὸ στρατόπεδον. 4. Αἱ θυγατέρες αὐτῆς εἰσι κάλλιστα.

Ἀσκ. 186. Ἀναγνωρίσατε καὶ ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Οὗτοι δ' αὖ οἱ ἔφηβοι διάγουσιν ὧδε. 2. Εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν

Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐάνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου. 3. Μὴ πρὸς θεῶν, μαινώμεθα πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. 4. Μᾶλλον δ' ἤσχύναντο ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἁμαρτήμασιν ἢ νῦν ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν. 5. Γίγνεται καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ ἀνδράσιν ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας. 6. Ὁ δὲ σὸς πατήρ, ὦ παῖ, πίνων οὐ μεθύσκειται ; Οὐ μὰ Δία, ἔφη. 7. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιάν ἀμφὶ μέσας νύκτας. 8. Παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο. 9. Ἐπεὶ ἦλθον, Σεύθου πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ πέμποντος καὶ πολλὰ ὑπισχνουμένου μοι, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε. 10. Οἱ ὁμῶν αὐτῶν σύμμαχοι ἄκοντες μάχονται.

Ἄσκ. 187. Κλίνετε : τίς ἱππεύς ; τί πρᾶγμα ; ποία γῆ ; πόσον ἀργύριον ;

Ἄσκ. 188. Κλίνετε : φίλος τις, ὄπλον τι.

Ἄσκ. 189. Κλίνετε τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ὅς, ὅσπερ, ὅστις εἰς τὰ τρία γένη ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ.

Ἄσκ. 190. Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἀναγνωρίσατε τὰς ἀντωνυμίας καὶ ἐξηγήσατε τὴν χρῆσιν τῶν :

1. Τίνος ἄλλου ζῶου ψυχὴ ἤσθηται, ὅτι θεοὶ εἰσι ; Τί δὲ φύλον ἄλλο ἢ ἄνθρωποι θεοὺς θεραπεύουσι ; 2. Ἐπαινῶ σε ἐπὶ τοῖς λόγοις, οἷς ἐτόλμησας εἰπεῖν. 3. Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὐπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἢ ὁδός, πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός. 4. Οἷς οὐκ ἐχαρίζοντο οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτούς. 5. Ποῦ ἔστιν ὁ παῖς, ὅς χθὲς ἦλθε καὶ μάλα θαυμάζω αὐτόν ; 6. Οὐδεὶς δὲ πάποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον λέγοντος ἤκουσεν. 7. Αἰχμὴν παρά τινος τῶν ἐπομένων ἀρπάσας, παίσας ἐς τὰ στέρνα τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχὴν. 8. Ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς εἶη, Πέρσης ἔφη εἶναι. Οἱ δὲ ἡρώτων αὐτὸν στράτευμα ὅπόσον τε εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. 9. Ὅτω ἂν ἀρέσκη ἄλλους βλάψαι, βλάψαι ἑαυτόν. 10. Ἄττα χαλεπὰ ἦν πάσχειν, ταῦτα ἡδέα ἐστὶ τῇ μνήμῃ. 11. Τοιούτους ἡμᾶς δεῖ γίνεσθαι περὶ τοὺς ἄλλους, οἷους ἀξιοῦμεν τοὺς ἄλλους περὶ ἡμᾶς εἶναι.

Κεφάλαιον 11ον

Ἀριθμητικά

Τὰ ἀριθμητικά, ἤτοι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ὠρισμένον πλῆθος ἢ μέτρον, εἶναι ὀνόματα ἐπίθετα ἢ ὀνόματα οὐσιαστικά ἢ ἐπιρρήματα.

α) Ἀριθμητικά ἐπίθετα

Ταῦτα διακρίνονται εἰς :

1) Ἀπόλυτα, ὅταν δηλοῦν ἀπλῶς ὠρισμένον πλῆθος ὄντων τινῶν ἀπολύτως, ἤτοι ἀσχέτως πρὸς ἄλλα ὄντα : οἱ ἑπτὰ σοφοί, δέκα ἄνδρες.

2) Τακτικά, ὅταν σημαίνουν τὴν θέσιν (τάξιν), τὴν ὁποίαν κατέχει τι ἐντὸς μιᾶς σειρᾶς ὁμοειδῶν ὄντων. Ταῦτα λήγουν εἰς -τος μὲν μέχρι τοῦ δέκατος ἑνατος (πλὴν τοῦ δευτέρου, ἑβδομος καὶ ὄγδοος), εἰς -στός δὲ ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ καὶ ἑξῆς.

3) Χρονικά. Ταῦτα σημαίνουν ποίαν ἡμέραν (ἀπὸ τῆς ἐνάρεξως) συμβαίνει κάτι τι. Σχηματίζονται ἐκ τῶν τακτικῶν διὰ τῆς καταλήξεως -αῖος : τριταῖος ἀφίκετο εἰς Θῆβας.

4) Πολλαπλασιαστικά. Ταῦτα σημαίνουν ἀπὸ πόσα μέρη σύγκειται τι, λήγουν δὲ εἰς -πλοῦς : διπλοῦς πέλεκυς.

5) Ἀναλογικά. Ταῦτα σημαίνουν ποσάκις ἐν ποσὸν εἶναι μεγαλύτερον ἄλλον, λήγουν δὲ εἰς -πλάσιος.

Πῶς σχηματίζονται τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα.

Τὰ πλεῖστα ἀριθμητικά ἐπίθετα (πλὴν τῶν χρονικῶν) σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς αὐτὸ αἱ ἀντίστοιχοι καταλήξεις (τρί-α, τρί-τος, τρι-πλοῦς, τρι-πλάσιος).

Ἄσκ. 191. Σχηματίσατε τὰ τακτικά, χρονικά καὶ πολλαπλασιαστικά τῶν κάτωθι ἀριθμῶν :

Ἐννέα - δέκα πέντε - τριάκοντα - τεσσαράκοντα δύο - ἑξήκοντα ὀκτὼ - ὀγδοήκοντα ἑννέα - ἑκατὸν - χίλιοι

Κλίσις τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν

Ἄριθμοι 1 - 4.

	ἄρσ. θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. θηλ.	οὐδ.
ὄν.	εἷς μία	ἐν δύο	τρεις	τρία	τέτταρες	τέτταρα
γεν.	ἐνός μιᾶς	ἐνός δυοῖν	τριῶν		τεττάρων	
δοτ.	ἐνὶ μιᾷ	ἐνὶ δυοῖν	τρισι		τέτταρσι	
αἰτ.	ἕνα μίαν	ἕν δύο	τρεῖς	τρία	τέτταρας	τέτταρα

● Τὸ δύο λαμβάνεται καὶ ὡς ἄκλιτον, ἰδίᾳ μετὰ τοῦ ἄρθρου : τῶν δύο πόλεων, ταῖς δύο πόλεσι.

Ἄριθμοι 5—100

Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἀπὸ 5—100 εἶναι ἄκλιτα.

Ἄριθμοι 200 καὶ ἄνω

Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἀπὸ τοῦ διακόσια καὶ ἄνω κλίνονται ὡς τρικατάληκτα δευτερόκλιτα ἐπίθετα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ.

Σύνθετοι ἀριθμοὶ

Οἱ σύνθετοι ἀριθμοὶ ἐκφέρονται ὡς ἐξῆς :

- 1) δι' ἀφαιρέσεως : π.χ. 18 = δυοῖν δέοντα εἴκοσι.
- 2) διὰ προτάξεως τοῦ μικροτέρου πρὸ τοῦ μεγαλυτέρου, ὁπότε κανονικῶς ἔθετον μεταξὺ αὐτῶν τὸν σύνδεσμον καὶ : π.χ. 18 = ὀκτώ καὶ δέκα.
- 3) διὰ προτάξεως τοῦ μεγαλυτέρου πρὸ τοῦ μικροτέρου (μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ καὶ μεταξὺ αὐτῶν) : 18 = δέκα καὶ ὀκτώ ἢ δέκα ὀκτώ.

Ἄσκ. 192. Γράψατε ὀλογράφως τοὺς κάτωθι ἀριθμούς :
29 - 43 - 85 - 111 - 298 - 375 - 499 - 748 - 921

Ἄσκ. 193. Κλίνετε : εἷς στρατιώτης - δύο πελτασταὶ - τρεῖς ὀπλι-
ται - τέτταρα πλοῖα

β) Ἀριθμητικά οὐσιαστικά

Ταῦτα εἶναι ὅλα θηλυκοῦ γένους καὶ λήγουν εἰς -ας, (γεν. -άδος): μονάς, дуάς, τετράς.

γ) Ἀριθμητικά ἐπιρρήματα

Ταῦτα φανερώνουν πόσας φορές γίνεται τι, λήγουν δὲ εἰς -άκις: τετράκις, πεντάκις, ἑξάκις.

Τοῦ εἰς τὸ ἀριθμητικὸν ἐπίρρημα εἶναι ἅπαξ (= μίαν φοράν), τοῦ δύο - δις (= δύο φορές), τοῦ τρία - τρίς (= τρεῖς φορές).

● Τὰ πλεῖστα τῶν ἀριθμητικῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιρρημάτων σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς αὐτὸ αἱ ἀντίστοιχοι καταλήξεις.

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Ὡς γνωστὸν, οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦμεν εἶναι Ἀραβικῆς προελεύσεως. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πρὸς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν ἕως τὸ 1000 ἐχρησιμοποιοῦν τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου μὲ μίαν κεραίαν πρὸς τὰ ἄνω δεξιὰ (βλ. πίνακα σελ. 114)

Διήρουν πρὸς τοῦτο τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου εἰς τρεῖς ομάδας. Τῆς πρώτης ομάδος α—θ τὰ γράμματα ἐχρησιμοποιοῦν πρὸς παράστασιν τῶν μονάδων, τῆς δευτέρας ι—π πρὸς παράστασιν τῶν δεκάδων καὶ τῆς τρίτης ρ—ω πρὸς παράστασιν τῶν ἑκατοντάδων.

Πρὸς παράστασιν τῶν χιλιάδων ἐχρησιμοποιοῦν τὰ ἴδια στοιχεῖα, ἀλλὰ μὲ τὴν κεραίαν πρὸς τὰ κάτω ἀριστερά. Ἐκτὸς τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου ἐχρησιμοποιοῦν ἐπίσης καὶ τρεῖς ἄλλα σύμβολα πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: τὸ στίγμα (S' = 6), τὸ κόππα (ϛ' = 90) καὶ τὸ σαμπὶ (ϗ' = 900).

Ἄσκ. 194. Χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἀριθμητικά:

1. Δεκάτῳ ἔτει πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης ἦν ὁ ἐν Μαραθῶνι ἀγὼν ἦν δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς δευτέρας Ὀλυμπιάδος. 2. Δις παῖδες οἱ γέροντες. 3. Τρεῖς τρεῖς, πόσοι εἶσι πόδες; 4. Δι' Ἑλένην χίλια διακόσια νῆες ἐπληρώθησαν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

Ἄσκ. 195. Γράψατε τοὺς κάτωθι ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς ὅπως θὰ τοὺς ἔγραφον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες:

1453 - 1821 - 1960 - 888 - 763 - 425

Πίναξ τῶν ἀριθμητικῶν

		Ἀπόλυτα	Τακτικά	Ἐπιρρήματα
α'	1	εἷς, μία, ἕν	πρῶτος, -η -ον	ἅπαξ
β'	2	δύο	δεύτερος, -α -ον	δις
γ'	3	τρεις, τρία	τρίτος, -η -ον	τρὶς
δ'	4	τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος	τετράκις
ε'	5	πέντε	πέμπτος	πεντάκις
ς'	6	ἕξ	ἕκτος	ἑξάκις
ζ'	7	ἑπτὰ	ἕβδομος	ἑπτάκις
η'	8	ὀκτώ	ὄγδοος	ὀκτάκις
θ'	9	ἐννέα	ἕνατος	ἐνάκις
ι'	10	δέκα	δέκατος	δεκάκις
ια'	11	ἕνδεκα	ἐνδέκατος	ἕνδεκάκις
ιβ'	12	δώδεκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
ιγ'	13	τρεις (τρία) καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	τρισκαίδεκάκις
ιδ'	14	τέτταρες (-ρα) καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	τετρακαίδεκάκις
ιε'	15	πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος	πεντεκαίδεκάκις
ις'	16	ἑκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος	ἑκκαίδεκάκις
ιζ'	17	ἑπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος	ἑπτακαίδεκάκις
ιη'	18	ὀκτωκαίδεκα	ὄγδος καὶ δέκατος	ὀκτωκαίδεκάκις
ιθ'	19	ἕννεκαίδεκα	ἕνατος καὶ δέκατος	ἕννεκακαίδεκάκις
κ'	20	εἴκοσι (ν)	εἰκοστός	εἰκοσάκις
λ'	30	τριάκοντα	τριακοστός	τριακοντάκις
μ'	40	τετταράκοντα	τετταρακοστός	τετταρακοντάκις
ν'	50	πεντήκοντα	πεντηκοστός	πεντηκοντάκις
ξ'	60	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	ἑξηκοντάκις
ο'	70	ἑβδομηκοντα	ἑβδομηκοστός	ἑβδομηκοντάκις
π'	80	ὀγδοήκοντα	ὄγδοηκοστός	ὀγδοηκοντάκις
ρ'	90	ἕνενήκοντα	ἕνενηκοστός	ἕνενηκοντάκις
ρ'	100	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
σ'	200	διακόσιοι -αι -α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
τ'	300	τριακόσιοι -αι -α	τριακοσιοστός	τριακοσιάκις
υ'	400	τετρακόσιοι -αι -α	τετρακοσιοστός	τετρακοσιάκις
φ'	500	πεντακόσιοι -αι -α	πεντακοσιοστός	πεντακοσιάκις
χ'	600	ἑξακόσιοι -αι -α	ἑξακοσιοστός	ἑξακοσιάκις
ψ'	700	ἑπτακόσιοι -αι -α	ἑπτακοσιοστός	ἑπτακοσιάκις
ω'	800	ὀκτακόσιοι -αι -α	ὀκτακοσιοστός	ὀκτακοσιάκις
ϗ'	900	ἕνακόσιοι -αι -α	ἕνακοσιοστός	ἕνακοσιάκις
,α	1000	χίλιοι -αι -α	χιλιοστός	χιλιάκις
,β	2000	δισχίλιοι -αι -α	δισχιλιοστός	δισχιλιάκις
,ι	10000	μύριοι -αι -α	μυριοστός	μυριάκις
,κ	20000	δισμύριοι -αι -α	δισμυριοστός	δισμυριάκις

Κεφάλαιον 12ον

Ρ Η Μ Α

Γενικά

Ρήματα είναι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερόνουν ὅτι ἐν πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα ἐνεργεῖ ἢ πάσχει τι ἢ εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν.

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνική ἔχει τέσσαρας ἐγκλίσεις, ἥτοι τύπους οἱ ὅποιοι δεικνύουν τὴν ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ ὁμιλοῦντος. Αὗται εἶναι ἡ ὀριστική, ἡ ὑποτακτική, ἡ εὐκτική καὶ ἡ προστακτική. Ἐκτὸς τούτων τὸ ρῆμα ἔχει ἀκόμη καὶ δύο ὀνομαστικοὺς τύπους, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχήν.

ΧΡΟΝΟΙ. Τὸ ρῆμα ἔχει ἑπτὰ χρόνους, ἥτοι τύπους μετὰ τοὺς ὁποίους δηλοῦται πότε γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαίνόμενον.

Ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων (ἀπλοῦς καὶ τετελεσμένος) καὶ ὁ παρακείμενος λέγονται ἀρκτικοί, ὁ δὲ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος λέγονται ἱστορικοί.

ΦΩΝΑΙ : Τὸ ρῆμα ἔχει τρεῖς φωνάς : ἐνεργητικὴν, μέσσην καὶ παθητικὴν.

ΣΥΖΥΓΙΑΙ : Συζυγία ρήματος λέγεται ὁ τρόπος κλίσεως αὐτοῦ.

Κατηγορίες ρημάτων

Τὰ ρήματα ἀναλόγως τῆς καταλήξεώς των εἰς τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς, διαιροῦνται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας (συζυγίας): α) τὰ ρήματα εἰς -ω, β) τὰ ρήματα εἰς -μι.

A) Ρήματα εἰς -ω

- 1) **φωνηεντόληκτα** α) ἀσυναίρετα (βαρύτονα), ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη φωνῆεν μὴ συναιρούμενον μὲ τὴν κατάληξιν (λύω).
β) συνηρημένα (περισπώμενα), ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη φωνῆεν συναιρούμενον μὲ τὴν κατάληξιν (τιμάω—τιμῶ).
- 2) **συμφωνόληκτα** α) ἄφωνόληκτα, ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη σύμφωνον ἄφωνον. Εἰδικώτερα τὰ ἄφωνόληκτα λέγονται: **χειλικόληκτα**, **οὐρανικόληκτα**, **ὀδοντικόληκτα**, ὅταν τὸ ἄφωνον εἶναι ἀντιστοίχως χειλικόν, οὐρανικόν ἢ ὀδοντικόν.
β) ὑγρόληκτα ἢ ἐνρινόληκτα, ὅταν πρὸ τοῦ ω ὑπάρχη σύμφωνον ἐνρινον ἢ ὑγρόν.

B) Ρήματα εἰς -μι

Ταῦτα διαιροῦνται εἰς :

- 1) **συμφωνόληκτα**, ὅσα ἔχουν ρηματικὸν θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα σύμφωνον (θεμ. δεικ-) δείκνυμι.
- 2) **φωνηεντόληκτα**, ὅσα ἔχουν ρηματικὸν θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα φωνῆεν (θ. δω-) δίδωμι.

Ἔσκ. 196. Γράψατε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκουν τὰ ἀκόλουθα ρήματα :

ἀγορεύω - ἀτυχῶ - ἀλείφω - βρέχω - νέμω - νικῶ - κρίνω - κρούω - σείω - σκοπῶ - παλαίω - τρέπω - πείθω - ποθῶ - σφάλλω - δέρω - σιγῶ - περαίνω - σκηνῶ - σήπω - στρέφω - φιλῶ - πλέκω - ἕδω - ὀκνῶ - πέμπω - γλύφω - δρέπω - φθείρω - ἀγγέλλω - μένω - νέμω - χορεύω - τρέφω - ἴστημι - ψεύδω - ἄρχω - ὀρώ - ζεύγνυμι

Τὸ βοηθητικὸν ρῆμα εἶμι = εἶμαι

Πρὸ τῆς ἐκμαθήσεως τῶν ρημάτων εἰς - ω, εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθῇ τὸ ρῆμα εἶμι, ἂν καὶ εἶναι ἀνώμαλον, διότι τοῦτο χρησιμεύει, ὅπως θὰ ἴδωμεν, εἰς τὸν σχηματισμὸν μερικῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων τῶν εἰς - ω ρημάτων.

Κλίσις τοῦ ρήματος εἶμι

	ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
Ἐνεστώς	εἶμι	ᾧ	εἶην	—
	εἶ	ᾗς	εἶης	ἴσθι
	ἔστι (ν)	ᾗ	εἶη	ἔστω
	ἔσμεν	ᾧμεν	εἶημεν ἢ εἶμεν	—
	ἔστέ	ᾗτε	εἶητε ἢ εἶτε	ἔστε
	εἰσὶ (ν)	ᾧσι	εἶησαν ἢ εἶεν	ἔντων ἢ ἔστωσαν
Παρατ.	ἦ καὶ ἦν,	ἦσθα, ἦν,	ἦμεν, ἦτε, ἦσαν	

ΑΠΑΡΕΜΦ. ΜΕΤΟΧΗ.

			εἶναι	ὄν, οὖσα, ὄν.
Μέλλον	ἔσομαι	ἔσοίμην	ἔσεσθαι	ἔσόμενος, η, ον
	ἔσει (ἔση)	ἔσοιο		
	ἔσται	ἔσοιο		
	ἔσόμεθα	ἔσοίμεθα		
	ἔσεσθε	ἔσοισθε		
	ἔσονται	ἔσοιντο		

Ἐόριστος : ἐγενόμην

Παρακείμενος : γέγονα

Ἐπερσυντέλικος : ἐγεγόνειν

● Τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσιν (ἔστι) :

- 1) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχει (ἔστι θεός).
- 2) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ εἶναι δυνατὸν (οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι).
- 3) ὅταν εὐρίσκεται κατόπιν τῶν λέξεων τοῦτο, ἀλλά, εἰ, καί, οὐκ (τοῦτ' ἔστι, οὐκ ἔστι).
- 4) ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως.

Ἄσκ. 197. Ἀναγνωρίσατε τοὺς διαφόρους τύπους τοῦ ρήματος εἰμί :

1. Τὸ ἔργον ἐστὶ ρᾶδιον ταῖς ἀγαθαῖς κόραις. 2. Κακοὶ μαθηταὶ ἐσμεν. 3. Τὰ τοῦ θεοῦ ὄπλα ἦν ἐν τῷ ποταμῷ. 4. Τῶν καλῶν κορῶν ἔσει διδάσκαλος. 5. Τὰ τοῦ θεοῦ ἔργα ἔσται δεινὰ. 6. Ῥᾶδιον ἦν παιδεύειν τὰς ἀγαθὰς κόρας τῇ ἀρετῇ. 7. Οἱ ἵπποι χρήσιμοι εἰσιν ἐν τῷ πολέμῳ. 8. Ἔσεσθε χρήσιμοι πολῖται ἐν τῷ πολέμῳ. 9. Ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος ἔσονται χρήσιμα μέταλλα.

Ἄσκ. 198. Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ διάφοροι τύποι τοῦ ρήματος εἰμί καὶ νὰ γραφῇ ἡ μετάφρασις τῶν ἀκολουθῶν φράσεων (ἡ ὑποτακτικὴ ἐξηγεῖται μὲ τὸ νά, ἡ εὐκτικὴ μὲ τὸ εἶθε, καὶ τὸ ἀπαρέμφατον μὲ τὸ ὅτι ἢ νά) :

1. Ἔργῳ φιλόπονος ἴσθι, μὴ λόγοις μόνον. 2. Οὐκ ἔσονται ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἦν ἔχουσιν. 3. Πάλαι μὲν ἐχθιστος ἐμοὶ ἦσθα, νῦν δὲ φίλιος εἶ. 4. Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀληθείας μνήμων ἔστω. 5. Μὴ ἡμεῖς τῶν πατέρων ἀδικώτεροι ὦμεν. 6. Τύραννος πολλοὺς φύλακας ἔχει, ἵνα ἀσφαλέστερος ᾖ. 7. Μὴ οἱ φιλόσοφοι τῶν ἀπαιδευτῶν κακίους ὄντων. 8. Δυστυχεῖς ἦμεν μᾶλλον ἢ δειλοί. 9. Νέος ὢν ἀκούειν τῶν πρεσβυτέρων θέλε. 10. Ὡ παῖ εὐδαιμονέστερος εἶης τοῦ σοῦ πατρός. 11. Αἱ ὁδοὶ μακρόταται εἶναι λέγονται. 12. Εἰς βασιλεὺς ἔστω· τοῦτο γάρ ἄριστον.

Ἄσκ. 199. Μεταφράσατε τὰς κατωτέρω φράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Ὁ δίκαιος δικαστὴς θὰ εἶναι ἄξιος ἐπαίνου. 2. Ἄς μὴ εἶναι φίλος σου ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος. 3. Νὰ εἰσθε γενναῖοι, στρατιῶται, ἀλλ' ὄχι ὑπερβολικά¹ τολμηροί. 4. Ἦσουν νέος, ἀλλὰ θὰ γίνης (εἶσαι) γέρος. 5. Οἱ δύο αὐτοὶ στρατηγοὶ ὠρκίσθησαν² ὅτι θὰ εἶναι σύμμαχοι. 6. Ὡ γῆρας, πόσον κακὸν εἶσαι ! 7. Εἶθε νὰ γίνῃ αὐτό. 8. Ἐπειδὴ ἡ ζωὴ εἶναι σύντομη, θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς, ἂν χρησιμοποιοῦμεν³ καλὰ τὸν χρόνον.

1. ὑπερβολικά = ἄγαν. 2. ὠρκίσθησαν = ὤμοσαν. 3. χρησιμοποιοῦ = χρῶμαι + δοτ.

Ἄσκ. 200. Δικαιολογήσατε τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου τοῦ ρήματος εἰμί εἰς τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Ἔστι μέταλλα ἐν τοῖς τῆς νήσου ποταμοῖς. 2. Πιστεύω, ὅτι ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρᾳ. 3. Νομίζω, ὅτι ἔστι λαβεῖν χρήματα. 4. Εἰ ἔστι ἀνάγκη, εἰμι. 5. Ἄλλ' ἔστι ὥρα ἀπιέναι. 6. Ἔστι Θεός. 7. Οὐκ ἔστι ἔαρ, ἀλλὰ χειμών. 8. Τοῦτ' ἔστι χαλεπόν. 9. Γινώσκεις ὅτι ἔστι νικᾶν τοὺς πολεμίους. 10. Οὐκ ἔστι δίκαιον.

Ρήματα φωνηεντόληκτα εις — ω βαρύτονα

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

1. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἐνεστῶς

λύ - ω

λύ - εις

λύ - ει

λύ - ο - μεν

λύ - ε - τε

λύ - ουσι

- Ὁ ἐνεστῶς σχηματίζεται ἀπὸ 1) τὸ ρηματικὸν θέμα
2) τὸ θεματικὸν φωνῆεν
3) τὴν κατάληξιν
- Ρηματικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ρήματος, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς βᾶσις πρὸς σχηματισμὸν ὄλων τῶν τύπων αὐτοῦ (λύω, ρημ. θέμα λυ-).
- Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ρηματικοῦ θέματος λέγεται ρηματικὸς χαρακτήρ.
- Θεματικὸν φωνῆεν λέγεται τὸ φωνῆεν, τὸ ὁποῖον εἶναι μετὰ τὸν χαρακτήρα (λύ - ο - μεν).

Θεματικὸν φωνῆεν τοῦ ἐνεστῶτος, παρατατικοῦ καὶ μέλλοντος (ἐνεργητικοῦ, μέσου ἢ παθητικοῦ) εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, ἐκτὸς τῆς ὑποτακτικῆς, εἶναι τὸ ο καὶ τὸ ε.

Σημ. Ἡ κατάληξις τοῦ γ' πληθ. προσώπου ἢ το ἄρχικῶς ντι (λύ - ο - ντι). Τὸ τ κατόπιν φωνήεντος ἢ ν (ὅπως ἐνταῦθα) τρέπεται εἰς σ (λύ - ο - νσι) τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται (λύ - ε - σι) καὶ τὸ ο ἐκτείνεται εἰς ου (λύ - ου - σι) (ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις - βλ. σελ. 52).

Ἄσκ. 201. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστῶτα τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ρήματα :

θύω - βασιλεύω - κωλύω - παιδεύω - φύω - κολακεύω - γεύω - δουλεύω - δύω - ἰδρύω - κινδυνεύω - κρούω

Ἄσκ. 202. Σχηματίσατε (ρηματικὸν θέμα, θεματικὸν φωνῆεν, κατάληξις) καὶ κλίνετε τὸν ἐνεστῶτα τῆς ὀριστικῆς τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων:

ἰατρεύω - ἰσχύω - θεραπεύω - στρατεύω - παύω - σείω - χορεύω - ἵππεύω - χρίω - λούω - ἄλιεύω

Παρατατικός

ǣ - λν - ον
 ǣ - λν - ες
 ǣ - λν - ε
 ē - λύ - ο - μεν
 ē - λύ - ε - τε.
 ǣ - λν - ον

- Ὁ Παρατατικός σχηματίζεται ἀπό :

- 1) τὴν αὔξησιν
- 2) τὸ ρηματικὸν θέμα
- 3) τὸ θεματικὸν φωνήεν
- 4) τὴν κατάληξιν

- Αὔξησιν λαμβάνουν οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι.

● Ἡ αὔξησις εἶναι δύο εἰδῶν : α) Συλλαβική, ἣτοι ἐν ε ψι-
λούμενον τὸ ὁποῖον τίθεται πρὸ τοῦ θέματος. Οὕτω ἀξάνει τὸ
ρῆμα κατὰ μίαν συλλαβήν.

Συλλαβικὴν αὔξησιν λαμβάνουν τὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα
ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον (λύω - ἔ - λν - ον).

Τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ ῥ, διπλασιάζουν τοῦτο μετὰ τὴν
συλλαβικὴν αὔξησιν (ρίπτω - ἔρριπτον).

β) Χρονική, ἣτοι ἡ ἕκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ θέ-
ματος (ἄγω - ἤγον).

Χρονικὴν αὔξησιν λαμβάνουν τὰ ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει
ἀπὸ φωνήεν ἢ δίφθογγον.

Κατὰ τὴν χρονικὴν αὔξησιν

Τὸ α ἢ ε	γίνεται	η	(ἄγω - ἤγον) (ἐλαίνω - ἤλαινον)
Τὸ ο	»	ω	(ὀπλίζω - ὀπλιζον)
Τὸ ἰ	»	ἰ	(ἰκετεύω - ἰκέτενον)
Τὸ υ	»	υ	(ὕβριζω - ὕβριζον)
Τὸ αἰ ἢ εἰ	»	ἦ	(αἰσθάνομαι - ἦσθανόμην, εἰκάω - ἦκαζον)
Τὸ αυ ἢ ευ	»	ηυ	(αὐξάνω - ηὔξανον, εὐρίσκω - ηὔρισκον)
Τὸ οἰ	»	ω	(οἰκτίρω - ὄκτιρον)

Ἄσκ. 203. Κλίνετε εἰς τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα :

θύω - βασιλεύω - κωλύω

Ἄσκ. 204. Σχηματίσατε καὶ κλίνετε εἰς τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα :

θεραπεύω - παιδεύω - δουλεύω

Ἄσκ. 205. Κλίνετε εἰς τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα :

στρατεύω - παύω - σείω

Ἄσκ. 206. Σχηματίσατε τὴν αὐξησιν εἰς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα:

παιδεύω - βαθύνω - βάλλω - δημιουργῶ - ῥέω - διδάσκω - ῥαθυμῶ - δικάζω - θορυβῶ - ραῖζω - ραπίζω - θρυλῶ - κλέπτω - ῥάπτω - ῥαψωδῶ - κολάζω - ῥήγνυμι - διώκω - λέγω - ῥητορεύω - φέρω - ῥίπτω - ῥυθμίζω

Ἄσκ. 207. Σχηματίσατε τὴν αὐξησιν εἰς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα:

ἀγανακτῶ - ἐγείρω - ὀδεύω - ἰδρῶ - ὑβρίζω - αὐλῶ - εὐδαιμονίζω - εὐδοκιμῶ - ἱκετεύω - ἀγαπῶ - αἰνῶ - ἐλαύνω - ὄζω - οἰκίζω - ὑφαίνω - ὑπορῶ - εὐρίσκω - αὔξω - ὀνειδίζω - ὀνομάζω - αἰσχύνω - αἶρω - ἐλεῶ - ἱππεύω

Ἄσκ. 208. Σχηματίσατε τὴν αὐξησιν εἰς τὰ ἀκόλουθα ῥήματα. :

ἀγορεύω - βραβεύω - γειτονεύω - ἰχνεύω - κελεύω - κινδυνεύω - οἰκοδομῶ - ἐλέγχω - ἀγγέλλω - τοξεύω - πρεσβεύω - ἀδικῶ - ὀμιλῶ - ὑπηρετῶ - εὐλογῶ - αἰτῶ - νεύω - χορεύω - εὐτυχῶ - ὀμολογῶ - ἀγνοῶ - εὐχομαι - παίω - παλαίω - ἐλαττῶ - ὑστερῶ - ὑμνῶ - εὐσεβῶ - μνημονεύω - ὀμοιῶ - οἰκῶ.

Ἄσκ. 209. Κλίνετε τὸν ἑνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν ῥημάτων :

ἀγορεύω - πιστεύω

Μέλλων

λύ - σ - ω
 λύ - σ - εις
 λύ - σ - ει
 λύ - σ - ομεν
 λύ - σ - ετε
 λύ - σ - ουσι

- Ὁ μέλλων σχηματίζεται ἀπό :

1) τὸ χρονικὸν θέμα
 2) τὸ θεματικὸν φωνῆεν
 3) τὰς καταλήξεις

- Χρονικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ρήματος, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς βᾶσις πρὸς σχηματισμὸν ἑνὸς ἢ περισσοτέρων χρόνων αὐτοῦ. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ρηματικοῦ θέματος διὰ τῆς προσθήκης γράμματος ἢ γραμμάτων (λύ - σ - ω).

Τὸ γράμμα (ἢ γράμματα), τὸ ὁποῖον προστίθεται εἰς τὸ ρηματικὸν θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν διαφόρων χρονικῶν θεμάτων, λέγεται χρονικὸς χαρακτήρ.

Ὁ χρονικὸς χαρακτήρ τοῦ μέλλοντος (ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου) εἶναι σ.

- Ὁ μέλλων ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

Ἄσκ. 210. Νὰ γραφῆ α) τὸ ρηματικὸν β) τὸ χρονικὸν θέμα τῶν ἑξῆς τύπων :

θραύω - βασιλεύσομεν - μένετε - ἔσειον - διώκω - βλάπτω - ἰδρύσεις
 - παύετε - παύσουσι - κωλύετε - θύσετε

Ἄσκ. 211. Τῶν ἀνωτέρω ρημάτων εὑρετε : α) τὸν ρηματικὸν β) τὸν χρονικὸν χαρακτήρα.

Ἄσκ. 212. Κλίνατε τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς τῶν ἑξῆς ρημάτων :

θηρεύω - ἰδρῶω - θεραπεύω

Ἄσκ. 213. Κλίνετε τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

κωλύω - θύω - πιστεύω

Ἄσκ. 214. Ἐξηγήσατε εἰς τὰ νέα Ἑλληνικὰ τοὺς τύπους :

βασιλεύσουσι - παύσεις - κινδυνεύσω - δουλεύσομεν - ἰατρεύσω - κελεύσουσι - θεραπεύσετε - θύσομεν - τοξεύσεις - ληστεύσουσι - λούσω - παύσετε

Ἄσκ. 215. Κλίνετε τὰ ἀκόλουθα ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρρατατικὸν καὶ μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς :

α) δουλεύω - κελεύω

β) ἰσχύω - ἰππεύω

γ) ἴκετεύω - θύω

Ἄσκ. 216. 1) Μεταφράσατε τὰς φράσεις, 2) Ὑπογραμμίσατε τοὺς μέλλοντας ὀριστικῆς :

1. Ὁ βέλτιστος διδάσκαλος ἐπ' ἀρετὴν τοὺς παῖδας παιδεύσει.
2. Ἄγνοήσατε, στρατιῶται, τοὺς κινδύνους τοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολέμου.
3. Οἱ δοῦλοι τὰς αἴγας νομεύσουσιν ἐν τῷ μεγίστῳ ἀγρῷ. 4. Οἱ παῖδες δακρύσουσι καὶ αἱ μητέρες ἐλεήμονες ἔσονται. 5. Ὁ Φίλιππος στρατεύσει ἐπὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας καὶ οὐχ ὑποπεύσετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν βασιλέα εἰς τὰ βουλεύματα ; 6. Ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς τῆς Ποτειδαίας κυριεύσει καὶ τῶν τοῦ Παγγαίου μετάλλων. 7. Ὡ πολῖται, τῷ Φιλίπῳ δουλεύετε, εἰ μὴδὲν πράξετε.

Ἄσκ. 217. Τρέψατε τὰς κάτωθι φράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Τὰς φιλίας τῶν κακῶν¹ ὀλίγος χρόνος θὰ διαλύσῃ. 2. Ὅλοι θὰ πιστεύσουν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος λέγει τὴν ἀλήθειαν. 3. Ἕλληνας ἡμεῖς θὰ γίνωμεν δοῦλοι² εἰς βαρβάρους ; 4. Θὰ ζήσωμεν ἐν εἰρήνῃ. 5. Ὁ Κροῖσος ἀφοῦ διαβῆ τὸν Ἄλυν θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἐξουσίαν.³ 6. Θὰ θυσιάσωμεν εἰς τὸν Ἑρμῆν. 7. Οἱ γίγαντες θὰ κινήσουν⁴ τὰ βουνὰ εἰς τὸν ἀγῶνα. 8. Οἱ κήρυκες θὰ διατάξουν τοὺς πρέσβεις. 9. Ποιὸν θὰ σκοτώσουν ; 10. Πῶς αὐτὸς θὰ σᾶς ἐμποδίσῃ ;

1. κακὸς = πονηρός. 2. γίνομαι, δοῦλος = δουλεύω. 3. ἐξουσία = ἀρχή. 4. κινῶ = σείω.

Ἄοριστος

ἔ - λν - σ - α

ἔ - λν - σ - ας

ἔ - λν - σ - ε

ἔ - λν - σ - αμεν

ἔ - λν - σ - ατε

ἔ - λν - σ - αν

- Χρονικός χαρακτήρ τοῦ ἄοριστου (ἐνεργητικοῦ καί μέσου) εἶναι τὸ σ.
- Ὁ ἄοριστος (ἐνεργητικός καί μέσος) εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς, ἔχει θεματικὸν φωνῆεν α.
- Ἡ αὔξησις ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν.

Ἄσκ. 218. Κλίνετε τὸν ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

κωλύω - βασιλεύω - λούω - παιδεύω - πρεσβεύω - φυτεύω
τοξεύω - πιστεύω - στρατεύω

Ἄσκ. 219. Σχηματίσατε τὴν αὔξησιν εἰς τὸν ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

ἀγανακτῶ - ὀδεύω - ἰδρύω - ὑβρίζω - εὐδαιμονίζω - εὐδοκιμῶ - ἰκετεύω - οἰκίζω - ὀνομάζω - αἰσχύνω - ἰπεύω

Ἄσκ. 220. Σχηματίσατε τὴν αὔξησιν εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

ἀγορεύω - βραβεύω - ἰχνεύω - κελεύω - κινδυνεύω - οἰκοδομῶ - ἐλέγχω - τοξεύω - πρεσβεύω - χορεύω - ἀδικῶ - ὀμιλῶ - ὑπηρετῶ - εὐλογῶ - αἰτῶ - νεύω - εὐτυχῶ - ὀμολογῶ - ἀγνοῶ - παῖω - παλαίω - ὑστερῶ - ὕμνῶ - εὐσεβῶ - μνημονεύω - ὀμοιῶ - οἰκῶ

Ἄσκ. 221. Μεταφράσατε τὰς ἀκολουθοῦσας φράσεις :

1. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐδούλευσαν ταῖς ἐπιθυμίαις. 2. Ὁ Κροῖσος ἐν τῇ Λυδίᾳ ἐβασίλευσεν. 3. Ὁ Ἑρμῆς ἀπέλυσε τοὺς τοῦ πτερωτοῦ ὑποδήματος ἱμάντας. 4. Ἡ νύξ ἔπαυσε τὴν φοβερὰν μάχην καὶ ἦν σιωπὴ ἐν τοῖς ἀγροῖς. 5. Πρὸ τῆς μάχης οἱ στρατιῶται ἤκουσαν τὸν τοῦ στρατηγοῦ λόγον. 6. Οἱ Ἕλληνες πολλοὺς θεοὺς ἐθεράπευσαν. 7. Ἐθύσατε τῇ Ἡρᾷ ἐν τῷ οἴκῳ. 8. Κύρος ἔλαφον ἐτόξευσεν.

Ἄσκ. 222. Κλίνετε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν, μέλλοντα καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

βραβεύω - τοξεύω - χορεύω - λούω

Παρακείμενος

λέ - λω - κα	=	ἔχω λύσει
λέ - λω - κας	=	ἔχεις λύσει
λέ - λω - κε		κ.λ.π.
λε - λύ - καμεν		
λε - λύ - κατε		
λε - λύ - κασι		

- Ὁ παρακείμενος σχηματίζεται ἀπὸ :
 - 1) τὸν ἀναδιπλασιασμὸν λε
 - 2) τὸ ρηματικὸν θέμα λυ
 - 3) τὸν χρονικὸν χαρακτηῖρα κ
 - 4) τὸ θεματικὸν φωνῆεν α
 - 5) τὰς καταλήξεις
- Ἀναδιπλασιασμὸς λέγεται ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲ ἓν ε κατόπιν αὐτοῦ.
- Ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουν ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλον.
- Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς (ἀντιθέτως πρὸς τὴν αὔξησιν) διατηρεῖται εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.
- Ἀναδιπλασιάζονται τὰ ρήματα τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν :
 - α) ἀπὸ ἓν ἄπλοῦν σύμφωνον, ἐκτὸς τοῦ ῥ (λύω - λέλυκα)
 - β) ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρὸν ἢ ἔνρινον.
- Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον εἶναι δασύ, εἰς τὴν συλλαβὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλὸν (θύω - θέθυκα - τέθυκα) (ἀνομοίωσις - βλ. σελ. 48).

Ἄσκ. 223. Νὰ σχηματισθῆ ὁ ἀναδιπλασιασμὸς καὶ νὰ κλιθοῦν τὰ ἀκόλουθα ρήματα εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς :

βλασφημῶ - βουλεύω - βοηθῶ

Ἄσκ. 224. Κλίνετε τὰ ἀκόλουθα ρήματα εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς :

κρούω - βασιλεύω - παιδεύω

Ἄσκ. 225. Σχηματίσατε τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ἑξῆς ρημάτων :

δαμάζω - πηδῶ - γεννῶ - γλύφω - δαπανῶ - γράφω - πονῶ - βλάπτω - κληρονομῶ - τρίβω - κρίνω - κροτῶ - κλητεύω - κραζῶ

Ἄσκ. 226. Σχηματίσατε τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὸ ἄ πρόσωπον (προσέξατε εἰς τὴν τροπὴν τοῦ ἀρκτικοῦ δασέος εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν) :

θάλλω - φαίνω - φυτεύω - χαίρω - χειροτονῶ - θαυμάζω - φεύγω - χορεύω - φυλάττω - θύω - χωρῶ - φύω - θνήσκω - φιλῶ

Ἄσκ. 227. Μεταφράσατε τὰς ἀκολουθούσας φράσεις :

1. Οὐδενὶ θεῷ τέθυκεν. 2. Ὁ βασιλεὺς τοὺς ῥήτορας χρυσῷ διέφθαρκεν. 3. Ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐπιτήδεια εἰς ἄστου κεκομίσασιν. 4. Μέλανα ἱμάτια οἱ αἰχμάλωτοι ἐνδεδύκασιν. 5. Τοῦτον τὸν ποιητὴν μάλιστα τεθαυμάκαμεν, ὃν οἱ πολλοὶ μέμφονται. 6. Πέπεικα αὐτὸν τάληθές φάναι. 7. Οἱ θηρευταὶ τεθηρεύκασιν κάπρον. 8. Κεχορεύκασιν οἱ νεανία· νῦν τερπνῶς ἔδουσιν.

Ἄσκ. 228. Ἐξηγήσατε τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ρημάτων τῆς προηγούμενης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 229. Τρέψατε τὰς ἀκολουθούσας φράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν:

1. Οἱ Θεσσαλοὶ ἔχουν ἐμποδίσει τὸν Φίλιππον νὰ τειχίξῃ τὴν Μαγνησίαν. 2. Ὁ Φωκίων, ὅταν ἦτο γέρον, εἶπε : «Πολλὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ἔχω συμβουλεύσει τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ δὲν πείθονται εἰς τοὺς λόγους μου». 3. Ὁ στρατὸς μας ἔχει σκοτώσει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς. 4. Ὁ διδάσκαλος ἔχει ἐρμηνεύσει τὸν μῦθον. 5. Σὺ μὲν ἔχεις φυτεύσει μηλιά, ἐγὼ δὲ συκιά. 6. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἔχουν πιστεύσει αὐτὰ πὺρ ὁ Δημοσθένης ἔχει συμβουλεύσει. 7. Πολλοὶ ἔχουν ἐκστρατεύσει ἐναντίον μας. 8. Οἱ Ἕλληνες λέγουν, ὅτι ὁ Ὀμηρος ἔχει μορφώσει τὴν Ἑλλάδα. 9. Ὁ Θεὸς πολλὰ καὶ καλὰ ἔχει φυτεύσει εἰς τὴν ψυχὴν μας.

Ἄναδιπλασιασμός ὁμοίος πρὸς συλλαβικὴν αὐξησιν

- Τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἀρχίζουν :

- 1) ἀπὸ ῥ
- 2) ἀπὸ σύμφωνον διπλοῦν
- 3) ἀπὸ δύο σύμφωνα, χωρὶς ὅμως τὸ πρῶτον νὰ εἶναι ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ἔνρνον ἢ ὑγρὸν
- 4) ἀπὸ τρία σύμφωνα,

ἔχουν τὸν ἀναδιπλασιασμόν ὅμοιον πρὸς τὴν συλλαβικὴν αὐξησιν.

(ρίπτω, ἔρριφα - ψάλλω, ἔψαλκα - σφάλω, ἔσφαλκα, στρατεύω, ἔστράτευκα).

Ἄσκ. 230. Νὰ σχηματισθῆ καὶ νὰ δικαιολογηθῆ ὁ ἀναδιπλασιασμός εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

ῥαθυμῶ - ῥαῖζω - ῥαπίζω - ζηλῶ - σκεπάζω - στερῶ - σκάπτω - ψηφίζω - ῥάπτω - ζημιῶ - σκευάζω - στρατηγῶ - φθίνω

Ἄσκ. 231. Σχηματίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

σφραγίζω - σχολάζω - ῥήγνυμι - σπείρω - ῥυθμίζω - φθείρω - στρέφω - ψαύω - ῥίπτω

Ἄσκ. 232. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς :

φυτεύω - τοξεύω

Ἄσκ. 233. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα, παρρατικόν, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς :

κελεύω - κρούω

Ἄναδιπλασιασμός ὁμοίος μὲ χρονικὴν αὐξησιν

Τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον, λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμὸν ὁμοίον μὲ χρονικὴν αὐξησιν (ἐλπίζω - ἤλπικα, ἀδικῶ - ἠδίκηκα).

Ἄσκ. 234. Σχηματίσατε τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγορεύω - ἀλιεύω - ἱπεύω - ἀνύω - ἀρτύω - ἰδρύνω - ἰσχύω

Ἄσκ. 235. Σχηματίσατε τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

οἰκοδομῶ - ἀγγέλλω - ὀμιλῶ - ὑπηρετῶ - εὐλογῶ - αἰτῶ - εὐτυχῶ - ὁμολογῶ - ἀγνοῶ - ἐθέλω - οἰκῶ - οἰκονομῶ - ὀκνῶ - ὕστερῶ - ὕμνῶ - εὐνοῶ - εὐσεβῶ - ὁμοῖω - εὐχαριστῶ

Ἄσκ. 236. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικόν, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς :

ἱκετεύω - θηρεύω

Ἄσκ. 237. Σχηματίσατε τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγανακτῶ - ὑβρίζω - ἀθροίζω - ῥάπτω - ἀγαπῶ - αἰνῶ - αἰσχύνω - εὐρίσκω - ἀκολουθῶ - εὐπορῶ - ῥίπτω - ἔρατῶ - ὀρμῶ - οἰκῶ - εὐτυχῶ.

Αύξεις και αναδιπλασιασμός συνθέτων ρημάτων*

1) Τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα ρήματα λαμβάνουν τὴν αὐξῆσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν μετὰ τὴν πρόθεσιν (περί-γράφω - περιέγραφοι - περιέγραφα).

2) Παρασύνθετα ρήματα λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ μίαν ἄλλην λέξιν σύνθετον.

Ἐὰν ἡ σύνθετος αὐτὴ λέξις ἔχη ὡς πρῶτον συνθετικὸν πρόθεσιν (π.χ. παρανομῶ ἐκ τοῦ παρὰ - νόμος), τότε τὸ παρασύνθετον ρῆμα ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐξῆσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν μετὰ τὴν πρόθεσιν (παρανομῶ - παρενόμουν - παρενόμηνκα).

Ἐὰν ἡ σύνθετος λέξις ἔχη ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς προθέσεως (π.χ. μυθολογῶ ἐκ τοῦ μυθολόγος), τότε τὸ παρασύνθετον ρῆμα ἔχει τὴν αὐξῆσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὴν ἀρχὴν (μυθολογῶ - ἐμυθολόγουν - μεμυθολόγηκα).

● Αἱ προθέσεις ἐν καὶ σὺν πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ὁμοίου πρὸς αὐτὴν ἀναδιπλασιασμοῦ ἀναλαμβάνουν τὸν φθόγγον αὐτῶν, ὡς οὗτος πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μεταβάλλεται (ἐγγράφω - ἐνέγραφοι, συμπτύσσω - συνέπτυσσον - συνέπτυνται).

● Αἱ εἰς φωνῆν λήγουσαι προθέσεις πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ὁμοίου πρὸς αὐτὴν ἀναδιπλασιασμοῦ πάσχουν ἐκθλιψιν (ἀναστρέφω, ἀνέστρεφοι, ἀνέστραμμα). Ἐξαιροῦνται αἱ προθέσεις πρὸ καὶ περὶ (προβάλλω, προέβαλλον - περιβάλλω, περιέβαλλον).

● Τὸ ο τῆς προθέσεως πρὸ σναιρεῖται πολλάκις μετὰ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως εἰς ου (προλέγω, προύλεγον).

* Ἀνωμαλίας αὐξήσεως καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ βλ. σελ. 185-188.

Ἄσκ. 238. Γράψατε τὸ β' ἐνικὸν καὶ τὸ α' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀποθνήσκω - ἀνατέλλω - ὑποπεύω - ἐνθουσιάζω - καταποντίζω - ἀπολαύω - ἀποδημῶ - προσδοκῶ - ἐνεδρεύω

Ἄσκ. 239. Γράψατε τὸ γ' ἐνικὸν καὶ τὸ β' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀναζωπυρῶ - προσκυνῶ - ὑποτοπῶ - ἀποστατῶ - ἀποκτείνω - ἀνασκολοπίζω - ἀναχαιτίζω - ἀποδιδράσκω

Ἄσκ. 240. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ καὶ τοῦ παρακειμένου τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ δικαιολογήσατε τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν των :

ἐγκωμιάζω - ἐγχειρίζω - ἀδικῶ - δυστυχῶ - οἰκοδομῶ - συνθηκολογῶ - πρωτοστατῶ - πρωταγωνιστῶ - φιλοσοφῶ - νοθετῶ - ἀγωνοθετῶ - νομοθετῶ - ἀδοξῶ

Ἄσκ. 241. Σχηματίσατε καὶ δικαιολογήσατε τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀπειθῶ - γεωμετρῶ - δολοφονῶ - δυσφορῶ - ἀφανίζω - γηροτροφῶ - ἀπιστῶ - αἰσχροκερδῶ - ἀλλοδοξῶ - γυμνασιάρχῶ - δασμολογῶ - δορυφορῶ - διχοτομῶ - βλασφημῶ - δενδροτομῶ - ἀσθενῶ - ἀσεβῶ - δημαγωγῶ - δημιουργῶ

Ἄσκ. 242. Σχηματίσατε τὸν παρατατικὸν τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

ἀναστρέφω - ἀποθνήσκω - ἀνατέλλω - προξενῶ - ἀποκτείνω - προβάλλω - περισκοπῶ - προχωρῶ - περιβάλλω - περιορῶ - περιβρέχω - προτιμῶ

Ἄσκ. 243. Σχηματίσατε τὸν παρατατικὸν τῶν ἐξῆς ρημάτων :

ἐμποδίζω - ἐμβατεύω - συμμαχῶ - ἐμφανίζω - συμπίπτω - συστρατεύω - συμπονῶ - ἐμβάλλω - συμφωνῶ - συμψηφίζω - συγκόπτω - συγχαίρω - συλλέγω - συρρέω - ἐλλείπω - ἐμμένω - συσσιτῶ - συζητῶ - συζῶ

Ὑπερσυντέλικος

ἔ - λε - λύ - κειν = εἶχον λύσει

ἔ - λε - λύ - κεις = εἶχες λύσει

ἔ - λε - λύ - κει κ.τ.λ.

ἔ - λε - λύ - κεμεν

ἔ - λε - λύ - κετε

ἔ - λε - λύ - κεσαν

Τετελεσμένος μέλλων

λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός ἔσομαι = θὰ ἔχω λύσει

» » » ἔσει = θὰ ἔχης λύσει

» » » ἔσται κ.λ.π.

λελυκότες, λελυκυῖαι, λελυκότα ἐσόμεθα

» » » ἔσεσθε

» » » ἔσονται

● Ὁ ὑπερσυντέλικος τῶν ρημάτων τὰ ὅποια ἀναδιπλασιάζονται λαμβάνει καὶ αὐξησιν καὶ ἀναδιπλασιασμόν (ἔ - λε - λύ - κειν).

Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος τῆς ὀριστικῆς, εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἔχει θεματικὸν φωνῆεν εἰ, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν ε.

Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος ἔχει χρονικὸν χαρακτήρα κ, ὅταν καὶ ὁ παρακείμενος ἔχη αὐτό.

● Ὁ τετελεσμένος μέλλων σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι, μέλλοντος τοῦ ρήματος εἰμί.

Ἄσκ. 244. Κλίνετε τὸν ὑπερσυντέλικον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

βουλεύω - βοηθῶ - κρούω

Ἄσκ. 245. Κλίνετε τὸν ὑπερσυντέλικον τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἰδρύω - χορεύω - θύω

Ἄσκ. 246. Τρέψατε τὰ ρήματα τῶν ἀσκήσεων 227 καὶ 229 εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον τῆς ὀριστικῆς (εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον).

Ἄσκ. 247. Μεταφράσατε τὰς κάτωθι φράσεις :

1. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤδη ἐλεύκεσαν τὰς σπονδάς. 2. Ὁ πόλεμος ἐπεπαιδεύκει τοὺς νεανίας. 3. Οἱ ναῦται ἐπεπορθμεύκεσαν πλείστους ἀμφορέας ἐλαίου. 4. Νέοι μὲν ὄντες ἐπεφυτεύεστε, νῦν δὲ ἤδεσθε τοῖς καρποῖς. 5. Θετταλοὶ ἐκεκωλύκεσαν Φίλιππον Μαγνησίαν τειχίζειν. 6. Οἱ νεανίαὶ ἠδέως τότε ἐκεχορεύκεσαν. 7. Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πορευόμενος ἐγγὺς τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ ἐστρατοπεδεύκει, Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης παρ' αὐτῷ ἦν. Οὗτος πρότερον μὲν Λακεδαιμονίων ἐβεβασίλευκει, οἱ δὲ Σπαρτιάται αὐτὸν ἐπεφυγαδεύκεσαν. Ἀπὸ τούτου οὖν τοῦ χρόνου ἐν Πέρσαις ἐβεβιοτεύκει καὶ τότε παρ' αὐτῷ τῷ Ξέρξει ἦν.

Ἄσκ. 248. Σχηματίσατε τὸ α' πρόσωπον ἐνικοῦ τοῦ ὑπερσυντελικού τῶν κάτωθι ρημάτων:

θάλλω - φυτεύω - χαίρω - χειροτονῶ - θαυμάζω - φεύγω - χορεύω - φυλάττω - θύω - φύω - θνήσκω - φιλῶ

Ἄσκ. 249. Σχηματίσατε τὸ α' πρόσωπον ἐνικοῦ τοῦ ὑπερσυντελικού τῶν ρημάτων :

ῥαθυμῶ - ζηλῶ - ψαύω - σπεύρω - φθείρω - ῥίπτω - οἰκοδομῶ - ἀγγέλλω - ὀμιλῶ - αἰτῶ - εὐτυχῶ - φιλοσοφῶ - νομοθετῶ - δυσφορῶ - αἰσχροκερδῶ - προχωρῶ - περιορῶ - προτιμῶ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς σχηματίζεται ἕκαστος τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς ; τί καλεῖται ρηματικὸν θέμα ; ρηματικὸς χαρακτήρ ; τί λέγεται θεματικὸν φωνῆεν ; ποῖα τὰ θεματικὰ φωνήεντα ἐκάστου τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς ;

2. Πόσα εἶδη αὐξήσεως ὑπάρχουν ; πῶς δικαιολογεῖται ὁ ὄρος συλλαβικῆ αὐξήσεως ; ὁ ὄρος χρονικῆ αὐξήσεως ; ποῖα ρήματα λαμβάνουν συλλαβικὴν αὐξήσιν ; ποῖα ρήματα λαμβάνουν χρονικὴν αὐξήσιν ;

3. Τί λέγεται ἀναδιπλασιασμός ; ποῖοι χρόνοι λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν ; ποῖα ρήματα ἀναδιπλασιάζονται ; τί γίνεται ὅταν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον εἶναι δασύ ; ποῖα ρήματα λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν α') ὅμοιον πρὸς συλλαβικὴν αὐξήσιν β') ὅμοιον πρὸς χρονικὴν αὐξήσιν ; πῶς ἀναδιπλασιάζονται τὰ ρήματα τὰ σύνθετα μὲ πρόθεσιν ; τὰ παρασύνθετα ; ποίας ἰδιορρυθμίας παρουσιάζει ὁ ἀναδιπλασιασμός τῶν ρημάτων τῶν συνθέτων μὲ τὰς πρόθεσεις ἐν καὶ σύν ; πῶς ἐξηγοῦνται οἱ χρόνοι παρακείμενος, ὑπερσυντελικός καὶ τετελεσμένος μέλλων εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν ;

'Υποτακτική

'Ενεστώς	'Αόριστος
λύ - ω (ἄς ἢ νά...)	λύ - σ - ω
λύ - ης	λύ - σ - ης
λύ - η	λύ - σ - η
λύ - ωμεν	λύ - σ - ωμεν
λύ - ητε	λύ - σ - ητε
λύ - ωσι	λύ - σ - ωσι
<i>Παρακείμενος</i>	
λελύκω ἢ λελυκώς, -υῖα, -ός	ῶ
λελύκης	ῆς
λελύκη	ῆ
λελύκωμεν ἢ λελυκότες, -κυῖαι, -κότα	ῶμεν
λελύκητε	ῆτε
λελύκωσι	ῶσι

- Θεματικά φωνήεντα τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι τὸ η καὶ τὸ ω.
- Ὁ ἀόριστος τῆς ὑποτακτικῆς ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα σ.
- Ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί.

Ἄσκ. 250. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὑποτακτικῆς τὰ ρήματα :

δουλεύω - καταλύω - βασιλεύω - γεύω - θεραπεύω - θύω - ἰατρεύω - ἰσχύω

Ἄσκ. 251. Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

δουλεύωμεν - καταλύης - βασιλεύητε - γεύη - θεραπεύσωσι - θύητε - ἰατρεύωμεν - ἰσχύη

Ἄσκ. 252. Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

δουλεύσης - καταλύση - βασιλεύσωσι - θεραπεύσωμεν - θύση - ἰατρεύσητε - ἰσχύσωσι - κελεύσωμεν

***Ασκ. 253.** Κλίνετε εις τὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ κάτωθι ρήματα :

θάλλω - φυτεύω - χειροτονῶ - θαυμάζω - φεύγω - χορεύω - φυλάττω - θύω - χωρῶ - θνήσκω - φιλῶ - ῥαθυμῶ - ψαύω - στερεῶ σκάπτω - ψηφίζω - σφραγίζω - ἀλιεύω - ἀγγέλλω - αἰτῶ

***Ασκ. 254.** Τρέψατε εις τὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ ρήματα τῶν ἀσκήσεων 227 καὶ 229.

***Ασκ. 255.** Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

καταλελύκης - πεπιστεύκωμεν - βεβασιλευκῶς ἦ - τεθεραπεύκωμεν - τεθυκότες ὧσι - δεδουλεύκης - κεκελευκυῖα ἦ - κεκινδυνευκότα ὧσι - κεκωλύκωμεν - κεκρουκυῖαι ὧμεν

***Ασκ. 256.** Κλίνετε παραλλήλως τὸν ἐνεστώτα, τὸν ἀόριστον καὶ παρακείμενον ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

κωλύω - κελεύω - θύω

***Ασκ. 257.** Ἀντικαταστήσατε κατὰ χρόνους (χρονικῶς) τοὺς τύπους :

δουλεύωμεν - καταλύση - πεπιστεύκητε - κελεύητε - τεθυκότες ὧσι - βασιλεύσωμεν

***Ασκ. 258.** Κλίνετε εις τὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ κάτωθι ρήματα :

ἀγορεύω - ἀλιεύω - ἵπεύω - οἰκοδομῶ - ἀγγέλλω - ὀμιλῶ - ἀγνοῶ - εὐσεβῶ - ἐγχειρίζω - δυστυχῶ - συνθηκολογῶ - δολοφονῶ - γηροτροφῶ - δενδροτομῶ - ὑποτοπῶ - ἀποδιδράσκω

Εὐκτική

Ἐνεστώς	Μέλλον	Ἀόριστος
λύ - ο - μι = εἶθε νὰ λύω	λύ - σοιμι	λύ - σαιμι = εἶθε νὰ λύσω
λύ - ο - ς	λύ - σοις	λύ - σαις ἢ λύσειας
λύ - ο - ι	λύ - σοι	λύ - σαι ἢ λύσειε
λύ - ο - ι - μεν	λύ - σοιμεν	λύ - σαιμεν
λύ - ο - ι - τε	λύ - σοιτε	λύ - σαιτε
λύ - ο - ι - εν	λύ - σοιεν	λύ - σαιεν ἢ λύσειαν

Παρακείμενος	Τετελεσμένος μέλλον	
λελύκοιμι = εἶθε νὰ	λελυκώς, -κυῖα, -ός	ἔσοίμην
λελύκοις ἔγω λύσει	»	ἔσοιο
λελύκοι κτλ.	»	ἔσοιτο
καὶ συνηθέστερον	λελυκότες, -κυῖαι, -κότα	ἔσοίμεθα
λελυκώς εἶπν, εἶης εἶη	»	ἔσοισθε
λελυκότες εἶημεν, εἶητε, εἶησαν	»	ἔσοιντο

● Ἡ εὐκτική ἔχει ἔγκλιτικά φωνήεντα **ιη** ἢ ὄπλοῦν **ι**, τὰ ὁποῖα προστίθενται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων μετὰ τὸ θεματικὸν φωνῆεν (ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτον φωνῆεν) (λύ-ο-ι-μεν).

Τὸ ἔγκλιτικὸν φωνῆεν **ι** συναιρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ θέματος.

● Ὁ μέλλον καὶ ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς ἔχουν τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος καί, πρὸ αὐτῶν, ὁ μὲν μέλλον τὸν χρονικὸν χαρακτήρα **σ**, ὁ δὲ παρακείμενος τὸν χρονικὸν χαρακτήρα **κ**.

● Ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνεστώτος τῆς εὐκτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί.

● Ὁ τετελεσμένος μέλλον τῆς εὐκτικῆς σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μελλοντος τῆς εὐκτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί.

● Αἱ δίφθογγοι **αι** καὶ **οι** εἰς τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς εἶναι μακρᾶι: παιδεύοι - παιδεύσοι - παιδεύσαι.

● Ἡ εὐκτική εἶναι ἡ ἔγκλισις ἢ ὁποῖα παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς εὐχὴν τοῦ ὀμιλοῦντος: θεραπεύοιτε = εἶθε νὰ θεραπεύετε

Σημ. Ἡ εὐκτική τοῦ μέλλοντος οὐδέποτε ἐκφράζει εὐχὴν.

● **Συγκριτικὸς** εἰς τὴν εὐκτικὴν προστίθεται τὸ μόριον ἄν. Τότε ἡ εὐκτική παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς δυνατὴν: θεραπεύοιτε ἄν = θὰ ἐθεραπεύατε ἢ μπορεῖτε νὰ θεραπεύετε.

Ἄσκ. 259. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστῶτα τῆς εὐκτικῆς τὰ ρήματα :
δουλεύω - καταλύω - βασιλεύω - γεύω - θεραπεύω - θύω - ἱατρεύω -
ἰσχύω

Ἄσκ. 260. Μεταφράσατε τοὺς τύπους :
δουλεύοιμεν - καταλύοιτε ἂν - βασιλεύοιεν - γεύοιμι ἂν - θύοις -
ἱατρεύοι ἂν - ἰσχύοιτε

Ἄσκ. 261. Κλίνετε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 215 εἰς τὸν μέλλοντα
τῆς εὐκτικῆς.

Ἄσκ. 262. Τρέψατε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 216 εἰς τὸν μέλ-
λοντα τῆς εὐκτικῆς.

Ἄσκ. 263. Κλίνετε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 215 εἰς τὸν ἀόρι-
στον τῆς εὐκτικῆς.

Ἄσκ. 264. Τρέψατε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 216 εἰς τὸν ἀόρι-
στον τῆς εὐκτικῆς.

Ἄσκ. 265. Κλίνετε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 215 εἰς τὸν παρα-
κείμενον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς.

Ἄσκ. 266. Τρέψατε τὰ ρήματα τῆς ἀσκήσεως 216 εἰς τὸν παρα-
κείμενον τῆς εὐκτικῆς.

Ἄσκ. 267. Κλίνετε παραλλήλως :

- 1) τὸν ἐνεστῶτα ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 2) τὸν μέλλοντα ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 3) τὸν ἀόριστον ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 4) τὸν παρακείμενον ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς
- 5) τὸν τετελεσμένον μέλλοντα ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς τῶν ρη-
μάτων ἰδρύω - ἰσχύω

Ἄσκ. 268. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς τύπους :
πιστεύοιμεν - πορθμεύσαις - δεδουλευκότες εἶεν

Ἄσκ. 269. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἔγκλισιν τοὺς τύπους :

- 1) θηρεύωμεν - θύουσι - κελεύη - βασιλεύοιτε
- 2) ἐδούλευσας - πιστεύσωμεν - πορθμεύσειε

Προστακτική

Ἐνεστώς

λῦ - ε

λν - έτω (= ἄς λύη)

λῦ - ετε

λν - όντων ἢ λνέτωσαν (ἄς λύουν)

Ἄοριστος

λῦ - σον

λν - σάτω

λῦ - σατε

λν - σάντων ἢ λνσάτωσαν

● Ἡ προστακτική φανερώνει προσταγήν, προτροπήν ἢ παρακλήσιν τοῦ λέγοντος.

Ἄσκ. 270. Κλίνατε εἰς τόν ἐνεστώτα τῆς προστακτικῆς τὰ ῥήματα :

δουλεύω - καταλύω - βασιλεύω - γεύω - θεραπεύω - θύω - ἱατρεύω - ἰσχύω

Ἄσκ. 271. Μεταφράσατε τοὺς τύπους :

δουλεύετω - καταλυόντων - πιστεύσον - θύετε - θεραπεύσατε - ἱατρευκότες ἔστε - καταλυσάντων - κυριευσάτω - βασιλευέτω - πορθμευόντων - πεφυτευκυῖαι ἔστωσαν - τοξεύετε - στρατεύσατε

Ἄσκ. 272. Κλίνατε τὰ κάτωθι ῥήματα εἰς τόν ἄοριστον καί παρακείμενον τῆς προστακτικῆς :

δουλεύω - κελεύω - ἰσχύω - ἱπεύω - ἱκετεύω - θύω

Ἄσκ. 273. Κλίνατε παραλλήλως :

1) τόν ἐνεστώτα ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καί προστακτικῆς

2) τόν ἄοριστον ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καί προστακτικῆς

3) τόν παρακείμενον ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς, προστακτικῆς τῶν ῥημάτων : κινδυνεύω - ἱπεύω

Ἄσκ. 274. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς τύπους :

πίστευε - πορθμευέτω - παιδεύετε - στρατευόντων

Ἄσκ. 275. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἔγκλισιν τοὺς τύπους :

1) δουλεύουσι - θύη - κελεύοις

2) βασιλεύετε - ἐπίστευσαν - τεθηρευκῶς ἔστω

	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
Ἐνεστώς	: λύ-ειν	ὁ λύ-ων, ἡ λύ-ουσα, τὸ λῦ-ον
Μέλλον	: λύ-σειν	ὁ λύ-σων, ἡ λύ-σουσα, τὸ λῦ-σον
Ἀόριστος	: λῦ-σαι	ὁ λύ-σας, ἡ λύ-σασα, τὸ λῦ-σαν
Παρακείμεν.	: λελυ-κέναι	ὁ λελυ-κώς, ἡ λελυ-κυία, τὸ λελυ-κός
Τετ. Μέλλον:	λελυ-κώς ἔσε-	ὁ λελυ-κώς ἐσόμενος, -η, -ον
	σθαι	

● Τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ρηματικὸν οὐσιαστικόν, ὀνομάζεται δὲ ἀπαρέμφατον, διότι, ἐπειδὴ ἔχει μίαν μόνον κατάληξιν εἰς ἕκαστον χρόνον, δὲν φανερώνει (δὲν παρεμφαίνει) μόνον τοῦ ὠρισμένον πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν (βούλομαι λύειν = θέλω ἐγὼ νὰ λύω - βουλόμεθα λύειν = θέλομεν ἡμεῖς νὰ λύωμεν).

Τὸ ἀπαρέμφατον ἀναλύεται μὲ τὸ ὅτι (εἰδικόν) ἢ μὲ τὸ νὰ (τελικόν).

● Ἡ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἦτο ἀρχικῶς -εεν καὶ μεταγενεστέρως συνηρέθη εἰς -ειν.

● Ἡ μετοχὴ εἶναι ρηματικὸν ἐπίθετον, ὀνομάζεται δὲ μετοχὴ διότι ἀκριβῶς μετέχει καὶ τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ ἐπιθέτου.

(Ὡς ἐπίθετον κλίνεται κατὰ τὴν ἀ', β' ἢ γ' κλίσιν ὡς ῥῆμα δύναται νὰ εἶναι χρόνον ἐνεστώτος, μέλλοντος κ.τ.λ., φωνῆς ἐνεργητικῆς, μέσης κ.τ.λ.).

Ἄσκ. 276. Νὰ γραφοῦν τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαὶ ὄλων τῶν χρόνων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀλιεύω-βασιλεύω-βουλεύω-θεραπεύω-θύω-θηρεύω-ἰκετεύω-ἰδρύνω

Ἄσκ. 277. Νὰ κλιθῆ ἡ μετοχὴ τοῦ ῥήματος πιστεύω :

1) εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ μέλλοντα, 2) εἰς τὸν ἀόριστον, 3) εἰς τὸν παρακείμενον

Ἄσκ. 278. Νὰ γραφοῦν τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαὶ ὄλων τῶν χρόνων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἰσχύω - κωλύω - πορθμεύω - πρωτεύω - παύω - σεῖω - κλείω - κυριεύω - κρούω - λούω - κολακεύω - λατρεύω - μνηστεύω - παιδεύω - πιστεύω - πορεύω - πρεσβεύω - στρατεύω - τοξεύω - χορεύω

Ἄσκ. 279. Κλίνετε τὴν μετοχὴν ἐνεστώτος, μέλλοντος, ἀόριστου καὶ παρακειμένου τῶν κάτωθι ρημάτων :

παιδεύω - στρατεύω

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα τὰ θεματικά φωνήεντα τῆς ὑποτακτικῆς; ποῖαι αἱ καταλήξεις τοῦ ἁορίστου τῆς ὑποτακτικῆς; πῶς σχηματίζεται ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς; πῶς μεταφράζεται ἡ ὑποτακτική;

2. Ποῖα τὰ ἐγκλιτικά φωνήεντα τῆς εὐκτικῆς; τί πάσχει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν ἢ μὲ τὸ προηγούμενον φωνήεν τοῦ θέματος; ποῖας καταλήξεις ἔχουν ὁ μέλλον καὶ ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς; ὁ παρακείμενος τῆς εὐκτικῆς σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς; αἱ δίφθογγοι αὐτοὶ καὶ οἱ εἰς τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς εἶναι μακροὶ ἢ βραχεῖαι; πῶς μεταφράζεται ἡ εὐκτική;

3. Τί φανερώνει ἡ προστακτική;

4. Τί εἶναι τὸ ἀπαρέμφατον; διατί ὀνομάζεται οὕτω; πῶς μεταφράζεται; ποῖα ἦτο ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἀρχικῶς;

5. Τί εἶναι μετοχὴ καὶ διατί ὀνομάζεται οὕτω;

Ἄσκησις ἐπαναλήψεως ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς

Ἄσκ. 280. Ἄναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων:

1. Μετὰ Καμβύσην Δαρεῖος τῶν Περσῶν ἐβασίλευσεν. 2. Ἄνδρῶν ἀγορευόντων οἱ νεανῖαι σιγὴν ἔχόντων. 3. Διόνυσος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἄμπελον ἐφύτευσεν. 4. Τοῖς ψεύσταις οὐκ ἂν πιστεύσαιμεν, οὐδ' εἴ τι λέξειαν ἀληθές. 5. Ἄει θεραπεύετε τὰς μητέρας τὰς τοὺς παῖδας πρὸς ἀρετὴν πεπαιδευκίας. 6. Μὴ πείθεσθε, ὧ Ἀθηναῖοι, τοῖς πεπιστευκόσι Φιλίππῳ. 7. Πάντα πεπρέσβευκεν Αἰσχίνης ἐναντία τοῖς δικασταῖς. 8. Σὺν ἄφροσιν οὐκ ἂν ἀσφαλῶς βουλευσάμεθα. 9. Ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι νόμοι εἰσὶ κωλύοντες τοὺς κακούργους. 10. Νέοι μὲν ὄντες πεφυτεύκατε, νῦν δὲ ἤδεσθε τοῖς καρποῖς. 11. Ὡροντο οἱ ἡμέτεροι πατέρες Κόνωνα τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα οὐ μικρὰν τυραννίδα πεπαυκέναι. 12. Ἀκούοντες ἄλλων διαβολὰς αὐτοὶ τὰ ὄτα κλείσατε. 13. Μηνύσω τοὺς πρέσβεις συμβουλευκότητας οὐ τὰ χρήσιμα τῇ πόλει καὶ τὴν εἰρήνην κεκωλυκότητας. 14. Εἴ μὴ τῇ τύχῃ πιστεύσαις, ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ, ἄριστ' ἂν βιοτεύσαις. 15. Μέλλειν οὐκ ἔστιν, ὧ δικασταί· οἱ γὰρ νόμοι εἰσὶ κεκελευκότες τὴν δίκην λαμβάνειν παρὰ τοῦ βιαίου ἀνδρός. 16. Πελοπίδας ὑπὲρ τῆς τῶν Θηβαίων ἐλευθερίας ἐκινδύνευσεν. 17. Τοῖς ἀεὶ ἀληθεύσασιν πάντες πιστεύσουσι. 18. Τισσαφέρνης διέβαλλε τὸν Κύρον πρὸς Ἀρταξέρηνην τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύσειε τῇ βασιλικῇ δυναμεί. 19. Τῇ νῦν εἰρήνῃ μὴ πιστεύσωμεν· οὐ γὰρ ἀσφαλῆς ἐστίν.

Κεφάλαιον 13ον

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ὅριστικὴ

Ἐνεστώς

λύ - ομαι
 λύ - η (ἢ λύ - ει)
 λύ - εται
 λυ - όμεθα
 λύ - εσθε
 λύ - ονται

Παρατατικὸς

ἔ - λυ - όμην
 ἔ - λύ - ου
 ἔ - λύ - ετο
 ἔ - λυ - όμεθα
 ἔ - λύ - εσθε
 ἔ - λύ - οντο

● Ὁ τύπος τοῦ β' ἐνικοῦ (λύ - ει) προῆλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου λύεσαι· τὸ σ μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται (λύ-εαι) καὶ διὰ συναίρεσως γίνεται λύ-ει (Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον προῆλθε τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ, τοῦ μέσου ἀορίστου α', τοῦ ἐνεστώτος τῆς προστακτικῆς κ.τ.λ.).

● Σημ. Τῶν ρημάτων βούλομαι καὶ οἶομαι τὸ β' ἐνικὸν τοῦ ἐνεστώτος λήγει πάντοτε εἰς -ει.

Ἄσκ. 281. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) ἀλιεύομαι - θεραπεύομαι

Ἄσκ. 282. Ἐξηγήσατε τὸν τρόπον σχηματισμοῦ τῶν κάτωθι τύπων :

βουλεύόμεθα - ἐκωλύεσθε - παύονται

Ἄσκ. 283. Αἱ κάτωθι φράσεις γὰ τραποῦν εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Οὐκ ἄρχετε, ἀλλ' ἄρχεσθε ὑπὸ τῶν ξένων. 2. Ἄγονται οἱ πολέμοι τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν. 3. Οἱ σύμμαχοι τοῖς τῶν πολεμίων στρατηγοῖς οὐ πείθονται. 4. Τὰ θεοῦ ἔργα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θαυμάζεται. 5. Ἐκ τοῦ πλοῦτου πολλάκις γίνονται κίνδυνοι. 6. Μετὰ τὴν μάχην τρόπαια ἰδρύεται.

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ὅριστική

Μέλλον	Ἄοριστος
λύ-σομαι	ἐλν-σάμην
λύ-ση (ἢ λύ-σει)	ἐλό-σω
λύ-σεται	ἐλό-σατο
λν-σόμεθα	ἐλν-σάμεθα
λύ-σεσθε	ἐλό-σασθε
λύ-σονται	ἐλό-σαντο

- Ὁ μέσος μέλλον ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος μὲ τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ πρὸ αὐτῶν.
- Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον λήγει εἰς -η ἢ -ει. Τοῦ τύπου ὁμως ὄψομαι (μέλλοντος τοῦ ρήματος ὄρω) λήγει πάντοτε εἰς -ει.

Ἄσκ. 284. Κλίνετε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν μέλλοντα καὶ ἄοριστον. :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) ἀλιεύομαι - θεραπεύομαι

Ἄσκ. 285. Ἐξηγήσατε τὸν τρόπον σχηματισμοῦ τῶν τύπων :
πορεύσεσθε - ἐκώλυσω - ἰδρύσαντο

Ἄσκ. 286. Τρέψατε τοὺς τύπους τῆς ἀσκήσεως 284 :

- 1) εἰς τὸν μέλλοντα τῆς αὐτῆς φωνῆς, 2) εἰς τὸν ἄοριστον τῆς αὐτῆς φωνῆς

Ἄσκ. 287. Κλίνετε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικόν, μέλλοντα καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς :

- κωλύομαι - πορεύομαι

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ὅριστική

Παρακείμενος

λέλυ - μαι
 λέλυ - σαι
 λέλυ - ται
 λελύ - μεθα
 λέλυ - σθε
 λέλυ - νται

Ὑπερσυντέλικος

ἐλελύ - μην
 ἐλέλυ - σο
 ἐλέλυ - το
 ἐλελύ - μεθα
 ἐλέλυ - σθε
 ἐλέλυ - ντο

Τετελεσμένοι μέλλον

λελύ - σομαι	ἢ λελυμένος	ἔσομαι
λελύ - σεις	ἢ »	ἔσει
λελύ - σεται	ἢ »	ἔσται
λελυ - σόμεθα	ἢ λελυμένοι	ἔσόμεθα
λελύ - σεσθε	ἢ »	ἔσεσθε
λελύ - σονται	ἢ »	ἔσονται

Ἄσκ. 288. Κλίνετε τὰ ρήματα :

- 1) πορεύομαι - θύομαι - παύομαι
- 2) φυτεύομαι - τοξεύομαι - στρατεύομαι

εἰς τὸν παρακείμενον, ὑπερσυντέλικον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς

Ἄσκ. 289. Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς τύπους :
 θύει - ἐτοξεύου - πεπαιδευσθε

Ἄσκ. 290. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους :

θύομεθα - πεπαύμεθα - ἐλατρεύσω - ἰδρύου - πορεύονται - ἐλούσαντο - ἐκεκάλυσθε - κεκυριευμένοι ἔσονται

Ἄσκ. 291. Κλίνετε εἰς ὅλους τοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς τὰ ρήματα :

- 1) βουλεύομαι - βραβεύομαι - γεύομαι
- 2) γοητεύομαι - δεσμεύομαι - δημοσιεύομαι
- 3) δυναστεύομαι - ἐπιτροπεύομαι - ἰδρύομαι
- 4) κωλύομαι - παύομαι - κολακεύομαι
- 5) πορεύομαι - πρεσβεύομαι - τιθασσεύομαι
- 6) κυριεύομαι - μνηστεύομαι - πολιτεύομαι

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

'Υποτακτική

'Ενεστώς	'Αόριστος	Παρακείμενος	
λό-ωμαι	λό-σωμαι	λελυμένος, -η, -ον	ᾶ
λό-η	λό-ση		ῆς
λό-ηται	λό-σηται		ῆ
λν-ώμεθα	λν-σώμεθα	λελυμένοι, -αι, -α	ᾶμεν
λό-ησθε	λό-σησθε		ῆτε
λό-ωνται	λό-σωνται		ᾶσι

● 'Ο μέσος αόριστος τῆς ὑποτακτικῆς ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος καὶ πρὸ αὐτῶν τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ.

Ἄσκ. 292. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστώτα, αόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς τὰ ρήματα :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) ἀλιεύομαι - θεραπεύομαι

Ἄσκ. 293. Κλίνετε παραλλήλως τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, αόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς:

- 1) πορεύομαι - βραβεύομαι
- 2) τοξεύομαι - βουλεύομαι

Ἄσκ. 294. 1) Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους, 2) μεταφράσατε αὐτούς :

βουλευέσθε - πεπαυμένος ἦ - πορεύσονται - πεπολιτευμένοι ὄμεν - κωλύονται - κεκυριευμένη ἦ - μεμνηστευμένοι ὄσιν - παύσησθε

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Εὐκτικὴ

Ἐνεστῶς	Μέλλον	Ἄοριστος
λνοίμην	λνσοίμην	λνσαιίμην
λνίοιο	λνσόιο	λνσαιιο
λνίοιτο	λνσοίτο	λνσαιτο
λνοίμεθα	λνσοίμεθα	λνσαιίμεθα
λνοίσθε	λνσοίσθε	λνσαισθε
λνοίωτο	λνσοίωτο	λνσαιωτο

Παρακείμενος

Τετελεσμένος μέλλον

λελυμένος, -η, -ον εἶην	λελυσοίμην ἢ λελυμένος, -η, -ον ἐσοίμην		
εἶης	λελύσοιο	»	ἔσοιο
εἶη	λελύσοιτο	»	ἔσοιτο
λελυμένοι, -αι, -α εἶμεν ἢ εἶμεν	λελυσοίμεθα ἢ λελυμέ-		
		νοι, -αι, -α ἐσοίμεθα	
εἶητε ἢ εἶτε	λελύσοισθε	»	ἔσοισθε
εἶσαν ἢ εἶεν	λελύσοιωτο	»	ἔσοιωτο

***Ασκ. 295.** Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστῶτα, μέλλοντα, ἄοριστον, παρακείμενον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς τὰ ρήματα :

- 1) θύομαι - παιδεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) θεραπεύομαι - βουλεύομαι

***Ασκ. 296.** Κλίνετε παραλλήλως τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα, μέλλοντα, ἄοριστον, παρακείμενον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς :

- 1) πορεύομαι - ἰδρύομαι
- 2) κωλύομαι - πρεσβεύομαι

***Ασκ. 297.** Ἀντικαταστήσατε κατ' ἔγκλισιν τοὺς τύπους :
 κυριεύονται - πεπολιτευμένοι εἶεν - κολακεύσει - ἐπιτροπεύομεθα - ἰδρύσαιο

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Προστακτική

Ἔνεστώς

λύ - ου

λυ - έσθω

λύ - εσθε

λυ - έσθων ἤ

λυ - έσθωσαν

Ἀόριστος

λύ - σαι

λυ - σάσθω

λύ - σασθε

λυ - σάσθων ἤ

λυ - σάσθωσαν

Παρακείμενος

λέλυ - σο

λελύ - σθω

λέλυ - σθε

λελύ - σθων ἤ

λελύ - σθωσαν

Ἄσκ. 298. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεστώτα, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῆς προστακτικῆς τὰ ῥήματα :

- 1) βουλεύομαι - θεραπεύομαι
- 2) στρατεύομαι - φυτεύομαι
- 3) θύομαι - παιδεύομαι

Ἄσκ. 299. Κλίνετε παραλλήλως τὰ κάτωθι ῥήματα εἰς τὸν ἐνεστώτα, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ προστακτικῆς :

κωλύομαι - βραβεύομαι

Ἄσκ. 300. Ἀντικαταστήσατε κατ' ἔγκλισιν τοὺς τύπους :

ἐκυριεύσαντο - πεπολιτευμένοι εἶεν - τοξεύονται - θεραπεύου - κώλυσαι - κολακεύεται

Ἄσκ. 301. Κλίνετε τὰ κάτωθι ῥήματα εἰς τὸν ἀόριστον τῆς προστακτικῆς :

- 1) θύομαι - θραύομαι - λούομαι
- 2) πορεύομαι - φυτεύομαι - παύομαι

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ἀπαρέμφατον

Μετοχή

Ἐνεστώς	: λύ - εσθαι	λυ - όμενος, - η, - ον
Μέλλον	: λύ - σεσθαι	λυ - σόμενος, - η, - ον
Ἀόριστος	: λύ - σασθαι	λυ - σάμενος, - η, - ον
Παρακείμενος	: λελό - σθαι	λελυ - μένος, - η, - ον
Τετ. Μέλλον	: λελό - σεσθαι	λελυ - σόμενος, - η, - ον

● Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ μέσου παρακειμένου τονίζεται πάντοτε εἰς τὴν παραλήγουσαν.

Ἄσκ. 302. Γράψατε 1) τὰ ἀπαρέμφατα ὄλων τῶν χρόνων, 2) τὰς μετοχὰς ὄλων τῶν χρόνων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀλιεύομαι - βασιλεύομαι - βουλεύομαι - θεραπεύομαι - θύομαι - θηρεύομαι - ἰδρύομαι - πορεύομαι - κωλύομαι

Ἄσκ. 303. Γράψατε τὰ ἀπαρέμφατα ὄλων τῶν χρόνων τῶν ρημάτων :

κωλύομαι - πορθμεύομαι - παύομαι - σείομαι - κλείομαι - κυριεύομαι - κρούομαι - κολακεύομαι - μνημογεύομαι - παιδεύομαι - πρεσβεύομαι - πολιτεύομαι - στρατεύομαι

Ἄσκησις ἐπαναλήψεως ἐπὶ τῆς μέσης φωνῆς

Ἄσκ. 304. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων :

1. Οἱ Ἀθηναῖοι καταλυσάμενοι τὸν πόλεμον οὐκ ἐπαύσαντο ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων. 2. Ἄκοντες οἱ Θηβαῖοι πρὸς τοὺς Πέρσας ἐστρατεύσαντο. 3. Οὐδέποτε οἱ ἄνθρωποι παύονται ἁμαρτιῶν καὶ ἀδικίας. 4. Οὐκ ἐπαύσω τῆς ὄργης ; 5. Μὴ παύσησθε τῶν καλῶν ὀρεγόμενοι. 6. Κροῖσος τῷ Ἀπόλλωνι συνεβουλεύσατο, εἰ πρὸς Κῦρον στρατεύσαιτο. 7. Βουλευοῦ μὲν βραδέως, διάπραττε δὲ ταχέως τὰ βεβουλευμένα. 8. Οὐ βία, ἀλλὰ διδασκαλία κεκωλύμεθα ταῖς ἡδοναῖς δουλεύσαι. 9. Ὑπὸ τῇ Ἀκροπόλει Πανὸς ἦν ἱερὸν ἴδρυτο δὲ μετὰ τὰ Μηδικά. 10. Οὐ βουλευεσθαι καιρὸς, ἀλλὰ βεβουλευεσθαι. 11. Πελοπίδας πολλοὺς πεφυγαδευμένους κατήγεν. 12. Τῇ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορία ὁ στρατὸς ἐκεκώλυτο εἰς τὴν πολεμίαν χώραν πορεύεσθαι. 13. Οἱ Ἕλληνες ἤκουσαν, ὅτι οἱ βάρβαροι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐστρατοπεδευμένοι εἶεν. 14. Οἱ ὑπὸ τοῦ τυράννου πεφυγαδευμένοι πάντες σὺν τῇ ἡμετέρᾳ στρατιᾷ στρατεύονται. 15. Βλέπων πεπαίδευμαι εἰς τὰ τῶν πολλῶν κακά.

Κεφάλαιον 14ον

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

● Τὸ ρῆμα εἰς τὴν παθητικὴν φωνὴν ἔχει ἀκριβῶς τοὺς ἰδίους τύπους ὅπως καὶ εἰς τὴν μέσην εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, ἔκτος τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἁορίστου.

● Χρονικὸς χαρακτήρ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος α' εἶναι τὸ σ προστιθέμενον μετὰ τὸ πρόσφυμα θη.

Παθητικὸς μέλλων α'

Ὅριστικὴ	Εὐκτικὴ	Ἀπαρέμφατον	Μετοχὴ
λυ-θή-σομαι	λυ-θη-σοίμην	λυ-θή-σεσθαι	λυ-θη-σόμενος, -η, -ον
λυ-θή-ση (-ει)	λυ-θή-σοιο		
λυ-θή-σεται	λυ-θή-σοιτο		
λυ-θη-σόμεθα	λυ-θη-σοίμεθα		
λυ-θή-σεσθε	λυ-θή-σοισθε		
λυ-θή-σονται	λυ-θή-σοιντο		

● Ὁ παθητικὸς μέλλων α' ἔχει εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὰς καταλήξεις τοῦ μέσου μέλλοντος καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ πρόσφυμα θη.

Ἄσκ. 305. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα α', εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις:

παιδεύομαι - στρατεύομαι - θεραπεύομαι

Ἄσκ. 306. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος α' τῶν ρημάτων:

κυριεύομαι - βραβεύομαι - φυτεύομαι

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Παθητικός άόριστος α'

Όριστική	Υποτακτική	Ενδοτική	Προστακτική
ἐλό - θην	λν - θῶ	λν - θείην	—
ἐλό - θης	λν - θῆς	λν - θείης	λό - θη - τι
ἐλό - θη	λν - θῆ	λν - θείη	λν - θή - τω
ἐλό - θημεν	λν - θῶμεν	λν - θείημεν ἢ λν - θεῖμεν	—
ἐλό - θητε	λν - θῆτε	λν - θείητε ἢ λν - θεῖτε	λό - θη - τε
ἐλό - θησαν	λν - θῶσι	λν - θείησαν ἢ λν - θεῖεν	λν - θέ - ντων ἢ λν - θή - τωσαν

Ἀπαρέμφατον : λν - θῆναι. Μετοχή : λν - θείς, λν - θεῖσα, λν - θέν

● Ὁ παθητικός άόριστος α' σχηματίζεται με τὸ πρόσφυμα **θη**, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος ι καὶ πρὸ ντ συστέλλεται εἰς **θε** (Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ παθητικοῦ άόριστου α' σχηματίζονται διὰ συναίρεσεως τοῦ **θη** με τὰς καταλήξεις).

Ἄσκ. 307. Κλίνατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸν παθητικὸν άόριστον α' :

- 1) θεραπεύομαι - κωλύομαι - παύομαι
- 2) κυριεύομαι - κολακεύομαι - μνηστεύομαι
- 3) παιδεύομαι - στρατεύομαι - ιδρύομαι

Ἄσκ. 308. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων :

1. Μετὰ τὴν ἐν Κνίδφ ναυμαχίαν ἢ τῶν ἀρμοστῶν ἀρχὴ ἐπαύθη.
2. Τῶν καλῶς βουλευθέντων καλὸν τὸ τέλος. 3. Τοῖς μὴ παιδευθεῖσι πρὸς ἀρετὴν οὐ προσήκει ἄλλων ἄρχειν. 4. Πολλῶν φονευθέντων οἱ Θηβαῖοι ἐπαύσαντο τῆς μάχης. 5. Πausανίας τῇ τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ ἐπιβουλεύσας τοῖς ἐφόροις ἐμηνύθη. 6. Οὐκ ἀπειρία, ἀλλ' ἐμπειρία παιδευθήσει τοὺς τοῦ βίου κινδύνους ὑπομένειν. 7. Ἄνευ ὁμονοίας τῶν πολιτῶν οὐκ ἂν πόλις εὖ πολιτευθεῖ. 8. Οἱ Δράκοντος νόμοι πάντες κατελύθησαν πλὴν τῶν φονικῶν. 9. Ἐκ παίδων οἱ πολῖται παιδευθέντων πρὸς τὰ ἄριστα. 10. Θεμιστοκλῆς φυγαδευθεὶς ἐξ Ἀθηνῶν διέτριπεν ἐν Ἄργει.

Ἰδιορρυθμῖαι ὠρισμένων φωνηεντολήκτων ρημάτων

● Τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατακτικοῦ, ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος :

μηνῦω - μηνῦσω - ἐμήνῦσα - μεμήνῦκα.

Ἐξαιρέσεις : Τὰ ρήματα ἀνύω, πτύω, φύω, ἐλκύω, διατηροῦν τὸ υ βραχύ.

● Τῶν ρημάτων θύω, λύω τὸ υ εἶναι μακρὸν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους (καὶ εἰς τὸν ἐνεστώτα). Εἶναι βραχὺ μόνον ὅταν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῆ κ, θ, μ, (λέλυκα - ἐλύθην - ἐλύμαι· ἀλλὰ καί : λελύσθαι). Τοῦ ρ. δύω τὸ υ εἶναι βραχὺ, ὅταν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῆ θ ἢ μ.

● Τὰ ρήματα ἀκούω, θραύω, κωλύω, κρούω, σεῖω, εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α', μέσον παρακειμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἔχουν σ πρὸ τῶν καταλήξεων αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ θ, μ καὶ τ (ἀκουσθήσομαι - ἐθραύσθην - κεκέλευσμαι - κεκέλευσται).

● Τὰ ρήματα κλείω (ἢ κλήω), παύω καὶ χρίω ἔχουν σ πρὸ τῶν καταλήξεων μόνον εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' (κλεισθήσομαι - ἐκλείσθην - ἀλλά, κέκλειμαι.)

***Ασκ. 309.** Σημειώσατε τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ θέματος μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ μακροῦ ἢ τοῦ βραχέος ἀναλόγως :

δύσω - ἀνύσομεν - ἐπτυσσε - λελύκαμεν - θύσομαι - ἐλελύμην - τέθυμαι - δέδυκα - ἐτύθην - ἐλυσάμην

***Ασκ. 310.** Δικαιολογήσατε τὸν τονισμὸν τῶν κάτωθι τύπων :

λύσον - θύσαι - θύσαι (εὐκτ.) - δύσας - πτύειν - τὸ λῦον - πτύσειν - ἰδρῦσαι - κωλύσαι (εὐκτ.) - κωλύσαι

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς προήλθεν ό τύπος λύνει του β' ένικού του ένεστώτος ;
2. Ποια αί καταλήξεις του μέσου άορίστου της ύποτακτικής ;
3. Ποίος ό χρονικός χαρακτήρ του παθητικού μέλλοντος α' ; ποια αί καταλήξεις του παθητικού μέλλοντος α' ;
4. Πώς σχηματίζεται ό παθητικός άορίστος α' ; πώς σχηματίζεται ή ύποτακτική και τό άπαρέμφατον του παθητικού άορίστου α' ;
5. Είς τούς άλλους χρόνους, πλην του ένεστώτος, τό τελικόν βραχύ φωνήεν του θέματος τί γίνεται ;
6. Τά ρήματα δύο, θύω, λύω είς ποίους χρόνους έχουν τό υ μακρόν ; πότε έχουν τό υ βραχύ ;
7. Ποία ρήματα έχουν σ πρό των καταλήξεων, αί όποια αρχίζουν από θ, μ, τ και είς ποίους χρόνους ;

Γενικαί άσκήσεις επί των φωνηεντολήκτων

Άσκ. 311. Γράψατε τό β' πληθυντικόν πρόσωπον της ύποτακτικής όλων των χρόνων, είς την ένεργητικήν και μέσην φωνήν των κάτωθι ρημάτων :

θύω - ίδρύω - ισχύω

Άσκ. 312. Κλίνατε τόν ένεργητικόν παρακείμενον των κάτωθι ρημάτων είς όλας τας έγκλίσεις :

στρατεύω - πρεσβεύω - μνημονεύω

Άσκ. 313. Κλίνατε είς όλας τας έγκλίσεις 1) τόν ένεργητικόν άορίστου α', 2) τόν μέσον άορίστου α' των κάτωθι ρημάτων :

θεραπεύω - θηρεύω - ίππεύω

Άσκ. 314. Γράψατε τό α' ένικόν πρόσωπον όλων των χρόνων και έγκλίσεων, είς την ένεργητικήν και μέσην φωνήν, των κάτωθι ρημάτων :

κωλύω - μηνύω - φύω

Άσκ. 315. Κλίνατε την προστακτικήν όλων των χρόνων 1) είς την ένεργητικήν, 2) είς την μέσην φωνήν, των κάτωθι ρημάτων :

κινδυνεύω - κολακεύω - κυριεύω

***Ασκ. 316.** Κλίνατε τὴν εὐκτικὴν ὄλων τῶν χρόνων 1) εἰς τὴν ἐνεργητικὴν, 2) εἰς τὴν μέσην φωνὴν τῶν ρημάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

***Ασκ. 317.** Κλίνατε τὸν μέσον παρακείμενον τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ληστεύω - πιστεύω - πολιτεύω

***Ασκ. 318.** Ἀντικαταστήσατε χρονικῶς τοὺς κάτωθι τύπους :
πρεσβεύωμεν - πρυτανεύειν - σατραπεύων

***Ασκ. 319.** Κλίνατε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν παθητικὸν ἄοριστον ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀλιεύω - κολακεύω - πιστεύω

***Ασκ. 320.** Ἀντικαταστήσατε κατ' ἐγκλίσιν τοὺς κάτωθι τύπους :

1) ἐσεῖσθη - παυσθήτω - ἰδρυθεῖμεν

2) ἐσπεύσαμεν - ταριχεύσητε - τιθασσευθέντων

***Ασκ. 321.** Γράψατε τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων:

1) πιστεύω - πορεύω - κινδυνεύω

2) σείω - κρούω - θεραπεύω - κωλύω

Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ρημάτων

Ἰδιαίτεροι καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρημάτων ὑπάρχουν μόνον διὰ τὸ β' καὶ γ' πρόσωπον, εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς :

1) Ἀρκτικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν γένει :

Ἐνεργητικὴ φωνή : -τον - τον. Μέση φωνή : -σθον -σθον

2) Παραγόμενοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ τῆς ἐνδοτικῆς ἐν γένει :

Ἐνεργητικὴ φωνή : -τον -την. Μέση φωνή : -σθον -σθην

3) Τῆς προστακτικῆς ἐν γένει :

Ἐνεργητικὴ φωνή : -τον -των. Μέση φωνή : -σθον -σθων.

Ἄσκ. 322. Ἀναγνωρίσατε τοὺς κάτωθι τύπους :

νικᾶτον - κινεῖτον - ἐλεγέτην - ἔσσεσθον - ἐγενέσθην - κινδυνεύσετον - ἐλαβέτην - ἠδρήκατον - βοηθεῖτον - πιστεύητον - καταλυοίτην - θηρᾶσθον - τέθυσθον - σπείρεσθον

Ἄσκ. 323. Ἀναγνωρίσατε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις τὰ ρήματα τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν :

1. Τῷ ἀδελφῷ ἐφευγέτην. 2. Τῷ ἵππῳ μόλις κινεῖτον τὴν ἄμαξαν. 3. Τῷ Ξενοφῶντος παῖδε, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, ἐπεπαιδεύσθην ἐν Σπάρτῃ. 4. Ἐν τοῖς Μηδικοῖς Λεωνίδας καὶ Θεμιστοκλῆς μάλιστα ἐθαυμασθήτην καὶ ἐπηνεθήτην. 5. Ὅτε τρία στάδια ἀπειχέτην ἀλλήλων τῷ φάλαγγε, οἱ Ἕλληνες ἐπαιάνιζον. 6. Χειρίσοφος μὲν ἠγεῖτο Λακεδαιμόνιος ὢν, τῶν δὲ κεράτων ἐκατέρων δύο τῷ πρεσβυτάτῳ στρατηγῷ ἐπεμελέσθην, Ξενοφῶν δὲ καὶ Τιμασίῳ οἱ νεώτατοι ὀπισθοφυλακεῖτην.

Δυϊκός ἀριθμὸς τῶν ρημάτων

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική
Ἐνεστώς	β) λύετον γ) λύετον	λύητον λύητον	λύοιτον λυοίτην	λύετον λύετον
Παρατατικός	β) ἐλύετον γ) ἐλύετην			
Μέλλον	β) λύσετον γ) λύσετον		λύσοιτον λυσοίτην	
Ἀόριστος	β) ἐλύσατον γ) ἐλυσάτην	λύσητον λύσητον	λύσαιτον λυσάιτην	λύσατον λυσάτων
Παρακείμενος	β) λελύκατον β) λελύκατον	λελύκητον λελύκητον	λελύκοιτον λελυκοίτην	λελύκετον λελυκέτων
Ὑπερσυντέλικος	β) ἐλελύκετον γ) ἐλελυκέτην			

ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἐνεστώς	β) λύεσθον γ) λύεσθον	λύησθον λύησθον	λύοισθον λυοίσθην	λύεσθον λύεσθων
Παρατατικός	β) ἐλύεσθον γ) ἐλύεσθην			
Μέλλον	β) λύσεσθον γ) λύσεσθον		λύσοισθον λυσοίσθην	
Παθ. Μέλλον	β) λυθήσεσθον γ) λυθήσεσθον		λυθήσοισθον λυθησοίσθην	
Ἀόριστος	β) ἐλύσασθον γ) ἐλυσάσθην	λύσησθον λύσησθον	λύσαισθον λυσάισθην	λύσασθον λυσάσθων
Παθ. Ἀόριστ.	β) ἐλύθητον γ) ἐλυθήτην	λυθήτον λυθήτον	λυθεῖτον λυθείτην	λύθητον λυθήτων
Παρακείμενος	β) ἐλέυσθον γ) ἐλέυσθον	λελυμένω ῆτον	λελυμένω εῖτην	ἐλέυσθον λελύσθων
Ὑπερσυντέλικος	β) ἐλέλυσθον γ) ἐλελύσθην			

Κεφάλαιον 15ον

Ρήματα φωνηεντόληκτα εἰς -ω συνηρημένα

Συνηρημένα λέγονται τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν χαρακτῆρα α, ε, ο, ὁ ὁποῖος συναιρεῖται μετὰ τῶν καταλήξεων. Τὰ συνηρημένα ρήματα λέγονται καὶ περισπώμενα διότι, ὅταν μετὰ τὴν συναίρεσιν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγοῦσης εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν, περισπῶνται.

Ταῦτα διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας :

- 1) τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς -άω : τιμάω - τιμῶ
- 2) τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς -έω : ποιέω - ποιῶ
- 3) τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς -όω : δουλῶω - δουλῶ

Τὰ συνηρημένα ρήματα κλίνονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὰ ἄσυναίρετα εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ.

Α) Συνηρημένα ρήματα εἰς -αω*

Γίνονται αἱ ἐξῆς συναίρεσεις :

- α) Τὸ α + ε ἢ α + η εἰς ᾱ : (τίμαε) τίμᾱ, (τιμάετε) τιμᾱτε.
- β) Τὸ α + ει ἢ α + η εἰς α : (τιμάει) τιμᾱ, (τιμάη) τιμᾱ.
- γ) Τὸ α + ο ἢ α + ω ἢ α + ου εἰς ω : (τιμάομεν) τιμῶμεν, (τιμάωμεν) τιμῶμεν, (τιμάοσι) τιμῶσι.
- δ) Τὸ α + οι εἰς ω : (τιμάοιμι) τιμῶμι.

● Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ α + ει συναιρεῖται εἰς ᾱ ἄπλοῦν (καὶ ὄχι εἰς α), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ -ειν προήλθεν ἀπὸ τὴν κατάληξιν -εεν καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς ι (βλ. σελ. 138).

***Ασκ. 324.** Κλίνετε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ἀγαπῶ - βοῶ - γελῶ - δαπανῶ - δρῶ - ἐρευνῶ

***Ασκ. 325.** Κλίνετε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

γεννῶ - ἐρευνῶ - ἠττῶμαι - θεῶμαι - ἰῶμαι - αἰτιῶμαι

* Βλ. σελ. 214-215.

Συνηρημένα ρήματα εις -αω

1) Εις τούς άλλους χρόνους ἐκτός τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ τὰ συνηρημένα ρήματα εις -άω ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος, ἤτοι τὸ ἄ γίνεται η (ἢ ᾠ κατόπιν ε, ι ἢ ρ).

τιμάω — τιμήσω
 ἔάω — ἐάσω
 ἰῶμαι — ἰάσομαι
 θηράω — θηράσω

Ἐξαιρέσεις : Τὰ ρήματα γελῶ—σπῶ—χαλῶ καὶ θλῶ δὲν ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος (γελάσω—ἐγέλασα).

2) Τὰ ἀντὰ ρήματα ἔχουν ἐν σ μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζονται ἀπὸ θ, μ καὶ τ (ἐγελάσθην—τέθλασμα). (βλ. καὶ σελ. 149).

3) Τὰ ρήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι κλίνονται κατὰ τὰ εις -άω, ὅπου ὁμοῦς τὰ εις -άω ἔχουν ᾠ (ἢ α) ταῦτα ἔχουν η (ἢ η). (Τοῦτο συμβαίνει διότι ἔχουν θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα η καὶ ὄχι α : ζῆω—ῶ, ζῆς, ζῆ, ζῶμεν κ.τ.λ.).

Ἄσκ. 326. Κλίνατε τὰ ρήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἄσκ. 327. Ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν ἄλλων χρόνων (πλὴν ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ) τῶν κάτωθι ρημάτων :
 νικῶ—μελετῶ—ἰῶμαι—ὀρμῶ—ἔῶ—βρυχῶμαι—θηρῶ

Ἄσκ. 328. Σχηματίσατε 1) τὸν παθητικὸν μέλλοντα α' καὶ παθητικὸν ἀόριστον α', 2) τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ρημάτων :
 γελῶ—σπῶ—χαλῶ

Ἄσκ. 329. Σχηματίσατε τοὺς ἄλλους χρόνους (πλὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ) τῶν κάτωθι ρημάτων :

κτῶμαι—κυβερνῶ—γελῶ—πειρῶ—δαπανῶ—σπῶ—σιωπῶ—περῶ—χαλῶ—θλῶ—δρῶ—σιγῶ

Ἄσκ. 330. Γράψατε τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου ἀ' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ δικαιολογήσατε τὸν τονισμόν ἐκάστου :
ἔῶ - νικῶ - φοιτῶ - δρῶ - γελῶ - πηδῶ - θλῶ - σιωπῶ - σπῶ - πειρῶ - περῶ

Ἄσκ. 331. Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
ὀρῶ - σιγῶ - τελευτῶ - νικῶ - ἐρωτῶ - θλῶ - πλανῶ - σιωπῶ

Ἄσκ. 332. Κλίνατε τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
πλανῶμαι - ὀρῶμαι - πειρῶμαι - κτῶμαι - μηχανῶμαι - ἀκροῶμαι - ἐρωτῶμαι - ἀγαπῶμαι - ὀρμῶμαι

Ἄσκ. 333. 1) Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν εἰς -άω συνηρημένων ρημάτων, 2) ἀναφέρατε τὰς ἀνωμαλίας των, ἐὰν ἔχουν :

1. Μὴ γελάσης ἐπ' ἄλλων ἀτυχία. 2. Δεινὴ ὕβρις ἐνομιζέτο τὸν ἰκέτην βία ἀποσπάσαι τοῦ βωμοῦ. 3. Πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιοῦτα ζῶμεν ; Ἐάν, ἂ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν. 4. Κύρος τοσοῦτον χρόνον ἠύχετο ζῆν, ἕως νικῆθῃ καὶ τοὺς εὐ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας. 5. Μηδένα φίλον ποιοῦ πρὶν ἂν ἐξετάσης πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις ; καὶ σοὶ γὰρ χρήσεται οὕτως, ὡς ἐκεῖνοις ἐχρήσατο.

Ἄσκ. 334. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Λίγοι θέλουν νὰ ἀποκτοῦν φίλους πτωχοῦς. 2. Ἄν ἐρωτᾷς τὸν σοφὸν μανθάνεις πολλά ; ἂν ἐρωτᾷς τὸν ἀνόητον¹ ἀπατάσαι. 3. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀναξαγόραν τὸν φίλον τοῦ Περικλέους κατηγοροῦσαν² δι' ἀσέβειαν. 4. Προσπάθει³ νὰ ὑποφέρῃς⁴ τὸν θυμὸν συντρόφου καὶ φίλου. 5. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀφοῦ εἶχε νικήσει εἰς τὰ Λευκτρα, ἐτιμήθη πάρα πολὺ καὶ ἀπὸ τοὺς Θηβαίους καὶ ἀπὸ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. 6. Κατὰ τὸν Πλάτωνα εἰς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι πεθαίνουν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ὑπάρχει αἴσθησις. 7. Κανεὶς δὲν ἀπέκτησεν ἐπαινον μὲ τὰς ἀπολαύσεις⁵. 8. Εἰς αὐτοὺς ποὺ δὲν ἐνεργοῦν⁶ θεὸς σύμμαχος δὲν ὑπάρχει. 9. Μὴ νικᾶσαι ἀπὸ τὸ κακόν, ἀλλὰ νικά τὸ κακόν μὲ τὸ καλόν. 10. Μὴ κατηγορῆς ἄλλους ἄδικα διὰ νὰ μὴ κατηγορηθῆς καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἀπὸ ἄλλους.

1. ἀνόητος = ἄφρων. 2. κατηγορῶ = αἰτιῶμαι + γενικῇ. 3. προσπαθῶ = πειρῶμαι. 4. ὑποφέρω = φέρω. 5. ἀπόλαυσις = ἡδονή. 6. ἐνεργῶ = δρῶ.

Ἄσκ. 335. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους :

1. Ὁ θάνατος μόνος δώρων οὐκ ἐρᾷ. 2. Μὴ γέλα ἐπὶ τοῖς δυστυχέσιν. 3. Τὸ ἀγαθὸν αἰεὶ νικῆθῃ. 4. Σίγα ἢ κρείττονα σιγῆς λέγε. 5. Μὴ ταῦτα πράττε, ἂ τοῖς ἄλλοις πράττουσιν ἂν ἐπιτιμῶν. 6. Ἡδὺ γε δικαίους ἄνδρας εὐτυχεῖς ὄραν.

Β) Συνηρημένα ρήματα εις -έω*

Γίνονται αί ἐξῆς συναιρέσεις :

α) Τὸ $\epsilon + \epsilon$ εἰς *ει* (ποιέε) ποίει.

β) Τὸ $\epsilon + \omicron$ εἰς *ου* (ποιέομεν) ποιούμεν.

γ) Τὸ ϵ μὲ μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον εἰς τὸ ἴδιον μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον (ἤτοι $\epsilon + \omega = \omega$, $\epsilon + \eta = \eta$, $\epsilon + \epsilon\iota = \epsilon\iota$, $\epsilon + \eta = \eta$ κ.τ.λ.) (ποιέω) ποιῶ, (ποιέητε) ποιῆτε, (ποιέεις) ποιεῖς, (ποιέουσι) ποιούσι.

Τὰ εἰς -έω ρήματα μὲ μονοσύλλαβον θέμα (ὡς πλέω, πνέω, δέομαι) συναίρουσιν μόνον, ὅπου μετὰ τὸν χαρακτῆρα ϵ ἀκολουθεῖ ϵ ἢ *ει* τῆς καταλήξεως :

πλέω, πλεῖς, πλεῖ, πλέομεν, πλεῖτε κ.τ.λ.

δέομαι, δέη, δεῖται, δεόμεθα κ.τ.λ.

● Τὸ ρῆμα δέω, τὸ ὁποῖον σημαίνει δένω, συνήθως συναίρεται εἰς πάντας τοὺς τύπους : δῶ, δεῖς, δεῖ, δοῦμεν, δεῖτε, δοῦσι.

***Ασκ. 336.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

- 1) ἀδικῶ — αἰρῶ — αἰτῶ
- 2) ἀκολουθῶ — ἀμελῶ — ἀμφισβητῶ
- 3) ἀλγῶ — αἰνῶ — ἀσθενῶ

***Ασκ. 337.** Κλίνατε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

- 1) ἀσκῶ — αἰρῶ — βοηθῶ
- 2) ἀρκῶ — αἰδοῦμαι — ἀπολογοῦμαι

***Ασκ. 338.** Κλίνατε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

πλέω — πνέω — δέομαι — δέω (= δένω)

* Βλ. σελ. 216 - 217.

Συνηρημένα ρήματα εις -έω

● Εις τούς άλλους χρόνους, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, καὶ τὰ συνηρημένα ρήματα εις -έω ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος εἰς η: ποιέω-ποιήσω.

Ἐξαιρέσεις: α) Τὰ ρ. αἰδοῦμαι, ἄρκῶ, ἐμῶ, καλῶ, ξέω, διατηροῦν τὸ ε.

β) Τὸ ρῆμα χέω σχηματίζει τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα: χέω - χέομαι, τὸν δὲ ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον: ἔχεα - ἔχεάμην.

γ) Τὰ ρήματα δέω (= δένω) καὶ ἐπαινῶ εἰς άλλους μὲν χρόνους ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ρηματικοῦ θέματος, εἰς άλλους δὲ φυλάττον αὐτὸ βραχύ:

δῶ, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, ἐδεδέκειν, δεθήσομαι, ἐδέθην, δέδεμαι, ἐδεδέμην.

ἐπαινῶ, ἐπαινέσομαι, ἐπήνεσα, ἐπήνεκα, ἐπήνεθην, ἐπήνημαι.

● Τὰ ρήματα καλῶ καὶ τελῶ ἔχουν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα συνηρημένον: καλῶ, καλοῦμαι, τελῶ. Οὗτος προῆλθεν ἔξ ἀρχικῶν τύπων καλέσω, τελέσω (Ἄττικὸς μέλλων).

● Τὰ ρήματα αἰδοῦμαι, ἄρκῶ, ξέω, τελῶ ἔχουν ἓν σ μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ θ, μ καὶ τ (ἠρκέσθην-τετέλεσμαι).

● Τὰ ρήματα πλέω καὶ πνέω σχηματίζουν τὸν μέσον μέλλοντα μὲ σ καὶ συγχρόνως συνηρημένον: πλέω-πλεύσομαι ἢ πλευσοῦμαι, πνέω-πνεύσομαι ἢ πνευσοῦμαι (Ὁ συνηρημένος αὐτὸς μέλλων λέγεται Δωρικὸς).

Ἄσκ. 339. Νὰ γραφῆ τὸ α' ἐνικὸν τῶν άλλων χρόνων, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τῶν κάτωθι ρημάτων:

ἐπιθυμῶ - ἐπιχειρῶ - εὐδαιμονῶ - ἐννοῶ - δωροδοκῶ - δημιουργῶ

Ἄσκ. 340. Νὰ κλιθῆ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλων τῶν ρημάτων καλῶ καὶ τελῶ εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἄσκ. 341. Νά γραφή τὸ ἀ' ἐνικόν τῶν ἄλλων χρόνων, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ νά ἐξηγηθῇ ἡ ἀνωμαλία σχηματισμοῦ των :

- 1) αἰδοῦμαι - ἀρκῶ - ξέω
- 2) δέω - ἐπαινῶ
- 3) καλῶ - τελεῶ
- 4) πλέω - πνέω - ζέω

Ἄσκ. 342. Κλίνατε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) ζητῶ - εὐπορῶ - εὐτυχῶ
- 2) εὐλογῶ - ἐλεῶ - ἐγχειρῶ
- 3) ἀπορῶ - ἀντλῶ - ἀνθῶ
- 4) ἀριθμῶ - ἀποδημῶ - ἀρρωστῶ
- 5) δειπνῶ - δυστυχῶ - δοκῶ

Ἄσκ. 343. Κλίνατε τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς μέσης φωνῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) ἀπειλῶ - ἀντλῶ - διανοοῦμαι
- 2) ἀρνοῦμαι - δωροῦμαι - ἐνθυμοῦμαι
- 3) καλῶ - τελεῶ

Ἄσκ. 344. 1) Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν εἰς - ἔω ρημάτων, 2) ἀναφέρατε τὰς ἀνωμαλίας των, ἐὰν ἔχουν :

1. Οὐ πάντα ἀνθρώπων τελεσθεῖη ἂν κατὰ γνώμην. 2. Ἴστιαῖος εἰς Χίον ἐλθὼν ἐδέθη ὑπὸ Χίων. 3. Πάντας ὑμᾶς ἐπήνεσεν ὁ στρατηγός· τὸ γὰρ γενόμενον ἔργον πᾶσιν ὑμῖν καλὸν τετέλεσται. 4. Ὁ μηδὲν ἀδικῶν τοὺς ἄρχοντας αἰδέσεται, ἀλλ' οὐ φοβήσεται. 5. Ἐβουλεύσαντο, εἰ Κῦρον πλοῖα αἰτοῖεν, ἵνα οἴκαδε ἀποπλέοιεν. 6. Ὅταν βορρᾶς πνέη, καλοὶ οἱ πλοῖ εἰσὶν ἐκ τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα. 7. Αἱ ἄριστα δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται. 8. Ἄλλω πονοῦντι ῥᾴδιον παραινέσαι. 9. Ἄνθρωποι εἰώθασιν ἀνδρὶ εὐκλεεῖ ζῶντι μὲν φθονῆσαι, ἀποθανόντα δὲ ἐπαινέσαι.

Γ) Συνηρημένα ρήματα εις -όω*

Γίνονται αί έξῆς συναιρέσεις :

α) Το ο + ε ἢ ο + ο ἢ ο + ου εις ου (δηλόετε) δηλοῦτε, (δηλόομεν) δηλοῦμεν, (δηλόουσι) δηλοῦσι.

β) Το ο + η ἢ ο + ω εις ω : (δηλόητε) δηλῶτε, (δηλόω) δηλῶ.

γ) Το ο + ει ἢ ο + η ἢ ο + οι εις οι : (δηλόει) δηλοῖ, (δηλόη) δηλοῖ, (δηλόομεν) δηλοῖμεν.

● Το ρῆμα **ρίγω**, τὸ ὁποῖον κλίνεται ἐν γένει κατὰ τὰ εἰς - ὦω, ἔχει θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα ω (καὶ ὄχι ο) καὶ διὰ τοῦτο συνηρημένον ἔχει ω ἢ ω, ὅπου τὰ εἰς - ὦω ἔχουν ου ἢ οι : (ρίγῶ - ὦ) ρίγῶ, ρίγῶς, ρίγῶ κτλ., ἐρρίγων, ἐρρίγως κτλ.

● *Εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, καὶ τὰ εἰς - ὦω ἐκτείνουσι τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος ο εἰς ω (δηλῶ - δηλώσω).*

Ἄσκ. 345. Κλίνετε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ζηλῶ - ζημιῶ - θανατῶ - καθιερῶ - κληρῶ - ὀρθῶ - ὁμοῖῶ - μισθῶ - μαστιγῶ - κοινῶ - κυρῶ - λυτρῶ - ἀξιῶ - χῶ - σκηνῶ - σταυρῶ - δηῶ

Ἄσκ. 346. Κλίνετε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

πληρῶ - στεφανῶ - σταυρῶ - ταπεινῶ - ἀκυρῶ - ἀμαυρῶ - περαιῶ - ἀλλοιῶ - ἀλλοτριῶ

Ἄσκ. 347. Γράψατε τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ζημιῶ - θανατῶ - καθιερῶ - μαστιγῶ - λυτρῶ - κοινῶ - κυρῶ - σταυρῶ - μισθῶ - χῶ

Ἄσκ. 348. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν εἰς - ὦω ρημάτων :
1. Ὡν τὰς δόξας ζηλοῖς, τὰς πράξεις μιμοῦ. 2. Ἀλέξανδρος θεὸς νομισθῆναι ἠξίου. 3. Παρὰ τοῖς Ἑλλησι θέμις ἦν τοὺς δούλους μαστιγοῦν. 4. Κόνων τοὺς Ἑλληνας ἐλευθερώσας τὰ τεῖχη τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἀνῶρθωσεν. 5. Οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πρότερον ἐπαύσαντο ὀργιζόμενοι Περικλεῖ, πρὶν ἐζημίωσαν χρήμασιν.

* βλ. σελ. 218-219.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια ρήματα λέγονται συνηρημένα; πώς ἄλλως ὀνομάζονται; εἰς πόσας κατηγορίας διαίρονται; ὡς πρὸς τὴν κλίσιν τῶν εἰς ποίους χρόνους παρουσιάζουν διαφορὰς ἀπὸ τὰ ἀσυναίρετα;

2. Πῶς ἐξηγεῖται ἡ συναίρεσις εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τῶν ρημάτων εἰς -άω; εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, εἰς τί τρέπεται ὁ χαρακτήρ α τοῦ θέματος; ποίων ρημάτων δὲν ἐκτείνεται τὸ α εἰς η; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα γελῶ, σπῶ, καλῶ καὶ θλῶ; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν εἰς τὴν κλίσιν τῶν τὰ ρήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι;

3. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα εἰς -έω μὲ μονοσύλλαβον θέμα; τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ρῆμα δέω (= δένω); εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, ὁ χαρακτήρ ε τοῦ θέματος εἰς τί τρέπεται; ποίων ρημάτων διατηρεῖται ὁ χαρακτήρ ε; τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ρῆμα χέω; εἰς τὰ ρήματα δέω καὶ ἐπαινῶ; τὰ ρήματα καλῶ καὶ τελῶ πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα; ποίαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα αἰδοῦμαι, ἀρκῶ, ξέω, τελῶ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ θ, μ καὶ τ; τί καλεῖται Δωρικὸς μέλλον καὶ ποῖα ρήματα σχηματίζουν τοιοῦτον μέλλοντα;

4. Τί παρατηρεῖτε εἰς τὸ ρῆμα ῥίγῳ; εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, εἰς τί τρέπεται ὁ χαρακτήρ ο τοῦ θέματος τῶν εἰς -όω;

Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν συνηρημένων ρημάτων

***Ασκ. 349.** Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις:

ἐρημῶ - λυπῶ - λοιδορῶ - πηδῶ - πολεμῶ (-έω) - πολεμῶ (-όω) - ἀριστῶ - θεωρῶ - θρυλῶ - τελειῶ - καλῶ - κατηγορῶ - δηῶ - ἀξιῶ - ἐλευθερῶ - σιγῶ

***Ασκ. 350.** Κλίνατε τὸν μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῶν κάτωθι ρημάτων:

βεβαιῶ - φιλῶ - πορθῶ - σκοπῶ - στερῶ - γυμνῶ - βελτιῶ - σιγῶ - τελευτῶ - στρατηγῶ - συμμαχῶ - τελῶ - τηρῶ - τιμωρῶ - φοιτῶ - χαλῶ - ὕμνῶ - φθονῶ - βιδῶ - προσδοκῶ

***Ασκ. 351.** Κλίνατε τὰ ρήματα τῶν ἀσκήσεων 349 καὶ 350 εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ.

***Ασκ. 352.** Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συνηρημένα ρήματα:

1. Μὴ σε νικάτω κέρδος. 2. Εἶθε πάντες παῖδες τοὺς γονεάς ἀγαπῶεν. 3. Οἰκτίρομεν τὸν ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτῶντα. 4. Οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐ τιμῶμενος ἦδεται. 5. Τὴν σαυτοῦ πατρίδα πειρῶ εὖ δρᾶν. 6. Πότερον ταῦτα αὐτὸς ἐθεάσω ἢ οὐ; 7. Μὴ μέγα φρονούντων οἱ εὐτυχοῦντες. 8. Σωκράτης τοὺς τοῦ σώματος ἀμελοῦντας οὐκ ἐπήνει. 9. Οἱ τῶ ἀρχοντι ἐναντιούμενοι κολασθήσονται. 10. Ἄρ' οὐ φοβεῖσθε, μὴ δουλώσθε;

Ἄσκ. 353. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συνηρημένα ῥήματα :

1. Αἰσχρὸν ἐστὶ τοὺς εἰς φιλίαν χώραν εἰσβάλλοντας ἐπαῖνον ἀξιούσθαι. 2. Ὁ ἀθλητὴς ἐφοβεῖτο, μὴ οὐ στεφανοῖτο. 3. Ἄρ' οὐ μηχανᾶσθε ταῦτα, ἵνα ἡμᾶς δουλώτε; 4. Οἱ λάλοι, καὶ ἀληθεύοντες, ἀπιστοῦνται. 5. Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν κακῶν. 6. Τὸ εὖ ζῆν πολὺ διαφέρει τοῦ εὖ λέγειν. 7. Πολλὰ ἐμηχανᾶτο, ἵνα ἡμᾶς ἀπατώῃ. 8. Εἶθε εὐτυχοίης, ὦ φίλε. 9. Πότερον ἀσκεῖτε τὰς πολεμικὰς τέχνας ἢ ἀμελεῖτε; 10. Ἐλεγε πάντα ταῦτα ὑπὸ τῶν μαρτύρων δηλωθήσεσθαι.

Ἄσκ. 354. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ἄφοῦ ἐξηπάτησαν πολλοὺς ἄλλους καὶ οἱ ἴδιοι¹ ἔχουν ἀπατηθῆ. 2. Πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν² τὰς ἀπολαύσεις³ τοῦ πνεύματος. 3. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχει ἀκόμη⁴ ἀριθμήσει τὰ ἄστρα οὔτε θὰ τὰ ἀριθμήσῃ. 4. Μὴν ἀποκτᾶτε ὄλους φίλους, ἀλλὰ τοὺς ἀρίστους. 5. Ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅταν ἦτο ἀκόμη νέος, εἶπεν ὅτι ἡ δόξα⁵ τοῦ Μιλτιάδου δὲν τὸν ἀφίνε⁶ νὰ κοιμηθῆ⁷. 6. Νὰ μὴ κάμῃς ποτὲ φίλον κακὸν⁸ ἄνθρωπον. 7. Νὰ ζηλεύῃς τὸν ἐνάρετον⁹ ἄνδρα. 8. Εἶναι (ἴδιον) σοφοῦ ἀνθρώπου νὰ κυριαρχῆ¹⁰ τοῦ θυμοῦ. 9. Οἱ Πέρσαι ἔστειλαν¹¹ πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Σπάρτην διὰ νὰ ζητήσουν¹² νερὸ καὶ χῶμα¹³. 10. Τὸ κέρδος νὰ νομίζῃς¹⁴ κέρδος, εἴναι δίκαιον.

1. οἱ ἴδιοι = αὐτοί. 2. ἐπιδιώκω = θηρῶ. 3. ἀπόλαυσις = ἡδονή. 4. ἀκόμη = πῶ. 5. δόξα = τρόπαιον. 6. ἀφίνω = ἐδῶ. 7. κοιμῶμαι = καθεύδω. 8. κακὸς = πονηρός. 9. ἐνάρετος = ἀγαθός. 10. κυριαρχῶ = κρατῶ. 11. στέλλω = πέμπω. 12. ζητῶ = αἰτῶ. 13. χῶμα = γῆ. 14. νομίζω = ἡγοῦμαι.

Ἄσκ. 355. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κάτωθι φράσεις συνηρημένα ῥήματα :

1. Πειρῶ ἄρχειν τῆς γλώττης. 2. Τιμῶντο οἱ χρηστοὶ ἄνδρες. 3. Οἱ Λυδοὶ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων νομίσμασι χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἐχρήσαντο. 4. Οὐκ ἐπαινέσομαι τὸν λέγοντα μὲν ἀγαθὰ, ποιοῦντα δὲ κακά. 5. Τὰ τῶν ἠττωμένων χρήματα τῶν νικῶντων ἐστίν. 6. Χρῆ ἕκαστον ἄνδρα τάξαι, ὅπου μάλιστ' ἂν ὠφελοίῃ. 7. Ὁ ἄκων ἀδικῶν συγγνώμης ἄξιός ἐστιν. 8. Τὰς πόλεις δεῖ κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς. 9. Μάλιστ' ἂν εὐδοκιοίης, εἰ ταῦτα μὴ ποιοίης, ἢ ἄλλοις ποιοῦσιν ἂν ἐπιτιμώης. 10. Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ.

Κεφάλαιον 16ον

Συμφωνόληκτα ρήματα εἰς -ω

Τὰ συμφωνόληκτα ρήματα κατὰ βάσιν κλίνονται ὅπως καὶ τὰ φωνηεντόληκτα. Αἱ φαινομενικαὶ διαφοραὶ ὀφείλονται εἰς τὰς μεταβολάς, τὰς ὁποίας πάσχει ὁ χαρακτήρ τῶν συμφωνολήκτων ρημάτων κατὰ τὴν συνάντησίν του μετὰ τὰ σύμφωνα τῶν καταλήξεων.

Α) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ 1) Χειλικόληκτα

Πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τὰ περισσότερα χειλικόληκτα προσλαμβάνουν τὸ πρόσφυμα τ καὶ οὕτω λήγουν εἰς -πτω (κόπ - τ - ω).

Σημ. α'. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ρήματα (βλάβ-τ-ω) βλάπτω, (κρύφ-τω) κρύπτω, διότι χειλικὸν εὐρισκόμενον πρὸ ὀδοντικού, ἐὰν εἶναι ἑτερόπουν, γίνεται ὁμόπουν μετὰ τὸ ἐπόμενον ὀδοντικόν, δηλ. ἐὰν τὸ ὀδοντικὸν εἶναι ψιλόν, τρέπεται εἰς τὸ χειλικὸν ψιλόν (π), ἔστω καὶ ἂν ἦτο πρὶν δασὸ (φ) ἢ μέσον (β).

- Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλον λήγει εἰς -ψω καὶ ὁ μέσος εἰς -ψομαι.
- Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς -ψα καὶ ὁ μέσος εἰς -ψάμην (πρὸβλ. σελ. 49).
- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -φα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -φειν.

Σημ. β'. Ὁ χειλικὸς χαρακτήρ τοῦ ρηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλόν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ.

- Ὁ παθητικὸς μέλλον α' λήγει εἰς -φθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -φθην (βλ. Σημ. α').
- Ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -μμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -μμην.

Σημ. γ'. Χειλικὸν πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται μετὰ αὐτό.

ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ

1) Ὅσα ρήματα ἔχουν πρὸ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ρηματικοῦ θέματος ε, ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἔχουν ο (κλέπτω - κέκλοφα) (τρέπω - τέτροφα).

2) Τὰ ρήματα στρέφω - τρέπω - τρέφω, εἰς τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ρηματικοῦ θέματος ἔχουν α (ἔστραμμαι, ἐστράμμην - τέτραμμαι, ἐτετράμμην - τέθραμμαι, ἐτεθράμμην).

Ἄσκ. 356. Γράψατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς εἰς ὄλους τοὺς χρόνους :

βλάπτω - θάπτω - θλίβω - καλύπτω - κρύπτω - πέμπω - ράπτω

Α) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ 2) Ουρανικόληκτα.

● Τα πλείστα ουρανικόληκτα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν τὸ πρόσφυμα *j*, τὸ ὁποῖον ἐνούμενον μετὰ τοῦ χαρακτήρος (κ, γ, χ) συγχωνεύεται μὲ αὐτὸν εἰς σσ ἢ ττ (θ. φυλακ-, φυλακ-*j*-ω) φυλάττω ἢ φυλάσσω.

● Μερικὰ ουρανικόληκτα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν συνήθως ἦχον, σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν εἰς -ζω.
(θ. στεναγ - *j*ω) στενάζω, (θ. οἰμωγ - *j*ω) οἰμώζω.

● Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων λήγει εἰς -ξω καὶ ὁ μέσος εἰς -ξομαι.

● Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος *α'* λήγει εἰς -ξα καὶ ὁ μέσος εἰς -ξάμην (πρβλ. σελ. 48).

● Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -χα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -χειν.

Σημ. *α'*. Ὁ ουρανικὸς χαρακτήρ τοῦ ρηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ.

● Ὁ παθητικὸς μέλλων *α'* λήγει εἰς -χθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος *α'* εἰς -χθην.

Σημ. *β'*. Ουρανικὸν πρὸ ὀδοντικοῦ ἐὰν εἶναι ἑτερόπνουν, γίνεται ὁμόπνουν μὲ τὸ ἐπόμενον ὀδοντικόν.

● Ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -γμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -γμην.

Σημ. *γ'*. Ουρανικὸν κ ἢ χ ἐδρισκόμενον πρὸ τοῦ μ γίνεται γ.

***Ασκ. 357.** Γράψατε τὸ *α'* ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἄρχω - διώκω - πλέκω - φυλάττω - τaráττω - κηρύττω - πτύσσω - τήκω

Α) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ 3) 'Οδοντικόληκτα

● Τα πλείστα οδοντικόληκτα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν τὸ πρόσφωνα j, τὸ ὁποῖον ἐνούμενον μετὰ τοῦ χαρακτήρος θ ἢ τ συγχωνεύεται μὲ αὐτὸν εἰς ττ ἢ σσ (θ. ἄρμωτ - ἄρμωτ - jω) ἄρμῶττω.

● Τὸ j ἐνούμενον εἰδικῶς μετὰ τοῦ χαρακτήρος δ συγχωνεύεται μὲ αὐτὸν εἰς ζ (θ. ἐλπιδ - ἐλπιδ - jω) ἐλπίζω.

● 'Ο ἐνεργητικὸς μέλλων λήγει εἰς -σω καὶ ὁ μέσος εἰς -σομαι.

● 'Ο ἐνεργητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς -σα καὶ ὁ μέσος εἰς -σαμην.

Σημ. α'. 'Οδοντικὸν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται.

● Τὰ ὑπερδισύλλαβα εἰς -ίζω, ὅσα ἔχουν χαρακτήρα δ, σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ εἰς -ιῶ -ιοῦμαι. 'Ο μέλλων τῶν ρημάτων αὐτῶν κλίνεται εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις ὅπως ὁ ἐνεστώς τοῦ ρήματος ποιῶ.

● 'Ο ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -κα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -κειν.

● 'Ο παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -σθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -σθην.

Σημ. β'. 'Οδοντικὸν πρὸ ὀδοντικοῦ τρέπεται εἰς σ.

● 'Ο μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -σμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -σμην.

Σημ. γ'. 'Οδοντικὸν πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ.

"**Ασκ. 358.** Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὅλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀγοράζω - δοξάζω - βαδίζω - σπεύδω - πᾶρασκευάζω - πλάττω - κομίζω - πυρέττω

Α) Ἐφωνώληκτα

Παρακείμενος και ὑπερσυντέλικος μέσης φωνῆς

	Ἐφωνώληκτο	Προστακτικὴ	Ἐπαρτέμφοτον Μετοχή
Παρακείμενος	Ἐπερσυντέλικος		
πέπεισ-μαι	ἐπεπέισ-μην	—	πεπεῖ-σθαι
πέπει-σαι	ἐπέπει-σο	πέπει-σο	
πέπεισ-ται	ἐπέπεισ-το	πεπεῖ-σθω	πεπεισ-μένος
πεπέισ-μεθα	ἐπεπέισ-μεθα	—	πεπεισ-μένη
πέπει-σθε	ἐπέπει-σθε	πέπει-σθε	πεπεισ-μένον
πεπεισ-μένοι εἰσὶ	πεπεισ-μένοι ἦσαν	πεπεῖ-σθων ἢ πεπεῖ-σθωσαν	
γέγραμ-μαι	ἐγεγράμ-μην	—	γεγράφ-θαι
γέγραψαι	ἐγέγραφο	γέγραφο	
γέγραπ-ται	ἐγέγρα-πτο	γεγράφ-θω	γεγραμ-μένος
γεγράμ-μεθα	ἐγεγράμ-μεθα	—	γεγραμ-μένη
γέγραφ-θε	ἐγέγραφ-θε	γέγραφ-θε	γεγραμ-μένον
γεγραμ-μένοι εἰσὶ	γεγραμ-μένοι ἦσαν	γεγράφ-θων ἢ γεγράφ-θωσαν	
πέπραγ-μαι	ἐπεπράγ-μην	—	πεπράχθ-αι
πέπραξαι	ἐπέπραξο	πέπραξο	
πέπρακ-ται	ἐπέπρακ-το	πεπράχ-θω	πεπραγ-μένος
πεπράγ-μεθα	ἐπεπράγ-μεθα	—	πεπραγ-μένη
πέπραχ-θε	ἐπέπραχ-θε	πέπραχ-θε	πεπραγ-μένον
πεπραγ-μένοι εἰσὶ	πεπραγ-μένοι ἦσαν	πεπράχ-θων ἢ πεπράχ-θωσαν	

Παρακείμενος και υπερσυντέλικος μέσης φωνής

● Είς τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῆς μέσης φωνῆς γίνονται αἱ ἐξῆς μεταβολαὶ μετὰ τὴν εἰς τὸ θέμα προσάρτησιν τῶν καταλήξεων:

1) Τὸ σ τῶν καταλήξεων μετὰξὺ δύο συμφώνων ἀποβάλλεται (γέγραφ - σθε) γέγραφε.

2) Ὁ χειλικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῆ μ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ (γέγραφ - μαι) γέγραμμαι.

β) μετὰ τοῦ σ, ἐνοῦται εἰς ψ (γέγραφ - σαι) γέγραψαι.

3) Ὁ οὐρανικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῆ μ, τρέπεται εἰς γ (τετάραχ - μαι) τετάραγμα.

β) μετὰ τοῦ σ, ἐνοῦται εἰς ξ (τετάραχ - σαι) τετάραξαι.

4) Ὁ χειλικὸς καὶ οὐρανικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῆ τ, τρέπεται εἰς ψιλόν, ἂν δὲν εἶναι ἤδη τοιοῦτον (βέβλαβ - ται) βέβλαπται, (τετάραχ - ται) τετάρακται.

β) ἂν ἀκολουθῆ θ, τρέπεται εἰς δασύ, ἂν δὲν εἶναι ἤδη τοιοῦτον (βέβλαβ(σ)θε) βέβλαφθε, (πέπραγ(-σ) - θε) πέπραχθε.

5) Ὁ ὀδοντικὸς χαρακτήρ

α) ἂν ἀκολουθῆ μ ἢ ἄλλο ὀδοντικόν, τρέπεται εἰς σ (κεκόμιδ-μαι) κεκόμισμαι, (κεκόμιδ - ται) κεκόμισται.

β) ἂν ἀκολουθῆ σ, ἀποβάλλεται (κεκόμιδεσαι) κεκόμισαι.

Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀφωνολήκτων

***Ασκ. 359.** Νὰ ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμὸς τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος εἰς τὰ ἐξῆς ρήματα :

ἄπτω - ἐρίζω - οἰμῶζω - κράζω - ἀτιμάζω - δρέπω - ψεύδω - γνωρίζω - θέλω - εὐδαιμονίζω - ὀρύττω - κολάζω - κρύπτω

Ἄσκ. 360. Νὰ γραφῆ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλων, ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος α' τῶν ἐξῆς ρημάτων :

ἀλείφω - κολάζω - ἐλέγχω - θέλω - κτίζω - βλάπτω - τρέπω - ἐορτάζω - τάττω - δρέπω - σπεύδω - φλέγω - καλύπτω - σφάζω - κηρύττω

Ἄσκ. 361. Νὰ κλιθῆ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλων τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀκοντίζω - ἀφανίζω - μεταχειρίζομαι - νομίζω

Ἄσκ. 362. Νὰ σχηματισθῆ ὁ παθητικὸς μέλλων α' καὶ παθητικὸς ἀόριστος α' τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

καλύπτω - ἀγοράζω - ἄγω - πράττω - διώκω - ἀθροίζω - κολάπτω - ἀκοντίζω - μέμφομαι - πέμπω - δοξάζω - ἐλέγχω

Ἄσκ. 363. Νὰ σχηματισθῆ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων :

βλάπτω - γυμνάζω - ἄγω - κηρύττω - γλύφω - πλέκω - ἀρπάζω - ῥάπτω - θλίβω - ῥίπτω - σήπω - σκάπτω - ἀκοντίζω - ἀφανίζω

Ἄσκ. 364. Νὰ ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμὸς τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

κλέπτω - πτύσσω - τίκτω - κύπτω - κτίζω - νομίζω - λείπω - ῥάπτω - λέγω - σκάπτω - ἐθίζω - στενάζω - πέμπω - στρέφω - μάχομαι - ἐμποδίζω - τρίβω - τύπτω - ἄρχω - ἀρπάζω

Ἄσκ. 365. Γράψατε τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα ὡς καὶ τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον α' τῶν κάτωθι ρημάτων :

δικάζω - κάμπτω - γυμνάζω - ἄρχω - διώκω - ψεύδω - θλίβω - θάλλω - ἔρω - ἄδω - κράζω - στενάζω - ἀγοράζω

Ἄσκ. 366. Κλίνατε τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ψηφίζω - ὀνειδίζω - ὑβρίζω

Ἄσκ. 367. Κλίνατε τὸν παθητικὸν μέλλοντα α' καὶ τὸν παθητικὸν ἀόριστον α' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ρίπτω - ἀφανίζω - κηρύττω

Ἄσκ. 368. Γράψατε τὰ κάτωθι ρήματα εἰς τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον εἰς ὄλους τοὺς χρόνους καὶ ἐγκλίσεις, ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς :
βλάπτω - δοξάζω - διώκω

Ἄσκ. 369. Νὰ σχηματισθῆ καὶ νὰ κλιθῆ ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :
τρέπω - ἀτιμάζω - ἄρχω

Ἄσκ. 370. Νὰ ἐξηγηθῆ ὁ σχηματισμὸς τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος εἰς τὰ κάτωθι ρήματα :

ἀλείφω - ἐρέσσω - ἀμείβω - ἀλαλάζω - πλήττω - σφάζω - ὑβρίζω - διώκω - ἔχω - εἶκω - σκώπτω - κηρύττω - τρέφω - φυλάττω - ἄδω - θάπτω - ἐμφανίζω - φλέγω

Ἄσκ. 371. 1) Εὑρετε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀφωνολήκτων ἀνήκουν τὰ ρήματα τοῦ κειμένου, 2) ἀναγνωρίσατε ταῦτα καὶ ἀντικαταστήσατε χρονικῶς.

1. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν εἰτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. 2. Ζεὺς δεινότατα ἐκόλασε Προμηθεά διὰ τὸ ἀρπάσαι τὸ πῦρ καὶ κομίσαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 3. Λόγισαι πρὸ τοῦ ἔργου, τοῦ δ' ἔργου ἄρξαι ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 4. Ἐπιτάξαι ῥῆθὸν ἐστὶ τοῦ πρῶξαι. 5. Ὑπὸ Διὸς Ἑρμῆς πρὸς Καλυψῶ ἐπέμφθη κελεύσων ἀποπέμψαι Ὀδυσσεά εἰς τὴν πατρίδα. 6. Φαρνάβαζος ὑπὸ Τισσαφέρνους μάλιστα βεβλάφθαι ἐνόμισεν. 7. Ἐὰν πλοῦτον κτήσησθε, οὐπω πάντων τῶν κακῶν ἀπήλλαχθε. 8. Πείσας λάμβανε, μὴ βιασάμενος. 9. Σπείσαντες οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσαν συσκευάσασθαι. 10. Ἡ φύσις τοῖς ἀνθρώποις μέτρον ἔταξεν.

Ἄσκ. 372. Νὰ κλιθῆ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλων τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ἐρεθίζω - εὐτρεπίζω - οἰκίζω - τειχίζω

Ἄσκ. 373. Νὰ σχηματισθῆ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων :

κόπτω - καλύπτω - στρέφω - δικάζω - ἐλπίζω - διώκω - κράζω - στε-

νάζω - φράττω - ψέγω - κύπτω - τρέφω - γνωρίζω - ἐρεθίζω - εὐδαιμονίζω -
τίκτω - τήκω - βαδίζω - φυλάττω

Ἄσκ. 374. 1) Εὑρετε τὰ ἀφονόληκτα ῥήματα τῶν κατωτέρω φράσεων καὶ χωρίσατε αὐτὰ κατὰ κατηγορίας, 2) ἀντικαταστήσατε ταῦτα χρονικῶς :

1. Πεφύλαξο πρᾶξιαι τὰ ἀποκεκηρυγμένα. 2. Ἐν Μαραθῶνι οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ πάντων πλὴν Πλαταιέων καταλελειμμένοι ἦσαν. 3. Οἱ τοῦ Δράκοντος νόμοι αἵματι γεγράφθαι ἐλέγοντο. 4. Ἐπύξα βλέψασα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ τῶν Ἑλλήνων στρατεύματος ἐθαύμασε· Κύρος δὲ ἦσθη τὸν τῶν βαρβάρων φόβον ἰδών. 5. Γανυμήδης ὑπὸ Διὸς ἄρπασθῆναι λέγεται. 6. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασιν τοῖς ἁμαρτάνουσιν ὥριστο ζημία, θάνατος. 7. Μηδενὶ συμφορὰν ὄνειδίσσης· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη. 8. Πέπεισο μηδὲν αἴσχιον εἶναι τῆς ἀδικίας. 9. Θεραπεύετε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς θρέψαντας γονέας. 10. Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ φυγαδευθέντες ἐπὶ ξένης τεθαμμένοι εἰσίν.

Ἄσκ. 375. Κλίνατε τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ῥημάτων εἰς ὄλας τὰς ἐγκλίσεις :

στρέφω - τρέπω - τρέφω

Κεφάλαιον 17ον

B) Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα

Ἐνεστῶς — Παρατατικὸς

1. Ὀλίγα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα ἀμετάβλητον (δέρω - νέμω - μένω). Τὰ πλεῖστα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν τὸ πρόσφυμα j.

Σημ. α'. Τὸ j τοῦτο 1) εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ λ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ (βάλ-*j*ω) βάλ*j*ω, 2) εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ ν ἢ ρ (ὅταν δὲν ὑπάρχη πρὸ αὐτοῦ α) ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ γίνεται ἀπλοποίησις τῶν δύο νν ἢ ρρ εἰς ἓν ν ἢ ρ καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου ε εἰς ει καὶ τοῦ ἰ ἢ ἰ εἰς ἰ ἢ ἰ υ (τέν-*j*ω, τέν*j*ω) τείνω, (σπέρ-*j*ω, σπέρ*j*ω) σπείρω, (κλῖν-*j*ω, κλῖν*j*ω) κλῖνω, (ἀμῆν-*j*ω, ἀμῆν*j*ω) ἀμύνω, 3) εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ ν ἢ ρ, ὅταν ὑπάρχη πρὸ αὐτοῦ α, πάσχει ἐπένηθαι, ἤτοι μετατίθεται πρὸ τοῦ ν ἢ ρ καὶ ἔπειτα ἐνοῦται μὲ τὸ α ἢ ο εἰς δίφθογγον αι ἢ οι (π.χ. φαν-*j*ω, φαίνω).

Μέλλων

2. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος μέλλων τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων σχηματίζεται χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ (συνηρημένος) καὶ κλίνεται εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις ὅπως ὁ ἐνεστῶς τοῦ ρήματος ποιῶ (βλ. σελ. 216) νέμω (θ. νεμ-) νεμῶ, νεμοῦμαι - ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-) ἀγγεῶ, ἀγγελοῦμαι - καθαίρω (θ. καθαρ-) καθαροῶ, καθαροῦμαι.

Παράδειγμα ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου μέλλοντος ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ρημάτων

Ὁριστικὴ	Εὐκτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
νεμ-ῶ	νεμ-οῖμι ἢ νεμ-οίην	
νεμ-εἶς	νεμ-οῖς ἢ νεμ-οίης	νεμ-εἶν
νεμ-εἶ	νεμ-οῖ ἢ νεμ-οίη	
νεμ-οῦμεν	νεμ-οῖμεν	νεμ-ῶν (νεμοῦντος)
νεμ-εἶτε	νεμ-οῖτε	νεμ-οῦσα (νεμ-ούσης)
νεμ-οῦσι	νεμ-οῖεν	νεμ-οῦν (νεμ-οῦντος)
νεμ-οῦμαι	νεμ-οίμην	νεμ-εἶσθαι
νεμ-εἶ (ἢ -ῆ)	νεμ-οῖο	
νεμ-εἶται	νεμ-οῖτο	
νεμ-οῦμεθα	νεμ-οίμεθα	νεμ-οῦμενος
νεμ-εἶσθε	νεμ-οῖσθε	νεμ-ουμένη
νεμ-οῦνται	νεμ-οῖντο	νεμ-οῦμενον

‘Υγρόληκτα και ένρινόληκτα

‘Αόριστος

3. ‘Ο ένεργητικός και ό μέσος άόριστος α’ σχηματίζονται χωρίς τόν χαρακτήρα σ, είς - α, - άμην (άσιγμος). Τό πρό του χαρακτήρος βραχύ φωνήεν έκτείνεται, τό μέν α είς η (ή κατόπιν ϵ ή ι ή ρ είς α), τό δέ ϵ είς $\epsilon\iota$ και τό ι ή υ είς ι ή υ .

‘Υφαίνω (θ. ύφαν -) ύφηνα, λεαίνω (θ. λεάν -) έλέαννα, μιαίνω (θ. μιάν -) έμιαννα, καθαίρω (θ. καθάρ -) έκάθηρα, νέμω (θ. νεμ -) ένειμα, κρίνω (θ. κρίν -) έκρίνα, άμύνω (θ. άμύν -) ήμύνα.

Σημ. Οί τύποι ούτοι προήλθον έκ παλαιότερων τύπων έχόντων τόν χρονικόν χαρακτήρα σ (π.χ. ύφαν-σα). Τό σ, εύρισκόμενον κατόπιν ένρίνου ή ύγρου, κατά πρώτον άφωμοιώθη πρός αυτό, έν συνεχεία δέ ήπλοποιήθη, και έγινε άντέκτασις του προηγουμένου βραχέος φωνήεντος.

‘Ασκ. 376. Νά εξηγηθί ό σχηματισμός του ένεστώτος των κάτωθι ρημάτων :

άγγέλλω - κρίνω - κτείνω - αίρω - καθαίρω - έγείρω - άμύνω - στέλλω - δξύνω - σημαίνω - φαίνω - σφάλλω

‘Ασκ. 377. Κλίνατε τόν ένεργητικόν και μέσον μέλλοντα των κάτωθι ρημάτων είς όλας τās έγκλίσεις :

στέλλω - κρίνω - κτείνω - περαίνω.

‘Ασκ. 378. Κλίνατε τόν ένεργητικόν και μέσον μέλλοντα των κάτωθι ρημάτων είς όλας τās έγκλίσεις :

βάλλω - σημαίνω - κλίνω - φθείρω

‘Ασκ. 379. Νά εξηγηθί ό σχηματισμός του άορίστου α’ (ένεργητικού και μέσου) των κάτωθι ρημάτων :

φαίνω - ύγιαίνω - μαραίνω - άγγέλλω - κρίνω - μένω - νέμω

Ύγρόληκτα και ἔνρινόληκτα

Παρακείμενος — Ὑπερσυντέλικος

4. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς - **κα** καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος εἰς - **κειν** φαίνω (θ. φαν-) πέφαγκα.

Σημ. Τὸ ν εὐρισκόμενον πρὸ οὐρανικοῦ τρέπεται εἰς γ.

5. Ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος.

α) τῶν ὑγρόληκτων ρημάτων σχηματίζονται κανονικῶς εἰς - **μαι**, - **μην**: ἀγγέλλομαι (θ. ἀγγελ-) ἠγγεμαι, ἠγγέλμην.

β) τῶν ἔνρινόληκτων μὲ χαρακτηριστὴρα ν σχηματίζονται ἄλλων μὲν κανονικῶς εἰς - **μαι**, - **μην**: ὀξύνομαι - ὠξύμμαι, ὠξύμμην (διότι τὸ ν πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό), ἄλλων δὲ ἀνωμάλως εἰς - **μαι**, **μην**: φαίνομαι, πέφασμαι, ἐπεφάσμην.

Ὅριστικὴ	Ὑπερσυντέλικος	Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφατος Μετοχὴ
Παρακείμενος	Ὑπερσυντέλικος		
ἠγγελ-μαι	ἠγγέλ-μην	—	ἠγγέλ-θαι
ἠγγελ-σαι	ἠγγελ-σο	ἠγγελ-σο	
ἠγγελ-ται	ἠγγελ-το	ἠγγέλ-θω	
ἠγγέλ-μεθα	ἠγγέλ-μεθα	—	ἠγγελ-μένος
ἠγγελ-θε	ἠγγελ-θε	ἠγγελ-θε	ἠγγελ-μένη
ἠγγελ-μένοι εἰσὶ	ἠγγελ-μένοι ἦσαν	ἠγγελ-θων	ἠγγελ-μένον
ὠξύμ-μαι	ὠξύμ-μην	—	ὠξύν-θαι
ὠξύν-σαι	ὠξύν-σο	ὠξύν-σο	
ὠξύν-ται	ὠξύν-το	ὠξύν-θω	
ὠξύμ-μεθα	ὠξύμ-μεθα	—	ὠξύμ-μένος
ὠξύν-θε	ὠξύν-θε	ὠξύν-θε	ὠξύμ-μένη
ὠξύμ-μένοι εἰσὶ	ὠξύμ-μένοι ἦσαν	ὠξύν-θων	ὠξύμ-μένον
πέφασ-μαι	ἐπεφάσ-μην	—	πεφάν-θαι
πέφαν-σαι	ἐπέφαν-σο	πέφαν-σο	
πέφαν-ται	ἐπέφαν-το	πεφάν-θω	
πεφάσ-μεθα	ἐπεφάσ-μεθα	—	πεφασ-μένος
πέφαν-θε	ἐπέφαν-θε	πέφαν-θε	πεφασ-μένη
πεφασ-μένοι εἰσὶ	πεφασ-μένοι ἦσαν	πεφάν-θων	πεφασ-μένον

***Ἀσκ. 380.** Κλίνατε τὸν μέσον παρακείμενον (εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις) καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ρημάτων:
σφάλω - αἰσχύνω - μιαίνω

Ἄσκ. 381. Νὰ κλιθῆ ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις :

ἐγείρω - βαρύνω - περαίνω

Ἄσκ. 382. 1) Χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ εἰς τὸ κατωτέρω κείμενον ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ρήματα, 2) ἀναγνωρίσατε καὶ ἀντικαταστήσατε ταῦτα κατ' ἐγκλισιν :

1. Ἦγγέθη ὑπὸ Λυσάνδρου τὰ πεπραγμένα. 2. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς νήσους ἔχει πολλὰς διεσπαρμένας. 3. Ὁρέστης μεμιασμένος τῷ τῆς μητρὸς αἵματι, ἐν Δελφοῖς ἐκαθάρθη ὑπ' Ἀπόλλωνος. 4. Ὁ τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένος κάλλιστα κεκόσμηται. 5. Πηνελόπη τρία ἔτη ἐντάφιον ὑφαίνουσα τῷ Λαέρτῃ οὐκ ἐπέρανε τὸ ἔργον· νυκτὸς γὰρ ἔλυε τὰ ἡμέρας ὑφασμένα. 6. Ἐπειδὴν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε. 7. Ἡ τύχη διένειμεν ἄλλοις ἄλλα δῶρα. 8. Ἀναμένομεν, ἃ παραγγελεῖ ὁ στρατηγός. 9. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα. 10. Τίς οὐκ ἂν οἰκτίρειεν ἐσθλὸν ἄνδρα ἀτυχοῦντα ;

Ἄσκ. 383. Νὰ γραφῆ τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῶν κατωτέρω ρημάτων :

ἀγγέλλω - αἶρω - ὑφαίνω - καθαίρω - μαιίνω - σημαίνω - ἐγείρω - ὀξύνω - αἰσχύνω - βαθύνω - σφάλλω - κείρω

‘Υγρόληκτα και ένρινόληκτα

Άνω μαλίσαι

● Τα ρήματα αἴρω, ἄλλομαι, κερδαίνω και κοιλαίνω εἰς τὸν ἐνεργητικὸν και μέσον ἀόριστον ἀ’ ἔχουν ᾱ, ἂν και τοῦ α δὲν προηγῆται εἰς τὸ θέμα αὐτῶν ι ἦ ρ (ἐκερδᾶνα-ἐκοιλᾶνα).

● Τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἀόριστου τὰ ρήματα αἴρω και ἄλλομαι σχηματίζουν· ἦρα και ἡλάμην, ἔνεκα τῆς αὐξήσεως.

Τοῦ ρήματος αἴρω ἡ ὑποτακτικὴ εἶναι ἄρω, ἡ προστακτικὴ ἄρον. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄραι. Τὸ α εἶναι μακρόν, διότι προέρχεται ἀπὸ θέμα αFερ και κατὰ συναίρεσιν αερ - αρ, και ὄχι ἀπὸ θέμα Fαρ ὅπως ὁ ἐνεστώς.

● Τα ρήματα κλίνω, κρίνω, πλύνω και τείνω σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν και μέσον παρακείμενον και ὑπερσυντέλικον καθὼς και τὸν παθητικὸν μέλλοντα και ἀόριστον ἀ’ ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα μετ’ ἀποβολὴν τοῦ χαρακτῆρος ν (θ. κλιν-) κέκλικα-ἐκεκλίκειν-κλιθήσομαι-ἐκλίθην.

● Τα ὑγρόληκτα και ένρινόληκτα ρήματα, ὅσα ἔχουν θέμα μονοσύλλαβον με φωνῆεν ε, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν και μέσον παρακείμενον και ὑπερσυντέλικον, εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα και ἀόριστον ἀ’ ἦ β’ ἀντὶ ε ἔχουν α: σπεῖρω (θ. σπερ-) ἔσπαρκα, ἔσπάρκειν, ἔσπαρμαι, ἔσπάρμην, σπαρήσομαι, ἔσπάρην.

Ἄσκ. 384. Κλίνετε τὴν ὑποτακτικὴν και προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀόριστου ἀ’ τοῦ ρήματος αἴρω.

Ἄσκ. 385. Γράψατε τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀόριστου ἀ’ τῶν κάτωθι ρημάτων και δικαιολογήσατε τὸν τονισμὸν τῶν:

μιαίνω - μαραίνω - κερδαίνω - κρίνω - ἀμύνω

Άσκ. 386. Κλίνετε εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν κάτωθι ρημάτων :

στέλλω - σπείρω - φθείρω

Άσκ. 387. Νὰ ἐξηγηθῇ ἡ προέλευσις τῶν κάτωθι τύπων :

κέκλικα - κέκρικα - ἐτάθην - ἐκρίθην - τέταμαι - τέτακα - πλυθήσομαι - ἐκλίθην - πέπλυκα - κέκλιμαι

Άσκ. 388. Τῶν κάτωθι ρημάτων 1) νὰ γραφῇ α) ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος, β) ὁ παθητικὸς μέλλον καὶ παθητικὸς ἀόριστος α' ἢ β', 2) νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἀνωμαλία σχηματισμοῦ των :

σπείρω - τείνω - δέρω - φθείρω - κείρω - στέλλω

Άσκ. 389. Κλίνετε εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα τῶν κάτωθι ρημάτων :

α) φαίνω - μένω - τέμνω

β) τείνω - πλύνω - ἐγείρω

γ) σφάλλω - σπείρω - οἰκτίρω

Άσκ. 390. Κλίνετε εις ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν μέσον παρακείμενον τῶν κάτωθι ρημάτων :

αἶρω - σημαίνω - κείρω

Κεφάλαιον 18ον

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων*

1) Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος β'

Ὁ ἀόριστος β' εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις τὰς καταλήξεις τοῦ ἔνεστῶτος.

● Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν ρημάτων λέγω, ἔρχομαι, εὐρίσκω, ὄρω καὶ λαμβάνω τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης: εἶπέ, ἔλθέ, εὐρέ, ἰδέ καὶ λαβέ.

Τὰ σύνθετα τούτων ὁμως ἀναβιβάζουν τὸν τόνον: ἄπελθε.

● Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β', εἴτε ἀπλοῦν εἴτε σύνθετον, ἐὰν εἶναι πολυσύλλαβον, τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ - γενοῦ, παραγενοῦ). Ἐὰν ὁμως εἶναι μονοσύλλαβον καὶ συντετῆ με πρόθεσιν δισύλλαβον, ἀναβιβάζει τὸν τόνον (ἔχομαι, ἐσχόμεν - σχοῦ, παράσχον - ἔπομαι, ἐσπόμην - σποῦ, ἐπίσπον).

***Ασκ. 391.** Γράψατε τὸν ἀόριστον β', ἐνεργητικὸν καὶ μέσον, ὅπου ὑπάρχουν ἀμφότεροι, τῶν ἐξῆς ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε κατ' ἐγκλίσιν:

αἰρῶ - βάλλω - εὐρίσκω - ἔχω - αἰσθάνομαι - λαμβάνω - λανθάνω - λείπω - ὄρω - τέμνω - πείθω - τίκτω

***Ασκ. 392.** Γράψατε τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἐγκλίσιν:

ἀμαρτάνω - ἀποθνήσκω - δάκνω

* Βλ. σελ. 183

Άσκ. 393. Γράψατε τὸ α' πληθυντικὸν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀδρίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

- 1) εἶμι - ἐσθίω - θιγγάνω - κάμνω - κτείνω - λαγχάνω
- 2) λέγω - μανθάνω - ὀφείλω - ὀφλισκάνω - πάσχω

Άσκ. 394. Γράψατε τὸ β' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

πίνω - πίπτω - τρέχω - τυγχάνω - φέρω - φεύγω

Άσκ. 395. Γράψατε τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

- 1) ἀνέχομαι - πυνθάνομαι - γίγνομαι - ἔπομαι
- 2) ἐρῶτω - ἀφικνοῦμαι - ἀπεχθάνομαι
- 3) ὑπισχνοῦμαι - ὄνοῦμαι - αἰσθάνομαι

Άσκ. 396. Γράψατε τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ ἀντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' ἔγκλισιν :

γίγνομαι - ἔπομαι - εὐρίσκομαι - τρέπομαι

Άσκ. 397. Νὰ γραφῆ (καὶ νὰ τονισθῆ ὀρθῶς) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) κατέρχομαι - παρορῶ - ἐφευρίσκω - ἀπέρχομαι - παραλαμβάνω - ἀντιλέγω - ἐπιλέγω - διορῶ - καταλέγω - εὐπορῶ - διέρχομαι - ἀνευρίσκω - προλέγω - ἐνορῶ - ἐξευρίσκω
- 2) ἀφορῶ - περιορῶ - εἰσέρχομαι - ἐξέρχομαι - ἐπαναλαμβάνω - συνέρχομαι - ἀπολαμβάνω - καταλαμβάνω - ἐπέρχομαι - ἐφορῶ - μεταλαμβάνω - καθορῶ - προσέρχομαι - περιλαμβάνω - συλλαμβάνω - προσλαμβάνω - παρέρχομαι - πρόκαταλαμβάνω

Άσκ. 398. Νὰ γραφῆ (καὶ νὰ τονισθῆ ὀρθῶς) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀπάγω - ἀφαιρῶ - ἐφέπομαι - δαισθάνομαι - ἀναβάλλω - παραγίγνο-

μαι - ἀπολαμβάνω - ἐκλείπω - παρέχω - διορῶ - καθορῶ - καταλείπω - μεταλαμβάνω - συγγίγνομαι - προσβάλλω - συναισθάνομαι - κατέχω - παρέπομαι - ἐξαιρῶ - προσάγω - ἐπέχω - προέχω - παραλείπω - ἀντιλαμβάνομαι.

Ἔσκ. 399. 1) Εὑρετε τοὺς ἐν τῷ κειμένῳ ἀορίστους β', 2) ἀντικαταστήσατε αὐτοὺς κατ' ἔγκλισιν :

1. Αἰσχιστον ἦν Σπαρτιάτη τὴν τάξιν ἀπολιπεῖν καὶ ἐκ μάχης φυγεῖν. 2. Οἱ Ἕλληνες εἰσηγάγοντο θεοὺς ξένους ἐξ ἀλλοτρίων ἐθνῶν. 3. Πέρσαις νόμος ἦν, ὅποτε βασιλεὺς ἀποθάνοι, ἀνομίαν εἶναι πέντε ἡμερῶν. 4. Μῆτ' εὐτυχῶν τράπη πρὸς ῥαθυμίαν μῆτ' ἀτυχῶν πρὸς ἀθυμίαν. 5. Τίνα ἂν γῆν μᾶλλον φιλοῖμεν ἢ τὴν πατρίδα τεκοῦσαν ἡμᾶς καὶ θρέψασαν ; 6. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἕως ἂν ἐμβάλωσιν οἱ ἡμέτεροι πολέμιοι εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν, ἀλλὰ πορευθῶμεν ὡς τάχιστα εἰς τὴν πολεμίαν. 7. Ξέρξης τσαῦτα ἔθνη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἤγαγεν, ὥστε τὰ ὕδατα ἐπέλιπε πινόμενα. 8. Ποῖ νῦν φύγωμεν, ποῖ τραπώμεθ', ὦ φίλοι ; 9. Καυσιανοί, Σκυθικὸν ἔθνος, τοὺς μὲν γιγνομένους θρηνοῦσι, τοὺς δ' ἀποθανόντας μακαρίζουσιν. 10. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ γένη πένης ταχύ.

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων*

2) Παθητικός μέλλων β' και παθητικός άόριστος β'

✓ 'Ο παθητικός μέλλων β' σχηματίζεται με τὸ πρόσφυμα **η** (ὄχι **θη**) γραφήσομαι - κοπήσομαι.

Κλίνεται άκριβῶς ὅπως και ὁ παθητικός μέλλων α'.

● 'Ο παθητικός άόριστος β' σχηματίζεται με τὸ πρόσφυμα **η** (ὄχι **θη**) έγράφην - έκόπην.

Κλίνεται άκριβῶς ὅπως και ὁ παθητικός άόριστος α', έξαιρέσει τοῦ β' ένικοῦ προσώπου τῆς προστακτικῆς, ὅπου έχει τὴν κατάληξιν **θι** (άλλάγηθι - γράφηθι).

● Τὰ ρήματα έκπλήττομαι ἢ καταπλήττομαι, σήπομαι και τήκομαι αντί τοῦ **η** τοῦ ρηματικοῦ θέματος έχουν **α** (θ. **πληγ-**) έκπλαγήσομαι, έξεπλάγην (θ. **τηκ-**) τακήσομαι, έτάκην (θ. **σηπ-**) σαπήσομαι, έσάπην.

● Τὰ ρήματα κλέπτω - πλέκω - τρέπω εις τὸν παθητικὸν άόριστον β', αντί **ε** τοῦ θέματος έχουν **α**. (θ. **κλεπ-**) έκλάπην.

● Τὰ ρήματα στρέφω - τρέφω εις τὸν παθητικὸν μέλλοντα β' και παθητικὸν άόριστον β', αντί **ε** τοῦ θέματος έχουν **α** (θ. **στρεφ-**) στραφήσομαι, έστράφην.

Άσκ. 400. Νά κλιθῆ εις ὄλας τὰς έγκλίσεις ὁ παθητικός μέλλων β' και ὁ παθητικός άόριστος β' τῶν κάτωθι ρημάτων :

α) κόπτω - σπείρω - τρίβω - βλάπτω

β) φαίνω - συλλέγω - φθείρω

Άσκ. 401. Γράψατε τὸ α' ένικὸν πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος β' και τοῦ παθητικοῦ άόριστου β' τῆς ὀριστικῆς τῶν κάτωθι ρημάτων και αντικαταστήσατε αὐτὸ κατ' έγκλισιν :

1) άλλάττω - γράφω - δέρω - θάπτω - θλίβω - καιώ - κρύβω - φλέγω - μαίνω

2) βρέχω - σφάλλω - στέλλω - μείγνυμι - πήγνυμι - ρήγνυμι

* Βλ. σελ. 183

Ἄσκ. 402. Κλίνετε τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' τῶν κάτωθι ρημάτων εἰς ὄλας τὰς ἐγκλίσεις :

- 1) γλύφω - καθαίρω - κείρω - τάττω - χαίρω
- 2) κλέπτω - πλέκω - τρέπω - στρέφω - τρέφω
- 3) ἐκπλήττομαι - σήπομαι - τήκομαι

Ἄσκ. 403. 1) Εὑρετε τοὺς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις παθητικοὺς μέλλοντας β' καὶ παθητικοὺς ἀορίστους β', 2) ἀντικαταστήσατε αὐτοὺς κατ' ἐγκλισιν :

1. Διόνυσος ἐν Νάξῳ, ὡς Νάξιοι λέγουσιν, ἐτάφη. 2. Πρὸ τοῦ ἔργου βουλευοῦ, ἵνα μὴ μωρὸς φανῆς. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσα οὐ διαφθαρήσεται. 4. Τῆ ἀδικίᾳ οὐδεὶς ἂν τοσοῦτον βλαβείη, ὅσον ὁ ἀδικήσας. 5. Οἱ τῇ τύχῃ καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἄγαν πεπιστευκότες ταχέως ἂν σφαλεῖεν. 6. Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως κατασφαγέντος ὑπὸ Γαλατῶν πᾶσα ἢ τῶν Μακεδόνων δύναμις κατεκόπη. 7. Σοφίας ὁ καρπὸς οὔποτε φθαρήσεται. 8. Οἱ ἡμέτεροι ἵππεῖς, φυγόντες ἤδη, αὐτίκα τραπόμενοι τὴν πολεμίαν τάξιν ἐτρέψαντο. 9. Εὐμένης ἀποθνήσκων ἔλεγεν οὐ σφαλῆναι πολεμίῳν ἀρετῇ, ἀλλὰ φίλων ἀπιστίᾳ. 10. Ἄπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί, αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γινώσκομεν.

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων

3) Ἐνεργητικὸς παρακείμενος β' καὶ ὑπερσυντέλικος β'

- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος α', ὡς γνωρίζομεν, σχηματίζεται:
 - 1) μὲ τὸν χρονικὸν χαρακτηῖρα κ (λέλυκα).
 - 2) μὲ δάσυνσιν τοῦ φιλοῦ ἢ μέσον ἀφώνου χαρακτηῖρος τοῦ θέματος (κόπτω - κέκοφα, κηρύττω - κекήρυχα).
- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος β' σχηματίζεται:
 - 1) χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτηῖρα κ (φαίνω - πέφηνα).
 - 2) χωρὶς δάσυνσιν τοῦ φιλοῦ ἢ μέσον ἀφώνου χαρακτηῖρος τοῦ θέματος (τίκτω, τέτοκα - λείπω, λέλοιπα).
- Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον.
- Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος β' κλίνονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ ὁ α', ἀλλ' εἰς τὸ θέμα αὐτῶν συνήθως ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ρηματικοῦ θέματος ἔχουν ο καὶ ἀντὶ α ἔχουν η (ἢ ἄ κατόπιν ρ) κτείνω (θ. κτεν-) ἀπέκτονα, φαίνω (θ. φαν-) πέφηνα, κράζω (θ. κρᾶγ-) κέκραγα.
- Ἐνίοτε ὁ παρακείμενος (ἢ καὶ ἄλλος χρόνος) ἑνὸς ρήματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β'. Τότε συνήθως ὁ εἰς τύπος ἔχει διάφορον σημασίαν τοῦ ἄλλου.
πέπεικα=ἔχω πείσει πέποιθα=εἶμαι πεπεισμένος
πέφαγκα=ἔχω φανερώσει πέφηνα=ἔχω φανερωθῆ.

Ἄσκ. 404. 1) Γράψατε τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον β' καὶ ἐνεργητικὸν ὑπερσυντέλικον β' τῶν κάτωθι ρημάτων, 2) ἐξηγήσατε διατί εἶναι δεύτεροι :

κτείνω - φαίνω - μαίνομαι - τίκτω - λείπω - πράττω - κράζω - ἀλλάττω - ἀνοίγω - εἶμι - ἐγείρω - κόπτω - ἀπόλλυμι - πείθω - πῆγγυμι - πλήττω - πράττω - ῥήγγυμι - φθείρω

Ἄσκ. 405. Εὑρετε τοὺς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις ἐνεργητικούς παρακειμένους (ἢ ὑπερσυντελικούς) β' :

1. Θαυμάζομεν, ὅσα βεβούλευσθε καὶ ὅσα πεπράχατε. 2. Οἱ τριάκοντα ἰδίων κερδῶν ἕνεκα πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτῶ μηνσὶν ἢ πάντες οἱ Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες. 3. Δεσπότηι πεφήνασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν συμμάχων ἐλευθέρων πρότερον γενομένων. 4. Τῇ βουλῇ τῇ σῇ πεποιθότες οὐκέτι ἐνθάδε μενοῦμεν. 5. Ὁ πατήρ αὐτοῦ οὐκ ἀεὶ εὖ πέπραγεν. 6. Τοὺς τοξότας τοὺς ἐκ μάχης φυγόντας ὁ στρατηγὸς ἀπέκτονε.

Δεύτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων

1) Ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'

Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
ἤγαγον	ἀγάγω	ἀγάγοιμι	—	ἀγαγεῖν
ἤγαγες	ἀγάγης	ἀγάγοις	ἄγαγε	ἀγαγῶν
ἤγαγε	ἀγάγη	ἀγάγοι	ἀγαγέτω	ἀγαγοῦσα
ἤγάγομεν	ἀγάγομεν	ἀγάγοιμεν	—	ἀγαγόν
ἤγάγετε	ἀγάγητε	ἀγάγοιτε	ἀγάγετε	
ἤγαγον	ἀγάγωσι	ἀγάγοιεν	ἀγαγόντων	

2) Μέσος ἀόριστος β'

ἤγαγόμην	ἀγάγωμαι	ἀγαγοίμην	—	ἀγαγέσθαι
ἤγάγου	ἀγάγη	ἀγάγοιο	ἀγαγοῦ	ἀγαγόμενος
ἤγάγετο	ἀγάγηται	ἀγάγοιτο	ἀγαγέσθω	ἀγαγομένη
ἤγαγόμεθα	ἀγαγόμεθα	ἀγαγοίμεθα	—	ἀγαγόμενοι
ἤγάγεσθε	ἀγάγησθε	ἀγάγοισθε	ἀγάγεσθε	
ἤγάγοντο	ἀγάγωνται	ἀγάγοιντο	ἀγαγέσθω	

3) Παθητικὸς μέλλων β'

γραφῆσομαι	γραφησοίμην	γραφήσεσθαι
γραφήση(-ει)	γραφήσοιο	—
γραφήσεται	γραφήσοιτο	γραφησόμενος
γραφησόμεθα	γραφησοίμεθα	γραφησομένη
γραφήσεσθε	γραφήσοισθε	γραφησόμενοι
γραφήσονται	γραφήσοιντο	

4) Παθητικὸς ἀόριστος β'

ἐγράφη	γραφῶ	γραφείην	—	γραφῆναι
ἐγράφης	γραφῆς	γραφείης	γράφηθι	—
ἐγράφη	γραφῆ	γραφείη	γράφητω	γραφεις
ἐγράφημεν	γραφῶμεν	γραφείημεν	—	γραφείσα
ἐγράφητε	γραφῆτε	γραφείητε	γράφητε	γραφέν
ἐγράφησαν	γραφῶσι	γραφείησαν	γραφέντων	

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Κατὰ βάσιν τὰ συμφωνόληκτα πῶς κλίνονται ; αἱ φαινομενικαὶ διαφοραὶ τοῦ ὀφείλονται ;

2. Τὰ πλεῖστα χειλικόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰ ρήματα βλάπτω καὶ κρύπτω ; ποῖα ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου ; τοῦ μέσου παρακειμένου ; ποῖα ἀνωμαλία παρατηρεῖται εἰς τὰ ρήματα κλέπτω, τρέπω εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακειμένον καὶ ὑπερσυντέλικον ; ποῖαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα στρέφω, τρέπω, τρέφω εἰς τὸν μέσον παρακειμένον καὶ ὑπερσυντέλικον ;

3. Τὰ πλεῖστα οὐρανικόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; ποῖα ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου ; τοῦ μέσου παρακειμένου ;

4. Τὰ πλεῖστα ὀδοντικόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; τὸ j ἐνούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηῖρος δ εἰς τί τρέπεται ; ποῖα ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου ; τοῦ μέσου παρακειμένου ; ποίων ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρημάτων ὁ μέλλον κλίνεται ὅπως ὁ ἐνεστώς τοῦ ρήματος ποιῶ ;

5. Τὰ πλεῖστα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα πῶς σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν ; τὸν μέλλοντα ; τὸν ἀορίστον ; τὸν μέσον παρακειμένον ; ποῖαν ἀνωμαλίαν παρουσιάζουν τὰ ρήματα αἴρω, κερδαίνω, κοιλαίνω εἰς τὸν ἀορίστον ; τὰ ρήματα κλίνω, κρίνω, πλύνω, τείνω ; ποῖα ἐκ τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ἔχουν α εἰς τὸν παρακειμένον, ὑπερσυντέλικον, παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀορίστον α' ἢ β' ;

6. Ποῖα αἱ κατάληξις τοῦ ἀορίστου β' εἰς τὴν ὀριστικήν ; ποῖα εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ; Τί γνωρίζετε ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τοῦ β' ἐνικοῦ προσώπου τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου β' ὀρισμένων ρημάτων ;

7. Πῶς σχηματίζεται καὶ πῶς κλίνεται ὁ παθητικὸς μέλλον β' ; Τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα ἐκπλήττομαι, σήπομαι καὶ τήκομαι ; τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ρήματα κλέπτω, πλέκω καὶ τρέπω ; εἰς τὰ ρήματα στρέφω καὶ τρέφω ;

8. Πῶς σχηματίζεται ὁ ἐνεργητικὸς παρακειμένος β' ; Πῶς κλίνεται ; ὅταν ὁ αὐτὸς χρόνος ἑνὸς ρήματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β' τί παρατηρεῖται συνήθως ;

Κεφάλαιον 19ον

Ἄνωμαλῖαι αὐξήσεως

● Τὰ ρήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουν αὐξησιν κανονικῶς ε καὶ ἀνωμάλως η.

*ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην
ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην
ἔμελλον καὶ ἠμελλον*

Σημ. Βάσιν τῆς διπλῆς αὐξήσεως ἀπετέλεσε τὸ ρῆμα θέλω, τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ παράλληλον τύπον ἐθέλω.

● Τὰ ρήματα (κατ)άγννμι, ᾠνοῦμαι καὶ ᾠθῶ, ἐνῶ τὸ θέμα τῶν ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν, ἔχουν συλλαβικὴν αὐξησην ε : κατέαξα - ἐωνούμην - ἐώθουν.

● Τὰ ρήματα ἐθίζω, ἐλίττω, ἔλκω, ἐπομαι, ἐργάζομαι, ἔρπω, ἐστιῶ, ἔχω καὶ ἔῶ κατὰ τὴν αὐξησην τρέπουν τὸ ἀρκτικὸν ε ὄχι εἰς η ἀλλὰ εἰς ει (εἶθιζον, εἴλιττον, εἴλκων κ.τ.λ.).

● Τὸ ρῆμα ἐργάζομαι σχηματίζει τὸν παρατατικὸν καὶ ἀόριστον καὶ μὲ κανονικὴν αὐξησην (εἰργαζόμην καὶ ἠργαζόμην).

● Τὸ ρῆμα ἀνοίγω εἰς ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, τὸ ρῆμα ὄρω εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ τὸ ρῆμα ἀλίσκομαι εἰς τὸν ἀόριστον ἔχουν καὶ συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν αὐξησην συγχρόνως (ἀν - ἐωγον, ἀν - ἐώξα - ἐώρων - ἐάλων).

● Τὸ ρῆμα ἐορτάζω κατὰ τὴν αὐξησην ἐκτείνει ὄχι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ε, ἀλλὰ τὸ κατόπιν αὐτοῦ ο (ἐώρταζον).

Ἄσκ. 406. Τρέψατε τὰ ρήματα τῶν κατωτέρω φράσεων εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Οἱ Σπαρτιαῖται τοὺς παῖδας εἰς τὴν κλοπὴν ἐθίζουσι. 2. Τὴν ἐλευθερίαν κατακτῶμεν, οὐκ ᾠνούμεθα αὐτήν. 3. Οἱ γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργάζονται. 4. Τὸν βασιλέα οὐχ ὄρας ; 5. Τὸ ψεῦδος οὐ δύνασθε ἀλήθειαν ποιεῖν. 6. Οἱ πολέμοι τὸ εὐώνυμον κέρας τῆς τάξεως ἡμῶν ὄθοῦσι. 7. Τί βούλει ἐρωτᾶν ; 8. Τῷ βασιλεῖ πολλοὶ στρατιῶται ἐπονται. 9. Οὐκ ἐῷ Κίμωνα τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον καθεύδειν. 10. Οὐκ ἔχεις ἄλλο τι εἰπεῖν ;

Ἄνωμαλῖαι ἀϋξήσεως

1) Τὰ σύνθετα ἢ παρασύνθετα ρήματα ἀμφιέννυμι, ἐγγυῶ, ἐμπεδῶ, ἐναντιοῦμαι, ἐπείγω, ἐπίσταμαι καὶ καθέζομαι, ἔχουν τὴν ἀϋξῆσιν εἰς τὴν ἀρχήν, ὡσάν νὰ ἦσαν ἀπλᾶ : ἡμφιέννυν, ἡγγύων, ἡμπέδων κ.τ.λ.

2) Τὰ ρήματα ἐκκλησιάζω, καθεύδω, κάθημαι καὶ καθίζω, ἔχουν τὴν ἀϋξῆσιν ἄλλοτε μὲν εἰς τὴν ἀρχήν ὡς ἀπλᾶ, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν πρόθεσιν (ἡκκλησιάζον καὶ ἐξεκκλησιάζον, ἐκάθειδον καὶ καθηῦδον, ἐκαθήμην καὶ καθήμεν, ἐκάθιζον, ἐκάθισα καὶ καθῖσα).

● Τὰ ρήματα ἀνέχομαι, ἀμφισβητῶ, ἐνοχλῶ καὶ ἐπανορθῶ ἔχουν συγχρόνως δύο ἀϋξήσεις (ἡνειχόμεν, ἡμφεσβήτονον, ἡνώχλων, ἐπηνόρθονον).

Ἄσκ. 407. Τρέψατε τὰ ρήματα τῶν κατωτέρω φράσεων εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Ἐναντιούμεθα τοῖς βουλομένοις ἡμᾶς κελεύειν ποιεῖν τι.
2. Ἐπίστασθε τὰ δέοντα ποιεῖν.
3. Ὁ παῖς ἰδὼν τὴν μητέρα καθέζεται ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς.
4. Οἱ παῖδες ταχεῶς καθεύδουσι.
5. Οἱ πολῖται οὐκ ἀνέχονται τυράννους ἀδικούντας.
6. Τὴν τοῦ Σωκράτους ἀρετὴν οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ.
7. Τὸ κακόν, ὅπερ πράττομεν, ἐπανορθοῦμεν.
8. Ἡ ἄσκησις τὴν ἐπιστήμην ἐμπεδοῖ.
9. Ἐνοχλεῖτε τὸν διδάσκαλον.
10. Καθήμεθα ἐπὶ τῆς ἔδρας.

Ἄνωμαλῖαι ἀναδιπλασιασμοῦ

- Τὰ ρήματα γινώσκω καὶ γνωρίζω, ἂν καὶ ἀρχίζον ἀπὸ ἄφω-
νον πρὸ ἐνρίνου, ἔχον ἀναδιπλασιασμόν ὅμοιον πρὸς τὴν συλλα-
βικὴν αὐξησην (ἔγνωκα-ἐγνώρικα).
- Τὰ ρήματα κτῶμαι, μιμνήσκομαι καὶ πίπτω, ἂν καὶ ἀρχίζον
ἀπὸ ἄφωνον μετὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἀκολουθεῖ ἔνρρων ἢ ὕρρον
(πρβλ. σελ. 127), παίρνον ἀναδιπλασιασμόν δι' ἐπαναλήψεως τοῦ
ἀρκτικοῦ συμφώνου (κέκτημαι, μέμνημαι, πέπτωκα).
- Τὰ ρήματα ἐθίζω, ἔλκω, ἐργάζομαι, ἔστιῶ, ἔῶ καὶ ἀνοίγω
ἔχον ἀναδιπλασιασμόν ὅμοιον μὲ τὴν αὐξησην τῶν (εἶθικα, εἴλ-
κκα, εἴργασμαι, εἴστιακα, εἴακα, ἀνέωχα).
- Τὰ ρήματα (κατ) ἀγννμι, ἀλίσκομαι, ὄρῶ, ὄθοῦμαι καὶ ὄνοῦμαι
ἔχον ἀναδιπλασιασμόν ε, ἂν καὶ ἀρχίζον ἀπὸ φωνῆεν (κατέαγα,
ἐάλωκα, ἐόρακα, ἔωσμαι, ἐώνημαι).
- Τὰ ρήματα λαμβάνω, λαγχάνω, λέγω, (συλ) λέγω καὶ διαλέγομαι
ἔχον ἀναδιπλασιασμόν εἰ (εἴληφα, εἴληχα, εἴρηκα, συνείλοχα,
διείλεγμα).

Ἄσκ. 408. Ἀντικαταστήσατε εἰς τὸν παρακείμενον τοὺς κατωτέρω
τύπους ρημάτων :

ἐθίζουσι - κτᾶται - γινώσκομεν - λαμβάνει - λαγχάνω - ὄρᾳ - μι-
μνήσκει - ἐάσομεν - ἐπεσε - ἀλίσκεται - συλλέγουσι - εἶδομεν - ὄθοῦνται
ἀνοίγεις - ὠνεῖσθε - ἐργάζεται - διαλέγονται.

Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός

- Εἰς μερικὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ α ἢ ε ἢ ο, κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐπαναλαμβάνονται οἱ δύο πρῶτοι φθόγγοι τοῦ θέματος καὶ συγχρόνως ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἀναδιπλασιασμός λέγεται Ἄττικός.

ἀκούω (θ. ἀκο-) ἀκήκοα
 ἐλαύνω (θ. ἐλα-) ἐλήλακα
 ὁμνυμι (θ. ὄμο-) ὁμόμοκα

- Ἐκ τῶν ρημάτων τούτων αὔξησιν (χρονικὴν) εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον ἔχουν μόνον ὅσα ἀρχίζουσι ἀπὸ α ἢ ο :

ἀκήκοα - ἠκηκόειν
 ὁμόμοκα - ὤμωμόκειν

- Ὅσα ἀρχίζουσι ἀπὸ ε δὲν λαμβάνουσι αὔξησιν εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον :

ἐλήλακα - ἐληλάκειν

Ἄσκ. 409. Γράψατε τὸν παρακείμενον τῶν κάτωθι ρημάτων καὶ ἐξηγήσατε τὸν ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμόν τὸν ὅποιον λαμβάνουσι :
 ἐλέγχωμαι - ἐσθίω - ἔρχομαι - ὄλλυμι - ὄλλυμαι - ὀρύττω - φέρω -
 ἐγείρομαι - ἀλείφω

Ἄσκ. 410. Ἀντικαταστήσατε εἰς τὸν παρακείμενον τοὺς κατωτέρω τύπους ρημάτων :
 ὀμνύω - ἀκούομεν - ἠλαυνον - ἐγείρονται - ἐσθίεις - ἔρχεσθε - ἔφερε -
 ὀρύττουσι - ἀπόλλυται.

Ἀποθετικά ρήματα

● Ἀποθετικά λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουν μόνον τὴν μέσην φωνήν: δέχομαι, ἔρχομαι (δέχω, ἔρχω δὲν ὑπάρχουν).

Τὰ ρήματα ταῦτα ὠνομάσθησαν ἀποθετικά, διότι ἐσφαλμένως ἐνομίζετο ὅτι εἶχον ἀρχικῶς καὶ ἐνεργητικὴν φωνήν, τὴν ὁποίαν ἔπειτα ἀπέβαλον (ἀπέθεντο).

● Τὰ ἀποθετικά ρήματα διακρίνονται εἰς μέσα, παθητικά καὶ μεικτά.

1) Μέσα ἀποθετικά λέγονται τὰ ρήματα τὰ ὅποια ἔχουν μόνον μέσον ἀόριστον (α' ἢ β'), ἀλλὰ μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν.

ἀσπάζομαι - ἡσπασάμην

αἰσθάνομαι - ἡσθόμην

2) Παθητικά ἀποθετικά λέγονται τὰ ρήματα τὰ ὅποια ἔχουν μόνον παθητικὸν ἀόριστον μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν.

βούλομαι - ἐβουλήθην

ἐπιμέλομαι - ἐπεμελήθην

3) Μεικτὰ ἀποθετικά λέγονται τὰ ρήματα τῶν ὁποίων ὁ μέσος ἀόριστος ἔχει σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἀορίστου, ὁ δὲ παθητικὸς ἀόριστος ἔχει σημασίαν παθητικοῦ ἀορίστου.

αἰτιῶμαι - ἡτiasάμην (= κατηγορήσα), ἡτιάθην (= κατηγορήθην)

ἰῶμαι - ἰασάμην (= ἐθεράπευσα), ἰάθην (= ἐθεραπεύθην).

Ἔσκ. 411. Γράψατε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκουν τὰ κάτωθι ἀποθετικά ρήματα:

ἀριστοποιῶ, ἀρνοῦμαι, ἀρῶμαι, ἔπομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἡγοῦμαι, κτῶμαι, ὀδύρομαι, οἶομαι, πυνθάνομαι, τεκμαίρομαι, ὑπισχυνοῦμαι, φεῖδομαι, χρῶμαι, ὠνοῦμαι

Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν εἰς -ω ρημάτων

Ἄσκ. 412. Ἐξηγήσατε τὴν ἀνωμαλίαν αὐξήσεως ἢ ἀναδιπλασιασμοῦ τῶν ρημάτων τῶν κάτωθι φράσεων :

1. Οἱ εἰλωτες τοῖς Λακεδαιμονίοις ἠργάζοντο τὴν γῆν. 2. Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Κρήτες συμποσίων ἀπέιχοντο. 3. Θαλῆς ἐρωτηθεὶς, τί παραδοξότατον εἶη ἑορακῶς, ἀπεκρίνατο «Τύραννον γέροντα». 4. Πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ὄρισταὶ ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσι πάντες, τίνι ἡμέρᾳ αἱ ἐν Ἄιδου πύλαι ἐκάστῳ ἀνεφγμένοι εἰσίν. 5. Θεμιστοκλῆς παρ' Ἄδμητον τὸν τῶν Μολοσσῶν βασιλέα ἐλθὼν ἰκέτης γενόμενος παρὰ τὴν ἐστίαν ἐκαθέζετο. 6. Οὐκ ἠνείχοντο οἱ Ἀθηναῖοι τῶν ῥητόρων ἀλθρευόντων καὶ ἐπιτιμώντων τοῖς τοῦ δήμου ἀμαρτήμασιν. 7. Ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐώρων ἐπὶ τοῦ ὄρους τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὄπλοις, πολλὴ αὐτοῖς ἐνέπεσεν ἀθυμία.

Ἄσκ. 413. Θέσατε τὰ ρήματα τῶν κάτωθι φράσεων εἰς τὸν παρατατικόν :

1. Οἱ Πέρσαι τὰ τέκνα εἰς ἀλήθειαν παιδεύουσι. 2. Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς Λυκούργου νόμοις πείθονται. 3. Καὶ ἡ Αἴγυπτος τῷ τῶν Περσῶν δυνάστη δουλεύει. 4. Μεγάβαζος, ὃν Δαρεῖος σατράπην πέμπει, ἄρχει τῶν Περσῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. 5. Οἱ Ἀκραγαντῖνοι καὶ ἵπποις καὶ ὄρμισι μνημεῖα ἰδρύουσι. 6. Ἐν Ἀθήναις οἱ πολῖται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις βουλευοῦσι καὶ δικάζουσι. 7. Τοῖς στρατιώταις χρυσοὶ καὶ ἀργυροὶ ζωστήηρες διανέμονται ἄθλα. 8. Μετὰ τὸν θάνατον αἱ τῶν ἀγαθῶν ψυχαὶ ἐν ταῖς τῶν μακάρων νήσοις διάγουσι. 9. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις ἀμαθίαν ὄνειδίζουσι. 10. Ἴστρος ποταμὸς πέντε στόμασιν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον εἰσβάλλει.

Ἄσκ. 414. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς ὑποτακτικὰς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Νῦν ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός, ἃ ἂν ἡμῖν εἴπῃ. 2. Ἄ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μὴ διώξωμεν. 3. Ὡ Κρίτων, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρονᾶ· μὴ ἀμελήσης. 4. Ἐὰν ἔχωμεν χρήμαθ', ἔξομεν φίλους. 5. Μὴ ἀγανακτήσητε, πρὶν ἂν ἀκούσητε. 6. Ἢ καὶ ἐγὼ εἶπω, ὅ,τι γινώσκω ; 7. Οἱ Θετταλοὶ, οἱ πρὸς νότον ᾤκουν, ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐφ' ἑαυτοὺς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. 8. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἐὰν παράδοξον εἶπω τι τοῖς πολλοῖς. 9. Κύναις τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν. 10. Πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόθ' ἃ χρῆ πράξετε ; ἐπειδὴν τί γένηται ; ἐπειδὴν νῆ Δί' ἀνάγκη τις ἤ.

Ἄσκ. 415. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς προστακτικὰς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Βλέψον εἰς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα πάντα ἐστίν. 2. Ὡ παῖ, τελεύτησον τὸ ἔργον τοῦτο. 3. Ὡ δέσποτα, ἀξιώσον τοῦτον τὸν δοῦλον τῆς ἀφέσεως. 4. Τὰς χεῖρας τέμε τοῦδε τοῦ πατροκτόνου. 5. Εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἡ ρητορικὴ περὶ τί ἐστίν ; 6. Ὡ στρατιῶτα, ἄγαγε τὸν στρατηγὸν πρὸς ἐμέ. 7. Ἴδετε, ὦ παῖδες, τούτους τοὺς στρατιώτας. 8. Τὴν ὁδὸν εὖ λέξον καὶ τοῦτο τὸ ἄγγελμα προσένεγκε τῷ βασιλεῖ. 9. Ἐπὶ τὴν σύντομον ὁδὸν αἰεὶ τρέχε.

Ἄσκ. 416. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις εὐκτικὰς :

1. Εἴθ' ὁ διδάσκαλος τὴν ἀρετὴν διδάσκει. 2. Μὴ κινδυνεύσειαν περὶ τοῦ βίου οἱ στρατιῶται. 3. Εἰ γάρ (=εἴθε) σύ γε ἐν τοῖς ἀθληταῖς πρωτεύσειας Ὀλυμπίασιν. 4. Εἴθε θεραπεύειεν αἰεὶ οἱ παῖδες τοὺς γονέας. 5. Ὁ φίλος μου ἐκὼν ἂν ἀκολουθοίη τούτῳ τῷ φιλοσόφῳ εἰς Σικελίαν καὶ προσφοιτῆ ἂν πρὸς αὐτόν. 6. Βοηθοῦμεν ἂν σπουδαίως τοῖς φίλοις ἐν τῷ κινδύνῳ. 7. Ἀναγιγνώσκοιμι ἂν ἀσμένως τὰ τοῦ Ὀμήρου ἔπη. 8. Ὅτε δακρύοις, ἐγγέλων ἐγώ. 9. Εἶπεν, ὅτι ἀποθάνοι ὁ Περικλῆς. 10. Εἰ ἔλθοις, χαίρομι ἂν.

Ἄσκ. 417. Ἀναγνωρίσατε καὶ μεταφράσατε τὰς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις μετοχὰς καὶ ἀπαρέμφατα :

1. Ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ μείναι. 2. Ἐπιθυμοῦμεν τοὺς σοφιστὰς τῷ διαλόγῳ μὴ παρεῖναι. 3. Οἱ ἔμποροι τηλικαῦτα πελάγη διαπερῶσιν διὰ τὸ πλείω ποιῆσαι τὴν οὐσίαν. 4. Ἀμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὐδένα πέμποι ἄγγελον σηματοῦντα, ὅ,τι χρῆ ποιεῖν. 5. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. 6. Οἱ κακοὶ ἐλπίζουσι λῆσειν τοὺς ἄρχοντας κακῶς ποιοῦντες. 7. Ἐπεμψε στρατιώτας κατασκοπήσοντας τὸν πολέμιον. 8. Ὁ χειμὼν ἐκάλυσε τὰς ναῦς ἀναπλεῖν. 9. Μετὰ ταῦτα συγκαλέσας στρατηγούς καὶ λοχαγούς ὁ Κλέαρχος ἔλεξε τοιάδε. 10. Λέγεις τοὺς Τριάκοντα φθερεῖν τὴν πόλιν.

Ἄσκ. 418. Ἀναγνωρίσατε τοὺς εἰς τὰς κάτωθι φράσεις τύπους μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς :

1. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀπολυθέντων αὐτίκα. 2. Ἐλεγον οἱ στρατιῶται τοὺς πολεμίους δεδιῶχθαι μέχρι θαλάττης. 3. Ὁ δοῦλος οὐ λείπει τὸ ἔργον πρὶν ἂν ὁ ἀγρὸς ἐσπαρμένος ἦ. 4. Τοῖς φίλοις πίστευσον, ἵνα πιστευθῆς ὑπ' αὐτῶν. 5. Ἐρωτηθεὶς ὁ πατὴρ εἶπε τὸν υἱὸν Ὀλύμπια νενικηκότα ἐστεφανῶσθαι. 6. Ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνω τὰ γεγενημένα

πρῶτον ὑμᾶς ὑπομῆσαι. 7. Νῦν ἀπολυθῶμεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ. 8. Πείθου, ὦ ἄνθρωπε, τοῖς θεοῦ νόμοις. 9. Λυθισδῶν τῶν σπονδῶν πόλεμος ἦν. 10. Γυμναζόμενοι ἰσχυροὶ γιγνόμεθα. 11. Οὐκ ἐπαύσω τῆς ὀργῆς; 12. Οἱ Ἕλληνες πάσας τὰς ἐχθρας κατελύσαντο, ἐπεὶ Ξέρξης πρὸς αὐτοὺς ἐπορεύετο.

Ἄσκ. 419. Ἀναγνωρίσατε καὶ χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀφωλόληκτα ῥήματα :

1. Κῦρος καίπερ πολλὰ πλοῖα ἔχων Ξενίαν καὶ Πασίωνα οὐκ ἐδίωξεν. 2. Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος τὸν Πελοποννησιακὸν συνέγραψε πόλεμον. 3. Ὁ κήρυξ ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἀρξάμενος πάντας τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσε τοῖς θεοῖς εὐξασθαι. 4. Ξέρξης καταστρεψάμενος τὴν Αἴγυπτον ἦκεν εἰς τὴν Εὐρώπην καταστρεψόμενος καὶ τοὺς Ἕλληνας. 5. Κροῖσος τῷ ἐν Δελφοῖς θεῷ δύο κρατῆρας ἐπεμψε, χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν. 6. Κῦρος Κλέαρχον ἐκ τῆς Θράκης μετεπέμψατο, οὗ πολλοὺς στρατιώτας συνέλεξεν. 7. Ἐὰν τὰ ἡμέτερα φυλάττωμεν καὶ σφύζωμεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν πολλῇ εἰρήνῃ βιοτεύσομεν. 8. Οἱ Ἕλληνες ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ὑπ' αὐτοῦ πέμποιτο ἄγγελος. 9. Θῆβαι αἱ ὑπὸ Κάδμου ἐκτισμέναι ὑπ' Ἀλεξάνδρου πεπόρθηται. 10. Νόμοις πειστέον. 11. Τοῖς τῆς πατρίδος πολεμίοις πάντες ἀνδρείως ἀντιταξόμεθα. 12. Πάντα τὰ κεκρυμμένα ἐκκαλυφθήσεται. 13. Τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην τετραμμένον μέρος κατέχουσι Σελινοῦντιοι.

Ἄσκ. 420. Ἀναγνωρίσατε τὰ ῥήματα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Φεύγωμεν ἀεὶ τὴν ἀδικίαν. 2. Ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί, τὸν κίνδυνον τῆς ἡμετέρας πατρίδος. 3. Μήποτε μέλλοιτε τὰ ἀγαθὰ πράττειν καὶ τὰ κακὰ κωλύειν. 4. Οὐ βουλευέσθαι νῦν καιρός, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι. 5. Οὐ βία, ἀλλὰ διδασκαλία κεκωλύμεθα ταῖς ἡδοναῖς δουλεύσαι. 6. Τοῖς μὴ παιδευθεῖσι πρὸς ἀρετὴν οὐ προσήκει ἄλλων ἄρχειν. 7. Ἀγησίλαος Ξενοφῶντα ἐκέλευσε τοὺς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν λέγων, ὅτι ἐκεῖ τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων παιδευθήσονται, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι.

Ἄσκ. 421. Ἀναγνωρίσατε καὶ χωρίσατε κατὰ κατηγορίας τὰ συνηρημένα ῥήματα τῶν κατωτέρω φράσεων :

1. Ὀδυσσεὺς πολλὰ ἐμηχανήσατο πάσῃ τῇ στρατιᾷ ὠφελιμώτατα. 2. Πολλοὶ κακαῖς βουλαῖς, ἀλλ' οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἀρετῇ ἐνίκηθησαν. 3. Ἀλεξάνδρου τὸν τοῦ Ἀχιλλέως τάφον στεφανώσαντος Ἡραιστίων τὸν τοῦ Πατρόκλου ἐστεφάνωσεν. 4. Φίλου τρόπους

γίγνωσκε, μίσησης δὲ μή. 5. Τέρας ἐστίν, εἴ τις ηὐτύχηκε διὰ βίου. 6. Πύρρος ἠλπίζεν ἐν τῇ Ἀσία μεγάλην βασιλείαν κτήσασθαι. 7. Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται. 8. Ἄ φοβεῖ, θάττον ἂν γίνοιτο ἢ ἂ ἐλπίζεις. 9. Τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς. 10. Μὴ θυμοῦ δικαίως ζημιούμενος.

Ἄσκ. 422. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ῥήματα :

1. Ὀμοιοῦντες ἰσχυροὶ μενοῦμεν. 2. Τίς ἄμεινον τοῦ σοφοῦ κρινεῖ τὰ δίκαια ; 3. Κρεῖτόν ἐστι μικρὰ εὐ ἢ μεγάλα κακῶς περᾶναι. 4. Παρμενίδης πρῶτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ. 5. Εἶθε κακῶς διαφθεῖρειαν τοὺς κακοὺς οἱ θεοί. 6. Ὅτω δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. 7. Τοὺς Τρῶας δέκα ἔτη ἀνδρείως ἀμυναμένους οὐ βία, ἀλλὰ δόλος ἔσφηλεν. 8. Θησεὺς τὴν ἐκ Τροιζῆνος εἰς Ἀθήνας φέρουσαν ὁδὸν καθῆραι λέγεται ληστῶν καὶ κακούργων. 9. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἕως ἂν ἀγερθῶσιν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοις αὐτοῖς ἐπιχειρῶμεν. 10. Ἀθηνᾶ περιέστειλεν Ἡρακλέα πέπλω, ὃν αὕτη ὑφήνατο.

Ἄσκ. 423. Ἀναγνωρίσατε τοὺς εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις δευτέρους χρόνους τῶν ῥημάτων :

1. Μαχομένους δεῖ σκοπεῖν ἡμᾶς, ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. 2. Ἀφικόμενοι πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμὸν ἠύρισκον οἱ μύριοι κόμας πολλὰς μεστὰς σίτου καὶ οἴνου. 3. Οἱ πελτασταὶ ὑπερβαλόντες τὰ ὄρη ἤλθον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 4. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ γένη πένης ταχύ. 5. Ὁ θεὸς τοῖς Θηβαίοις ἐμαντεύσατο, ὅτι οὐκ ἀπαλλαγῆσιν τοῖς Σφιγγός, πρὶν ἂν τις λύσῃ τὸ αἶνιγμα. 6. Γοργίας ὁ Λεοντίνοσ προσβευτῆς εἰς Ἀθήνας ἀποσταλεὶς πολλὰ ἐθανμάσθη ἐπὶ τῇ πειθοῖ. 7. Οἱ Ἕλληνες ἠττηθέντες ἐν Χαιρωνείᾳ οὐκέτι ἐτόλμησαν ἀντιτάξασθαι τοῖς Μακεδόσιν, ἀλλὰ διεσπάρησαν εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις. 8. Ἀλέξανδρος, ἐὰν ἄριστος φανῆ στρατηγός, οὐκ ἄριστος φανήσεται ἄνθρωπος. 9. Εὐθύδημος πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν γράμματα συνήχει. 10. Λέγουσιν οἱ ῥήτορες Φίλιππον πρὸς βασιλέα πεπομφέναι περὶ συμμαχίας.

Κεφάλαιον 20όν

Ρήματα εἰς -μι

Τὰ εἰς -μι ρήματα κλίνονται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν. Τεσσάρων μόνον φωνηεντολήκτων (ἴστημι, δίδωμι, τίθημι, ἴημι) κλίνεται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω καὶ ὁ ἀόριστος β', ἐνεργητικὸς καὶ μέσος.

- Τὰ εἰς -μι ρήματα διακρίνονται εἰς συμφωνόληκτα καὶ φωνηεντόληκτα.

1) Συμφωνόληκτα*

- Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν συμφωνολήκτων εἰς -μι σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα, ἀφοῦ προστεθῆ εἰς αὐτὸ τὸ πρόσφυμα νυ (ρημ. θέμα ζευγ-) ζεύγ-νυ-μι.
- Ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουν χαρακτήρα σ, λήγουν εἰς ν-νυμι, διότι ὁ χαρακτήρ σ ἀφομοιοῦται πρὸ τὸ ν τοῦ προσφύματος νυ (θ. κερασ-, κεράσ-νυ-μι) κεράννυμι.

Σημ. Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς -σ γράφεται διὰ διπλοῦ ν καὶ τὸ ρῆμα στρώννυμι (στρώνω), τοῦ ὁποίου τὸ θέμα λήγει εἰς φωνῆεν (στρω-). Τὸ ρῆμα (ἀπόλλυμι προήλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου (ἀπ)όλνυμι, τὸ δὲ ν τοῦ προσφύματος ἀφομοιώθη πρὸς τὸ λ τοῦ θέματος.

- Τὸ ν τοῦ προσφύματος εἶναι μακρὸν (ἰσχυρὸν θέμα) :
1) εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ
2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος.
- Εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους τύπους τὸ ν τοῦ προσφύματος εἶναι βραχὺ (ἀσθενὲς θέμα).
- Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἐνεστώτος σχηματίζεται κατὰ τὰ εἰς -ω βαρύτερα.
- Τὸ σ τῆς καταλήξεως -σο τῆς μέσης φωνῆς διατηρεῖται
1) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ (ἐδείκνυσο)
καὶ 2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος (δείκνυσο).

● Οἱ ἄλλοι χρόνοι, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὰ εἰς -ω συμφωνόληκτα ρήματα.

* Βλ. σελ. 228

Ἔσκ. 424. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεργητικὸν ἐνεστῶτα (εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις) καὶ παρατατικὸν τὰ κάτωθι ῥήματα :

- 1) κεράννυμι - κρεμάννυμι 2) πετάννυμι - σκεδάννυμι

Ἔσκ. 425. Κλίνετε εἰς τὸν μέσον ἐνεστῶτα (εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις) καὶ παρατατικὸν τὰ ῥήματα τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἔσκ. 426. Κλίνετε εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἐνεστῶτα (εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις) καὶ παρατατικὸν τὰ κάτωθι ῥήματα :

- ἀμφιέννυμι - κορέννυμι - σβέννυμι - ζώννυμι - ῥώννυμι - στρώννυμι - ζεύγνυμι - μείγνυμι - πήγνυμι - ἄγνυμι - ἀπόλλυμι - ὀμνυμι

Ἔσκ. 427. Γράψατε τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς τῶν ῥημάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἔσκ. 428. Ἀναγνώρισατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις συμφωνόληκτα ῥήματα εἰς -μι καὶ κλίνετε αὐτὰ εἰς τὸν χρόνον καὶ τὴν ἐγκλίσιν εἰς τὴν ὀποῖαν εὐρίσκονται :

1. Ἡ ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσιν. 2. Πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι ὁ νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὀμνύναι ὀμονοήσῃν, καὶ πανταχοῦ ὀμνύσῃσι τοῦτον τὸν ὄρκον. 3. Ὀλίγοις δείκνυ τὰ ἐντὸς ψυχῆς. 4. Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται. 5. Ἰάσονι οὐκ εἰδότη, ὄπως ζεύξει τοὺς χαλκόποδας ταύρους, Μῆδεῖα βοηθήσουςα παρέστη. 6. Ἐν Τήνῳ τῇ νήσῳ ἦν πηγὴ, ἣς τῷ ὄδατι οἶνος οὐκ ἐμείγνυτο. 7. Ἐὰν ἔτι μίαν τοιαύτην μάχην νικήσωμεν, ἀπολώλαμεν. 8. Νέος ἀπόλλυθ', ὄντιν' ἂν φιλήθῃ θεός. 9. Τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐν Ἰλίου θύοντι ἔφη ἱερεὺς δείξειν τὴν Πάριδος λύραν. «Τὴν Ἀχιλλέως», ἔφη Ἀλέξανδρος, «εἰ ἔχεις, δείξον, καὶ πρό γε τῆς λύρας τὸ δόρυ». 10. Ὅτε οἱ Ἑλληνες ἐν Μυκάλῃ ἐμέλλον συμμείξῃν τοῖς Πέρσῃσι, ἐξαίφνης ἠγγειλέ τις, ὄτι τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἐν Πλαταιαῖς Μαρδόνιος μὲν ἀπόλωλεν, ἡ δὲ τῶν βαρβάρων στρατιὰ διεσκέδασαι· καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπερρώσθησαν.

Ἔσκ. 429. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Οἱ ἱππεῖς ἐφόνευσαν¹ μερικὸς ἀπὸ τοὺς ἐλαφρῶς ὄπλισμένους² οἱ ὄποιοι εἶχον διασκορπισθῆ³. 2. Λέγεται ὄτι πολὺ νερὸ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἔσβησε τὴν φωτιάν. 3. Τὸ μὲν θέρος οἱ γεωργοὶ ἐργάζονται γυμνοί, τὸν δὲ χειμῶνα ἐνδεδυμένοι⁴. 4. Ἐρωτῆ, ἐὰν ὄ οἶνος ἔχη ἀναμειχθῆ⁵ μὲ νερὸ ἢ ὄχι. 5. Δὲν παρεδέχθησαν⁶ ὄτι ἐκρέμασαν⁷ αὐτὸ τὸν ληστήν. 6. Ἄς μὴ προσπαθῆ κανεῖς νά ἀναμειγνύη⁸ τὰ κακὰ μὲ τὰ καλὰ.

1. φονεύω = ἀποκτείνω. 2. ἐλαφρῶς ὄπλισμένοις = ψιλός. 3. διασκορπίζω = σκεδάννυμι. 4. ἐνδύομαι = ἀμφιέννυμαι. 5. ἀναμειγνύομαι = κεράννυμαι. 6. δὲν παρεδέχομαι = οὐ φημι. 7. κρεμῶ = κρεμάννυμι. 8. ἀναμειγνύω = μείγνυμι.

2) Φωνηεντόληκτα εις -μι*

● Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν πλείστων φωνηεντολήκτων ρημάτων σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα, ἀφοῦ τοῦτο λάβῃ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν.

Ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲ ἐν ἰ κατόπιν αὐτοῦ : (ρ. θ. δω-) δι-δω-μι, (ρ. θ. θη-) θί-θη-μι, τίθημι, (ρ. θ. στη-) σί-στη-μι, ἴστημι, (ρ. θ. jη-) ji-jη-μι, ἴημι.

● Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος εἶναι ἰσχυρὸν (ἴστη-) καὶ ἀσθενές (ἴστᾶ-). Ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα σχηματίζεται :

1) ὁ ἐνικός ἀριθμὸς τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ

2) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος

3) ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Ἀπὸ τὸ ἀσθενές θέμα σχηματίζονται πάντες οἱ ἄλλοι τύποι.

● ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ. Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν αἱ καταλήξεις συναίρουνται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν, ἦτοι :

1) η + η = η (ἴστῆῃτε) ἴστῆτε, η + η = η (τιθῆ-ης) τιθῆς

2) η + ω = ω (ἴστῆ-ω) ἴστῶ
ω + η = ω (διδῶῃτε) διδῶτε
ω + ω = ω (διδῶ-ω) διδῶ
ω + η = φ (διδῶῃ) διδῶ

● ΕΥΚΤΙΚΗ. Εἰς τὴν εὐκτικὴν τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ιη ἢ ἰ συναίρεται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ θέματος α, ε, ο εἰς αι, ει, οι (ἴστα-ιη-ν) ἴσταίν, (τίθε-ι-μεθα) τιθείμεθα, (διδο-ιη-ν) διδοίην.

Σημ. Τὸ σ τῆς καταλήξεως -σο τῆς μέσης φωνῆς διατηρεῖται 1) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ (τίθεσο), 2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος (τίθεσο), 3) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἀορίστου β' εἴην (εἴσο).

* Βλ. σελ. 220-227

Τονισμός τῶν εἰς -μι ρημάτων, ὅταν συντίθενται μετὰ πρόθεσως.

Ταῦτα: 1) ἀναβιβάζεται τὸν τόνον εἰς τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου β' (ἀνάστηθι - κατάθεσθε).

Σημ. Εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' ὁ τόνος δὲν ἀναβιβάζεται α) ὅταν τὸ ρῆμα συντίθεται μὲ πρόθεσιν μονοσύλλαβον (ἐν-θοῦ), β) ὅταν τὸ ρῆμα συντίθεται μὲ πρόθεσιν δισύλλαβον, ἢ ὁποῖα πάσχει πρὸ αὐτοῦ ἔκθλιψιν (ἀπό-οῦ) ἀφοῦ (τοῦ ρήματος ἀφίεμαι).

2) διατηρεῖ τὸν τόνον ὅπου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν (ἀφιστάναι - συντιθέναι - μετατιθεῖς).

Ἄσκ. 430. Γράψατε τὰ δύο θέματα (ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενὲς) τῶν τεσσάρων φωνηεντολήκτων εἰς -μι ρημάτων καὶ ἐξηγήσατε πῶς ἐξ αὐτῶν σχηματίζεται ὁ ἐνεστώς.

Ἄσκ. 431. Κλίνατε ἀναλυτικῶς (θέμα - κατάληξις - συναίρεσις) τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἄσκ. 432. Κλίνατε ἀναλυτικῶς τὴν εὐκτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἄσκ. 433. Κλίνατε τὴν προστακτικὴν ἀορίστου (ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου) τῶν κάτωθι ρημάτων :

ἀνίστημι - ἀποδίδωμι - ἀνίημι - ἀνατίημι - ἐκτίημι - ἐφίημι - ἐπιδίδωμι - καθίστημι - παραδίδωμι - ἐπιτίημι - περιτίημι - μεθίημι - ἀφίστημι - δίστημι - ἐξίστημι - μεταδίδωμι - εἰσίημι - προστίημι - συντίημι - ὑφίστημι

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ρήματος ἴστημι

- Ὁ ἀόριστος ἔστην:

1) εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλὴν τῆς ἐνκτικῆς καὶ τῆς μετοχῆς (καὶ τοῦ δευτέρου τύπου τοῦ γ' πληθυντικοῦ τῆς προστακτικῆς στάντων) σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα (στη-).

2) Εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει κατάληξιν -θι : στήθι.

- Ὁ ἀόριστος β' ἔστην, ὁ παρακείμενος ἔστηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰσθήκειν ἔχουν μέσην καὶ παθητικὴν σημασίαν (π.χ. ἔστηκα = ἔχω στηθῆ).

Ὡς ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος χρησιμεύει ἢ περίφρασις στήσας ἔχω – στήσας εἶχον (= ἔχω στήσει, εἶχον στήσει).

- Ὁ παρακείμενος ἔστηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰσθήκειν ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους, οἱ ὅποιοι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς – μι ρήματα ἐκ τοῦ θέματος ἔστα-. Τοιοῦτοι τύποι συνήθεις εἶναι οἱ ἑξῆς :

Ὑποκειμένη παρακείμενον : ἔσταμεν, ἔστατε, ἐστάσι.

Ἀπαρέμφ. παρακείμενον : ἐστάναι

Μετοχὴ παρακείμενον : ἐστώς, ἐστῶσα, ἐστώς

Ὑπερσυντέλικος : ἔστασαν.

Ἔσκ. 434. Κλίνετε τὸν παρακείμενον μέσης διαθέσεως τοῦ ῥήματος ἴστημι εἰς ὄλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἔσκ. 435. Κλίνετε ἀναλυτικῶς τὸν ἀόριστον β' τοῦ ῥήματος ἴστημι.

Ἔσκ. 436. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τοῦ ῥήματος ἴστημι (καὶ τῶν συνθέτων αὐτοῦ) εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις :

1. Οἱ Ἕλληνες τρόπαιον στησάμενοι ἀπεχώρουν. 2. Μὴ διστώμεθα, ὦ φίλοι. 3. Κῦρος τοὺς Ἴωνας ἀφιστάναι ἐπειράτο. 4. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πειραιᾶ ἐμπόριον ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος κατεστήσαντο. 5. Δίκαιοι ἄνδρες τῶν πόλεων προεστάσθων. 6. Αἱ Ἴωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους ἀφειστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου. 7. Πολλοὶ εἰς ἀρχὴν καταστάντες ὑβρίζουσιν εἰς τοὺς ἀρχομένους. 8. Ἀρισταγόρας τοὺς Ἴωνας ἐπεισεν ἀποστήναι βασιλέως. 9. Τριπολέμῳ οἱ Ἀθηναῖοι βωμοὺς ἀνέστησαν, ὅτι τὴν ἡμερον τροφὴν ἔδωκεν αὐτοῖς.

Ἔσκ. 437. Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ συγγραφεὺς λέγει, ὅτι πολλοὶ σύμμαχοι ἀπεστάλησαν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους. 2. Ἐπὶ πολὺν χρόνον εἶχε σταθῆ, βλέπων¹ τὸν ἀγῶνα. 3. Πολλοὶ σηκώνονται διὰ νὰ εἰποῦν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰς τὸν νοῦν των. 4. Ἐνῶ ὁ φιλόσοφος συνωμίλει², οἱ νεανῖαι ἐστέκοντο ὀλόγυρα³. 5. Οἱ Ἕλληνες ἀφοῦ ἐνίκησαν, ἔστησαν τρόπαια. 6. Ἡ φτώχεια⁴ κάνει⁵ τοὺς ἀνθρώπους κακοῦς. 7. Μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἐσηκώθη ἄλλος καὶ εἶπε τὰ ἐξῆς περίπου⁶. 8. Τὸ τρόπαιον τοῦ Μιλτιάδου ἐσήκωσε τὸν Θεμιστοκλῆ ἀπὸ τὸν ὕπνον.

1. βλέπω = θεῶμαι. 2. συνωμιλῶ = διαλέγομαι. 3. στέκομαι ὀλόγυρα = περιίσταμαι. 4. ἡ φτώχεια = πενία. 5. κάνω = καθίστημι. 6. τὰ ἐξῆς περίπου = τοιάδε.

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ρημάτων τίθημι, ἴημι, δίδωμι

- 1) Τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς ἐνεστώτος.
- 2) Τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ, τῶν μὲν ρημάτων τίθημι καὶ ἴημι σχηματίζονται κατὰ τὰ συνηρημένα ρήματα εἰς -έω (τίθει, ἴει, -έτιθεις, ἐτίθει -ἴεις, ἴει), τοῦ δὲ ρήματος δίδωμι σχηματίζεται κατὰ τὰ συνηρημένα εἰς -όω καὶ τὸ α' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ.
- Οἱ ἀόριστοι β' ἔθηκα, ἤκα, ἔδωκα.
 - 1) εἰς τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται ὡς πρῶτοι ἀόριστοι, ἀλλὰ μὲ χαρακτηριστῆρα κ.
 - 2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχουν κατάληξιν -ς (θές, ἔς).
 - 3) εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις (πλὴν τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου) σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος, χωρὶς φυσικὰ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν: θῶ, θῆς, θῆ κ.τ.λ. -τιθῶ, τιθῆς, τιθῆ κ.τ.λ.
- Καὶ τῶν μέσων ἀορίστων ἐθέμην, εἴμην, ἐδόμην αἱ ἄλλαι (πλὴν τῆς ὀριστικῆς) ἐγκλίσεις σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου ἐνεστώτος χωρὶς ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν: θῶμαι, θείμην κ.τ.λ. -τιθῶμαι, τιθείμην κ.τ.λ.

Ἄσκ. 438. Κλίνατε ἀναλυτικῶς τὴν προστακτικὴν 1) τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἐνεστώτος, 2) τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου τῶν ρημάτων τίθημι, ἴημι, δίδωμι καὶ ἴστημι.

Ἄσκ. 439. Κλίνατε τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἄσκ. 440. Κλίνατε εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσην φωνὴν τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἄσκ. 441. Σχηματίσατε ἀναλυτικῶς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ (ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς) τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

Ἄσκ. 442. Σχηματίσατε τὸν παθητικὸν μέλλοντα, ἀόριστον καὶ παρακείμενον τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

***Ασκ. 443.** Κλίνετε τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον τοῦ ρήματος ἴημι εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

***Ασκ. 444.** Κλίνετε τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν καὶ ἀόριστον (ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς) τῶν κατωτέρω ρημάτων εἰς τὴν ὀριστικὴν :

ἀνίστημι - ἀποδίδωμι - ἐφήμι - ἀνατίθημι - ἀφίστημι - παραδίδωμι - ἀφήμι - ἐπιτίθημι - ὑφίστημι - ἐπιδίδωμι - ἀνίημι - προστίθημι - δίστημι - προδίδωμι - εἰσίημι - διατίθημι

***Ασκ. 445.** Εἰς τὰς κάτωθι φράσεις 1) ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν ρημάτων εἰς -μι, 2) ἀντικαταστήσατε αὐτοὺς κατ' ἐγκλίσιν :

1. Ὅμοιόν ἐστι μαινομένῳ μάχαιραν δοῦναι καὶ πονηρῷ δύναμιν. 2. Σὺν τῷ νόμῳ αἶε οἱ δικασταὶ τὴν ψῆφον τιθέσθων. 3. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς ἐπτά στόμασιν εἰς τὴν θάλατταν ἐξίησιν. 4. Μὴ δίδωκε τὰφανῆ ἀφεις τὰ φανερὰ. 5. Οἱ τάλαντα ἐπὶ τάλαντα συνθέντες ὑπὸ τῶν πενήτων φθοιοῦνται. 6. Μὴ πειρῶ τῶν ἀλλοτριῶν φροντίζειν, πρὶν ἂν εὖ διαθῆς τὰ ἴδια. 7. Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν. 8. Οἱ Λακεδαιμόνιοι πολλὸν χρόνον τῆς Ἑλλάδος προεϊστήκεσαν. 9. Περικληῆς μετεπέμψατο τοὺς ἐνδοξοτάτους τεχνίτας, ἵνα τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει λαμπρὰ ἱερὰ ἀνισταίεν. 10. Οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις παραδεδοσθαι ὑπὸ Προμηθέως ἀκόντων τῶν θεῶν.

***Ασκ. 446.** Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Ὁ δικαστὴς ἔλεγεν ὅτι θὰ ἐπιβάλλῃ τιμωρίαν¹ εἰς αὐτόν. 2. Ἄφοῦ ἐνίκηθησαν οἱ βάρβαροι, ἄς ἀφιερῶσωμεν² δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς. 3. Ἄφοῦ ἐξωρίσθη³ εἰς τὴν Σπάρτην, συνεβούλευσε νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ἀθηναίων. 4. Πρέπει νὰ τιμῶμεν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἔθεσε⁴ τοὺς νόμους. 5. Ὁ Λυκοῦργος νόμους γραπτοὺς⁵ δὲν ἔθεσε. 6. Κανένα θησαυρὸν δὲν θὰ ἀφήσης εἰς τοὺς παῖδας (σου) καλλίτερον ἀπὸ τὴν αἰδῶ. 7. Εἶθε ὁ δῆμος νὰ θέτῃ νόμους ἀρίστους.

1. τιμωρία = ζημία. 2. ἀφιερῶνω = ἀνατίθημι. 3. ἐξορίζομαι = φεύγω. 4. χρησιμοποιοῦσατε μετοχὴν. 5. γραπτός = γεγραμμένος.

***Ασκ. 447.** Μεταφράσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν :

1. Λέγεται ὅτι ὁ Κῦρος ἔδωσε πολλὰ δῶρα εἰς τοὺς συνομηλικούς¹ του. 2. Εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σοῦ δίδουν καλὰ ἀντὶ κακῶν. 3. Ὁ χρόνος ὁ ὁποῖος μᾶς ἔχει δοθῆ εἶναι σύντομος. 4. Νὰ δίδετε καὶ θὰ σᾶς δοθοῦν. 5. Οἱ ἐξόριστοι² ἐφοβοῦντο μὴ προδοθοῦν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοὺς ὑπέδεχθησαν. 6. Ἄφοῦ ἔδωσαν τὴν δεξιάν (χεῖρα), ἐβεβαίωσαν τὸν ὄρκον. 7. Ὑπόσχεται³, ὅτι δὲν θὰ προδώσῃ ποτὲ τοὺς φίλους. 8. Πρέπει νὰ τιμωροῦνται⁴ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι⁵ ἀδικοῦν. 9. Δῶσε χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς.

1. συνομηλικός = ἡλικιώτης. 2. ἐξόριστος = φηγός. 3. ὑπόσχομαι = ὑπισχνούμαι. 4. τιμωροῦμαι = δίειν δίδωμι. 5. χρησιμοποιοῦσατε ἐπιθετικὴν μετοχὴν.

Ρήματα κλινόμενα κατά τὸ ρῆμα ἴστημι

- Ρήματα κλινόμενα κατά τὸ ρῆμα ἴστημι εἶναι τὰ ἑξῆς :
Ὀνίνημι (= ὠφελῶ), πίμπρημι (= καίω), πίμπλημι (= γεμίζω) με̄ ἔνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν, ἄγαμαι (= ἐκτιμῶ), δύναμαι, ἐπίσταμαι χωρὶς ἔνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν.
- Τὸ ρῆμα ὀνίνημι (θ. ο-νη) λαμβάνει ἔνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὸ μέσον τοῦ θέματος. Ὡς παρατατικὸς τοῦ ρήματος αὐτοῦ λαμβάνεται τὸ ὠφέλουν.
- Τὰ ρήματα πίμπρημι, πίμπλημι (θ. πρη-πλη) λαμβάνουν μετὰ τὸν ἔνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ εὐφωνικὸν μ.
- Τὰ ρήματα δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι :

1) εἰς τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἔνεστώτος ἀποβάλλουν τὸ α τῆς καταλήξεως -σο καὶ συναίρουν τὸ αο εἰς ω (ἐδύνω - ἠπίστω - προστακτική : ἐπίστω).

2) εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν τοῦ ἔνεστώτος τονίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω βαρύτερα (δύνομαι, δύνῃ, δύνῃται κ.τ.λ. - ἐπίστωμαι, ἐπίσθη, ἐπίσθηται κ.τ.λ.).

Σημ. α'. Ὁ μέσος ἀόριστος β' ἐπριάμην τοῦ ρήματος ὠνοῦμαι κλίνεται ὡπως ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἔνεστώς τοῦ ρήματος δύναμαι (ἐπριάμην, ἐπρίω, ἐπρίατο κτλ. Ὑποτακτική : πρίωμαι, πρίῃ κτλ.).

Σημ. β'. Τὸ ρῆμα ἐπίσταμαι δὲν εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὴν πρόθεσιν ἐπι + ἴσταμαι, ὁπότε θά ἦτο ἐφίσταμαι, ἀλλὰ συντίθεται ἀπὸ τὴν πρόθεσιν ἐπι καὶ τὸ θέμα στα-. Κατ' ἄλλους τὸ ρῆμα προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ὅπου τὸ ρῆμα ἴσταμαι ἐψιλοῦτο.

Ἄσκ. 448. Κλίνετε τὸ ρῆμα ὀνίνημι εἰς τὸν ἑνεργητικὸν καὶ μέσον ἔνεστώτα εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις.

Ἄσκ. 449. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τοῦ ρήματος ὀνίνημι εἰς τὴν ἑνεργητικὴν καὶ μέσην φωνήν.

Ἄσκ. 450. 1) Κλίνετε τὰ ρήματα πίμπλημι καὶ πίμπρημι εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, 2) γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων τῶν ρημάτων αὐτῶν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ μέσην φωνήν.

Ἄσκ. 451. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν μέσον ἀόριστον β' τοῦ ρήματος ὠνοῦμαι.

Ἄσκ. 452. Τῶν ρημάτων δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι 1) νὰ κλιθῆ ὁ ἐνεστώσ καὶ παρατατικὸς εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, 2) νὰ γραφῆ τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων.

Ἄσκ. 453. Εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις 1) νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τύποι τῶν κατὰ τὸ ρῆμα ἴστημι κλινομένων ρημάτων, 2) νὰ ἀντικατασταθοῦν κατ' ἐγκλίσιν :

1. Ὁ ρήτωρ τὸν δῆμον ἐλπίδων κενῶν ἐμπίπλησι.
2. Φασὶ τοὺς Πέρσας ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολέμῳ πολλοὺς νεὸς ἐμπρῆσαι.
3. Ὅνοαιο, ὦ φίλε, καὶ ὧν ἐφίεσαι πράξειας.
4. Τὸν σῖτον ἐπτὰ μνῶν πριάμενοι, πλείονος ἀπέδοντο.
5. Οὐκ ἠπίστω τὰ σαυτοῦ εὖ θέσθαι ;
6. Οἱ δοῦλοι τοὺς κρατῆρας ὕδατος ἐνεπίπλασαν.
7. Οὗτος ὁ ἀνὴρ πλεονεξίας ἐνεπλήσθη.
8. Ὑμῶν μὴ κωλυόντων δυνησόμεθα ἐξιέναι.
9. Ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.

**Ἄοριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων εἰς -ω
κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι***

Ὁ ἄοριστος β' μερικῶν βαρυτόνων ρημάτων εἰς -ω κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -μι, ὁμοίως μὲ τὸν ἄοριστον β' ἔστην.

Τὰ ρήματα ταῦτα διακρίνονται εἰς τέσσαρας κατηγορίας ἀναλόγως τοῦ χαρακτήρος τοῦ θέματος τοῦ ἄοριστου :

1) ἀποδιδράσκω - ἀπέδραν : χαρακτηρ ᾱ-ᾱ (ἰσχυρὸν θέμα δραᾱ-, ἀσθενὲς θέμα δραᾱ-).

βαίνω - ἔβην : χαρακτηρ η-ᾱ (ἰσχυρὸν θέμα βη-, ἀσθενὲς θέμα βᾱ-).

2) ῥέω - ἔρροην : χαρακτηρ η-ε (ἰσχυρὸν θέμα ῥη-, ἀσθενὲς θέμα ῥε-).

3) γιγνώσκω - ἔγνων : χαρακτηρ ω-ο (ἰσχυρὸν θέμα γνω-, ἀσθενὲς θέμα γνο-).

4) δύομαι - ἔδυν : χαρακτηρ ὠ-ὑ (ἰσχυρὸν θέμα δῶ-, ἀσθενὲς θέμα δῦ-).

Ὅπως ὁ ἄοριστος β' ἔστην, τὰ ἀνωτέρω ρήματα :

α) σχηματίζονται εἰς τὸν ἄοριστον ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς μετοχῆς.

β) τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει κατάληξιν -θι.

● Τὰ ἀνωτέρω ρήματα ἔχουν μέσον ἄοριστον μὲ σημασίαν ἐνεργητικὴν.

Ἄσκ. 454. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν ἄοριστον β' τῶν ρημάτων ἀποδιδράσκω καὶ βαίνω καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν.

Ἄσκ. 455. Κλίνετε εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις τὸν ἄοριστον β' τῶν κατωτέρω ρημάτων καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

φθάνω - χαίρω - ἀλίσκομαι - βιδ - φύομαι

* Βλ. σελ. 229

Ἄσκ. 456. Ἀναγνωρίσατε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις βαρύτερα ῥήματα, τῶν ὁποίων ὁ ἄοριστος β' κλίνεται κατὰ τὰ εἰς - μι.

1. Ἐν τῷ νεφῷ ἐν Δελφοῖς ἐνεγέγραπτο τὸ Γνωθὶ σεαυτὸν. 2. Τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν ἐβουλήθη, οἱ δὲ ἐπὶ τὰ ἄκρα ἀνέβησαν. 3. Τοῦ παρεστῶτος θέρους δεῖ τὴν πόλιν ἀλῶναι. 4. Ἦν ἀποδρᾶ ὁ δοῦλος, πῶς κολασθῆσεται; 5. Οὐ γὰρ ἔστιν, ὅτῳ ἀπ' ἐμοῦ φύντι καταλείψω τὸν ἐμὸν οἶκον. 6. Οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς ἐδεήθησαν σφίσι συγγῶναι, ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν. 7. Ἐφη αὐτὸς μὲν τοὺς διώκοντας φθῆναι, τοὺς δὲ ἄλλους οὐ. 8. Ὅργιζόμενος ἄνθρωπος οὐδὲν ἂν εὖ γνοίῃ. 9. Τῶν Λυκίων ὄς ἂν ἐλεύθερος ἀλφῷ κλέπτων, δοῦλος γίγνεται. 10. Τὸ ῥόδον ἐκ τοῦ Ἀδώνιδος αἵματος φῦναι λέγουσιν. 11. Κίρκη ἔλεγε τῷ Ὀδυσσεῖ, ὅτι οὐ πρότερον ἤξοι εἰς τὴν πατρίδα, πρὶν καταβαῖν εἰς Ἄϊδου. 12. Τῷ Λαῖῳ ἐμαντεύσατο ὁ ἐν Δελφοῖς θεός· «εἰ παῖδα φύσεις, ὁ φύς ἀποκτενεῖ σε, καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου δι' αἵματος βήσεται». 13. Ὑφ' ἡδονῆς ὁ φρόνιμος οὐχ ἁλώσεται.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

1. Πῶς σχηματίζεται τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν συμφωνοληκτῶν εἰς - μι; πῶς ἐξηγεῖται ἡ κατάληξις - ννυμι τοῦ ῥήματος π.χ. κεράννυμι; τοῦ ῥήματος στρώννυμι; πόθεν προήλθε τὸ ῥῆμα ἀπόλλυμι; τὸ υ τοῦ προσφύματος πότε εἶναι μακρὸν καὶ πότε βραχύ;

2. Πῶς σχηματίζεται τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν πλείστον φωνηεντολήκτων; ποιοὶ τύποι σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν καὶ ποιοὶ ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα; πῶς συναιροῦνται αἱ κατάληξεις μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν εἰς τὴν ὑποτακτικὴν; πῶς συναιρεῖται τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ιη ἢ ι μετὰ τὸ προηγούμενον φωνῆεν εἰς τὴν ἐδκτικὴν; ποῖος ὁ κανὼν διὰ τὸν τονισμὸν τῶν εἰς - μι ῥημάτων, ὅταν συντίθενται μετὰ προθέσεως;

3. Ὁ ἄοριστος β' ἔστιν, ὁ παρακειμένος ἔστηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰστήκειν τί σημασίαν ἔχουν; ποιοὶ οἱ δεῦτεροι τύποι τοῦ παρακειμένου ἔστηκα καὶ τοῦ ὑπερσυντέλικου εἰστήκειν; τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ τῶν ῥημάτων τίθημι καὶ ἴημι πῶς σχηματίζεται; τοῦ ῥήματος δίδωμι; οἱ ἄοριστοὶ ἔθηκα, ἤκα, ἔδωκα εἰς τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται ὡς πρῶτοι ἢ ὡς δεῦτεροι; εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις (πλὴν τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου) πῶς σχηματίζονται;

4. Ποῖα ῥήματα κλίνονται κατὰ τὸ ῥῆμα ἴστημι; ποῖα ἐκ τούτων λαμβάνουν ἐνεστατικὸν ἀναδιπλασιασμὸν; τί παρατηρεῖτε εἰς τὰ ῥήματα δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι; πῶς κλίνεται ὁ μέσος ἄοριστος β' ἐπριάμην τοῦ ῥήματος ὠνοῦμαι;

5. Ποῖα τὰ βαρύτερα ῥήματα, τῶν ὁμοίων ὁ ἄοριστος β' κλίνεται κατὰ τὰ εἰς - μι; εἰς πόσας κατηγορίας διακρίνονται; ὁ ἄοριστος τῶν ῥημάτων αὐτῶν ἔχει ἐνεργητικὴν ἢ μέσων σημασίαν;

**Ρήματα κλινόμενα κατά τὰ εἰς -μι
μὲ διακφόρους ἀνωμαλίας***

● **1. Φημί.** α) Ὃταν τὸ φημί σημαίνει ἀπλῶς λόγον, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι ὁ τύπος λέξω ἢ ἐρῶ καὶ ἀόριστος ὁ τύπος εἶπον ἢ ἔφην. Ὃταν δὲ σημαίνει συμφωνῶ ἢ ἰσχυρίζομαι, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι τὸ φήσω καὶ ἀόριστος ἔφισα.

β) Ἡ ὑποτακτική, εὐκτική, τὸ ἀπαρέμφατον ἐνεστώτος καθὼς καὶ ὁ παρατατικός ἔχουν προσέτι σημασίαν ἀορίστου.

● **2. Εἶμι.** Ὁ μέλλων εἶμι εἰς μὲν τὴν ὀριστικήν ἔχει πάντοτε σημασίαν μέλλοντος, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἄλλοτε ἐνεστώτος καὶ ἄλλοτε μέλλοντος.

● **Σύνθετα.** Εἰς τὰ σύνθετα τῶν ρημάτων εἶμι, φημί, εἶμι, κεῖμαι καὶ οἶδα, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται εἰς τὴν ὀριστικήν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τὴν προστακτικήν (ἀπόφημι, σύμφαθι - ἄπειμι, ἄπιθι - σύνοιδα, σύνισθι).

● **3. Δέδοικα - ἔοικα.** Τὰ ρήματα δέδοικα καὶ ἔοικα εἶναι παρακείμενοι μὲ σημασίαν ἐνεστώτος.

● **4. Δέδοικα - τέθνηκα.** Τὰ ρήματα δέδοικα καὶ τέθνηκα (=παρακείμενος τοῦ ρήματος θνήσκω) εἰς ὠρισμένα πρόσωπα καὶ ἐγκλίσεις τοῦ παρακειμένου ἔκτος τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους κατὰ τὰ εἰς -μι (βλ. σελ. 231).

● **5. Χρή.** Τὸ ρῆμα χρή ἦτο ἀρχικῶς οὐσιαστικὸν (=χρεῖα, ἀνάγκη), οἱ δὲ τύποι αὐτοῦ προήλθον ἐκ συνεκφορᾶς μετὰ τῶν τύπων τοῦ ρήματος εἶμι (χρή ἦν = ἐχρῆν - χρή ἦ = χρῆ-χρή εἶη = χρεῖη).

* Βλ. σελ. 230 - 231

Ἄσκ. 457. Κλίνετε τὴν ὀριστικὴν καὶ τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν ρημάτων φημί, οἶδα, εἶμι

Ἄσκ. 458. Κλίνετε τὴν ὀριστικὴν καὶ τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος τῶν κάτωθι ρημάτων :

- 1) κάτοιδα - πρόσοιδα - σύνοιδα
- 2) ἀντίφημι - ἀπόφημι - κατάφημι - σύμφημι
- 3) ἄπειμι - ἐνειμι - πάρειμι - πρόσειμι - σύνειμι

Ἄσκ. 459. Γράψατε τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ρημάτων τῆς προηγουμένης ἀσκήσεως.

Ἄσκ. 460. Ἀναγνωρίσατε τοὺς τύπους τῶν κατὰ τὰ εἰς - μι κλινομένων ρημάτων :

1. Πολέμου προσιόντος, ἔριδος καὶ στάσεως δεῖ ἀπέχεσθαι. 2. Οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τὰ μέλλοντα προειδέναι. 3. Τὰ μὲν πεπόνθασι, τὰ δὲ δεδίασι μὴ πάθωσιν. 4. Δημήτηρ πᾶσαν τὴν γῆν περιήει ζητοῦσα τὴν θυγατέρα Περσεφόνην. 5. Εἰς τὸν νεῶν ἦσαν τὰ ἱερά θύσοντες. 6. Ἴσμεν σε Ἑλληνα ὄντα τὸ γένος. 7. Εἶπεν ὅτι ἡ Πελοπόννησος φύλλω πλατάνου τὸ εἶδος ἐοικοίη. 8. Ἦδεδσαν τὸν βασιλέα ἐπὶ μάχην τοὺς ἑαυτοῦ τάξαντα. 9. Οὐκ εὐσεβοῦς ἀνδρὸς ἐστι τοὺς θεοὺς λίαν δεδιέναι. 10. Ἴτω τὰ πράγματα, ὡς τῷ θεῷ φίλον. 11. Ἄπας λόγος, ἐὰν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιός ἐστι καὶ κενός. 12. Φῶμεν ταῦτ' ὀρθῶς λέγεσθαι ἢ οὐ ; 13. Τίνοι ἂν ἀρέσκοι ὁ μήτε ἐρυθρίαν μήτε δεδιέναι εἰδώς ; 14. Σύ δ' ἐξιθ' ὡς τάχιστα, μὴ λόγους λέγε. 15. Ἴσμεν ἅπαντες ὅτι ἰτέον, ὅπῃ ἂν κελεύῃ ὁ στρατηγός.

Ἄσκ. 461. 1) Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις δευτέρους τύπους παρακειμένων, 2) τρέψατε αὐτοὺς εἰς τὸν κανονικὸν τύπον.

1. Τί ἔσται ἀποροῦντες ; μετατίθετε τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα. 2. Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων δεδιότες τὴν τῶν τριάκοντα ὕβριν ἔφουγον εἰς Μέγαρα καὶ Θήβας. 3. Τῷ Μίνω ἐν Ἄϊδου καθεζομένῳ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ παρεστᾶσιν αἱ Ἐρινύες. 4. Ἐν τοῖς τοῦ Σόλωνος νόμοις ζημία ἐπέκειτο, εἰς τις τοὺς τεθνεῶτας κακῶς ἀγορεύοι. 5. Κροῖσος ἀνέθηκεν εἰς Δελφοὺς ἕξ κρατῆρας χρυσοῦς· ἔστασαν δ' οὗτοι ἐν τῷ τῶν Κορινθίων θησαυρῷ. 6. Οἱ πολλοὶ τὸν θάνατον δεδίασιν, οἰόμενοι μέγιστον κακὸν εἶναι τὸ τεθνᾶναι. 7. Οὐ τεθνήασιν οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανόντες, ἀλλ' ἐν ταῖς τῶν μακάρων νήσοις διάγειν λέγονται. 8. Ἀριστομένης προέστηκε τῶν Μεσσηνίων τῶν ἀφεστώτων ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν. 9. Κούφως φέρειν χρῆ τὰς παρεστῶσας τύχας.

Κεφάλαιον 21ον

"Ακλιτα μέρη τοῦ λόγου

1. Ἐπιρρήματα

● Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουν συνήθως τὰ ρήματα δηλοῦσαι *τόπον, χρόνον, τρόπον, ποσὸν* κτλ.

1) **Τοπικὰ** ἐπιρρήματα: *ἐνθάδε, ἐνταῦθα, ἐκεῖ, ἄνω, κάτω* κτλ.

2) **Χρονικὰ** ἐπιρρήματα: *νῦν, σήμερον, χθές, αὔριον, τότε* κτλ.

3) **Τροπικὰ** ἐπιρρήματα: *ὤδε, οὕτω, εὖ, καλῶς, κακῶς* κτλ.

4) **Ποσοτικὰ** ἐπιρρήματα: *ἄγαν, λίαν, ἅπαξ, δις* κτλ.

5) **Βεβαιωτικὰ ἢ ἀρνητικὰ** ἐπιρρήματα: *ναί, μάλιστα, δῆ, δῆτα — οὐ, μὴ — ἄρα, μὲν (= μήπως)* κτλ.

Σημειώσεις: Ὅς ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλάκις καὶ τύποι ὀνομάτων ἢ ρημάτων: δημοσίᾳ, ἰδίᾳ, προῖκα (δορεᾶν)—ἄγε, ἴθι, φέρε (ἔλα) κτλ.

2. Προθέσεις

● Προθέσεις λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνήθως τίθενται πρὸ τῶν κλιτῶν λέξεων πρὸς δήλωσιν διαφόρων ἐπιρρηματικῶν σχέσεων.

● Αἱ προθέσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ καταχρηστικάς.

Αἱ κύριαι προθέσεις λαμβάνονται καὶ χωριστὰ ἀπὸ τὰς ἄλλας λέξεις καὶ σύνθετοι μετ' αὐτῶν (παρὰ τὴν θάλασσαν — παραθαλάσσιος), εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς:

εἰς, ἐν, ἐκ ἢ ἐξ, πρὸ, πρὸς, σύν — ἀνά, διά, κατά, μετὰ, παρά, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑτέρ.

Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις δὲν συντίθενται ποτὲ μὲ ἄλλας λέξεις, εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς: 1) ἄχρι, μέχρι, ἄνευ, χωρὶς, πλὴν, ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς,

2) ὡς, νή, μά, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς.

3. Σύνδεσμοι

Σύνδεσμοι λέγονται αί ἄκλιτοι λέξεις (ἀρχῆθεν αἱ πλεῖστοι ἐπιρρήματα καὶ αὐταί), αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται, ἵνα συνδέουσι λέξεις ἢ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας: *Εὐροπιδῆς τε καὶ Σοφοκλῆς. Ἔλεγεν, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη.*

Οἱ σύνδεσμοι εἶναι :

- 1) **συμπλεκτικοί** : *τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ*
- 2) **διαζευκτικοί** : *ἢ, ἢτοι — ἢ, εἴτε — εἴτε, ἐάντε — ἐάντε, ἄντε — ἄντε, ἦντε — ἦντε*
- 3) **ἀντιθετικοί** : *μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, μήν, ἀλλὰ μήν, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, καὶ μήν*
- 4) **αιτιολογικοί** : *γάρ, ὅτι, ὥς, διότι, ἐπεί, ἐπειδή*
- 5) **τελικοί** : *ἵνα, ὅπως, ὥς*
- 6) **συμπερασματικοί** : *ἄρα, δὴ, οὖν, τοίνυν, ὥς, οὕκουν, οὐκοῦν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, ὥστε*
- 7) **χρονικοί** : *ὥς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδή, ἕως, ἔστε, ἄχρι, μέχρι, ἠνίκα, πρὶν*
- 8) **εἰδικοί** : *ὅτι, ὥς*
- 9) **ὑποθετικοί** : *εἰ, ἐάν, ἄν, ἦν*

4. Ἐπιφωνήματα

Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ψυχικόν τι πάθημα, ὥς ἔκρηξιν χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ, ἀγανακτήσεως κτλ.

Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι :

- 1) **γελαστικά** : *ᾶ-ᾶ-ᾶ*
- 2) **θαυμαστικά** : *ᾶ, ὦ, βαβαί, παπαί!*
- 3) **θειαστικά** (ἦτοι δηλοῦντα ἐνθουσιασμόν) : *εδοῦ*
- 4) **σχετλιαστικά** (ἦτοι δηλοῦντα σφοδρὰν λύπην ἢ ἀγανάκτησιν) : *παπαί, οὐαί, οἴμοι, φεῦ, ἰώ, ἰού!*
- 5) **κλητικόν** : *ὦ.*

Ρήματα εἰς -ω 1) Ἄσυναίρετα

	Ἄριστική	Ἐποτακτική	Εὐκτική
Ἐνεστώς	λύω λύεις λύει λύομεν λύετε λύουσι(ν)	λύω λύης λύῃ λύωμεν λύῃτε λύουσι(ν)	λύοιμι λύοις λύοι λύοιμεν λύοιτε λύοιεν
Παρατατικός	ἔλνον, ἔλνες, ἔλνε(ν), ἐλύομεν, ἐλύετε, ἔλνον		
Μέλλων	λύσω λύσεις λύσει λύσομεν λύσετε λύσουσι(ν)		λύσοιμι λύσοις λύσοι λύσοιμεν λύσοιτε λύσοιεν
Ἄοριστος	ἔλνσα ἔλνσας ἔλνσε(ν) ἐλύσαμεν ἐλύσατε ἔλνσαν	λύσω λύσης λύσῃ λύσωμεν λύσῃτε λύσωσι(ν)	λύσαιμι λύσαις ἢ λύσειας λύσαι ἢ λύσειε(ν) λύσαιμεν λύσαιτε λύσαιεν ἢ λύσειαν
Παρακείμενος	λέλκα λέλκας λέλκαε(ν) λελύκαμεν λελύκατε λελύκασι(ν)	λελύκω λελύκης λελύκη κ.τ.λ. καὶ (συνηθέστερον) λελυκῶς ᾧ, ἧς, ἧ λελυκότες ᾧμεν, ἧτε, ᾧσι(ν)	λελύκοιμι λελύκοις λελύκοι κ.τ.λ. καὶ (συνηθέστερον) λελυκῶς εἶην, εἶης, εἶη λελυκότες εἶημεν ἢ εἶμεν, εἶητε ἢ εἶτε, εἶσαν ἢ εἶεν
Ἐπέρ- συντέ- λικος	ἐλέλυκιν, ἐλελύκεις, ἐλελύκει, ἐλελύκεμεν, ἐλελύκατε, ἐλελύκασαν		
Τετελεσμένος Μέλλων	λελυκῶς ἔσομαι ἔσει ἔσται λελυκότες ἐσόμεθα ἔσεσθε ἔσονται		λελυκῶς ἐσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο λελυκότες ἐσοίμεθα ἔσοισθε ἔσοιντο

α) Κλίσις τοῦ ρήματος λύω — Ἐνεργητικὴ φωνή

Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
— λύε λύετω — λύετε λύοντων ἢ λύετωσαν	λύειν	λύων (- οντος) λύουσα (- ούσης) λύον (- οντος)
	λύσειν	λύσων (- σοντος) λύσουσα (- σούσης) λύσον (- σοντος)
— λύσον λύσάτω — λύσατε λύσαντων ἢ λύσάτωσαν	λύσαι	λύσας (- σαντος) λύσασα (- σάσης) λύσαν (- σαντος)
— λελυκώς ἴσθι ἔστω — λελυκότες ἔσθε ἔστων	λελυκέναι	λελυκώς (- κότης) λελυκυῖα (- κνίας) λελυκός (- κότης)
	λελυκώς ἔσεσθαι	λελυκώς ἐσόμενος κ.λ. λελυκότες ἐσόμενοι κ.λ.

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Ἐνεστώς	λύομαι λύῃ (ἢ λύει) λύεται λύομεθα λύεσθε λύονται	λύομαι λύῃ λύηται λύομεθα λύησθε λύονται	λυοίμην λύοιτο λύοιτο λυοίμεθα λύοισθε λύοιντο
Παρα- τατι- κός	ἐλυόμην, ἐλύον, ἐλύετο, ἐλυόμεθα, ἐλύεσθε, ἐλύοντο		
Μέλλων μέσος	λύσομαι λύσῃ (ἢ λύσει) λύσεται λύσόμεθα λύσεσθε λύσονται		λυσοίμην λύσοιτο λύσοιτο λυσοίμεθα λύσοισθε λύσονται
Μέλ- λων παθ.	λυθήσομαι κ.τ.λ.		λυθησοίμην κ.τ.λ.
Ἀόριστος μέσος	ἐλυσάμην ἐλύσω ἐλύσατο ἐλυσάμεθα ἐλύσασθε ἐλύσαντο	λύσομαι λύσῃ λύσηται λυσόμεθα λύσησθε λύσονται	λυσαιίμην λύσαιο λύσαιτο λυσαιίμεθα λύσαιισθε λύσαιιντο
Ἀόριστος παθητικός	ἐλύθην ἐλύθης ἐλύθη ἐλύθημεν ἐλύθητε ἐλύθησαν	λυθῶ λυθῆς λυθῆ λυθῶμεν λυθῆτε λυθῶσι	λυθειίην λυθειῆς λυθειῆ λυθειίμεν ἢ λυθειῖμεν λυθειῆτε ἢ λυθειῖτε λυθειήσαν ἢ λυθειῖεν
Παρακείμενος	λέλυμαι λέλυσαι λέλυται λελύμεθα λέλυσθε λέλυνται	λελυμένος ᾧ ῆς ῆ λελυμένοι ᾧμεν ῆτε ᾧσι	λελυμένος εἶην εἶης εἶη λελυμένοι εἶημεν ἢ εἶμεν εἶητε ἢ εἶτε εἶησαν ἢ εἶεν
Ἵπερ- συντέ- λικός	ἐλελύμην, ἐλέλυσο, ἐλέλυτο, ἐλελύμεθα, ἐλέλυσθε, ἐλέλυντο		
Τετέλ- μων λων	λελύσομαι ἢ λελυμένος ἔσομαι		λελυσοίμην ἢ λελυ- μένος ἔσοίμην

Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
— λύον λύεσθω — λύεσθε λύεσθων ἢ λύεσθωσαν	λύεσθαι	λυόμενος λυομένη λυόμενον
	λύσεσθαι	λυσόμενος λυσομένη λυσόμενον
	λυθήσεσθαι	λυθησόμενος, -η, -ον
— λύσαι λύσάσθω — λύσασθε λύσάσθων ἢ λύσάσθωσαν	λύσασθαι	λυσάμενος λυσαμένη λυσάμενον
— λύθητι λύθήτω — λύθητε λύθέντων ἢ λύθήτωσαν	λυθήναι	λυθείς λυθεῖσα λυθέν
— λέλυσο λελύσθω — λέλυσθε λελύσθων ἢ λελύσθωσαν	λελύσθαι	λελυμένος λελυμένη λελυμένον
	λελύσεσθαι ἢ λελυ- μένος ἔσεσθαι	λελυσόμενος, -η, -ον

Ῥήματα εἰς - ω 2) Συνηρημένα α) τιμάω-ῶ. Ἑνεργητικὴ φωνή

	Ὅριστικὴ	Ἑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχὴ
Ἑνεστῶς	τιμῶ τιμᾶς τιμᾶ τιμῶμεν τιμᾶτε τιμῶσι	τιμῶ τιμᾶς τιμᾶ τιμῶμεν τιμᾶτε τιμῶσι	τιμῶμι (ἦ) τιμῶην τιμῶς (ἦ) τιμῶης τιμῶ (ἦ) τιμῶη τιμῶμεν τιμῶτε τιμῶεν	— τίμα τιμάτω — τιμᾶτε τιμώντων	τιμᾶν	τιμῶν τιμῶσα τιμῶν
Παρατατικῶς	ἐτίμων ἐτίμας ἐτίμα ἐτιμῶμεν ἐτιμᾶτε ἐτίμων					
Μέλλων	τιμήσω		τιμήσοιμι		τιμήσειν	τιμήσων
Ἀόριστ.	ἐτίμησα	τιμήσω	τιμήσαιμι	τίμησον	τιμήσαι	τιμήσας
Παρακ.	τετίμηκα	τετιμηκῶς ῶ	τετιμηκῶς εἶην	τετιμηκῶς ἴσθι	τετιμηκέναι	τετιμηκῶς
Ἑπέρο.	ἐτετιμήκειν					

α) τιμάω-ῶ. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	τιμῶμαι τιμᾶ τιμᾶται τιμῶμεθα τιμᾶσθε τιμῶνται	τιμῶμαι τιμᾶ τιμᾶται τιμῶμεθα τιμᾶσθε τιμῶνται	τιμῶμην τιμῶο τιμῶτο τιμῶμεθα τιμῶσθε τιμῶντο	— τιμῶ τιμᾶσθω — τιμᾶσθε τιμᾶσθων	τιμᾶσθαι	τιμῶμενος τιμῶμένη τιμῶμενον
Παρατατικός	ἐτιμῶμην ἐτιμῶ ἐτιμᾶτο ἐτιμῶμεθα ἐτιμᾶσθε ἐτιμῶντο					
Μέλλων Π. Μ.	τιμήσομαι τιμηθήσομαι		τιμησοίμην τιμηθήσοί- μην		τιμήσεσθαι τιμηθήσε- σθαι	τιμησόμενος τιμηθήσόμενος
Ἄοριστ. Π. Μ.	ἐτιμησάμην ἐτιμηθήην	τιμήσομαι τιμηθῶ	τιμησαίμην τιμηθείην	τίμησαι τιμήθητι	τιμήσασθαι τιμηθήηναι	τιμησάμενος τιμηθείς
Παρακ. Παρακ.	τετίμημαι	τετιμημένος ῶ	τετιμημένος εἶην	τετίμησο	τετιμησθαι	τετιμημένος
Ἐπερσ. Ἐπερσ.	ἐτετιμήμην					

Ρήματα εις — ω 2) Συνηρημένα β) ποιέω-ῶ. Ἐνεργητική φωνή

	Ἄριστική	Ἐπιτακτική	Εὐδικτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	ποιῶ ποιεῖς ποιεῖ ποιοῦμεν ποιεῖτε ποιῶσι	ποιῶ ποιῆς ποιῆ ποιῶμεν ποιήτε ποιῶσι	ποιοῖμι (ἦ) ποιοίην ποιοῖς (ἦ) ποιοίης ποιοῖ (ἦ) ποιοίη ποιοῖμεν ποιοίτε ποιοίην	— ποιεῖ ποιεῖτω — ποιεῖτε ποιούντων	ποιεῖν	ποιῶν ποιοῦσα ποιούν
Παρατατικός	ἐποίουν ἐποίησ ἐποιεῖ ἐποιοῦμεν ἐποιεῖτε ἐποίουν					
Μέλλων	ποιήσω		ποιήσοιμι		ποιήσειν	ποιήσων
Ἄριστ.	ἐποίησα	ποιήσω	ποιήσαιμι	ποίησον	ποιῆσαι	ποίησας
Παρακτ.	πεποίηκα	πεποιηκὸς ῶ	πεποιηκὸς εἶην	πέποιηκὸς ἴσθι	πεποιηκέναι	πεποιηκὸς
Ἐπερσ.	ἐπεποίηκειν					

Ρήματα εἰς -ω 2) Συνηρημένα β) ποιέω-ῶ. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἔνεστώς	ποιοῦμαι ποιῆ (ῆ) ποιεῖ ποιεῖται ποιούμεθα ποιείσθε ποιῶνται	ποιῶμαι ποιῆ ποιῆται ποιώμεθα ποιήσθε ποιῶνται	ποιοίμην ποιοῖτο ποιοῖτο ποιοίμεθα ποιοίσθε ποιοῖντο	— ποιοῦ ποιείσθω — ποιεῖσθε ποιείσθων	ποιεῖσθαι	ποιούμενος
Παρατατικός	ἐποιούμην ἐποιοῦ ἐποιεῖτο ἐποιούμεθα ἐποιεῖσθε ἐποιῶντο					
Μέλλων Π. Μ.	ποιήσομαι ποιηθήσομαι		ποιησοίμην ποιηθῆσοίμην		ποιήσεσθαι ποιηθήσεσθαι	ποιησόμενος ποιηθῆσόμενος
Ἀόριστ. Π. Μ.	ἐποίησάμην ἐποίηθην	ποίησωμαι ποίηθῶ	ποίησαίμην ποίηθειν	ποίησαι ποίηθητι	ποίησασθαι ποίηθῆναι	ποίησάμενος ποίηθεις
Παρακ.	πεποιήμαι	πεποιημένος ῶ	πεποιημένος εἶην	πεποίησο	πεποιῆσθαι	πεποιημένος
Ἵπερο.	ἐπεποιήμην					

Ρήματα εἰς -ω 2) Συνηρημένα γ) δουλώ-ῶ. Ἐνεργητικὴ φωνή

	ἽΟριστικὴ	ἽΥποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	ἽΑπαρέμφ.	Μετοχὴ
ἽΕνεστώς	δουλώ δουλοῖς δουλοῖ δουλοῦμεν δουλοῦτε δουλοῦσι	δουλώ δουλοῖς δουλοῖ δουλώμεν δουλώτε δουλώσι	δουλοῖμι (ἦ δουλοῖην) δουλοῖς (ἦ δουλοῖης) δουλοῖ (ἦ δουλοῖη) δουλοῖμεν δουλοῖτε δουλοῖεν	— δούλου δουλούτω — δουλοῦτε δουλούντων	δουλοῦν	δουλώων δουλοῦσα δουλοῦν
Παρατατικός	ἔδούλων ἔδούλους ἔδούλου ἔδουλοῦμεν ἔδουλοῦτε ἔδούλων					
Μέλλον	δουλώσω		δουλώσοιμι		δουλώσειν	δουλώσων
ἽΑόριστ.	ἔδούλωσα	δουλώσω	δουλώσοιμι	δούλωσον	δουλώσαι	δουλώσας
Παρακ.	δεδούλωκα	δεδουλωκῶς ᾧ	δεδουλωκῶς εἶην	δεδουλωκῶς ἴσθι	δεδουλωκέ- ναι	δεδουλωκῶς
ἽΥπερσ.	ἔδεδουλώκειν					

Ρήματα εις -ω 2) Συνηρημένα γ) δουλόω-ῶ. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἔνεστίς	δουλοῦμαι δουλοῖ δουλοῦται δουλούμεθα δουλοῦσθε δουλοῦνται	δουλῶμαι δουλοῖ δουλῶται δουλώμεθα δουλώσθε δουλῶνται	δουλοίμην δουλοῖο δουλοῖτο δουλοίμεθα δουλοῖσθε δουλοῖντο	— δουλοῦ δουλούσθω — δουλοῦσθε δουλούσθων	δουλοῦσθαι	δουλούμενος
Παρατατικός	ἔδουλόμην ἔδουλοῦ ἔδουλοῦτο ἔδουλούμεθα ἔδουλοῦσθε ἔδουλοῦντο					
Μέλλων Π. Μ.	δουλώσομαι δουλωθήσομαι		δουλώσοιμην δουλωθῆσοίμην		δουλώσεσθαι δουλωθήσεσθαι	δουλωσόμενος δουλωθῆσόμενος
Ἄριστ. Π. Μ.	ἔδουλωσάμην ἔδουλώθην	δουλώσομαι δουλωθῶ	δουλωσαίμην δουλωθείην	δούλωσαι δουλώθητι	δουλώσασθαι δουλωθῆναι	δουλωσάμενος δουλωθεῖς
Παρακ. Παρακ.	δεδούλωμαι	δεδουλωμένος ῶ	δεδουλωμένος εἶην	δεδούλωσο	δεδουλώσθαι	δεδουλωμένος
Ἐπέροσ.	ἔδεδουλώμην					

Ρήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 1) ἴστημι. Ενεργητική φωνή

	᾽Οριστική	᾽Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	᾽Απαρέμφ.	Μετοχή
᾽Ενεστώς	ἴστημι ἴστης ἴσῃσι ἴσταμεν ἴστατε ἴστασι	ἴσῳ ἴσῃς ἴσῃ ἴσῳμεν ἴσῃτε ἴσῳσι	ἴσταίην ἴσταίης ἴσταίῃ ἴσταίημεν, ἴσταίημεν ἴσταίητε, ἴσταίητε ἴσταίησαν, ἴσταίην	— ἴστη ἴστάτω — ἴστατε ἴσάντων	ἴσάναι	ἴσας ἴσασα ἴσάν
Παρατακτ.	ἴσῃην ἴσῃης ἴσῃη ἴσταμεν ἴστατε ἴσασαν					
Μέλλων	στήσω		στήσοιμι		στήσειν	στήσων
᾽Αόρ. ᾽Α'	ἔστησα	στήσω	στήσαιμι	στήσον	στήσαι	στήσας
᾽Αόριστος β'	ἔστην ἔστης ἔστη ἔστημεν ἔστητε ἔστησαν	στῶ στῆς στῆ στῶμεν στῆτε στῶσι	σταίην σταίης σταίῃ σταίημεν, σταίημεν σταίητε, σταίητε σταίησαν, σταίην	— στήθι στήτω — στήτε σάντων	στήναι	στάς στάσα σάν
Παρακτ.	ἔστηκα	ἔστηκώς ᾧ	ἔστηκώς εἶην	ἔστηκώς ἴσθι	ἔστηκέναι ἢ ἔσάναι	ἔστηκώς, -νῖα, -ὄς ἢ ἔστώς ἔστώσα ἔστώς
᾽Υπ.	εἰστήκειν					

1) ἴστημι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	ἴσταμαι ἴτασαι ἴσταται ἰστάμεθα ἴτασθε ἴστανται	ἰστώμαι ἰστή ἰστήται ἰστώμεθα ἰστήσθε ἰστώνται	ἰσταίμην ἰσταῖο ἰσταῖτο ἰσταίμεθα ἰσταίσθε ἰσταῖντο	— ἴτασο ἰτάσθω — ἴτασθε ἰτάσθων	ἴτασθαι	ἰστάμενος ἰσταμένη ἰστάμενον
Παρατ.	ἰστάμην, ἴτασο, ἴτατο, ἰστάμεθα, ἴτασθε, ἴταντο					
Μέλλων Παθητ. Μέσος	στήσομαι		στησοίμην		στήσεσθαι	στησόμενος
Παθητ. Μέσος	σταθήσομαι		σταθησοίμην		σταθήσεσθαι	σταθησόμενος
Ἀόριστ. Παθητ. Μέσος	ἔστησάμην	στήσωμαι	στησαίμην	στήσαι	στήσασθαι	στησάμενος
Παθητ. Μέσος	ἔσθάην	σταθῶ	σταθεῖην	στάθητι	σταθῆναι	σταθεῖς

Ῥήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 2) τίθημι. Ἐνεργητική φωνή

	ἽΟριστική	ἽΥποτακτ.	Ἐὐκτική	Προστακτ.	ἽΑπαρέμφ.	Μετοχή
ἽΕνεστῶς	τίθημι τίθης τίθησι τίθεμεν τίθετε τίθεασι	τιθῶ τιθῆς τιθῆ τιθῶμεν τιθῆτε τιθῶσι	τιθείην τιθείης τιθείη τιθείημεν, τιθειῖμεν τιθείητε, τιθείτε τιθείησαν, τιθειῖεν	— τίθει τιθείτω — τίθετε τιθέντων	τιθέναι	τιθείς τιθειῖσα τιθέν
Παρατατιῶς	ἔτιθην ἔτιθεις ἔτιθει ἔτιθεμεν ἔτιθετε ἔτιθεσαν					
Μέλλων	θήσω		θήσοιμι		θήσειν	θήσων
ἽΑόριστος	ἔθηκα ἔθηκας ἔθηκε ἔθεμεν ἔθετε ἔθεσαν	θῶ θῆς θῆ θῶμεν θῆτε θῶσι	θείην θείης θείη θείημεν, θεῖμεν θείητε, θεῖτε θείησαν, θεῖεν	— θεῖς θέτω — θέτε θέντων	θεῖναι	θείς θειῖσα θέν
Παρακ.	τέθει(η)κα	τεθεικῶς ῶ	τεθεικῶς εῖην	τεθεικῶς ἴσθι	τεθεικέναι	τεθεικῶς
ἽΥπερσ.	ἔτεθεικην					

2) τίθημι. Μέση φωνή

	Ὀριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	τίθεμαι τίθεσαι τίθεται τιθέμεθα τίθεσθε τίθενται	τιθῶμαι τιθῆ τιθῆται τιθῶμεθα τιθῆσθε τιθῶνται	τιθείμην τιθεῖο τιθεῖτο τιθείμεθα τιθεῖσθε τιθεῖντο	— τίθεσο τιθέσθω — τίθεσθε τιθέσθων	τίθεσθαι	τιθέμενος τιθεμένη τιθέμενον
Παρατατικός	ἐτιθέμην ἐτίθεσο ἐτίθετο ἐτιθέμεθα ἐτίθεσθε ἐτίθεντο					
Μέλλων Π. Μ.	θήσομαι τεθήσομαι		θησοίμην τεθησοίμην		θήσεσθαι τεθήσεσθαι	θησόμενος τεθησόμενος
Ἀόριστ. Παθ.	ἐτέθην	τεθῶ	τεθειήν	τέθητι	τεθῆναι	τεθεις
Ἀόριστος Μέσος	ἔθειμην ἔθου ἔθετο ἐθέμεθα ἐθεσθε ἔθεντο	θῶμαι θῆ θῆται θῶμεθα θῆσθε θῶνται	θειίμην θειῖο θειῖτο θειίμεθα θειῖσθε θειῖντο	— θεῖο θεῖσθω — θεῖσθε θεῖσθων	θέσθαι	θέμενος θεμένη θέμενον
Παρακ.	τέθειμαι	τεθειμένος ὦ	τεθειμένος εἶην	τέθεισο	τεθεισθαι	τεθειμένος
Ὑπερσ.	ἐτεθείμην					

Ρήματα εἰς -μι α) Φωνηεντόληκτα 3) δίδωμι. Ἐνεργητικὴ φωνή

	Ὅριστικὴ	Ἑποτακτ.	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχὴ
Ἑνεστώσ	δίδωμι δίδως δίδωσι δίδομεν δίδοτε διδάσσι	διδῶ διδῶς διδῶ διδῶμεν διδῶτε διδῶσι	διδοίην διδοίης διδοίη διδοίημεν, διδοίμεν διδοίητε, διδοίτε διδοίησαν, διδοίεν	— δίδου διδότω — δίδοτε διδόντων	διδόναι	διδούς διδούσα διδόν
Παρατατικός	ἔδιδον ἔδιδους ἔδιδον ἔδιδομεν ἔδίδοτε ἔδιδοσαν					
Μέλλων	δώσω		δώσοιμι		δώσειν	δώσων
Ἀόριστος	ἔδωκα ἔδωκας ἔδωκε ἔδομεν ἔδοτε ἔδοσαν	δῶ δῶς δῶ δῶμεν δῶτε δῶσι	δοίην δοίης δοίη δοίημεν, δοίμεν δοίητε, δοίτε δοίησαν, δοίεν	— δός δότω — δότε δόντων	δοῦναι	δούς δοῦσα δόν
Παρακ.	δέδωκα	δεδωκώς ῶ	δεδωκώς εἶην	δεδωκώς ἴσθι	δεδωκέναι	δεδωκώς
Ἑπερσ.	ἔδεδώκειν					

3) δίδωμι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	δίδομαι δίδοσαι δίδοται διδόμεθα δίδοσθε δίδονται	διδῶμαι διδῶ διδῶται διδώμεθα διδῶσθε διδῶνται	διδοίμην διδοῖτο διδοῖτο διδοίμεθα διδοῖσθε διδοῖντο	— δίδοσο διδόσθω — δίδοσθε διδόσθων.	δίδοσθαι	διδόμενος διδομένη διδόμενον
Παρατατικός	ἔδιδόμην ἔδιδον ἔδιδοτο ἔδιδόμεθα ἔδιδοσθε ἔδιδοντο					
Μέλλων Π. Μ.	δώσομαι δοθήσομαι		δωσοίμην δοθησοίμην		δώσεσθαι δοθήσεσθαι	δωσόμενος δοθησόμενος
Ἀόριστος Παθ.	ἔδόμην ἔδον ἔδοτο ἔδόμεθα ἔδοσθε ἔδοντο	δῶμαι δῶ δῶται δώμεθα δῶσθε δῶνται	δοίμην δοῖτο δοῖτο δοίμεθα δοῖσθε δοῖντο	— δοῦ δόσθω — δόσθε δόσθων	δόσθαι	δόμενος δομένη δόμενον
Ἀόριστ. Μέσος	ἔδοθην	δοθῶ	δοθείην	δόθητι	δοθῆναι	δοθείς
Παρακ.	δέδομαι	δεδομένος ῶ	δεδομένος εἶην	δέδοσο	δεδόσθαι	δεδομένος
Ὑπέρο.	ἔδεδόμην					

Ρήματα εις -μι α) Φωνηεντόληκτα 4) ἴημι (ρίπτω). Ἐνεργητική φωνή

	Ἵριστική	Ἵποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	ἸΑπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώδ	ἴημι ἴης ἴησι ἴεμεν ἴετε ἴασι	ἴῶ ἴῆς ἴῆ ἴῶμεν ἴῆτε ἴῶσι	ἴειην ἴειης ἴειῆ ἴειῆμεν, ἴειῆμεν ἴειῆτε, ἴειῆτε ἴειῆσαν, ἴειῆν	— ἴει ἴετω — ἴετε ἴετων	ἴεναί	ἴεις (ἴέντος) ἴεῖσα (ἴείσης) ἴέν (ἴέντος)
Παρατατικός	ἴην ἴεις ἴει ἴεμεν ἴετε ἴεσαν					
Μελλών	ἴσω		ἴσοιμι		ἴσειν	ἴσων
ἸΑόριστος	ἴκα ἴκας ἴκε εἴμεν εἴτε εἴσαν	ἴῶ ἴῆς ἴῆ ἴῶμεν ἴῆτε ἴῶσι	εἴην εἴης εἴη εἴημεν, εἴημεν εἴητε, εἴητε εἴησαν, εἴην	— εἴς εἴτω — εἴτε εἴτων	εἴναί	εἴς (εἴντος) εἴσα (εἴσης) εἴν (εἴντος)
Παρακ.	εἴκα	εἴκῶς ἴῶ	εἴκῶς εἴην	εἴκῶς ἴσθι	εἴκέναί	εἴκῶς
ἸΥπερσ.	εἴκειν					

4) ἴημι. Μέση φωνή

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώς	ἴεμαι ἴεσαι ἴεται ἴεμεθα ἴεσθε ἴενται	ἰῶμαι ἰῆ ἰῆται ἰώμεθα ἰῆσθε ἰῶνται	ἰείμην ἰεῖο ἰεῖτο ἰείμεθα ἰεῖσθε ἰεῖντο	— ἴεσο ἴέσθω — ἴεσθε ἴέσθων	ἴεσθαι	ἰέμενος ἰέμενη ἰέμενον
Παρατατικός	ἰέμην ἴεσο ἴετο ἰέμεθα ἴεσθε ἴεντο					
Μέλλων	ἡσομαι		ἡσοίμην		ἡσεσθαι	ἡσόμενος
Ἀόριστος	εἶμην εἶσο εἶτο εἶμεθα εἶσθε εἶντο	ῶμαι ἦ ἦται ῶμεθα ἦσθε ῶνται	εἶμην εἶο εἶτο εἶμεθα εἶσθε εἶντο	— οὔ ἔσθω — ἔσθε ἔσθων	ἔσθαι	ἔμενος ἔμενη ἔμενον
Παρακ.	εἶμαι	εἰμένος ῶ	εἰμένος εἶην	εἶσο	εἶσθαι	εἰμένος
Ὑπερσ.	εἶμην					

Ρήματα εἰς -μι β) Συμφωνόληκτα. Κλίσις τοῦ ρήματος δείκνυμι.

Ἐνεργητικὴ φωνή

	ἽΟριστικὴ	ἽΥποτακτ.	Ἐὐκτικὴ	Προστακτ.	ἽΑπαρέμφ.	Μετοχὴ
ἽΕνεστῶς	δείκνυμι δείκνυς δείκνυσι δείκνυμεν δείκνυτε δείκνυσσι	δεικνύω δεικνύης δεικνύη δεικνύωμεν δεικνύητε δεικνύωσι	δεικνύοιμι δεικνύοις δεικνύοι δεικνύοιμεν δεικνύοιτε δεικνύοιεν	— δείκνυ δεικνύτω — δείκνυτε δεικνύντων	δεικνύμαι	δεικνύς δεικνύσα δεικνύν
Παρατ.	ἔδεικνυν, ἔδεικνυς, ἔδεικνυ, ἔδεικνυμεν, ἔδεικνυτε, ἔδεικνυσαν					
Μέλ.	δείξω					
ἽΑόρ.	ἔδειξα					
Παρ.	δέδειχα					
Μέση φωνή						
ἽΕνεστῶς	δείκνυμαι δείκνυσαι δείκνυται δεικνύμεθα δείκνυσθε δείκνυνται	δεικνύωμαι δεικνύη δεικνύηται δεικνύόμεθα δεικνύησθε δεικνύονται	δεικνυοίμην δεικνυοίοι δεικνυοίτο δεικνυοίμεθα δεικνυοίσθε δεικνυοίντο	— δείκνυσσο δεικνύσθω — δείκνυσθε δεικνύσθων	δεικνύσθαι	δεικνύμενος δεικνυμένη δεικνύμενον
Παρατ.	ἔδεικνυμην, ἔδεικνυσσο, ἔδεικνυτο, ἔδεικνύμεθα, ἔδεικνυσθε, ἔδεικνυντο					
Μέλ.	δείξομαι					
ἽΑόρ.	ἔδειξάμην					
Παρ.	δέδειγμα					

³ Αόριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων εις -ω
κλινόμενοι κατά τὰ εις -μι

Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστ.	Ἀπαρέμ.	Μετοχή
(ἀπ)ἔδραν ἔδρας ἔδρα ἔδραμεν ἔδρατε ἔδρασαν	δοῶ δοῆς δοῶ δοῶμεν δοῶτε δοῶσι	δραίην δραίης δραίη δραῖμεν δραῖτε δραῖεν	— δραῖθι δράτω — δραῖτε δράντων	δραῖναι	δράς δραῖσα δραν
ἔβην ἔβης ἔβη ἔβημεν ἔβητε ἔβησαν	βῶ (προβ. στῶ) βῆς βῆ βῶμεν βῆτε βῶσι	βαίην βαίης βαίη βαῖμεν βαῖτε βαῖεν	— βῆθι βήτω — βῆτε βάντων	βῆναι	βας βαῖσα βαν
ἔροῦν ἔροῦης ἔροῦη ἔροῦμεν ἔροῦητε ἔροῦσαν	ῥοῶ (προβ. θῶ) ῥοῆς ῥοῆ ῥοῶμεν ῥοῶτε ῥοῶσι	ῥοίην ῥοίης ῥοίη ῥοῖμεν ῥοῖτε ῥοῖεν		ῥοῖναι	ῥοεῖς ῥοεῖσα ῥοέν
ἔγνω ἔγνως ἔγνω ἔγνωμεν ἔγνωτε ἔγνωσαν	γνωῶ (προβ. δῶ) γνωῶς γνωῶ γνωῶμεν γνωῶτε γνωῶσι	γνοίην γνοίης γνοίη γνοῖμεν γνοῖτε γνοῖεν	— γνωῖθι γνώτω — γνωῖτε γνόντων	γνωῖναι	γνοῦς γνοῦσα γνόν
ἔδυν ἔδυσ ἔδυν ἔδυνμεν ἔδυντε ἔδυνσαν	δύω (προβ. δεικνύω) δύης δύη δύομεν δύητε δύοσι		— δύθι δύτω — δύτε δύντων	δύναι	δύς δύσα δύν

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	φημί φήεις(ἢφήεις) φήσι φάμεν φάτε φάσι	φῶ φήεις φή φῶμεν φήτε φῶσι	φαίην φαίεις φαίη φαίμεν φαίτε φαίεν	— φάθι φάτω — φάτε φάντων	φάναι	φάσκων φάσκουσα φάσκον
Πα- ρατ.	ἔφην, ἔφεισθα, ἔφη, ἔφαιμεν, ἔφατε, ἔφασαν					
Μέλ- λων	φήσω		φήσοιμι		φήσειν	φήσων
Ἀό- ριστ.	ἔφεισα	φήσω	φήσαιμι	φῆσον	φῆσαι	φήσας
Πα- ρακ. περ.	εἶρηκα	εἰρηκῶς ᾧ	εἰρηκῶς εἶην	εἰρηκῶς ἴσθι	εἰρηκέναι	εἰρηκῶς
Ἑ- περ.	εἰρήκειν					

2) Ε Ἴ μ ι (θὰ πάω)

Ἑνεστώς	ἔρχομαι ἔρχη(ἢ-ει) ἔρχεται ἔρχόμεθα ἔρχεσθε ἔρχονται	ἴω ἴεις ἴη ἴωμεν ἴητε ἴωσι	ἴοιμι ἴοις ἴοι ἴοιμεν ἴοιτε ἴοιεν	— ἴθι ἴτω — ἴτε ἴόντων	ἴεναι	ἴων ἴουσα ἴον
Πα- ρατ.	ἴα ἢ ἴειν, ἴεις ἢ ἴεισθα, ἴει, ἴμεν, ἴητε, ἴσαν ἢ ἴεσαν					
Μέλλων	εἴμι εἴ εἴσι ἴμεν ἴτε ἴασι		ἴοιμι ἴοις ἴοι ἴοιμεν ἴοιτε ἴοιεν	— ἴθι ἴτω — ἴτε ἴόντων	ἴεναι	ἴων ἴουσα ἴον
Ἀό- ριστ.	ἤλθον	ἔλθω	ἔλθοιμι	ἔλθε	ἔλθειν	ἔλθων
Πα- ρακ. περ.	ἔλθλθα	ἔληλθῶς ᾧ	ἔληλθῶς εἶην	ἔληλθῶς ἴσθι	ἔληλθέναι	ἔληλθῶς
Ἑ- περ.	ἔληλόθειν					

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
Ἐνεστώσ	οἶδα οἶσθα οἶδε ἴσμεν ἴστε ἴσασι	εἰδῶ εἰδῆς εἰδῆ εἰδῶμεν εἰδῆτε εἰδῶσι	εἰδείην εἰδείης εἰδείη εἰδείμεν εἰδείτε εἰδείεν	— ἴσθι ἴστω — ἴστε ἴστων	εἰδέναι	εἰδῶς(εἰδότος) εἰδνῖα(εἰδνίας) εἰδὸς(εἰδότος)
Πα- ρατ.	ἤδη ἢ ἤδεν, ἤδησθα ἢ ἤδεις, ἤδει ἢ ἤδεν, ἤδεμεν ἢ ἤσμεν, ἤδετε ἢ ἤστε, ἤδεσαν ἢ ἤσαν					
Μέλ- λων	εἴσομαι ἢ εἰδήσω		εἰσοίμην εἰδήσοιμι		εἴσεσθαι εἰδήσειν	εἰσόμενος εἰδήσων
Ἀδ- ριστ.	ἔγνω	γνῶ	γνοίην	γνώθι	γῶναι	γνούς
Πα- ρακ.	ἔγνωκα	ἔγνωκώς ᾶ	ἔγνωκώς εἶην	ἔγνωκώς ἴσθι	ἔγνωκέναι	ἔγνωκώς
Ὑ- περ.	ἔγνώκειν					

4) Δέδοικα — τέθνηκα

	Ὅριστική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
Παρακείμενος	δέδοικα ἢ δέδια δέδοικας ἢ δέδιας δέδοικε ἢ δέδιε δέδοίκαμεν ἢ δέδιμεν δέδοίκατε ἢ δέδιτε δέδοίκασι ἢ δέδιασι	δεδοικέναι ἢ δεδιέναι	δεδοικώς ἢ δεδιώς δεδοικνῖα ἢ δεδνῖα δεδοικὸς ἢ δεδιὸς
Ὑ- περ.	ἔδεδοίκεσαν ἢ ἔδέδισαν		
Παρακείμενος	τέθνηκα τέθνηκας τέθνηκε τέθνηκαμεν ἢ τέθναμεν τέθνηκατε ἢ τέθνατε τέθνηκασι ἢ τέθνασι	τεθνηκέναι ἢ τεθνάναι	τεθνηκώς ἢ τεθνεώς τεθνηκνῖα ἢ τεθνεῶσα τεθνηκὸς ἢ τεθνεῶ(ὸ)ς
Ὑ- περ.	ἔτεθνήκεσαν ἢ ἔτέθνασαν		

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

Α' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἐπαυξάνεται μὲ ἕν ε

1. Εἰς τὸν ἐνεστῶτα

Ἐνεστῶς	Θέμα	Μέλλων	Ἄοριστος	Παρακείμενος
δοκέω	δοκ-ε	δόξω	ἔδοξα	δέδοκται
ᾠθέω	ᾠθ-ε	ᾠσω	ἔωσα	ἔωκα

2. Εἰς ἄλλους χρόνους (συχνάκις ἀντὶ ε ἔχουν η)

ἐθέλω	ἐθελ-	ἐθελήσω	ἠθέλησα	ἠθέληκα
μέλλω	μελλ-	μελλήσω	ἠμέλλησα	
γίγνομαι	γεν-	γενήσομαι	ἔγενόμην	γενένημαι
ἄχθομαι	ἄχθ-	ἄχθέσομαι	ἠχθέσθην	—
βούλομαι	βουλ-	βουλήσομαι	ἔβουλήθην	βεβούλημαι
δεῖ	δε-	δείσει	ἔδέησε	δεδέηκε
δέομαι	δε-	δείσομαι	ἔδεήθην	δεδέημαι
μέλει	μελ-	μελήσει	ἔμελήσε	μεμέληκε
ἐπιμέλομαι	μελ-	ἐπιμελήσομαι	ἔπεμελήθην	ἐπιμεμέλημαι
οἶομαι	οἶ-	οἶήσομαι	ᾠήθην	—
μάχομαι	μαχε-	μαχοῦμαι	ἔμαχεσάμην	μεμάχημαι
νέμω	νεμ-	νεμῶ (=νεμέσω)	ἔνειμα	νενέμηκα
μένω	μεν-	μενῶ	ἔμεινα	μεμένηκα
ἔρωτῶ	ἐρ-	ἔρωτήσω ἢ ἐρήσομαι	ἠρώτησα ἢ ἠρόμην	ἠρώτηκα

Ἄσκ. 462. 1) Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἐπαυξάνεται μὲ ἕν ε ἢ η, 2) ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν.

1. Μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων. 2. Τίς οὕτω δυστυχῆς ἐστίν, ὅστις τὴν πατρίδα τοῦ ἰδίου κέρδους ἕνεκα προέσθαι βουλήσεται ; 3. Ποιεῖτε τοὺς παῖδας ἡσθῆναι τοῖς καλοῖς καὶ ἀχθεσθῆναι τοῖς αἰσχροῖς. 4. Δίκαιοι ὄντες πῶς οὐ τὰ ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀποσόμεθα ; 5. Πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλησετε ; 6. Σωκράτη ἐμέλησεν αἰεὶ παιδείας τῶν πολιτῶν. 7. Οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἐλληνες, ἀχθεσθέντες τῇ Πανσανίου ὕβρει, τῶν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν ἡγεμονεύειν. 8. Πρὸς Θεμιστοκλέα ἀπέβλεπεν ἡ πόλις, ὅποτε ἄνδρὸς σπουδαίου δεηθεῖη. 9. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μετὰ Βρασίδου μαχεσαμένους εἰλωτας ἐλευθέρους εἶναι καὶ οἰκεῖν, ὅπου ἂν βουληθῶσι. 10. Νῦν οὐ μελλητέον, ἀλλὰ πρακτέον. 11. Ταῦτ' οὖν ἕασον, μηδὲ σοι μελησάτω.

Β' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος ἐπαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφυμα ν, νι ἢ νυ, νε

1. ν

Ἐνεστώς	Θέμα	Μέλλων	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. τίνω	τι-	τείσω	ἔτεισα	τέτεικα
2. φθάνω	φθα-	φθήσομαι	ἔφθην-ἔφθασα	ἔφθακα
3. κάμνω	καμ-	καμοῦμαι	ἔκαμον	κέκμηκα
4. τέμνω	τεμ-	τεμῶ	ἔτεμον	τέτμηκα
5. δάκνω	δακ-	δήξομαι	ἔδακον	
2. νι ἢ νυ				
6. βαίνω	βα-	βήσομαι	ἔβην	βέβηκα
7. ἐλαύνω	ἐλα-	ἐλῶ	ἤλασα	ἐλίλακα
3. νε				
8. ἀφικνέομαι	ἀφικ-	ἀφίξομαι	ἀφικόμην	ἀφίγμαι
9. ὑπισχνέομαι	ὑπισχ-	ὑποσχίσομαι	ὑπεσχόμην	ὑπέσχημαι

***Ασκ. 463.** Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνώμαλα ρήματα τῆς Β' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν των :

1. Οὐδέποτε καμοῦμεθα τοῖς εὐεργέταις χάριν ἀποδιδόντες.
2. Οἱ βάρβαροι ἀποτείνοντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυν τοῖς Ἕλλησι.
3. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ Πέρσαι περιέπλεον Σούνιον βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους, ἀφικόμενοι εἰς τὸ ἄστυ.
4. Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτείσει.
5. Τῶν Περσῶν οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμφ τιμῶν καὶ ἀρχῶν.
6. Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν.
7. Ἐπειδὴ πάντας παρήλασε, τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐπήνεσε.
8. Εἰ ἡ γῆ ἐτιμήθη, ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα ζημίαν ἂν ἔτεισεν.
9. Εὐρυδίκη, ἡ γυνὴ Ὀρφέως, λέγεται τελευτήσαι ὑπ' ὄφως δηχθεῖσα.
10. Εἰ κώπαις χρῆσαιντο, ἐπιθειμέθ' ἂν κεκμηκόσιν.

Γ' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος ἐπαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφραμα : αν

1. αν (εἰς τὸν μέλλοντα, ἄορ. καὶ πρκ. προστίθεται ἡ εἰς τὸ θέμα)

Ἐνεστώς	Θέμα	Μέλλον	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. αἰσθάνομαι	αἰσθ-	αἰσθήσομαι	ἤσθόμην	ἤσθημαι
2. ἁμαρτάνω	ἁμαρτ-	ἁμαρτήσομαι	ἤμαρτον	ἤμάρτηκα
3. ἀυξάνω	αυξ-	αυξήσω	ἠύξησα	ἠύξηκα
4. ὀφλισκάνω	ὀφλισκ-	ὀφλήσω	ὠφλον	ὠφλήκα
5. ἀπεχθάνομαι	ἀπεχθ-	ἀπεχθήσομαι	ἀπηχθόμην	ἀπήχθημαι
2. αν (καὶ συγχρόνως προστίθεται ν εἰς τὸ θέμα) (ν πρὸ ὀδοντικῶν, γ πρὸ οὐρανικῶν καὶ μ πρὸ χειλικῶν)				
6. λαγχάνω	λαχ-	λήξομαι	ἔλαχον	εἴληχα
7. λαμβάνω	λαβ-	λήψομαι	ἔλαβον	εἴληφα
8. λανθάνω	λαθ-	λήσω	ἔλαθον	λέληθα
9. μαρθάνω	μαθ-	μαθήσομαι	ἔμαθον	μεμάθηκα
10. πυνθάνομαι	πυθ-	πέυσομαι	ἐπυθόμην	πέπυσμαι
11. τυγχάνω	τυχ-	τεύξομαι	ἔτυχον	τετύχηκα

Ἄσκ. 464. Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνόμαλα ρήματα Γ' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

1. Ἄρχεσθαι μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήση. 2. Ἦκεν ἀγγέλλων τις εἰς Ἀθήνας ὅτι Ἐλάτεια κατείληπται. 3. Θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λεληθῆναι. 4. Λαβὼν ἀπόδος, ἄνθρωπε, καὶ λήψη πάλιν. 5. Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου. 6. Φίλιππος ὁ Μακεδῶν ἔλεγε διὰ χρυσοῦ πολὺ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὄπλων ἠύξηκεναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν. 7. Εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρτήκασιν οἱ τριάκοντα. 8. Μηδενὸς φείδου πόνου, ἵνα μάθης, ἂν ἂν μὴ ἐπίστη. 9. Αἰσχρὸν τι ποιήσας μηδέποτε ἐλπίζε λήσειν· καὶ γὰρ εἴαν τοὺς ἄλλους λάθης, σαυτῷ γε συνείση. 10. Οἱ Πελοποννήσιοι ὡς ἐπύθοντο Πύλον κατείλημμένην, ἀνεχώρησαν ὡς τάχιστα οἴκαδε.

Δ' Ρήματα τῶν ὁποίων τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος προσαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφυμα σκ ἢ ισκ

1. Χωρὶς ἀναδιπλασιασμὸν εἰς ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν

Ἐνεστώσ	Θέμα	Μέλλων	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. γηράσκω	γηρα-	γηράσομαι	ἔγηρασα	γεγήρακα
2. ἡβάσκω	ἡβα-	ἡβήσω	ἤβησα	ἤβηκα
3. ἀρέσκω	ἄρε-	ἄρέσω	ἤρεσα	
4. ἀλίσκομαι	άλ-	ἄλώσομαι	ἔαλῶν	ἔάλωκα
5. ἀναλίσκω	ἀναλ-	ἀναλώσω	ἀνήλωσα	ἀνήλωκα
6. εὐρίσκω	εὐρ-	εὐρήσω	εὐ(ἠϛ)ρον	εὐ(ἠϛ)ρηκα
7. ἀποθνήσκω	ἀποθνη-	ἀποθανοῦμαι	ἀπέθανον	τέθηκα
8. διδάσκω	διδα-	διδάξω	ἐδίδαξα	δεδίδαχα

2. Μὲ ἀναδιπλασιασμὸν εἰς ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν

9. ἀποδιδράσκω	δρα-	ἀποδράσομαι	ἀπέδραν	ἀποδέδρακα
10. ἀναμνησκω	μνη-	ἀναμνήσω	ἀνέμνησα	—
11. γιγνώσκω	γνω-	γνώσομαι	ἔγνων	ἔγνωκα
12. τιτρώσκω	τρω-	τρώσω	ἔτρωσα	τέτρωκα

Ἄσκ. 465. Εὔρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνώματα ρήματα τῆς Δ' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν τῶν :

1. Ὅτι μὲν δεῖ βοηθεῖν, πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. 2. Ἀριαῖος ἐτύγχανε τότε ἐφ' ἀμάξης πορευόμενος, ὅτι ἐτέτρωτο. 3. Χρησμός ἦν, ὅτι Τροία οὐχ ἄλῳσοιτο, εἰ μὴ οἱ Ἕλληνες τὰ Ἡρακλέους βέλη προσλάβοιεν. 4. Εἰ χρυσὸς ἢ ἄργυρος εὐρεθείη παρὰ Σπαρτιάτη, θανάτῳ ἐζημιούτο. 5. Χάριν λαβὼν μέμνησο, καὶ δούς ἐπιλαθοῦ. 6. Τί τοὺς θανόντας οὐκ ἔαζ τεθνηκέναι ; 7. Λύσανδρος νικήσας τοὺς Ἀθηναίους ἔγραψε τοῖς ἐφόροις· «ἐαλώκασιν αἱ Ἀθηναί». 8. Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης. 9. Πάντα τὰ ἐμὰ ἀνήλωκα. 10. Θαλῆς ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι σοφώτατον, ἀπεκρίνατο· «Ὁ χρόνος· τὰ μὲν γὰρ ἤρρηκεν ἤδη, τὰ δὲ εὐρήσει».

Ε' Ρήματα τῶν ὁποίων οἱ χρόνοι σχηματίζονται
ἀπὸ τελείως διαφορετικὰ θέματα

Ἐνεστώς	Θέματα	Μέλλων	Ἀόριστος	Παρακείμενος
1. αἰρῶ	αἴρη- έλ- αίρε-	αἰρήσω	εἶλον	ἤρηκα
2. ἔρχομαι	ἔρχ-, εἰ-, ἰ- έλ(ν)θ-	εἶμι	ἤλθον	ἐλήλυθα
3. ἐσθίω	ἐσθι-, ἐδ-, φαγ-, βρω-	ἔδομαι βρωθήσομαι	ἔφαγον	βέβρωκα ἐδήδοκα
4. ἔπομαι	σεπ-, -ἐπ-, σπ-	ἔπομαι	ἔσπόμεν	
5. ἔχω	σεχ-, ἐχ-, σχ-, σχη-	ἔξω	ἔσχον	ἔσχηκα
6. ὄρῶ	όρα-, ὄπ-, ἰδ- (Fid)	ὄφομαι ὄφθήσομαι	εἶδον ὠφθην	εἶ(ο)ώρακα
7. πάσχω	πενθ-, παθ-, πασκ-	πείσομαι	ἔπαθον	πέπονθα
8. πίνω	πιν-, πι-, πω-, πο-	πίομαι ποθήσομαι	ἔπιον ἐπόθην	πέπωκα
9. πίπτω	πετ-, πεσ-, πτ-, πτω-	πεσοῦμαι	ἔπεσον	πέπτωκα
10. τρέχω	θρεχ-, δραμη-	δραμοῦμαι	ἔδραμον	δεδράμηκα
11. φέρω	φερ-, οἰ-, ἐνε(γ)κ-	οἶσω	ἤνεγκον	ἐνήνοχα
12. πωλῶ	πωλη- δω-, δο-, πρα-	πωλήσω ἀποδώσομαι	ἐπώλησα ἀπεδόμην	πεπώληκα πέπρακα
13. σκοπῶ	σκοπε-, σκεπ-	σκέφομαι	ἔσκεψάμην	ἔσκεμμαι
14. ὠνοῦμαι	ὠνη-, πρια-	ὠνήσομαι	ἐπριάμην	ἔώνημαι

Ἄσκ. 466. Εὑρετε εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνόμαλα ρήματα τῆς Ε' κατηγορίας καὶ ἐξηγήσατε τὸν σχηματισμὸν των :

1. Ἄριθμός, ἐὰν ἀφέλης τι ἢ προσθῆς, ἕτερος γίνεταί. 2. Εἰ μὴ καθέξεις γλώσσαν, ἔσται σοι κακά. 3. Ὁ μὴ πεπλευκῶς οὐδὲν ἐόρακεν κακόν. 4. Τὸ καλῶς ῥηθὲν καὶ δις καὶ τρίς ἂν δικαίως ῥηθῆι. 5. Πολλὰ πίων καὶ πολλὰ φαγών καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος. 6. Ξένους πένητας μὴ παραδράμῃς ἰδών. 7. Βουλευόμενος παραδείγματα ποιοῦ τὰ παρεληλυθότα τῶν μελλόντων. 8. Ἀκταίων ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν καταβρωθῆναι λέγεται. 9. Φανερός ἦν ἀχθόμενος Κῦρος, εἰ οἱ Ἕλληνες μὴ ἔψοιντο ἐπὶ βασιλεία. 10. Ταῦτα μὲν δὴ ταύτη εἰρήσθω.

Ἄσκ. 467. Εὑρετε τὰ εἰς τὰς κατωτέρω φράσεις ἀνόμαλα ρήματα καὶ γράψατε εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκουν :

1. Σόλωνος νόμος ἦν· ὁ τὰ πατρῶα κατεδηδοκῶς ἄτιμος ἔστω. 2. Σιωπᾷ μὲν δῶρον λαβών, βοᾷ δ' ἀναλώσας. 3. Τὰ χρήματα, ἃ ὀφείλομεν, ἐκτέτεισται. 4. Εἰ ἀναγκαῖον εἶη, ἐλοίμεθ' ἂν μᾶλλον ἄδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν. 5. Πλούσιός ἐστιν οὐχ ὁ πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ὁ μικρῶν δεησόμενος. 6. Ἐὰν οἱ παῖδες μεθήμονες γένωνται, οἱ γονεῖς αὐτοῖς ἀχθεσθήσονται. 7. Ὑπέσχοντο τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἀφίξεσθαι. 8. Ἐὰν δίκαια δράσης, συμμάχου τεύξει θεοῦ. 9. Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς πασὶν ἐπεδείκνυσαν τοὺς εἰλωτας μεθυσθέντας. 10. Χαλεπῶς ἐνήνοχεν, ὃ ἔδει παθεῖν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ἄγω	ἄγομαι	αἰρῶ	αἰρούμαι
ἤγον	ἤγομην	ἤρουν	ἤρούμην
ἄξω	ἄξομαι-ἄχθήσομαι	αἰρήσω	αἰρήσομαι
ἤγαγον	ἤγαγόμην-ἤχθην	εἶλον	αἰρεθήσομαι
ἄγηοχα-ἤχα	ἤγμαι	ἤρηκα	εἰλόμην
ἤγηόχαιν-ἤχαιν	ἤγμην	ἤρήκειν	ἤρέθην
			ἤρημαι
			ἤρήμην
αἰσθάνομαι	ἀκούω	ἀκούομαι	ἀλίσκομαι
ἤσθανόμην	ἤκουον	ἤκούομην	ἤλισκόμην
αἰσθήσομαι	ἀκούσομαι	ἀκουσθήσομαι	ἄλωσομαι
ἤσθόμην	ἤκουσα	ἤκούσθην	ἔάλων-ἤλων
ἤσθημαι	ἀκήκοα	ἤκουσμαι	ἔά(ῆ : ῆ)λωκα
ἤσθήμην	ἤκηκόειν	ἤκούσμην	ἔα(ῆ)λώκειν
ἀμαρτάνω	ἀπόλλυμι	ἀπόλλυμαι	ἀφικνούμαι
ἤμάρτανον	ἀπόλλυν	ἀπολλύμην	ἀφικνούμην
ἀμαρτήσομαι	ἀπολῶ	ἀπολοῦμαι	ἀφίξομαι
ἤμαρτον	ἀπόλεσα	ἀπολόμην	ἀφικόμην
ἤμαρτηκα	ἀπολώλεκα	ἀπόλωλα	ἀφίγμαι
ἤμαρτήκειν	ἀπολωλέκειν	ἀπολώλωειν	ἀφίγμην
βαίνω	βάλλω	βάλλομαι	βούλομαι
ἔβαινον	ἔβαλλον	ἐβαλλόμην	ἐβουλόμην
βήσομαι	βαλῶ	βαλοῦμαι	βουλήσομαι
ἔβην	ἔβαλον	βληθήσομαι	ἐβουλήθην
βέβηκα	βέβληκα	ἐβαλόμην	βεβούλημαι
ἔβεβήκειν	ἔβεβλήκειν	ἐβλήθην	ἔβεβουλήμην
		βέβλημαι	
		ἔβεβλήμην	
γίγνομαι	γινώσκω	γινώσκομαι	δέδοικα-δέδια
ἐγινόμην	ἐγίνωσκον	ἐγινωσκόμην	ἔδεδοίκειν
γενήσομαι	γνώσομαι	γνωσθήσομαι	{ -ἔδεδίειν
ἐγενόμην	ἔγνων	ἐγνώσθην	-ἔδεδίειν
γεγένημαι-γέγονα	ἔγνωκα	ἔγνωσμαι	δεῖσομαι
{ ἐγεγενήμην	ἔγνώκειν	ἐγνώσμην	ἔδεισα
{ -ἔγεγόνειν			(πεφόβημαι)
			(ἔπεφοβήμην)

δοκῶ ἔδοκουν δόξω ἔδοξα δόκησιν ἔσχηκα δόκησιν ἐσχίκειν	δύναμαι ἐ(ἡ)δυνάμην δυνήσομαι ἐ(ἡ)δυνήθην δεδύνημαι ἐδεδυνήμην	ἐλαύνω ἤλαυνον ἐλῶ ἤλασα ἐλήλακα ἐηλλάκειν	ἐλαύνομαι ἤλαυνόμην (ἐλάσομαι μτγν.) ἤλασάμην ἤλάθην ἐλήλαμαι ἐηλάμην
ἔπομαι εἰπόμην ἔψομαι ἐσπόμην (ἠκολούθηκα) (ἠκολουθήκειν)	ἔρχομαι ἦα-ἦειν εἶμι ἦλθον ἐήλυθα ἐηλύθειν	ἔσθίω ἦσθιον ἔδομαι ἔφαγον ἐδήδοκα ἐδηδόκειν	εὐρίσκω εὐ(ἡῦ)ρισκον εὐρήσω εὐ(ἡῦ)ρον εὐ(ἡῦ)ρηκα εὐ(ἡῦ)ρήκειν
εὐρίσκομαι εὐ(ἡῦ)ρισκόμην εὐρήσομαι εὐρεθήσομαι εὐ(ἡῦ)ρόμην εὐ(ἡῦ)ρέθην εὐ(ἡῦ)ρημαι εὐ(ἡῦ)ρήμην	ἔχω εἶχον ἔξω-σχίσω ἔσχον ἔσχηκα ἐσχίκειν	ἔχομαι εἶχόμην ἔξομαι-σχίσομαι σχεθήσομαι ἐσχόμην ἐσχέθην ἔσχημαι ἐσχίμην	θνήσκω ἔθνησκον θανοῦμαι (ἀπ)ἔθανον τέθνηκα έτεθνήκειν
καλῶ ἐκάλουν καλῶ ἐκάλεσα κέκληκα έκεκλήκειν	καλοῦμαι ἐκαλούμην καλοῦμαι κληθήσομαι ἐκαλεσάμην ἐκλήθην κέκλημαι έκεκλήμην	λαγχάνω ἐλάγχανον λήξομαι ἔλαχον εἶληχα εἰλήχειν	λαμβάνω ἐλάμβανον λήψομαι ἔλαβον εἶληφα εἰλήφειν
λαμβάνομαι ἐλαμβάνόμην ληφθήσομαι ἐλήφθην εἶλημμαι εἰλήμην	λανθάνω ἐλάνθανον λήσω ἔλαθον λέληθα ἐλελήθειν	ἐπιλανθάνομαι ἐπελανθανόμην ἐπιλήσομαι ἐπελασθόμην ἐπιλέλησμαι ἐπελελήσμην	λέγω ἔλεγον λέξω-ἔρῶ } ἔλεξα, εἶπα εἶπον εἶρηκα εἶρήκειν

λέγομαι ἐλεγόμην λεχθήσομαι ῥηθήσομαι ἐλέχθην ἐρρήθην εἴρημαι εἰρήμην	λείπω ἔλειπον λείψω ἔλιπον λέλοιπα ἐλελοίπειν	λείπομαι ἔλειπόμην λείψομαι λειφθήσομαι ἐλειπόμην ἐλείφθην λέλειμμαι ἐλελείμμη	μανθάνω ἐμάνθανον μαθήσομαι ἔμαθον μεμάθηκα ἐμεμαθήκειν
μιμνήσκομαι ἐμμνησκόμην μνήσομαι μνησθήσομαι ἐμνήσθην μέμνημαι ἐμεμνήμην	ὀρῶ ἐώρων ὄψομαι εἶδον ἐό(ώ)ρακα ἐωράκειν	ὀρῶμαι ἐωρώμην ὀφθήσομαι εἰδόμην ὠφθην ἐόραμαι	πάσχω ἔπασχον πείσομαι ἔπαθον πέπονθα ἐπεπόνθειν
πείθω ἔπειθον πείσω ἔπεισα πέπεικα ἐπεπείκειν	πείθομαι ἐπειθόμην πείσομαι πεισθήσομαι ἐπιθόμην ἐπείσθην πέπεισμαι ἐπεπείσμη	πέμπω ἔπεμπον πέμψω ἔπεμψα πέπομφα ἐπεπόμφειν	πέμπομαι ἐπεμπόμην πέμψομαι πεμφθήσομαι ἐπεμψάμην ἐπέμφθην πέπεμμαι ἐπεπέμμη
πίπτω ἔπιπτον πεσοῦμαι	πράττω ἔπραττον πράξω	πράττομαι ἔπραττόμην πράξομαι πραχθήσομαι ἐπραξάμην ἐπράχθην πέπραγμα ἐπεπράγμη	πυνθάνομαι ἐπυνθανόμην πέυσομαι ἐπυθόμην πέπυσμαι ἐπεπύσμη
ἔπεσον πέπτωκα ἐπεπτώκειν	ἔπραξα { πέπραχα- πέπραγα { ἐπεπράχειν- ἐπεπράγειν		
στέλλω ἔστελλον στελῶ	στέλλομαι ἔστελλόμην στελοῦμαι σταλήσομαι ἔστειλάμην ἔστάλην ἔσταλμαι ἔστάλην	τείνω ἔτεινον τενῶ	τείνομαι ἔτεινόμην ταθήσομαι ἐτάθην τέταμαι ἐτετάμην

τέμνω	τέμνομαι	τρέπω	τρέπομαι
ἔτεμνον	ἔτεμνόμην	ἔτρεπον	ἔτρεπόμην
τεμῶ	τεμοῦμαι	τρέψω	τρέψομαι
	τμηθήσομαι		τραπήσομαι
ἔτεμον	ἔτεμόμην	ἔτρεψα	ἔτρεψάμην
τέτμηκα	ἔτμήθην	τέτροφα	ἔτραπόμην
ἔτετμήκειν	τέτμημαι	ἔτετρόφειν	ἔτράπην
	ἔτετμήμην		τέτραμμαι
			ἔτετράμην
τρέφω	τρέφομαι	τρέχω	τυγχάνω
ἔτρεφον	ἔτρεφόμην	ἔτρεχον	ἐτύχανον
θρέψω	θρέψομαι	δραμοῦμαι	τεύξομαι
	τραφήσομαι		
ἔθρεψα	ἔθρεψάμην	ἔδραμον	ἔτυχον
τέτροφα	ἔτράφην	δεδράμηκα	τετύχηκα
ἔτετρόφειν	τέθραμμαι	ἔδεδραμήκειν	ἔτετυχήκειν
	ἔτεθράμην		
φαίνω	φαίνομαι	φέρω	φέρομαι
ἔφαινον	ἔφαινόμην	ἔφερον	ἔφερόμην
φανῶ	φανοῦμαι	οἴσω	οἴσομαι
	φανήσομαι		οἰσθήσομαι
ἔφηνα	ἔφηνάμην	ἤνεγκα	ἔνεχθήσομαι
πέφαγκα	ἔφάνην-ἔφάνθην	ἤνεγκον	ἤνεγκάμην
ἔπεφάγκειν	πέφασμαι-	ἐνήνοχα	ἤνέχθην
	πέφηνα	ἐνηνόχειν	ἐνήνεγμαι
	ἔπεφάσμην		ἐνηνέγμην
φεύγω	φθάνω	φθείρω	φθείρομαι
ἔφευγον	ἔφθανον	ἔφθειρον	ἔφθειρόμην
φεύξομαι	φθήσομαι	φθερῶ	φθεροῦμαι
			φθαρήσομαι
ἔφυγον	ἔφθασα-ἔφθην	ἔφθειρα	ἔφθάρην
πέφευγα	ἔφθακα	ἔφθαρκα	ἔφθαρμαι
ἔπεφεύγειν	ἔφθάκειν	ἔφθάρκειν	ἔφθάρμην
φύω	φύομαι	χαίρω	ὠνοῦμαι
ἔφυον	ἔφύομην	ἔχαιρον	ἔωνούμην
φύσω	φύσομαι	χαίρησω	ὠνήσομαι
		ἐχάρην	ἐπριάμην
ἔφυσα	ἔφυν	(γέγηθα)	-ἔωνήθην
—	πέφυκα	—	ἔωνημαι
—	ἔπεφύκειν		ἔωνήμην

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Μέρος πρώτον: Φθογγολογικόν		4. ὑγρόληκτα-ἐνρινόληκτα	54-55
Κεφ. 1ον Φθόγγοι και γράμματα	5-16	5. συγκοπτόμενα	56
Τὰ σύμφωνα	6	6. σιγμόληκτα	57-59
Διφθογγοί	8	Κανόνες τονισμού (Μέρος 2ον)	60
Συλλαβαί, συλλαβισμός	9-10	Δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων	62
Πνεύματα	11	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς τρίτης κλίσεως	63-64
Τόνοι, ἔγκλισις τόνου, τονισμός (Μέρος 1ον)	13-16	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τριῶν κλίσεων	65-68
Κεφ. 2ον Φθογγικὰ πάθη	17-22	Κεφ. 8ον Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως	69-77
Ἐκθλιψίς	17	1. φωνηεντόληκτα	69
Κρᾶσις	18	2. συμφωνόληκτα	70-73
Συναίρεσις	19	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	75
Εὐφωνικά σύμφωνα	21	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	75-77
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ φθογγολογικοῦ	22	Κεφ. 9ον Παραθετικά	78-88
Μέρος δεύτερον: Τυπολογικόν		Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων — δευτερόκλιτα ἐπίθετα	78-80
Κεφ. 3ον Γενικά	23	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	81
Τὸ ἄρθρον—Τὸ οὐσιαστικόν	24	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	83-86
Κεφ. 4ον Πρώτη κλίσις	25-31	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων	87
(Ἀρσενικά, θηλυκά, συνηρημένα, γενικαί παρατηρήσεις)	25-28	Κεφ. 10ον Ἄντωνυμιαί	89-110
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς πρώτης κλίσεως	28	1.—Προσωπικαί	89-90
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς πρώτης κλίσεως	28-31	2.—Ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ	91
Κεφ. 5ον Δευτέρα κλίσις	32-35	3.—Ἄτοπαθεῖς	92-93
(Ἀσυναίρετα, συνηρημένα, ἀτικόκλιτα)	32-35	4.—Κτητικαί	94
Κεφ. 6ον Ἐπίθετα δευτερόκλιτα	36-37	5.—Ἀλληλοπαθεῖς	95
Ἐρωτήσεις ἐπὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων δευτέρας κλίσεως	38	6.—Δεικτικαί	98-99
Ἐρωτήσεις ἐπὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων (πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως)	39-41	7.—Ἐρωτηματικαί	101
Κεφ. 7ον Τρίτη κλίσις	42-65	8.—Ἄοριστοι	102-103
Φωνηεντόληκτα εἰς -ις ἢ -υς καὶ -εὺς	43-46	9.—Ἀναφορικαί	104-105
Συμφωνόληκτα—1. οὐρανικόληκτα	48	Συσχετικά ἄντωνυμιαί καὶ ἐπιρήματα	106-107
2. χειλικόληκτα	49	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἄντωνυμιῶν	108
3. ὀδοντικόληκτα	50-52	Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἄντωνυμιῶν	109-110
		Κεφ. 11ον Ἀριθμητικά	111-114
		Κεφ. 12ον Ῥῆμα - ἐνεργητικὴ φωνή	115-139
		Γενικά. Κατηγορίαι ῤημάτων	115-116
		Τὸ βοηθητικόν ῤημα εἰμί	117

Ρήματα φωνηεντόληκτα εις -ω βαρύτονα		
Ἐνεργητικὴ φωνή-Οἱ χρόνοι τῆς Ὀριστικῆς.....	119-131	
Αὔξεις	120	
Ἀναδιπλασιασμός.....	125	
Ἀναδιπλασιασμός ὁμοίος πρὸς συλλαβικὴν αὔξιν.....	127	
Ἀναδιπλασιασμός ὁμοίος πρὸς χρονικὴν αὔξιν.....	128	
Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμός συνθέτων ρημάτων.....	129	
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ὀριστικῆς.....	132	
Ἵποτακτικὴ, εὐκτικὴ, ἀπαρέμ- φατον, μετοχή.....	133-138	
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.....	139	
Κεφ. 13ον Μέση φωνή.....	140-146	
Κεφ. 14ον Παθητικὴ Φωνή.....	147-148	
Ἰδιορρυθμίαι ὀρισμένων φωνη- εντολήκτων ρημάτων.....	149	
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῆς μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς.....	150	
Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν φωνη- εντολήκτων ρημάτων.....	150-151	
Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ρημάτων	152-153	
Κεφ. 15ον Συνηρημένα.....	154-162	
1) Εἰς -άω.....	154-155	
2) Εἰς -έω.....	157-158	
3) Εἰς -όω.....	160	
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν συνηρημένων ρημάτων.....	161	
Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν συνηρημέ- νων ρημάτων.....	161-162	
Κεφ. 16ον Συμφωνόληκτα ρήματα εις -ω.....	163-176	
α) ἄφωνόληκτα.....	163-167	
Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἄ- φωνολήκτων.....	167-170	
Κεφ. 17ον Συμφωνόληκτα β) ἠρόληκτα - ἔνρινόληκτα	171-176	
Κεφ. 18ον Δεῦτεροι χρόνοι τῶν ρημάτων.....	177-183	
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν συμφωνο- λήκτων.....	184	
Κεφ. 19ον Ἀνωμαλῖαι αὔξή- σεως καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ	185-188	
Ἀποθετικὰ ρήματα.....	189	
Γενικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν εις -ω ρημάτων.....	190-193	
Κεφ. 20ον Ρήματα εις -μι.....	194-207	
1) συμφωνόληκτα.....	194	
2) φωνηεντόληκτα.....	196-197	
Ἰδιαιτεραὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ρήματος ἴστημι.....	198	
Ἰδιαιτεραὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ρ. τίθημι, ἴημι, δίδωμι..	200	
Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὸ ἴστημι.....	202	
Ἀόριστοι β' βαρυτόνων ρημά- των εις -ω κλινόμενοι κατὰ τὰ εις -μι.....	204	
Ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν εις -μι ρη- μάτων.....	205	
Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὰ εις -μι μὲ διαφόρους ἀνωμαλίας	206	
Κεφ. 21ον Ἀκλιτὰ μέρη τοῦ λόγου.....	208-209	
Ἐπιρρήματα—Προθέσεις..	208	
Σύνδεσμοι—Ἐπιφωνήματα..	209	
Πίνακες κλίσεως ρημάτων		
λύω (ἐνεργητικὴ φωνή).....	210-211	
λύω (μέση καὶ παθητικὴ φων- νή).....	212-213	
τιμάω - ᾶ.....	214-215	
ποιέω - ᾶ.....	216-217	
δουλόω - ᾶ.....	218-219	
ἴστημι.....	220-221	
τίθημι.....	222-223	
δίδωμι.....	224-225	
ἴημι.....	226-227	
δείκνυμι.....	228	
ἔδραν, ἔβην, ἔρρῆν, ἔγνων, ἔδυν.....	229	
φημί—εἴμι.....	230	
οἶδα, δέδοικα, τέθηκα....	231	
Ἀνώμαλα ρήματα.....	232-237	
Κατάλογος ἀνωμάτων ρημάτων	238-241	

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Εἰς σελ. 137 νὰ προστεθῆ ὁ παρακείμενος τῆς προστακτικῆς :

λελυκώς ἴσθι

ἔστω

λελυκότῃς ἔσθε

ἔστων

Εἰς σελ. 225 ἀντὶ ἀόριστος μέσος νὰ γραφῆ ἀόριστος παθητικός καὶ ἀντὶ ἀόριστος παθητικός νὰ γραφῆ ἀόριστος μέσος.

Εἰς σελ. 230 νὰ διαγραφῆ ὁ μέλλον τῆς προστακτικῆς τοῦ ρ. εἶμι.

